INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

PGP PORADNIK GAZETY PRAWNEJ

miesięcznik

UKAZUJE SIĘ OD 1995 ROKU

PODATKI · RACHUNKOWOŚĆ · PRAWO · KADRY I PŁACE

marzec 2026 **3**/997

ROZLICZANIE DOCHODÓW ZAGRANICZNYCH ZA 2025 ROK

- Kiedy dochody zagraniczne są opodatkowane w Polsce
- Jaką metodę unikania podwójnego opodatkowania zastosować
- Jak prawidłowo rozliczyć dochód zagraniczny, w tym z pracy online
- W jaki sposób ustalać rezydencję podatkową
- Jakie ułatwienia składkowe wprowadzono dla pracy zdalnej z zagranicy

93 praktyczne przykłady, wzory, tabele i schematy

Indeks 331783
ISSN 1234-5695

eprasa.pl 9aca7d8bf5

INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

PODATKI 2026

W komplecie taniej!

- W wersji **STANDARD** otrzymujesz 12 publikacji książkowych

- W wersji **PREMIUM** otrzymujesz 12 publikacji książkowych oraz **wideoszkolenie VAT 2026**

Zamów: **sklep.infor.pl**

Biuro Obsługi Klienta: 22 761 30 30, 801 626 666 bok@infor.pl

prasa.pl 9aca7d8b15

MARIUSZ MAKOWSKI

ROZLICZANIE DOCHODÓW ZAGRANICZNYCH ZA 2025 ROK

INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Grupa INFOR PL

Prezes Zarządu
Ryszard Pieńkowski

Dyrektor Centrum Wydawniczego
Grzegorz Błażejczyk

Zespół redakcyjny:
Wioletta Chaczykowska – redaktor naczelna
Barbara Redzyńska – korekta
Jarosław Miller – redaktor graficzny

Publikację polecają eksperci

© Copyright by INFOR PL S.A.
Warszawa 2026

INFOR PL S.A.
01-066 Warszawa, ul. Burakowska 14
www.infor.pl

Biuro Obsługi Klienta
01-066 Warszawa, ul. Burakowska 14
tel. 22 761 30 30, e-mail: bok@infor.pl
Infolinia: 801 626 666
Księgarnia internetowa: www.sklep.infor.pl
Profesjonalne księgarnie stacjonarne w kraju oraz księgarnie internetowe.

Druk: Kolor-Art

Publikacja jest chroniona przepisami prawa autorskiego. Wykonywanie kserokopii bądź powielanie inną metodą oraz rozpowszechnianie bez zgody Wydawcy w całości lub części jest zabronione i podlega odpowiedzialności karnej.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Spis treści

Wstęp 7

1. Umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania – kogo dotyczą 8
   - 1.1. Konwencja MLI 10
     - 1.1.1. Rozwiązania przewidziane w Konwencji MLI 11
     - 1.1.2. Jak MLI zmienia umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania 12
     - 1.1.3. Jak sprawdzić, czy Konwencja MLI ma zastosowanie do danej UPO 13
     - 1.1.4. Jak sprawdzić, czy MLI ma wpływ na konkretne postanowienie danej UPO 14
     - 1.1.5. Jaki wpływ ma MLI na postanowienie danej UPO 15
     - 1.1.6. Wejście w życie i stosowanie Konwencji MLI 16
     - 1.1.7. Stanowisko Polski w zakresie przyjęcia Konwencji MLI 20
2. Interpretacje umów – zasady ogólne 23
   - 2.1. Cel umowy podatkowej 23
   - 2.2. Ogólna klauzula umowna przeciwko unikaniu opodatkowania 23
3. Rezydencja podatkowa 24
   - 3.1. Miejsce zamieszkania osoby fizycznej 25
     - 3.1.1. Nieograniczony obowiązek podatkowy 25
     - 3.1.2. Ograniczony obowiązek podatkowy 25
     - 3.1.3. Konflikt rezydencji 29
       - 3.1.3.1. Miejsce zamieszkania w okresie wojny w Ukrainie 35
     - 3.1.4. Utrata przez Polskę prawa do opodatkowania w związku ze zmianą rezydencji 35
     - 3.1.5. Exit tax 36
     - 3.1.6. Podmioty transparentne podatkowo 38
   - 3.2. Rezydencja podatkowa osoby prawnej 39
     - 3.2.1. Nieograniczony obowiązek podatkowy 39
     - 3.2.2. Ograniczony obowiązek podatkowy 39
     - 3.2.3. Siedziba 40
     - 3.2.4. Podmioty o podwójnej siedzibie 43
4. Opodatkowanie dochodów pracowników najemnych 44
   - 4.1. Warunki opodatkowania dochodów zagranicznych w Polsce 46
     - 4.1.1. Okres pobytu pracownika za granicą 47

eprasa.pl 9aca7d8bf5

4.1.1.1. Odprowadzanie zaliczek i podatku w państwie wykonywania pracy oraz w Polsce ... 51
4.1.2. Wypłata wynagrodzenia przez pracodawcę lub w jego imieniu ... 52
4.1.3. Wynagrodzenie ponoszone przez zagraniczny zakład ... 55
4.2. Opodatkowanie wynagrodzeń marynarzy ... 56
4.2.1. Zwolnienie z podatku marynarzy – ulga ... 58
4.3. Praca w Polsce dla zagranicznego pracodawcy ... 60
4.3.1. Opodatkowanie wynagrodzeń ... 61
4.3.2. Składki ubezpieczeniowe ... 64
4.3.2.1. Umowa ramowa Unii Europejskiej (UE) dotycząca transgranicznej pracy zdalnej ... 67
5. Wykonywanie pracy za granicą przez inne osoby niż pracownicy ... 69
5.1. Wolny zawód i inna samodzielna działalność ... 69
5.2. Członkowie rad nadzorczych ... 72
5.3. Artyści i sportowcy ... 72
5.4. Studenci ... 75
5.5. Profesorowie ... 78
5.6. Pracownicy państwowi ... 80
6. Opodatkowanie dochodów przedsiębiorstw ... 81
6.1. Zakład ... 82
6.2. Wybrane formy zakładów zagranicznych ... 87
6.2.1. Biuro ... 87
6.2.2. Budowa ... 88
6.2.3. Zależny przedstawiciel ... 90
6.2.4. Handel elektroniczny ... 91
7. Opodatkowanie innych dochodów związanych z działalnością gospodarczą ... 94
7.1. Żegluga morska, śródlądowa, transport lotniczy ... 94
7.2. Przedsiębiorstwa powiązane ... 95
7.2.1. Ceny transferowe – unikanie podwójnego opodatkowania ... 96
7.3. Dywidendy ... 97
7.3.1. Opodatkowanie dywidend otrzymanych przez osoby fizyczne od spółek zagranicznych ... 98
7.3.2. Podatek u źródła ... 98
7.3.3. Certyfikat rezydencji ... 99
7.3.4. Dyrektywa Parent-Subsidiary ... 99

eprasa.pl 9aca7d8bf5

7.3.5. Wprowadzenie przez Konwencję MLI warunku minimalnego okresu posiadania udziałów ... 101
7.4. Należności licencyjne ... 102
7.4.1. Przychody z self publishingu, Amazon KDP ... 103
7.5. Odsetki ... 104
7.5.1. Odsetki otrzymywane przez osoby fizyczne ... 105
7.5.2. Odsetki wypłacane przez polski podmiot ... 106
7.6. Dochody z majątku nieruchomego ... 106
7.6.1. Klauzula nieruchomościowa wprowadzona Konwencją MLI ... 107
7.6.2. Spółki nieruchomościowe w polskich przepisach podatkowych ... 109
7.6.2.1. Obowiązek wpłacenia zaliczki ... 110
7.6.2.2. Obowiązek ustanowienia przedstawiciela podatkowego ... 111
7.6.2.3. Obowiązek informacyjny ... 112

8. Rozliczenie roczne – unikanie podwójnego opodatkowania ... 113
8.1. Rozliczanie dochodów metodą wyłączenia z progresją ... 113
8.2. Rozliczanie dochodów metodą odliczenia proporcjonalnego ... 115
8.3. Ograniczenie ulgi abolicyjnej ... 118
8.3.1. Marynarze nadal z ulgą ... 119
8.3.2. Rozliczenie podatkowe przychodów osiągniętych w Polsce oraz w kilku krajach posiadających odmienne metody rozliczania podatku ... 120
8.4. Zwrot podatku zapłaconego za granicą a podatek należny w Polsce ... 142
8.5. Ulga 30% diety ... 142
8.6. Odliczenie zagranicznych składek ubezpieczeniowych ... 143
8.7. Przeliczanie dochodów zagranicznych i podatku zapłaconego za granicą na złote ... 144
8.8. Koszty uzyskania przychodu ... 145
8.9. Zmiana umów o unikaniu podwójnego opodatkowania w związku z Konwencją MLI ... 145
8.10. Ulga na powrót ... 147

9. Zeznania roczne składane przez osoby pracujące za granicą ... 149
9.1. Formularz PIT/ZG ... 149
9.2. Informacja PIT-11 o dochodach uzyskanych z pracy za granicą ... 154

10. Opodatkowanie nierezydentów ... 157
10.1. Praca najemna ... 158

eprasa.pl 9aca7d8bf5

10.2. Ryczałt dla osób z ograniczonym obowiązkiem podatkowym (IFT-1R) ... 160
10.3. Prawo złożenia zeznania rocznego przez cudzoziemca, któremu płatnik pobrał zryczałtowany podatek dochodowy ... 163
10.4. Certyfikat rezydencji ... 165
10.4.1. Kopie certyfikatów rezydencji ... 167
10.5. Obowiązek złożenia zeznania rocznego przez cudzoziemców ... 168
10.6. Numer identyfikacji podatkowej dla nierezydenta ... 169
10.7. Samoopodatkowanie nierezydenta ... 170
Podsumowanie ... 171

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Wstęp

Administracja skarbowa sukcesywnie upraszcza proces rocznych rozliczeń, rozbudowując funkcjonalności systemu e-podatki. Dzięki temu wielu podatników może skorzystać z gotowych, automatycznie wygenerowanych zeznań. Niestety, udogodnienia te nie obejmują osób uzyskujących dochody z zagranicy. Ponieważ polski fiskus nie posiada automatycznej wiedzy o zarobkach uzyskanych poza krajem, obowiązek ich wykazania oraz prawidłowego przeliczenia na złotówki spoczywa w całości na podatniku.

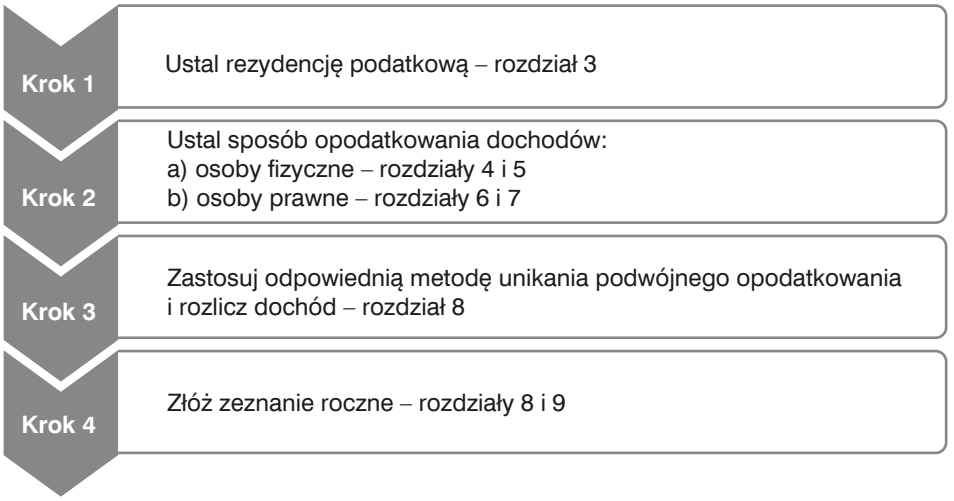
Sytuację komplikują niekorzystne zmiany w przepisach, w tym drastyczne ograniczenie ulgi abolicyjnej. Choć formalnie ulga ta nadal istnieje, jej zakres został tak zawężony, że w praktyce przestała pełnić swoją funkcję ochronną. Skutkuje to znacznym wzrostem obciążeń podatkowych dla polskich rezydentów zarabiających w krajach, z którymi obowiązuje metoda proporcjonalnego odliczenia.

Istotnym czynnikiem jest również Konwencja MLI, która zmodyfikowała ponad połowę obowiązujących umów o unikaniu podwójnego opodatkowania. W wielu przypadkach korzystną dla podatników metodę wyłączenia z progresją zastąpiono mniej opłacalną metodą odliczenia proporcjonalnego. Zmiana ta objęła już umowy m.in. z Estonią i Hiszpanią (od 2023 r.), Meksykiem, Rumunią i Bułgarią (od 2024 r.), a od 2025 r. także z Tunezją.

Niniejszy poradnik ma na celu przeprowadzenie Państwa przez gąszcz przepisów dotyczących dochodów zagranicznych, ze szczególnym uwzględnieniem skutków ograniczenia ulgi abolicyjnej oraz wpływu Konwencji MLI. Omówimy zasady ustalania rezydencji podatkowej – w tym zmianę miejsca zamieszkania jako metodę optymalizacji podatkowej – oraz szczegółowe reguły opodatkowania poszczególnych kategorii dochodów. Całość została wzbogacona licznymi przykładami praktycznymi, które ułatwią zrozumienie mechanizmów międzynarodowego prawa podatkowego i samodzielne przygotowanie zeznania.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Schemat 1. Rozliczanie dochodów zagranicznych krok po kroku

1. Umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania – kogo dotyczą

W sytuacji gdy na dochód lub majątek uzyskiwany z tego samego tytułu, przez tego samego podatnika, w tym samym okresie zostają nałożone takie same lub podobne podatki przez dwa państwa, mamy do czynienia z podwójnym opodatkowaniem. Zjawiska takie są oczywiście bardzo szkodliwe, dlatego zainteresowane państwa stosują środki, które mają za zadanie zapobiegać powstawaniu tego typu zjawisk lub niwelować ich skutki. Środki te znajdują się w dwustronnych umowach o unikaniu podwójnego opodatkowania (dalej również jako: UPO).

Zasady zawarte w UPO rozstrzygają, w jaki sposób należy opodatkować dochód lub majątek, który osoba mająca miejsce zamieszkania lub siedzibę w jednym państwie osiąga w drugim umawiającym się państwie.

Zgodnie z Konstytucją umowy międzynarodowe, po ratyfikacji i ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw, stają się powszechnie obowiązującymi źródłami prawa. Stąd też umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania, które Polska zawarła z około 90 krajami, są stosowane bezpośrednio w celu rozstrzygnięcia, w jaki sposób należy opodatkować dochody zagraniczne. Oznacza to, że mamy zawarte umowy niemal z połową państw świata: z większością państw europejskich, Ameryki Północnej i Azji. Stosunkowo mało umów Polska ma zawartych z państwami Afryki i Ameryki Południowej (nie mamy np. umowy z Argentyną).

WAŻNE! Umowy międzynarodowe, po ratyfikacji i ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw, stają się powszechnie obowiązującymi źródłami prawa.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania skonstruowane są przeważnie na podstawie wzorca opracowanego przez OECD. Wzorzec ten nosi nazwę Modelowej Konwencji w sprawie podatku od dochodu i majątku.

Drugim powszechnie akceptowanym wzorcem takich umów jest Umowa modelowa ONZ między państwami rozwiniętymi a rozwijającymi się.

Oba wzorce zawierają podobną konstrukcję, definicje i metody unikania podwójnego opodatkowania.

Umowy, które zawarła Polska, opierają się na postanowieniach Modelowej Konwencji OECD. Jako uzupełnienie Konwencji opublikowany został Komentarz do Modelowej Konwencji, który opisuje, w jaki sposób państwa podpisujące się pod Konwencją rozumieją i interpretują zawarte w niej zapisy.

Zarówno Modelowa Konwencja OECD, jak i Komentarz nie są polskim źródłem prawa, jednak Polska jako członek OECD ma obowiązek ich stosowania, a organy podatkowe, by zapewnić jednolitość stosowania prawa, powinny odwoływać się do Komentarza zarówno przy stosowaniu, jak i interpretacji umów o unikaniu podwójnego opodatkowania.

WAŻNE! Organy podatkowe powinny odwoływać się do Komentarza do Modelowej Konwencji przy stosowaniu i interpretacji umów o unikaniu podwójnego opodatkowania.

W sytuacji gdy umowa przewiduje, że dany dochód może być opodatkowany zarówno w kraju rezydencji (zamieszkania lub siedziby) podatnika, jak i w kraju, w którym dochód był uzyskany (źródła), należy zapoznać się z zawartymi w umowie przepisami dotyczącymi metod unikania podwójnego opodatkowania.

Do dochodu, który zgodnie z umową podlega opodatkowaniu w Polsce, należy zastosować przepisy ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Najstarsze, ciągle obowiązujące umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania Polska podpisała jeszcze w latach siedemdziesiątych XX wieku. Przez wiele lat te akty prawne dotyczyły garstki osób. Wejście Polski do Unii Europejskiej i otwarcie zagranicznych rynków pracy sprawiło, że umowy stały się naprawdę powszechnym aktem prawnym, którego znajomość i prawidłowe zastosowanie stają się wręcz niezbędne.

Omawiając w Poradniku przepisy umów o unikaniu podwójnego opodatkowania, posługujemy się zapisami Modelowej Konwencji OECD w sprawie podatku od dochodu i majątku. Ponieważ UPO skonstruowane są na podstawie zapisów Konwencji, więc w większości umów poszczególne przepisy będą miały takie samo brzmienie jak w Konwencji. Pamiętajmy jednak o tym, że w każdym przypadku posługujemy się zapisami konkretnej umowy, a nie Konwencji – mogą bowiem występować między nimi różnice.

Mimo opracowanego przez państwa OECD wzorca, na podstawie którego zawierane są UPO, sam proces zawarcia umowy pomiędzy dwoma państwami jest z reguły

eprasa.pl 9aca7d8bf5

długotrwały: negocjacje, podpisanie umowy, ratyfikacja przez oba państwa. Podobnie dużo czasu zajmują jakiekolwiek zmiany w zawartych umowach. Nawet jeśli wolą państw OECD jest przyjęcie nowych rozwiązań w zakresie unikania podwójnego opodatkowania, to jest to proces wieloletni, rozpoczynający się od zmiany samej Konwencji OECD, a następnie dwa zainteresowane państwa wyrażają wolę przyjęcia tych zmian w umowie zawartej między nimi.

W ostatnich latach państwa OECD opracowały rozwiązania w zakresie ograniczania optymalizacji opodatkowania wykorzystującego negatywne konsekwencje międzynarodowego transferu zysków w celu uniknięcia opodatkowania (np. e-handel, ceny transferowe, nadużywanie umów o unikaniu podwójnego opodatkowania, sztuczne tworzenie wartości niematerialnych). Skuteczność tych rozwiązań zależy jednak od szybkiego i jednoczesnego ich wprowadzenia we wszystkich umowach o unikaniu podwójnego opodatkowania. Konieczne stało się więc przyjęcie jednego wielostronnego instrumentu prawnego, który przede wszystkim spowoduje szybkie wdrożenie regulacji ograniczających optymalizację podatkową w umowach UPO. Takim instrumentem jest właśnie przyjęta przez państwa OECD Konwencja MLI (Multilateral Instrument to Modify Bilateral Tax Treaties) – wielostronna konwencja implementująca środki traktatowego prawa podatkowego mające na celu zapobieganie erozji podstawy opodatkowania i przenoszeniu zysku. Akt ten został podpisany w Paryżu 7 czerwca 2017 r.

1.1. Konwencja MLI

Międzynarodowa Konwencja MLI została podpisana przez Polskę 29 września 2017 r. Ideą jej stworzenia była chęć zapobiegania przez państwa sytuacji uchylania się od opodatkowania.

Początek Konwencji MLI dały prace OECD prowadzone w ramach projektu „Base Erosion Profit Shifting" (BEPS). Celem tego projektu było stworzenie mechanizmów walki z działaniami, które powodują zmniejszenie podstawy opodatkowania oraz transfer dochodów do państw o niskim poziomie opodatkowania lub brak opodatkowania.

Działania takie podejmują przede wszystkim przedsiębiorstwa międzynarodowe, które stosują schematy agresywnej optymalizacji podatkowej. Powoduje to niepożądane konsekwencje nie tylko dla tracących dochody budżetów państw, ale również dla indywidualnych podatników (poddawanych większym obciążeniom, aby nadrobić straty w innych obszarach opodatkowania), a także dla lokalnych przedsiębiorstw, które tracą konkurencyjność wobec międzynarodowych koncernów.

Konwencja MLI, wypracowana w ramach działania nr 15 Projektu BEPS, pozwala na szybkie wdrożenie pozostałych rozwiązań tego projektu. Jej celem jest jednorazowe zmodyfikowanie treści UPO w zsynchronizowany sposób, bez konieczności prowadzenia czasochłonnych negocjacji bilateralnych, przy jednoczesnym uwzględnieniu różnych polityk podatkowych jej sygnatariuszy. Ma to pozwolić na względnie szybkie przyjęcie jednolitych rozwiązań „antyoptymalizacyjnych" niemal we wszystkich umowach UPO.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

MLI jest instrumentem elastycznym i dynamicznym. Kolejne państwa mogą do niej przystępować, obejmować nią dodatkowe UPO bądź wycofywać zgłoszone wcześniej zastrzeżenia. Wszystko to wpłynie na poszerzenie zakresu stosowania MLI. Konwencja pozwoli na uniknięcie przedłużających się bilateralnych negocjacji umów o unikaniu podwójnego opodatkowania z każdym partnerem traktatowym, ponieważ jej celem jest automatyczna zmiana zawartych przez dane państwo umów podatkowych.

WAŻNE! Przystąpienie do Konwencji MLI pozwoli na automatyczną zmianę zawartych przez dane państwo umów podatkowych.

Ustawa o ratyfikacji Konwencji wielostronnej implementującej środki traktatowego prawa podatkowego mające na celu zapobieganie erozji podstawy opodatkowania i przenoszeniu zysku została podpisana przez Prezydenta 8 listopada 2017 r.

Koordynacją działań związanych z implementowaniem Konwencji MLI do umów UPO zajmuje się OECD. Organizacja ta posiada najbardziej aktualne dane o liczbie sygnatariuszy MLI, postępach w procedurze jej ratyfikacji oraz datach jej wejścia w życie. Aktualne dane są publikowane na stronie internetowej OECD w dokumencie „Signatories and Parties to the MLI".

1.1.1. Rozwiązania przewidziane w Konwencji MLI

Konwencja MLI zawiera tzw. minimalny standard stosowania. Każde państwo, które przystępuje do MLI, jest zobowiązane go przyjąć.

Tabela 1. Regulacje Konwencji

Lp.	Rozwiązania przewidziane w Konwencji MLI	Komentarz
1.	Zapobieganie nadużyciom traktatów	Przewidują one wprowadzenie klauzuli, która pozwala na nieprzyznanie korzyści traktatowych w przypadku, gdy ich uzyskanie było jednym z głównych celów utworzenia struktur/zawarcia transakcji (tzw. klauzula PPT – Principal Purpose Test) (art. 7 – Zapobieganie nadużyciom traktatów).
2.	Cel umowy podatkowej	W preambule UPO potwierdzany jest cel ich zawarcia, czyli uniknięcie podwójnego opodatkowania, a nie stworzenie szans na uniknięcie opodatkowania w ogóle (art. 6 – Cel Umowy Podatkowej, do której ma zastosowanie niniejsza Konwencja).
3.	Usprawnienie procedury wzajemnego porozumiewania się	Wprowadzono nowe standardy rozwiązywania sporów i współpracy podatkowej państw (art. 16 – Procedura wzajemnego porozumiewania się).

Rozwiązania przewidziane w Konwencji MLI będą włączone do każdej UPO objętej MLI. W odniesieniu do pozostałych regulacji MLI sygnatariusze mają swobodę co do ich przyjęcia. Są to postanowienia dotyczące:

eprasa.pl 9aca7d8bf5

1. Zasad opodatkowania podmiotów transparentnych podatkowo, nakierowane na ograniczenie wykorzystania niezgodności hybrydowych (hybrid mismatches) (art. 3 – Podmioty transparentne podatkowo);
2. Ustalania rezydencji podatkowej podmiotów, które mają siedzibę w dwóch jurysdykcjach (dual resident entities) (art. 4 – Podmioty o podwójnej siedzibie);
3. Uszczelnienia metod unikania podwójnego opodatkowania (art. 5 – Stosowanie metod unikania podwójnego opodatkowania);
4. Uszczelnienia poboru podatku u źródła od wypłat dywidend (art. 8 – Transakcje wypłat dywidend);
5. Klauzuli nieruchomościowej (art. 9 – Zyski z tytułu przeniesienia udziałów lub akcji, lub innych praw w podmiotach, których wartość pochodzi głównie z majątku nieruchomego);
6. Klauzuli antyabuzywnej dotyczącej zakładów położonych na terytoriach trzecich jurysdykcji (art. 10 – Klauzula antyabuzywna dotycząca zakładów położonych na terytoriach trzecich jurysdykcji);
7. Zastrzeżenia prawa do opodatkowania własnych rezydentów (savings clause) (art. 11 – Stosowanie przepisów Umów Podatkowych w celu zastrzeżenia prawa Strony do opodatkowania osób mających miejsce zamieszkania lub siedzibę na jej terytorium);
8. Przeciwdziałania sztucznemu unikaniu statusu zakładu (art. 12 – Sztuczne unikanie statusu zakładu poprzez umowy typu commissionnaire arrangements i inne podobne działania; art. 13 – Sztuczne unikanie statusu zakładu poprzez wykorzystanie wyłączeń określonych form działalności z definicji zakładu; art. 14 – Podział umów; art. 15 – Definicja osoby ściśle powiązanej z przedsiębiorstwem);
9. Współpracy państw w zakresie korekty zysków podmiotów powiązanych (art. 17 – Korekty współzależne);
10. Arbitrażu (część VI – Arbitraż).

Konwencja MLI przewiduje więc łącznie 13 rozwiązań przeciwdziałających agresywnej optymalizacji. Trzy z nich są obowiązkowe, co oznacza, że państwa-sygnatariusze Konwencji muszą je przyjąć (tzw. minimalny standard – patrz tabela 1), natomiast pozostałych dziesięć regulacji ma charakter fakultatywny (opcjonalny). Przepisy o charakterze fakultatywnym również mogą mieć istotne znaczenie w przypadku ich przyjęcia przez obydwa państwa-strony MLI. Klauzule, które zostały przyjęte przez Polskę, wymieniono w dalszej części.

1.1.2. Jak MLI zmienia umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania

Aby sprawdzić, czy/jak Konwencja MLI wpływa na daną UPO, można skorzystać z bazy Stanowisk MLI (Matching Database) (strona w języku angielskim), opublikowanej na stronie OECD.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Ministerstwo Finansów publikuje na swoich stronach internetowych wyjaśnienia dotyczące wpływu Konwencji MLI na daną UPO (tzw. tekst syntetyczny), w miarę wchodzenia jej w życie w odniesieniu do poszczególnych umów. Teksty syntetyczne są dostępne w tabeli z polskimi umowami podatkowymi:

https://www.podatki.gov.pl/podatkowa-wspolpraca-miedzynarodowa/wykaz-umow-o-unikaniu-podwojnego-opodatkowania/.

Mechanizm działania Konwencji MLI można znaleźć w dokumencie „Applying the Multilateral Instrument Step by Step" dostępnym na stronie OECD.

Ministerstwo Finansów opublikowało również zasady ustalania, w jaki sposób sprawdzić, czy i w stosunku do których umów o unikaniu podwójnego opodatkowania będzie miała zastosowanie Konwencja MLI.

1.1.3. Jak sprawdzić, czy Konwencja MLI ma zastosowanie do danej UPO

Mimo że celem Konwencji MLI jest szybka, niejako automatyczna zmiana treści umów o unikaniu podwójnego opodatkowania, w rzeczywistości ustalenie, czy, kiedy i w jaki sposób zmienia się konkretna umowa UPO, jest dość skomplikowane.

W pierwszej kolejności należy określić, czy Konwencja MLI w ogóle ma zastosowanie do danej umowy.

W tym celu należy sprawdzić:

1. Czy druga strona UPO ratyfikowała MLI:
   - dla stosowania MLI do danej UPO konieczne jest zakończenie procedury ratyfikacji (zdeponowanie instrumentu ratyfikacji w OECD) przez obie strony umowy; samo podpisanie MLI nie jest wystarczające;
   - aktualne informacje dotyczące statusu ratyfikacji MLI są dostępne na stronie OECD w dokumencie „Signatories and Parties to the MLI".

Przykład 1
Polska ratyfikowała Konwencję MLI, ale Włochy nie zakończyły jeszcze procesu ratyfikacji. W tej sytuacji MLI nie ma jeszcze zastosowania do tej UPO.

2. Czy obie strony danej UPO zgłosiły ją do objęcia MLI:
   - wymagane jest notyfikowanie danej umowy przez obie strony do objęcia MLI (na podstawie art. 2 ust. 1 lit. a pkt ii MLI); UPO nienotyfikowane albo notyfikowane tylko przez jedną stronę nie będą objęte MLI;
   - notyfikacja ta jest zawarta w Stanowisku MLI;
   - aktualne Stanowiska MLI są dostępne na stronie OECD;
   - alternatywnie można skorzystać z bazy Stanowisk MLI (Matching Database) (strona w języku angielskim), opublikowanej na stronie OECD.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Przykład 2
Wariant 1
Zarówno Polska, jak i Wielka Brytania notyfikowały UPO PL-UK do objęcia Konwencją MLI – MLI będzie mieć zastosowanie do tej UPO.
Wariant 2
Holandia nie notyfikowała UPO PL-NL do objęcia MLI, a Polska dokonała takiej notyfikacji – MLI nie będzie mieć zastosowania do tej UPO.
Wariant 3
Ani Polska, ani Niemcy nie notyfikowały UPO PL-DE do objęcia Konwencją MLI – zatem MLI nie będzie mieć zastosowania do tej UPO.

1.1.4. Jak sprawdzić, czy MLI ma wpływ na konkretne postanowienie danej UPO

Jeśli już ustalimy, że dana umowa UPO została objęta MLI (zgodnie z zasadami wskazanymi powyżej), przechodzimy do etapu sprawdzenia, jaki jest jej wpływ na konkretne postanowienia tej umowy.

W tym celu konieczna jest analiza Stanowisk MLI obu stron UPO. Zasadą jest przy tym, że stosowanie danego postanowienia MLI do UPO wymaga wyrażenia takiej woli przez obie strony umowy (tzw. match stanowisk); strony mogą bowiem wybrać zakres regulacji MLI, które chcą stosować (jedynie w odniesieniu do art. 6, 7 oraz 16 MLI nie ma zasadniczo możliwości ich nieprzyjęcia). Stanowiska stron mogą przybierać następujące formy:

- zastrzeżenie („reservation") o niestosowaniu przepisów MLI do wszystkich/konkretnych UPO z uwagi na:
  - decyzję państwa o niestosowaniu danej regulacji MLI. W takim wypadku MLI nie będzie zmieniać UPO;
  - fakt, że UPO zawierają już takie regulacje, jak te zawarte w MLI (lub o podobnych skutkach). Również w takim wypadku MLI nie będzie zmieniać UPO;
- notyfikacja („notification") UPO/konkretnych przepisów UPO, do których stosowane będą regulacje MLI;
- wybór fakultatywnych lub alternatywnych opcji („option") przewidzianych w MLI;
- oświadczenia („statement") o stosowaniu rozwiązań przewidzianych w MLI.

W konsekwencji jeśli:

- obie strony notyfikują daną UPO do objęcia MLI oraz
- żadna ze stron nie zgłosi zastrzeżenia o niestosowaniu danego przepisu MLI,

– to postanowienia MLI będą mieć zastosowanie do tej UPO.

Przykład 3
MLI ma zastosowanie do polsko-brytyjskiej UPO. Ani Polska, ani Wielka Brytania nie złożyły zastrzeżenia o niestosowaniu art. 4 ust. 1 MLI, zatem ten przepis będzie stosowany do UPO PL-UK.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

1.1.5. Jaki wpływ ma MLI na postanowienie danej UPO

Jeżeli ustaliliśmy, że Konwencja MLI ma zastosowanie do umowy UPO i że zmienia ona przepisy tej umowy, to zmiany te mogą powodować różne skutki.

Tabela 2. Wpływ MLI na UPO

Lp.	Wpływ MLI na postanowienia danej UPO	Komentarz
1.	Stosowanie MLI w miejsce istniejących regulacji UPO („in place of").	Skutek ten wystąpi, gdy obie strony notyfikują ten sam istniejący przepis umowy do zmiany przez MLI.
2.	Regulacje MLI mają zastosowanie do istniejących regulacji UPO	Oznacza to, że modyfikują je („apply to" lub „modify"), ale ich nie uchylają.
3.	Regulacje MLI mają zastosowanie w razie braku określonych regulacji w UPO („in the absence of").	W praktyce regulacje MLI będą dodane do UPO z uwagi na brak w dotychczasowym brzmieniu umowy określonych postanowień.
4.	Regulacje MLI mają zastosowanie w miejsce istniejących regulacji UPO lub w razie braku określonych regulacji w UPO („in place of or in the absence of").	MLI będzie zastosowana w każdym z tych przypadków, ale rodzaj skutku zależy od notyfikacji dokonanych przez strony UPO: ■ jeśli obie strony notyfikują istnienie danej regulacji w UPO, wówczas wskazany przepis zostanie zastąpiony („replaced") przez MLI; ■ jeśli tylko jedna strona notyfikuje istnienie w UPO danej regulacji lub strony dokonają rozbieżnej notyfikacji (tzw. mismatch), wówczas MLI znajdzie zastosowanie i zastąpi istniejące regulacje UPO w zakresie, w jakim nie da się pogodzić ich treści z przepisem MLI („apply and supersede to the extent of incompatibility"); ■ jeśli żadna ze stron nie notyfikowała istnienia danej regulacji w UPO, wówczas MLI również znajdzie zastosowanie i zastąpi istniejące regulacje UPO w zakresie, w jakim nie da się pogodzić ich treści z przepisem MLI („apply and supersede to the extent of incompatibility"); oznacza to w praktyce, że przepis MLI zostanie dodany do umowy.

Efekt zastosowania MLI do regulacji UPO (tj. zależność między przepisem MLI a UPO) jest każdorazowo wskazany w danym artykule MLI (w tzw. compatibility clause). Na przykład w art. 4 ust. 2 zd. 1 MLI wskazano:

§ *Ustęp 1 będzie miał zastosowanie w miejsce lub w przypadku braku postanowień Umowy Podatkowej, do której ma zastosowanie niniejsza Konwencja, które przewidują zasady ustalania czy osoba inna niż osoba fizyczna, będzie uważana za osobę mającą siedzibę na terytorium jednej z Umawiających się Jurysdykcji, w przypadkach gdy taka osoba byłaby traktowana jako posiadająca siedzibę na terytorium więcej niż jednej Umawiającej się Jurysdykcji).*

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Analiza notyfikacji obu stron UPO, w odniesieniu do danego przepisu MLI, pozwoli natomiast na określenie wpływu MLI na konkretny przepis umowy.

Przykład 4
Artykuł 4 MLI ma zastosowanie do polsko-brytyjskiej UPO. Zarówno Polska, jak i Wielka Brytania notyfikowały (na podstawie art. 4 ust. 4 MLI) art. 4 ust. 3 UPO PL-UK. W konsekwencji art. 4 ust. 3 UPO PL-UK będzie zastąpiony przez art. 4 ust. 1 MLI (skutek ten został określony w art. 4 ust. 4 zd. 2 MLI).

1.1.6. Wejście w życie i stosowanie Konwencji MLI

Zgodnie z art. 34 Konwencji MLI wchodzi ona w życie:

- z pierwszym dniem miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy kalendarzowych następujących po zdeponowaniu piątego instrumentu ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia. W praktyce zasada ta dotyczy Austrii, Wyspy Man, Jersey, Polski i Słowenii (dla tych jurysdykcji Konwencja MLI weszła w życie 1 lipca 2018 r.);
- dla kolejnych stron (już po zdeponowaniu piątego instrumentu ratyfikacji) MLI wejdzie w życie z pierwszym dniem miesiąca następującego po upływie trzech miesięcy kalendarzowych po zdeponowaniu przez stronę jej instrumentu, np. Wielka Brytania zdeponowała instrument ratyfikacji 29 czerwca 2018 r., więc dla niej MLI weszła w życie 1 października 2018 r.

Aktualne dane dotyczące wejścia w życie MLI dla poszczególnych sygnatariuszy są dostępne na stronie OECD w dokumencie „Signatories and Parties to the MLI". Daty te, w odniesieniu do polskich umów, publikowane są również na stronach Ministerstwa Finansów.

Konwencja MLI przewiduje, że poszczególne jej regulacje mogą wchodzić w życie w dwóch terminach dla konkretnej umowy UPO (art. 35 ust. 1 MLI):

- w odniesieniu do podatków pobieranych u źródła – od początku roku następującego po roku, w którym oba państwa przyjęły Konwencję MLI (np. MLI weszła w życie dla Polski i Austrii 1 lipca 2018 r., zatem w tym zakresie ma zastosowanie do UPO PL-AT od 1 stycznia 2019 r.);
- w odniesieniu do pozostałych podatków – od roku podatkowego, który rozpoczyna się po sześciu miesiącach od przyjęcia MLI (np. MLI weszła w życie dla Polski i Austrii 1 lipca 2018 r., zatem w tym zakresie ma zastosowanie do UPO PL-AT w okresach podatkowych rozpoczynających się od 1 stycznia 2019 r.).

Przykładowo dla umowy z Serbią Konwencja MLI została przyjęta 1 października 2018 r. Okres sześciu miesięcy od tej daty to 1 kwietnia 2019 r. – czyli zmieniona umowa ma zastosowanie do dochodów uzyskanych w roku rozpoczynającym się po tej dacie, czyli od 1 stycznia 2020 r.

Państwa mogą jednak w pewnym zakresie modyfikować ww. zasady rozpoczęcia stosowania MLI (np. na podstawie art. 35 ust. 2 lub ust. 3 MLI).

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Szczególne zasady obowiązują w odniesieniu do stosowania przepisów MLI dotyczących procedury wzajemnego porozumiewania się, tj. postanowień art. 16 MLI. Zgodnie z art. 35 ust. 4 MLI będą one mieć zastosowanie do danej UPO w odniesieniu do sprawy przedstawionej właściwemu organowi w dniu lub po dniu późniejszej z dat, z którą MLI wchodzi w życie w każdej ze stron umowy (nie dotyczy to spraw, w których od tego dnia nie zostały spełnione warunki dla ich przedstawienia zgodnie z UPO w brzmieniu sprzed modyfikacji dokonanej przez MLI, bez względu na okres podatkowy, którego sprawa dotyczy).

Przykład 5
Artykuł 16 ust. 2 zd. 2 i ust. 3 zd. 2 MLI ma zastosowanie do UPO PL-UK od daty wejścia w życie MLI dla Wielkiej Brytanii (jako późniejszej z dat jej wejścia w życie), tj. od 1 października 2018 r.).

Od 1 stycznia 2022 r. Konwencja MLI jest stosowana do podatków u źródła w odniesieniu do UPO z Chile, Pakistanem, Estonią, Chorwacją, Węgrami i Grecją.

Natomiast w odniesieniu do pozostałych podatków (w tym do podatków od dochodów z pracy najemnej) od 1 stycznia 2022 r. Konwencja MLI jest stosowana do UPO z Węgrami i Grecją. Z kolei od 1 stycznia 2023 r. jest stosowana do umowy z Hiszpanią. Od 1 stycznia 2024 r. Konwencja jest stosowana do umowy z Malezją i Meksykiem. Od 1 lipca 2025 r. jest stosowana w umowie z Mongolią.

Daty rozpoczęcia stosowania Konwencji MLI w odniesieniu do poszczególnych UPO zostały wskazane w tabeli 3, aktualizowanej przez Ministerstwo Finansów.

Tabela 3. Daty rozpoczęcia stosowania MLI[1)]

Lp.	Państwo	Data wejścia w życie	Rozpoczęcie stosowania w Polsce do podatków u źródła od nierezydentów	Rozpoczęcie stosowania w Polsce do pozostałych podatków
1	2	3	4	5
1.	Austria	01.07.2018	od 01.01.2019	okresy podatkowe od 01.01.2019
2.	Słowenia	01.07.2018	od 01.01.2019	okresy podatkowe od 01.01.2019
3.	UK	01.10.2018	od 01.01.2019	okresy podatkowe od 01.04.2019
4.	Nowa Zelandia	01.10.2018	od 01.01.2019	okresy podatkowe od 01.04.2019

[1)] https://www.podatki.gov.pl/podatkowa-wspolpraca-miedzynarodowa/konwencja-mli/stosowanie-mli

eprasa.pl 9aca7d8bf5

1	2	3	4	5
5.	Serbia	01.10.2018	od 01.01.2019	okresy podatkowe od 01.04.2019
6.	Szwecja	01.10.2018	Z uwagi na złożenie przez partnera traktatowego zastrzeżenia na podstawie art. 35 ust. 7 lit. a Konwencji MLI data rozpoczęcia stosowania Konwencji MLI będzie znana po zakończeniu przez partnera traktatowego wymaganych procedur wewnętrznych.	
7.	Słowacja	01.01.2019	od 01.01.2019	okresy podatkowe od 01.07.2019
8.	Japonia	01.01.2019	od 01.01.2019	okresy podatkowe od 01.07.2019
9.	Francja	01.01.2019	od 01.01.2019	okresy podatkowe od 01.07.2019
10.	Izrael	01.01.2019	od 01.01.2019	okresy podatkowe od 01.07.2019
11.	Australia	01.01.2019	od 01.01.2019	okresy podatkowe od 01.07.2019
12.	Litwa	01.01.2019	od 01.01.2019	okresy podatkowe od 01.07.2019
13.	Malta	01.04.2019	od 01.01.2020	okresy podatkowe od 01.10.2019
14.	Singapur	01.04.2019	od 01.01.2020	okresy podatkowe od 01.10.2019
15.	Irlandia	01.05.2019	od 01.01.2020	okresy podatkowe od 01.11.2019
16.	Finlandia	01.06.2019	od 01.01.2020	okresy podatkowe od 01.12.2019
17.	Luksemburg	01.08.2019	od 01.01.2020	okresy podatkowe od 01.02.2020
18.	Zjednoczone Emiraty Arabskie	01.09.2019	od 01.01.2020	okresy podatkowe od 01.03.2020
19.	Indie	01.10.2019	od 01.01.2020	okresy podatkowe od 01.04.2020
20.	Belgia	01.10.2019	od 01.01.2020	okresy podatkowe od 01.04.2020
21.	Norwegia	01.11.2019	od 01.01.2020	okresy podatkowe od 01.05.2020
22.	Ukraina	01.12.2019	od 01.01.2020	okresy podatkowe od 01.06.2020

eprasa.pl 9aca7d8bf5

1	2	3	4	5
23.	Kanada	01.12.2019	od 01.01.2020	okresy podatkowe od 01.06.2020
24.	Islandia	01.01.2020	od 01.01.2020	okresy podatkowe od 01.07.2020
25.	Dania	01.01.2020	od 01.01.2020	okresy podatkowe od 01.07.2020
26.	Rosja	01.10.2019	od 01.01.2021	okresy podatkowe od 30.11.2020
27.	Łotwa	01.02.2020	od 01.01.2021	okresy podatkowe od 01.08.2020
28.	Katar	01.04.2020	od 01.01.2021	okresy podatkowe od 01.10.2020
29.	Arabia Saudyjska	01.05.2020	od 01.01.2021	okresy podatkowe od 01.11.2020
30.	Cypr	01.05.2020	od 01.01.2021	okresy podatkowe od 01.11.2020
31.	Portugalia	01.06.2020	od 01.01.2021	okresy podatkowe od 01.12.2020
32.	Indonezja	01.08.2020	od 01.01.2021	okresy podatkowe od 26.06.2021
33.	Czechy	01.09.2020	od 01.01.2021	okresy podatkowe od 01.03.2021
34.	Korea	01.09.2020	od 01.01.2021	okresy podatkowe od 01.03.2021
35.	Kazachstan	01.10.2020	od 01.01.2021	okresy podatkowe od 01.04.2021
36.	Bośnia i Hercego-wina	01.01.2021	od 01.01.2021	okresy podatkowe od 01.07.2021
37.	Albania	01.01.2021	od 01.01.2021	okresy podatkowe od 01.07.2021
38.	Jordania	01.01.2021	od 01.01.2021	okresy podatkowe od 01.07.2021
39.	Egipt	01.01.2021	od 01.01.2021	okresy podatkowe od 01.07.2021
40.	Chile	01.03.2021	od 01.01.2022	okresy podatkowe od 01.09.2021
41.	Pakistan	01.04.2021	od 01.01.2022	okresy podatkowe od 01.10.2021

eprasa.pl 9aca7d8bf5

1	2	3	4	5
42.	Estonia	01.05.2021	od 01.01.2022	okresy podatkowe od 25.06.2022
43.	Chorwacja	01.06.2021	od 01.01.2022	okresy podatkowe od 01.12.2021
44.	Węgry	01.07.2021	od 01.01.2022	okresy podatkowe od 01.01.2022
45.	Grecja	01.07.2021	od 01.01.2022	okresy podatkowe od 01.01.2022
46.	Hiszpania	01.01.2022	od 01.01.2023	okresy podatkowe od 01.01.2023
47.	Tajlandia	01.07.2022	od 01.01.2023	okresy podatkowe od 01.01.2023
48.	Chiny	01.09.2022	od 01.01.2023	okresy podatkowe od 01.03.2023
49.	Bułgaria	01.01.2023	od 01.01.2023	okresy podatkowe od 01.07.2023
50.	RPA	01.01.2023	od 01.01.2023	okresy podatkowe od 01.07.2023
51.	Rumunia	01.06.2022	od 01.01.2024	okresy podatkowe od 05.10.2023
52.	Malezja	01.06.2021	od 01.01.2024	okresy podatkowe od 01.01.2024
53.	Meksyk	01.07.2023	od 01.01.2024	okresy podatkowe od 01.01.2024
54.	Wietnam	01.09.2023	od 01.01.2024	okresy podatkowe od 01.03.2024
55.	Tunezja	01.11.2023	od 01.01.2024	okresy podatkowe od 01.05.2024
56.	Armenia	01.01.2024	od 01.01.2024	okresy podatkowe od 01.07.2024
57.	Azerbejdżan	01.01.2025	od 01.01.2025	okresy podatkowe od 01.07.2025
58.	Mongolia	01.01.2025	od 01.01.2025	okresy podatkowe od 01.07.2025

1.1.7. Stanowisko Polski w zakresie przyjęcia Konwencji MLI

Polskie stanowisko zakłada dość szerokie przyjęcie Konwencji MLI. Do objęcia MLI zostało zgłoszonych 78 umów o unikaniu podwójnego opodatkowania (aktualnie zakładane jest nieobejmowanie Konwencją MLI UPO zawartych z 11 jurysdykcjami:

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Algierią, Czarnogórą, Gruzją, Guernsey, Jersey, Niemcami, Nigerią, Urugwajem, USA, wyspą Man i Zambią). Ostateczna liczba polskich UPO, do których będzie stosowana MLI, zależy od liczby sygnatariuszy MLI, która systematycznie wzrasta. Obecnie jednak przewidywane jest, że MLI będzie objętych ponad 50 polskich UPO.

Podejście Polski w odniesieniu do zakresu przyjmowanych postanowień MLI jest również dość szerokie. Oprócz regulacji, które stanowią minimalny standard, Polska wyraziła chęć przyjęcia regulacji MLI w zakresie:

- zasad opodatkowania podmiotów transparentnych podatkowo, nakierowanych na ograniczanie wykorzystania niezgodności hybrydowych (hybrid mismatches) (art. 3);
- ustalania rezydencji podatkowej podmiotów o podwójnej siedzibie (dual resident entities) (art. 4);
- uszczelnienia metod unikania podwójnego opodatkowania – zmiana metody wyłączenia (zwolnienia) z progresją na metodę zaliczenia (kredytu) – opcja C (art. 5 ust. 6);
- uszczelnienia poboru podatku u źródła od wypłat dywidend (art. 8);
- klauzuli nieruchomościowej (art. 9);
- zastrzeżenia prawa do opodatkowania własnych rezydentów (savings clause) (art. 11);
- współpracy państw co do korekty zysków podmiotów powiązanych (art. 17).

Stanowisko MLI Polski zostało opublikowane:

- w oświadczeniu rządowym w sprawie mocy obowiązującej MLI (Dz.U. z 2018 r. poz. 1370) oraz
- na stronie OECD w dokumencie: „Republic of Poland – Status of List of Reservations and Notifications upon Deposit of the Instrument of Ratification".

Wśród osób fizycznych najwięcej obaw budzi zmiana umów o unikaniu podwójnego opodatkowania w zakresie zastąpienia korzystnej dla podatników metody wyłączenia z progresją metodą proporcjonalnego odliczenia. Zmiana ta oznacza, że dochody osób mieszkających w Polsce i pracujących za granicą, które obecnie na podstawie umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania są wolne od podatku w Polsce, będą co do zasady mogły zostać przez Polskę opodatkowane. Zmiana ta w wielu przypadkach oznacza płacenie wyższych podatków w kraju.

WAŻNE! Przyjęcie przez Polskę regulacji MLI oznacza m.in. zmianę metody wyłączenia (zwolnienia) z progresją na metodę proporcjonalnego odliczenia.

Państwa przyjmujące Konwencję MLI doszły do wniosku, że metoda wyłączenia z progresją, która polega na zwolnieniu z opodatkowania danego typu dochodu w państwie rezydencji, w sytuacji gdy dochód ten jednocześnie korzysta w drugim państwie ze zwolnienia z opodatkowania wynikającego z prawa krajowego tego państwa, może powodować podwójne nieopodatkowanie dochodów, które nie jest zjawiskiem pożądanym, a czasami może wręcz przybierać postać nadużyć. Takim sytuacjom zapobiega

eprasa.pl 9aca7d8bf5

metoda proporcjonalnego odliczenia. Zgodnie z nią dochód, który może być opodatkowany w drugim państwie, powinien zostać opodatkowany również w państwie rezydencji, przy czym podatek zapłacony za granicą podlega proporcjonalnemu odliczeniu od podatku należnego w państwie rezydencji.

W związku z tym w MLI proponuje się automatyczne wprowadzenie metody proporcjonalnego odliczenia w tych umowach podatkowych, które przewidują stosowanie metody wyłączenia z progresją jako metody unikania podwójnego opodatkowania.

Oznacza to, że w umowach zawartych przez Polskę, w których stosowano metodę wyłączenia z progresją, zostanie zastosowana metoda proporcjonalnego odliczenia.

W tabeli 4 zaprezentowano UPO z państwami, w których metoda unikania podwójnego opodatkowania została już zmieniona przez Konwencję MLI bądź zostanie zmieniona w najbliższym czasie.

Tabela 4. UPO z państwami, w których Konwencja MLI zmieniła metodę unikania podwójnego opodatkowania

Lp.	Termin uzyskiwania dochodów	Państwo
1.	Dochody uzyskiwane od 1.01.2019 r.	Austria, Słowenia
2.	Dochody uzyskiwane od 1.01.2020 r.	Wielka Brytania, Irlandia, Finlandia, Izrael, Japonia, Litwa, Nowa Zelandia, Słowacja
3.	Dochody uzyskiwane od 1.01.2021 r.	Norwegia, Belgia, Kanada, Dania, Portugalia
4.	Dochody uzyskiwane od 1.01.2022 r.	Jordania, Pakistan, Grecja
5.	Dochody uzyskiwane od 1.01.2023 r.	Estonia, Hiszpania, Tajlandia
6.	Dochody uzyskiwane od 1.01.2024 r.	Bułgaria, Chiny, Rumunia, Meksyk
7.	Dochody uzyskiwane od 1.01.2025 r.	Tunezja

Metoda nie zmieni się w pozostałych UPO, które modyfikuje Konwencja MLI. O tym, jakie skutki w praktyce będzie rodzić likwidacja metody wyłączenia z progresją, piszemy w rozdziale **8. Rozliczenie roczne – unikanie podwójnego opodatkowania**. Poza likwidacją metody wyłączenia z progresją za najistotniejsze klauzule przyjęte przez Polskę należy uznać następujące postanowienia MLI:

1) art. 6 (minimalny standard) – dodanie do preambuły UPO reguły interpretacyjnej zakazującej podatnikom wykorzystywania postanowień umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania do działań sprzyjających podwójnemu nieopodatkowaniu dochodu,
2) art. 7 (minimalny standard) – wprowadzenie ogólnej klauzuli umownej przeciwko unikaniu opodatkowania (GAAR) do treści UPO,
3) art. 9 (opcja fakultatywna) – uzupełnienie treści UPO o tzw. klauzulę nieruchomościową.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

W kolejnych rozdziałach Poradnika opiszemy zasady opodatkowania poszczególnych źródeł dochodów na podstawie umów o unikaniu podwójnego opodatkowania (bazując na Modelowej Konwencji OECD w sprawie podatku od dochodu i majątku), wskazując w szczególności regulacje, które uległy bądź ulegną zmianie w związku z Konwencją MLI. Sporo miejsca zajmą przykłady wyliczania podatku, szczególnie dla osób fizycznych.

2. Interpretacje umów – zasady ogólne

Wśród trzech klauzul obligatoryjnych dla sygnatariuszy Konwencji MLI dwie nie zmieniają żadnego konkretnego artykułu umów UPO, ale wprowadzają do preambuły umów ogólne zasady, którymi należy się kierować przy interpretacji umów.

2.1. Cel umowy podatkowej

Według tej klauzuli preambuły umów podatkowych objętych Konwencją zostaną zastąpione bądź uzupełnione o dodatkową regułę mającą zastosowanie przy ich interpretacji. Zgodnie z nią celem UPO pozostaje uniknięcie podwójnego opodatkowania, natomiast równocześnie nie mogą być tworzone sytuacje sprzyjające uniknięciu lub zmniejszeniu opodatkowania przez działania, którym ma zapobiegać Konwencja (art. 6 ust. 1 MLI).

Umowy zawarte przez Polskę będą zawierały w preambule tekst:

§ *Mając na celu eliminowanie podwójnego opodatkowania w odniesieniu do podatków objętych niniejszą umową, bez stwarzania możliwości nieopodatkowania lub obniżonego opodatkowania poprzez uchylanie się lub unikanie opodatkowania (włączając w to nabywanie korzyści umownych przez osoby nieuprawnione (treaty-shopping), mające na celu uzyskanie ulg przewidzianych w tej umowie pośrednio na korzyść osób mających miejsce zamieszkania lub siedzibę na terytoriach trzecich jurysdykcji).*

W zależności od wyboru stron fragment ten zostanie dołączony do preambuły umowy podatkowej bądź zastąpi istniejącą obecnie preambułę. Skutek zależeć będzie od dokonanych przez strony notyfikacji.

2.2. Ogólna klauzula umowna przeciwko unikaniu opodatkowania

Uszczegółowieniem celu wskazanego w preambule umowy jest wprowadzenie klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania.

Celem tej klauzuli (podobnie jak istniejącej w polskiej Ordynacji podatkowej klauzuli przeciw unikaniu opodatkowania) jest pozbawienie korzyści podatkowych wynikających z umów, jeżeli jedynym lub głównym celem transakcji albo struktur opartych na danej umowie było uzyskanie nieuzasadnionych korzyści podatkowych.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Państwa-sygnatariusze MLI mają w tym zakresie trzy możliwości:

1) przyjęcie klauzuli PPT (ang. Principal Purpose Test; dalej: PPT) – art. 7 ust. 1 MLI (wybór dokonany przez Polskę),
2) przyjęcie klauzuli PPT wraz z uproszczonym przepisem mającym na celu ograniczenie przyznania korzyści umownych (tzw. uproszczona klauzula ograniczenia korzyści umownych – ang. Limitation of Benefits – LOB),
3) przyjęcie rozszerzonej klauzuli mającej na celu ograniczenie przyznania korzyści umownych (szeroka klauzula LOB).

Polska, podobnie jak większość państw przystępujących do MLI, dokonała wyboru stosowania klauzuli PPT, jednocześnie nie wykluczając jednak przyjmowania rozszerzonych wariantów, przewidzianych w art. 7 MLI, w drodze bilateralnych negocjacji. W konsekwencji treść klauzuli PPT w UPO zgłoszonej do MLI będzie brzmieć następująco:

§ *Bez względu na postanowienia Umowy Podatkowej, do której ma zastosowanie niniejsza Konwencja, korzyść w niej przewidziana nie zostanie przyznana w odniesieniu do części dochodu lub majątku, jeżeli można racjonalnie przyjąć, mając na względzie wszelkie mające znaczenie fakty i okoliczności, że uzyskanie tej korzyści było jednym z głównych celów utworzenia jakiejkolwiek struktury lub zawarcia jakiejkolwiek transakcji, które spowodowały bezpośrednio lub pośrednio powstanie tej korzyści, chyba że ustalono, że przyznanie tej korzyści w danych okolicznościach byłoby zgodne z przedmiotem oraz celem odpowiednich postanowień UPO, do której ma zastosowanie niniejsza Konwencja.*

3. Rezydencja podatkowa

Dla celów podatkowych kwestia, czy dana osoba jest cudzoziemcem czy osobą z polskim obywatelstwem, nie ma większego znaczenia, gdyż zakres obowiązków podatkowych zależy przede wszystkim od miejsca zamieszkania, czyli rezydencji podatkowej. Rezydencją podatkową jest ten kraj, który ma prawo opodatkować podatnika od całości jego dochodów. Dla osoby fizycznej rezydencją jest miejsce zamieszkania, dla osoby prawnej będzie to kraj, w którym znajduje się siedziba przedsiębiorstwa. Z miejscem zamieszkania podatnika wiąże się kwestia ustalenia, czy w myśl polskich przepisów ma on nieograniczony czy ograniczony obowiązek podatkowy.

Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania będzie miała zastosowanie w sytuacji, gdy podatnik mający miejsce zamieszkania lub siedzibę w jednym państwie (kraju rezydencji) uzyskuje dochód w drugim państwie (kraju źródła). Wówczas zarówno kraj rezydencji, jak i kraj źródła są zainteresowane opodatkowaniem tego dochodu. Umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania są więc zawierane po to, by nie dochodziło do sytuacji, że od tego samego dochodu zastaną pobrane podatki w dwóch państwach.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Zauważmy, że umowa będzie miała zastosowanie tylko w przypadku, gdy rezydencja podatnika i źródło uzyskiwanego przez niego dochodu znajdują się w różnych państwach. Jeżeli natomiast rezydencja podatnika i źródło jego dochodów znajdują się w tym samym państwie, wówczas nie stosujemy żadnej umowy, bo tylko to jedno państwo może taki dochód opodatkować. Mówiąc wprost – jeżeli podatnik jest polskim rezydentem i uzyskuje dochody w Polsce, to nie stosujemy umowy UPO, bo tylko Polska ma prawo ten dochód opodatkować.

Interpretację umów o unikaniu podwójnego opodatkowania należy więc zacząć od ustalenia, w którym państwie podatnik ma rezydencję. Dla osób fizycznych krajem rezydencji jest państwo, w którym mają one miejsce zamieszkania. Dla osób prawnych rezydencją będzie państwo siedziby.

3.1. Miejsce zamieszkania osoby fizycznej

Z miejscem zamieszkania podatnika wiąże się ustalenie, czy w myśl polskich przepisów ma on nieograniczony czy ograniczony obowiązek podatkowy.

3.1.1. Nieograniczony obowiązek podatkowy

Osoby fizyczne, jeżeli mają miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podlegają obowiązkowi podatkowemu od całości swoich dochodów bez względu na miejsce położenia źródeł przychodów. Jest to nieograniczony obowiązek podatkowy (art. 3 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych; dalej: ustawa o PIT).

Jeśli więc osoba fizyczna ma miejsce zamieszkania w Polsce, to podlega tutaj opodatkowaniu od całości swoich dochodów bez względu na to, gdzie te dochody uzyskiwała.

W swoim zeznaniu rocznym powinna wykazać zarówno dochody uzyskane w Polsce, jak i te uzyskane na terenie innych państw.

3.1.2. Ograniczony obowiązek podatkowy

Osoby fizyczne, jeżeli nie mają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej miejsca zamieszkania, podlegają obowiązkowi podatkowemu tylko od dochodów (przychodów) osiąganych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 3 ust. 2a ustawy o PIT).

Zgodnie z art. 3 ust. 2b ustawy o PIT za przychody osiągane na terytorium Polski przez osoby niemające miejsca zamieszkania w naszym kraju uważa się przychody (dochody) z:

1) pracy wykonywanej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy, bez względu na miejsce wypłaty wynagrodzenia;
2) działalności wykonywanej osobiście na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, bez względu na miejsce wypłaty wynagrodzenia;

eprasa.pl 9aca7d8bf5

3) działalności gospodarczej prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w tym poprzez położony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zagraniczny zakład;
4) położonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nieruchomości lub praw do takiej nieruchomości, w tym ze zbycia jej w całości albo w części lub zbycia jakichkolwiek praw do takiej nieruchomości;
5) papierów wartościowych oraz pochodnych instrumentów finansowych niebędących papierami wartościowymi, dopuszczonych do publicznego obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach regulowanego rynku giełdowego, w tym uzyskane ze zbycia tych papierów albo instrumentów oraz z realizacji praw z nich wynikających;
6) umorzenia, odkupienia, wykupienia i unicestwienia w inny sposób tytułów uczestnictwa w funduszach kapitałowych utworzonych na podstawie przepisów obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej oraz odpłatnego zbycia tych tytułów uczestnictwa;
7) tytułu przeniesienia własności udziałów (akcji) w spółce, ogółu praw i obowiązków w spółce niebędącej osobą prawną lub tytułów uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym, instytucji wspólnego inwestowania lub innej osobie prawnej i praw o podobnym charakterze lub z tytułu należności będących następstwem posiadania tych udziałów (akcji), ogółu praw i obowiązków, tytułów uczestnictwa lub praw – jeżeli co najmniej 50% wartości aktywów tej spółki, spółki niebędącej osobą prawną, tego funduszu inwestycyjnego, tej instytucji wspólnego inwestowania lub osoby prawnej, bezpośrednio lub pośrednio, stanowią nieruchomości położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub prawa do takich nieruchomości;
8) tytułu przeniesienia własności udziałów (akcji), ogółu praw i obowiązków, tytułów uczestnictwa lub praw o podobnym charakterze w spółce nieruchomościowej;
9) tytułu należności regulowanych, w tym stawianych do dyspozycji, wypłacanych lub potrącanych, przez osoby fizyczne, osoby prawne albo jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, mające miejsce zamieszkania, siedzibę lub zarząd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, niezależnie od miejsca zawarcia umowy i wykonania świadczenia;
10) niezrealizowanych zysków, o których mowa w art. 30da.

Charakter obowiązków podatkowych w Polsce będzie zależał przede wszystkim od tego, czy podatnik ma miejsce zamieszkania w Polsce, czy też nie.

Umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania nie zawierają własnych definicji miejsca zamieszkania. Zgodnie z umowami określenie „osoba mająca miejsce zamieszkania lub siedzibę w umawiającym się państwie" oznacza każdą osobę, która według prawa tego państwa podlega tam opodatkowaniu, z uwagi na jej miejsce zamieszkania,

eprasa.pl 9aca7d8bf5

miejsce stałego pobytu, siedzibę zarządu, miejsce utworzenia albo inne kryterium o podobnym charakterze.

Jeżeli więc np. polskie przepisy uznają, że osoba ma miejsce zamieszkania w Polsce, to na gruncie umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania ta osoba będzie uważana za osobę mieszkającą w Polsce.

Zatem w pierwszej kolejności umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania odsyłają do przepisów wewnętrznych danego państwa.

Polskie przepisy, czyli w tym przypadku ustawa o PIT (art. 3 ust. 1a), za osobę mającą miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uważają osobę fizyczną, która:

a) ma w Polsce centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych)

lub

b) przebywa w Polsce dłużej niż 183 dni w roku podatkowym.

Zgodnie z art. 3 ust. 1a ustawy o PIT osoba fizyczna będzie podlegała w Polsce nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu, jeżeli w Polsce ma ośrodek interesów życiowych lub przebywa na terenie naszego kraju dłużej niż 183 dni w roku podatkowym.

Ośrodek interesów życiowych to centrum interesów osobistych lub gospodarczych podatnika. Ośrodkiem tym będzie Polska, jeśli przede wszystkim podatnik mieszka wraz z rodziną (małżonek, dzieci) w Polsce. Gdyby miejsce zamieszkania najbliższej rodziny nie było kryterium rozstrzygającym (bo np. osoba jest stanu wolnego), wówczas bierze się pod uwagę stosunki rodzinne i towarzyskie, zatrudnienie, działalność polityczną, kulturalną i wszelką inną, miejsce działalności gospodarczej i miejsce, z którego osoba zarządza swoim majątkiem.

Ustawa o PIT stwierdza, że nieograniczony obowiązek podatkowy w Polsce ma ta osoba, która na terenie kraju posiada centrum interesów osobistych lub gospodarczych. Spójnik „lub" w tym zapisie oznacza, że posiadanie przynajmniej jednego z tych centrów w Polsce oznacza posiadanie miejsca zamieszkania w Polsce.

Drugi z warunków zawartych w przepisie stanowi, że osoba ma miejsce zamieszkania w Polsce, jeżeli przebywa na terenie kraju dłużej niż 183 dni w roku podatkowym. Tak więc za osobę posiadającą nieograniczony obowiązek podatkowy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może być uznana osoba fizyczna, która przebywa na terytorium naszego kraju dłużej niż 183 dni w roku podatkowym. Należy jednak zwrócić uwagę, że przepisy ustawy o PIT stosuje się z uwzględnieniem umów w sprawie unikania podwójnego opodatkowania.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Przykład 6
Pan Jan wyjeżdża do pracy w Holandii. Tam wynajmuje mieszkanie, zakłada konto w banku, przebywa dłużej niż 183 dni w roku. W swoim holenderskim zakładzie zapisuje się nawet do związków zawodowych.
Ponieważ w Polsce nie posiada żadnego źródła dochodów ani majątku, więc można powiedzieć, że przeniósł do Holandii centrum interesów gospodarczych. Jednak w Polsce pozostały jego żona i dzieci – mieszkają w domu jego rodziców. Centrum interesów osobistych pana Jana nadal znajduje się więc w Polsce.
W związku z tym będzie on podlegał w Polsce nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu. W chwili gdy jego rodzina wyjedzie z Polski i razem z nim zamieszka w Holandii, będzie można stwierdzić, że ośrodek interesów życiowych pana Jana znajduje się w tym kraju.

O przeniesieniu interesów osobistych do innego kraju świadczyć będzie przede wszystkim zamieszkanie w tym kraju wraz z rodziną (małżonkiem, dziećmi). Inne powiązania osobiste, takie jak znajomi, zainteresowania, działalność kulturalna itp., nie są z pewnością powiązaniami ściślejszymi od rodziny.

O przeniesieniu takim świadczy również to, że w nowym kraju podatnik uzyskuje większość (a najlepiej wszystkie) dochodów. Jako dowód w ewentualnym postępowaniu posłużyć mogą dokumenty potwierdzające posiadanie w innym kraju miejsca zamieszkania (umowa najmu bądź akt własności), umowa o pracę, dokumenty świadczące o tym, że rodzina także mieszka za granicą (umowa o pracę małżonka, zaświadczenie o uczęszczaniu dzieci do miejscowej szkoły).

Organy podatkowe przypisują duże znaczenie (choć często nierozstrzygające) certyfikatowi rezydencji, czyli zaświadczeniu wydanemu przez organ administracji podatkowej danego kraju o miejscu zamieszkania podatnika dla celów podatkowych.

Zgodnie z wyrokiem WSA w Szczecinie z 15 lutego 2018 r. (sygn. akt I SA/Sz 1063/17):

WSA *Decydujące znaczenie dla określenia, w którym z państw osoba fizyczna ma miejsce zamieszkania ma to, czy stworzyła w danym państwie ośrodek (centrum) interesów życiowych, rozumiany zgodnie z treścią art. 3 ust. 1a pkt 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 361 ze zm.) jako centrum interesów osobistych lub gospodarczych. W tym względzie należy wziąć pod uwagę przede wszystkim związki osobiste i ekonomiczne osoby fizycznej z danym państwem, wśród których istotne są więzi rodzinne, towarzyskie, zatrudnienie, działalność polityczna; kulturalna i wszelka inna działalność, miejsce wykonywania działalności zarobkowej, źródła dochodów, posiadane inwestycje, majątek nieruchomy i ruchomy, zaciągnięte kredyty, konta bankowe, miejsce, z którego osoba zarządza swoim mieniem itd. Z powyższego wynika, iż przesłanka ta została skonstruowana w bardzo szeroki sposób, jeśli chodzi o zakreśloną grupę osób, które na potrzeby podatku dochodowego od osób fizycznych posiadają w Polsce ośrodek interesów życiowych. Wynikać może to z użycia w powołanym*

eprasa.pl 9aca7d8bf5

powyżej przepisie spójnika „lub" w sformułowaniu „centrum interesów osobistych lub gospodarczych" dla doprecyzowania, kiedy uznaje się daną osobę za mającą miejsce zamieszkania na terytorium Polski. Tym samym określona osoba, która ma ścisłe powiązania biznesowe czy też gospodarcze w Polsce, a całą rodzinę i znajomych w innym państwie, może w takiej sytuacji podlegać również opodatkowaniu w Polsce od całości swoich dochodów.

Trzeba też pamiętać, że o zmianie miejsca zamieszkania warto powiadomić właściwego naczelnika urzędu skarbowego przez dokonanie zgłoszenia aktualizacyjnego na druku ZAP-3. Osoba nieprowadząca działalności gospodarczej składa ten formularz wraz ze swoim zeznaniem rocznym do 30 kwietnia następnego roku. Oczywiście zmiana miejsca zamieszkania często powoduje, że osoba taka przestaje mieć obowiązki podatkowe w Polsce, w tym związane ze składaniem zeznań. W takiej sytuacji można formularz ZAP-3 złożyć dobrowolnie.

Drugi warunek zawarty w przepisie stanowi, że osoba ma miejsce zamieszkania w Polsce, jeżeli przebywa na terenie kraju dłużej niż 183 dni w roku podatkowym.

Zwróćmy uwagę, że nie musi to być pobyt nieprzerwany. Aby ustalić, czy podatnik posiada nieograniczony obowiązek podatkowy w Polsce, należy zliczyć dni, w których przebywał w kraju. Warunek ten w szczególny sposób może dotyczyć cudzoziemców, którzy przyjeżdżają do Polski na okres dłuższy niż 183 dni w celu np. wykonywania pracy na terenie naszego kraju.

Przykład 7
Pani Nina, obywatelka Ukrainy, w związku z toczącą się w jej państwie wojną od trzech lat przebywa w Polsce. Podjęła pracę w naszym kraju, ma nadany numer PESEL. W Ukrainie pozostał jej mąż, który służy w wojsku. Pani Nina traktuje swój pobyt w Polsce tymczasowo, czeka na zakończenie wojny, by mogła wrócić do ojczyzny i do męża.
W sytuacji tej zachodzą przesłanki, by w myśl polskich przepisów uznać panią Ninę za osobę mającą miejsce zamieszkania w Polsce, ponieważ przebywała tu dłużej niż 183 dni w 2023, w 2024 oraz w 2025 roku, tutaj także najprawdopodobniej znajduje się jej centrum interesów gospodarczych.
Należy jednak zauważyć, że w tej sytuacji również ustawodawstwo ukraińskie będzie uważało panią Ninę za osobę mającą miejsce zamieszkania w Ukrainie. W tym państwie znajduje się jej stałe miejsce zamieszkania, z Ukrainą wiążą ją też najsilniejsze powiązania osobiste.

3.1.3. Konflikt rezydencji

W sytuacji gdy osoba fizyczna ma miejsce zamieszkania w obu krajach (w myśl przepisów podatkowych tych krajów), mamy do czynienia z tak zwanym konfliktem rezydencji, który należy rozstrzygnąć zgodnie z zapisami stosownej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania.

Jak wspominaliśmy wcześniej – z rezydencją wiąże się nieograniczony obowiązek podatkowy. W państwie rezydencji podatnik podlega opodatkowaniu od całości

eprasa.pl 9aca7d8bf5

dochodów, które uzyskał w danym roku. Nierzadko jednak podatnik może być uznany za rezydenta przez dwa państwa.

Gdyby umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania dopuszczały możliwość, że osoba może być rezydentem w dwóch państwach, oznaczałoby to, że podlegałaby ona opodatkowaniu w dwóch państwach od całości dochodów. Prowadziłoby to w oczywisty sposób do podwójnego opodatkowania. Dlatego na podstawie umowy UPO można być rezydentem tylko w jednym państwie.

Jeżeli więc zgodnie z przepisami wewnętrznymi jednego i drugiego państwa osoba jest uważana za rezydenta, to należy ten „konflikt rezydencji" rozstrzygnąć na gruncie umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania.

W myśl umów podatnik może być rezydentem tylko w jednym kraju i tylko w jednym kraju może podlegać opodatkowaniu od całości swoich dochodów. Nierezydentem natomiast można być w tylu krajach, w ilu uzyskiwało się dochody.

Jeżeli w rozumieniu przepisów obu umawiających się państw dana osoba ma miejsce zamieszkania w obu umawiających się państwach, wówczas jej miejsce zamieszkania określa się zgodnie z następującymi zasadami, wskazanymi w umowach o unikaniu podwójnego opodatkowania:

a) osobę uważa się za mającą miejsce zamieszkania tylko w tym umawiającym się państwie, w którym ma ona stałe miejsce zamieszkania; jeżeli ma ona stałe miejsce zamieszkania w obu umawiających się państwach, to uważa się ją za mającą miejsce zamieszkania tylko w tym państwie, z którym ma ona ściślejsze powiązania osobiste i gospodarcze (ośrodek interesów życiowych);
b) jeżeli nie można ustalić, w którym państwie osoba ma ośrodek interesów życiowych, albo jeżeli nie posiada ona stałego miejsca zamieszkania w żadnym z państw, to uważa się ją za mającą miejsce zamieszkania w tym państwie, w którym zwykle przebywa;
c) jeżeli przebywa zazwyczaj w obu umawiających się państwach lub nie przebywa zazwyczaj w żadnym z nich, to uważa się ją za mającą miejsce zamieszkania w tym państwie, którego jest obywatelem;
d) jeżeli osoba jest obywatelem obu umawiających się państw lub nie jest obywatelem żadnego z nich, to właściwe organy umawiających się państw rozstrzygną sprawę w drodze wzajemnego porozumienia.

Przedstawione kryteria należy stosować według podanej kolejności, to znaczy że jeżeli nie można rozstrzygnąć tej kwestii według punktu a, to rozpatrujemy punkt b i tak dalej. Jeśli konflikt rezydencji zostaje rozstrzygnięty już na gruncie pierwszego warunku, to nie musimy analizować pozostałych kryteriów.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Pierwszym kryterium (warunek a), według którego rozstrzyga się, w którym kraju podatnik jest rezydentem, jest stałe miejsce zamieszkania. W myśl Komentarza do Modelowej Konwencji OECD za stałe miejsce zamieszkania, w odróżnieniu od „tymczasowego miejsca zamieszkania", uważa się „ognisko domowe", czyli miejsce, w którym koncentruje się życie rodzinne i osobiste podatnika. Nie ma tutaj znaczenia, jakim tytułem prawnym podatnik dysponuje w stosunku do tego miejsca.

Przykład 8
Pan Marcin jest właścicielem dwóch mieszkań: jednego w Warszawie, drugiego w Berlinie. Jest menedżerem w polsko-niemieckiej firmie, w związku z tym swoje zawodowe obowiązki wykonuje zarówno w Polsce, jak i w Niemczech. Jest osobą stanu wolnego i oba mieszkania wykorzystuje w podobny sposób.
W tej sytuacji należy uznać, że pan Marcin ma stałe miejsce zamieszkania zarówno w Polsce, jak i w Niemczech, i nie można rozstrzygnąć, które z tych miejsc pełni rolę „ogniska domowego" – oba mieszkania są na dobrą sprawę jego „ogniskami domowymi".

Jeżeli osoba ma stałe miejsce zamieszkania w obu umawiających się państwach (tak jak pan Marcin w przykładzie 8), wówczas prawo rezydencji przyznaje się temu krajowi, z którym podatnik ma ściślejsze powiązania o charakterze osobistym i gospodarczym (ośrodek interesów życiowych).

Pojęcie „ośrodek interesów życiowych", które występuje w umowach o unikaniu podwójnego opodatkowania, należy interpretować w taki sam sposób, jak na gruncie ustawy o PIT. Należy więc zbadać, z którym z dwóch krajów podatnika wiążą silniejsze więzy osobiste i gospodarcze. Priorytetowe znaczenie ma tutaj miejsce zamieszkania najbliższej rodziny (małżonka, dzieci).

Komentarz do Modelowej Konwencji OECD wskazuje, że jeżeli osoba fizyczna posiada stałe ognisko domowe w obu umawiających się państwach, to należy zbadać fakty w celu upewnienia się, z którym z dwu państw jej osobiste i ekonomiczne powiązania są ściślejsze:

Należy więc wziąć pod uwagę stosunki rodzinne i towarzyskie, zatrudnienie, działalność polityczną, kulturalną i wszelką inną, miejsce działalności gospodarczej i miejsce, z którego zarządza swoim mieniem. Wszystkie okoliczności należy rozważyć w całości, lecz niewątpliwie należy zwrócić szczególną uwagę na indywidualne postępowanie danej osoby. Jeżeli osoba, mająca ognisko domowe w jednym państwie, utworzyła ognisko domowe w drugim państwie z zachowaniem w całej pełni pierwszego ogniska, to fakt, iż pierwsze z nich zostało zachowane w środowisku, w którym osoba ta zawsze mieszkała, pracowała i w którym znajduje się jej rodzina i mienie, może w połączeniu z innymi elementami wskazywać, że osoba ta zachowała ośrodek swych życiowych interesów w pierwszym państwie.

Różnica w sposobie interpretowania pojęcia „ośrodek interesów życiowych" na gruncie ustawy o PIT i na gruncie umów o unikaniu podwójnego opodatkowania sprowadza

eprasa.pl 9aca7d8bf5

się do tego, że dokonując interpretacji na gruncie ustawy, organy podatkowe będą badały przede wszystkim powiązania podatnika z Polską, nie biorąc pod uwagę jego powiązań z innymi państwami. Na gruncie umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania musimy zbadać powiązania podatnika z jednym i drugim państwem, a potem rozstrzygnąć, z którym z tych państw powiązania są silniejsze.

Jeżeli podatnik nie posiada stałego miejsca zamieszkania w żadnym z zainteresowanych państw i nie można określić, w którym państwie posiada ośrodek interesów życiowych (ponieważ powiązania osobiste i gospodarcze łączą go zarówno z jednym, jak i z drugim państwem), to zostanie on uznany za rezydenta tego kraju, w którym zwykle przebywa (warunek b).

„Zwykłe przebywanie" oznacza przebywanie w jednym państwie dłużej niż w innym. Najczęściej więc rozstrzyga tę kwestię okres pobytu, choć należy uwzględnić sytuacje, w których dłuższy pobyt w jednym państwie w danym roku może być wyjątkiem od reguły – wówczas to, że podatnik przebywał w danym roku w jednym państwie przez więcej dni niż w drugim, nie musi oznaczać, że zwykle przebywa w tym pierwszym państwie.

Przykład 9
Wspomniany pan Marcin rzeczywiście częściej przebywa w Polsce niż w Niemczech, w Polsce też spędza większość weekendów oraz urlopy. Okazało się jednak, że w 2025 r. pan Marcin więcej czasu spędził w Niemczech niż w Polsce (w okresie pobytu w Niemczech uległ wypadkowi, spędził dwa miesiące w szpitalu i nie mógł przyjechać do Polski).
To, że w 2025 r. pan Marcin spędził więcej czasu w Niemczech, nie oznacza, że na ten jeden rok zmienił miejsce zamieszkania. Do ustalenia, w którym kraju podatnik „zwykle przebywa", należy wziąć pod uwagę okres dłuższy niż rok, tak aby wykluczyć ewentualne wyjątki od reguły.

Warunek z podpunktu b) nie precyzuje, w ciągu jakiego okresu należy dokonywać porównań. Porównanie musi jednak obejmować dostatecznie długi okres, aby określić charakter pobytów w każdym z dwóch państw i ustalić przerwy między pobytami.

Ponieważ mówimy tutaj o „zwykłym przebywaniu", więc wyjątki związane np. z wojną w Ukrainie nie powinny być brane pod uwagę przy rozstrzyganiu, gdzie osoba zazwyczaj spędza czas.

Jeżeli nie można rozstrzygnąć, w którym kraju podatnik zwykle przebywa (bo przebywa zarówno w jednym, jak i w drugim państwie bądź nie przebywa w żadnym z nich), wówczas będzie uważany za rezydenta tego kraju, którego jest obywatelem (warunek c). Tak więc obywatelstwo jest dopiero trzeciorzędnym kryterium rozstrzygania kwestii miejsca zamieszkania.

Gdyby jednak i ta przesłanka nie przyniosła rozstrzygnięcia, bo podatnik jest obywatelem obu zainteresowanych państw lub żadnego z nich, wówczas o tym, w którym kraju

eprasa.pl 9aca7d8bf5

ma miejsce zamieszkania, musiałyby zadecydować odpowiednie organy obu państw w drodze wzajemnego porozumienia (warunek d).

„Wzajemne porozumienie" odbywa się zgodnie z procedurą określoną w umowie o unikaniu podwójnego opodatkowania. W sytuacji gdy działania jednego lub obu państw prowadzą lub mogą prowadzić do podwójnego opodatkowania, podatnik występuje o wszczęcie procedury wzajemnego porozumienia. Procedura ta jest więc zawsze wszczynana na wniosek podatnika, nie wszczyna się jej z urzędu. Organem, do którego należy złożyć wniosek, jest Minister Finansów.

Przykład 10
Pan Bogdan uważa, że jest polskim rezydentem (w Polsce mieszka wraz z żoną, tu prowadzi działalność gospodarczą), w związku z tym rozliczał się jako osoba mieszkająca w Polsce. Pan Bogdan uzyskiwał też dochody w Danii i duński fiskus uznał go za swojego rezydenta, wydając stosowną decyzję podatkową.
Ponieważ działania duńskiego fiskusa doprowadziły do podwójnego opodatkowania (dochód, który w myśl decyzji wydanej przez duński organ podatkowy podlega opodatkowaniu w Danii, został przez pana Bogdana opodatkowany w Polsce), więc zasadne staje się wszczęcie procedury wzajemnego porozumienia. W tym celu pan Bogdan zwraca się do organu podatkowego tego państwa, które sam uważa za właściwe, z wnioskiem o przeprowadzenie procedury. Dla Polski organem tym jest Minister Finansów.

W większości przypadków miejsce zamieszkania można ustalić według kryterium ośrodka interesów życiowych. Mimo że często zdarza się, iż podatnik prowadzi mobilne życie i w wielu państwach uzyskuje dochody, zazwyczaj wiąże się z jednym państwem bardziej niż z innymi i z reguły da się wskazać, gdzie znajduje się stałe miejsce zamieszkania podatnika (ognisko domowe) bądź w którym państwie ma ośrodek interesów życiowych.

Przykład 11
Pani Agata po skończeniu studiów podjęła legalną pracę w Liverpoolu. W Polsce przed wyjazdem nigdzie nie pracowała, nie składała tu żadnych zeznań podatkowych. Nie posiada także żadnego majątku (nie osiąga dochodów z lokat, akcji, wynajmu nieruchomości itp.). Jest osobą samotną, a jej stałe miejsce zamieszkania to Wielka Brytania. W Polsce mieszkają rodzice pani Agaty, których kobieta odwiedza w okresie świąt i urlopu.
W którym kraju pani Agata ma miejsce zamieszkania?
Przy ustalaniu rezydencji podatkowej osoby fizycznej trzeba na początku rozstrzygnąć, z którym z dwóch krajów osobę wiążą silniejsze więzy o charakterze osobistym i majątkowym. Najsilniejszymi więzami osobistymi są najbliżsi: małżonek, dzieci. Oczywiście z rodzicami również łączą nas silne więzy osobiste, lecz dla osoby dorosłej nie są one tak silne, jak te łączące z małżonkiem i dziećmi. Pani Agata jest osobą samotną, nie założyła jeszcze swojej rodziny. To, że jej rodzice mieszkają w Polsce, nie powinno stanowić przesłanki rozstrzygającej. Istotniejszy jest fakt, że po jej przyjeździe do Anglii w tym kraju będzie koncentrowało się jej życie zawodowe i osobiste.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Organy podatkowe czasami stoją na stanowisku, że jakikolwiek związek podatnika z Polską oznacza, że ma on miejsce zamieszkania w Polsce. Jednak w tym przypadku również urząd skarbowy nie powinien mieć wątpliwości, że pani Agata zmieniła miejsce zamieszkania na Wielką Brytanię.

Przykład 12
Pan Leszek od kilku lat pracuje w Belgii, ma tam nadany numer podatkowy, tam też spędza większość roku. Do tej pory rozliczał się w Polsce, ponieważ tutaj mieszkała jego rodzina – żona i córka. W czerwcu 2025 r. córka wyszła za mąż i zamieszkała z mężem, a żona przyjechała do Belgii, do pana Leszka. W Polsce małżonkowie posiadają mieszkanie, z którego zamierzają korzystać w okresie urlopu i świąt (około miesiąca w roku). Żona nie pracuje, wszystkie dochody małżonków pochodzą z pracy pana Leszka w Belgii.
W którym kraju pan Leszek ma miejsce zamieszkania?
W sytuacji przedstawionej w pytaniu zachodzą przesłanki, że w myśl polskich przepisów podatnik będzie uznany za osobę mającą miejsce zamieszkania w 2025 r. w Polsce, ponieważ tutaj znajdowało się jego centrum interesów życiowych (dom, rodzina). Należy jednak zauważyć, że w tej sytuacji również ustawodawstwo belgijskie będzie uważało podatnika za osobę mającą miejsce zamieszkania w Belgii. Zgodnie z belgijskim prawem podatkowym za rezydenta podatkowego Belgii uważana jest bowiem osoba, która ma miejsce zamieszkania lub „siedzibę majątku" w Belgii. Jeżeli w Belgii osiedla się rodzina danej osoby, to taka osoba uznawana jest za rezydenta podatkowego w Belgii.
Nie da się wobec tego rozstrzygnąć kwestii rezydencji podatkowej według pierwszego punktu, ponieważ w 2025 r. podatnik miał stałe miejsce zamieszkania zarówno w Polsce, jak i w Belgii, w obu tych państwach znajdował się też ośrodek interesów życiowych. Dopóki rodzina podatnika mieszkała w Polsce, centrum interesów życiowych pana Leszka znajdowało się w Polsce. Po ślubie córki i przeprowadzce żony do Belgii prawdopodobnie zmieniło się centrum interesów życiowych podatnika na Belgię. Ale nie jest to jednoznaczne, ponieważ małżonkowie korzystają z dwóch mieszkań, zarówno w Polsce, jak i w Belgii, i utrzymują powiązania osobiste (znajomi, przyjaciele).
W związku z tym kwestię rezydencji podatkowej należy rozstrzygnąć według drugiego punktu, to znaczy trzeba ustalić, w którym z państw podatnik „zwykle przebywa". Biorąc pod uwagę, że podatnik pracuje w Belgii przez cały rok, najprawdopodobniej „zwykle przebywa" w Belgii. Wobec tego krajem jego rezydencji podatkowej będzie Belgia.

Badanie, w którym państwie znajduje się miejsce zamieszkania, w większości przypadków sprowadza się do rozstrzygnięcia, z którym państwem podatnik ma silniejsze powiązania.

Według wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 11 maja 2016 r. (sygn. akt III SA/Wa 1466/15):

WSA *Choć okoliczności związane z pozostawieniem mienia w Polsce stanowią czynnik wpływający na ustalenie ośrodka interesów życiowych, to nie mają charakteru decydującego. Dla oceny istnienia centrum interesów osobistych i gospodarczych bezsprzecznie mają również znaczenie takie okoliczności, jak*

eprasa.pl 9aca7d8bf5

funkcjonowanie w określonym układzie rodzinnym czy społecznym na terytorium Włoch. Tym samym fakt świadczenia pracy i uzyskiwania z tego tytułu wynagrodzenia oraz fakt przebywania za granicą wraz z rodziną, uczęszczanie dzieci do szkół we Włoszech „przeważają" w niniejszej sprawie przy dokonywaniu oceny istnienia centrum interesów osobistych i gospodarczych.

3.1.3.1. Miejsce zamieszkania w okresie wojny w Ukrainie

Uchodźcy z Ukrainy, którzy od wielu miesięcy przebywają w Polsce, mogą mieć wątpliwości, czy będą uznani za polskich rezydentów podatkowych. Ich pobyt w latach 2022–2025 w Polsce w wielu przypadkach będzie znacznie przekraczał 183 dni. Czy oznacza to, że zmienili oni miejsce zamieszkania na Polskę?

Niekoniecznie. Zauważmy, że pierwszym kryterium, na podstawie którego rozstrzyga się, w którym państwie podatnik ma miejsce zamieszkania, jest „stałe miejsce zamieszkania".

Przykład 13
Pani Nadia ma stałe miejsce zamieszkania w Ukrainie. Tam do wybuchu wojny koncentrowało się jej życie, w Ukrainie mieszkała razem z mężem. Po wybuchu wojny mąż Nadii został powołany do wojska, a ona, obawiając się o swoje bezpieczeństwo, przyjechała do Polski. Cały czas jednak uważa Polskę za tymczasowe miejsce pobytu. Czeka na zakończenie wojny, by móc wrócić do męża do Ukrainy. Czy oznacza to, że Nadia zmieniła miejsce zamieszkania i stała się polskim rezydentem podatkowym?
Nie, stałe miejsce zamieszkania Nadii cały czas znajduje się w Ukrainie, tam też ma ośrodek interesów życiowych.

Kryterium długości pobytu w danym kraju bierzemy pod uwagę dopiero wówczas, gdy nie można ustalić, gdzie znajduje się stałe miejsce zamieszkania i ośrodek interesów życiowych. W takich przypadkach długie pobyty w danym państwie, spowodowane np. pracą, mogłyby być różnie interpretowane przez administracje podatkowe poszczególnych państw. W związku z tym organizacja OECD wydała wytyczne, które powinny być stosowane przez oba zainteresowane państwa. Zgodnie z tymi wytycznymi podatnik, którego pobyt w danym państwie przedłużył się do ponad 183 dni tylko ze względu na pracę, nadal powinien być uważany za rezydenta swojego dotychczasowego państwa.

3.1.4. Utrata przez Polskę prawa do opodatkowania w związku ze zmianą rezydencji

Osoby, które pracują za granicą, obawiają się, że ich dochody podlegają opodatkowaniu w dwóch państwach. Obawy te potęgują również zmiana metody unikania podwójnego opodatkowania z kilkunastoma państwami i likwidacja ulgi abolicyjnej. Okoliczności te powodują, że wielu Polaków pracujących za granicą obawia się konieczności płacenia bardzo wysokich podatków w Polsce. Zauważmy, że konsekwencje zmiany umów o unikaniu podwójnego opodatkowania spowodowane Konwencją MLI oraz likwidacja ulgi abolicyjnej mogą dotyczyć tylko tych osób, które zarabiają za granicą, a mają

eprasa.pl 9aca7d8bf5

miejsce zamieszkania w Polsce. Jeżeli bowiem osoba mieszka w państwie, w którym pracuje, to jej dochody mogą być opodatkowane tylko w tym jednym państwie.

Przykład 14
Małżonkowie Iwona i Mariusz od trzech lat pracują w Wielkiej Brytanii. W tym państwie koncentruje się też ich życie – dzieci chodzą do szkoły w Londynie, w Polsce odwiedzają tylko rodzinę z okazji świąt czy urlopów, nie uzyskują też żadnych dochodów w Polsce.
Czy w związku ze zmianą od 2020 r. polsko-brytyjskiej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania (zmiana metody wyłączenia z progresją na metodę proporcjonalnego odliczenia) i likwidacją od 2021 r. ulgi abolicyjnej będą musieli płacić podatki również w Polsce?
Nie. Małżonkowie mają miejsce zamieszkania w Wielkiej Brytanii i uzyskują dochody tylko w tym państwie. To oznacza, że do opodatkowania ich dochodów nie ma zastosowania umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania – jedynym państwem, które ma prawo do podatków, jest Wielka Brytania.

Warto zatem przeanalizować, czy w związku z uzyskiwaniem dochodów w drugim państwie nie następuje zmiana miejsca zamieszkania.

Przykład 15
Pan Maciej jest zatrudniony w polskiej spółce. Zarząd spółki podjął decyzję o powołaniu spółki zależnej w Hiszpanii i w związku z tym zaproponował panu Maciejowi kierowanie tą spółką przez najbliższych 5 lat. Pan Maciej przyjął ofertę i w związku z tym przez najbliższych 5 lat jego miejscem pracy będzie Hiszpania. Pracownik przeniósł się do Hiszpanii wraz z żoną, która również podjęła tam pracę. Mieszkanie w Polsce zostało przez małżonków wynajęte. Czy pan Maciej nadal ma miejsce zamieszkania w Polsce?
Nie, w opisanym przykładzie należy uznać, że pan Maciej zmienia miejsce zamieszkania i staje się hiszpańskim rezydentem. W związku z tym dochody z pracy na rzecz hiszpańskiej spółki będą podlegały opodatkowaniu tylko w Hiszpanii.

Zmiana rezydencji i przeniesienie jej do państwa, w którym osoba uzyskuje dochody, może więc być sposobem na uniknięcie opodatkowania przy zastosowaniu umów o unikaniu podwójnego opodatkowania.

Jednak zmiana rezydencji może wiązać się z obowiązkiem zapłaty podatku od niezrealizowanych zysków (exit tax).

3.1.5. Exit tax

Zgodnie z obowiązującym od 2019 r. przepisem art. 30da ust. 2 ustawy o PIT opodatkowaniu podatkiem od dochodów z niezrealizowanych zysków podlega:

1) przeniesienie składnika majątku poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w wyniku którego Rzeczpospolita Polska traci prawo do opodatkowania dochodów

eprasa.pl 9aca7d8bf5

ze zbycia tego składnika majątku, przy czym przenoszony składnik majątku pozostaje własnością tego samego podmiotu;

2) zmiana rezydencji podatkowej przez podatnika podlegającego w Rzeczypospolitej Polskiej nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu, w wyniku której Rzeczpospolita Polska traci prawo do opodatkowania dochodów ze zbycia składnika majątku będącego własnością tego podatnika, w związku z przeniesieniem jego miejsca zamieszkania do innego państwa.

Ustawodawca przyjmuje, że we wskazanych dwóch sytuacjach Polska mogłoby utracić możliwość opodatkowania dochodów ze zbycia składnika majątku, gdy zbycie to nastąpi już w państwie, do którego ten majątek został przeniesiony.

Generalnie podatek exit tax ma zastosowanie przy przeniesieniu składników majątku związanych z prowadzoną przez podatnika działalnością gospodarczą. Jednak w przypadku osób fizycznych podatek ten może zostać zastosowany również przy przeniesieniu majątku niezwiązanego z działalnością gospodarczą.

W przypadku składnika majątku niezwiązanego z działalnością gospodarczą opodatkowaniu podatkiem od dochodów z niezrealizowanych zysków podlegają tylko składniki majątku stanowiące:

- ogół praw i obowiązków w spółce niebędącej osobą prawną,
- udziały w spółce,
- akcje i inne papiery wartościowe,
- pochodne instrumenty finansowe oraz tytuły uczestnictwa w funduszach kapitałowych.

Składniki te nazwane są „majątkiem osobistym". Przeniesienie takiego majątku do innego państwa podlega opodatkowaniu w Polsce, jeżeli podatnik ma miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej łącznie co najmniej przez pięć lat w dziesięcioletnim okresie poprzedzającym dzień zmiany rezydencji podatkowej.

Sam fakt, że polski rezydent przestał nim być i stał się rezydentem innego państwa, nie wystarczy, by zastosować przepisy o podatku od niezrealizowanych zysków. Zgodnie z art. 30da ust. 2 pkt 2 ustawy o PIT opodatkowaniu podatkiem od dochodów z niezrealizowanych zysków podlega zmiana rezydencji podatkowej przez podatnika podlegającego w Rzeczypospolitej Polskiej nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu, w wyniku której Rzeczpospolita Polska traci prawo do opodatkowania dochodów ze zbycia składnika majątku będącego własnością tego podatnika, w związku z przeniesieniem jego miejsca zamieszkania do innego państwa.

Oznacza to, że obowiązek zapłaty podatku może nastąpić, gdy, mówiąc wprost, podatnik opuszcza Polskę wraz ze swoim majątkiem. W takiej sytuacji Polska może utracić prawo do opodatkowania dochodu ze sprzedaży tego majątku. Gdyby bowiem podatnik pozostał polskim rezydentem, to sprzedaż tego majątku podlegałaby opodatkowaniu w Polsce.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Zgodnie z art. 30db ustawy o PIT przepisów o exit tax dla osób fizycznych nie stosuje się, jeżeli łączna wartość rynkowa przenoszonych składników majątku nie przekracza kwoty 4 000 000 zł.

W przypadku małżonków przenoszących składnik majątku objęty wspólnością majątkową limit 4 000 000 zł wartości rynkowej składnika majątku dotyczy łącznie obojga małżonków.

Rozporządzeniem z 22 września 2025 r. Ministerstwo Finansów po raz kolejny odroczyło terminy płatności exit tax dla osób fizycznych do:

1) 7 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym podatnik utracił w całości lub w części składnik majątku będący przedmiotem opodatkowania tym podatkiem – w przypadku gdy utrata w całości lub w części tego składnika majątku nastąpiła przed 1 grudnia 2027 r.;
2) 31 grudnia 2027 r. – w pozostałych przypadkach.

Przedłużenie terminu stosuje się do podatku należnego od dochodów z niezrealizowanych zysków wynikającego z miesięcznych deklaracji składanych za okresy rozliczeniowe od 1 stycznia 2019 r. do 30 listopada 2027 r.

Przez utratę składnika majątku rozumie się zbycie składnika majątku, realizację praw wynikających z praw pochodnych lub pochodnych instrumentów finansowych albo inne zdarzenie, skutkujące utratą własności lub prawa do składnika majątku.

Jeżeli więc podatnik zbył przeniesiony do innego państwa majątek przed 1 grudnia 2027 r., to obowiązek zapłaty podatku exit tax następuje do 7 dnia następnego miesiąca.

W przypadkach, w których nie doszło do zbycia składników majątku, termin płatności podatku jest odroczony do 31 grudnia 2027 r.

3.1.6. Podmioty transparentne podatkowo

Podmioty transparentne podatkowo to podmioty (np. spółki osobowe), które nie są uważane za podatników, w związku z tym nie podlegają opodatkowaniu. Opodatkowaniu podlegają (a przynajmniej powinny) osoby wchodzące w skład tego typu podmiotów, np. wspólnicy spółek osobowych.

Podmioty transparentne podatkowo mogą być wykorzystywane w agresywnym planowaniu podatkowym.

Przykład 16
Przykładem takiej optymalizacji może być spółka osobowa w Polsce, gdzie jednym ze wspólników jest spółka kapitałowa z Malty, a drugim wspólnikiem jest osoba fizyczna. Spółka maltańska, zgodnie z polskimi przepisami, podlega rejestracji w polskich organach skarbowych i w Polsce podlega opodatkowaniu w stosunku do dochodów otrzymywanych z polskiej spółki osobowej. Dochód ten jest jednak w całości bądź w znacz-

eprasa.pl 9aca7d8bf5

nej części kompensowany wynagrodzeniem dyrektora zarządzającego tej spółki. W efekcie spółka maltańska uzyskuje minimalny dochód do opodatkowania w Polsce. W rozwiązaniu tym osoby fizyczne będące polskimi rezydentami podatkowymi zostają powołane na podstawie odpowiedniej uchwały na dyrektora zarządzającego spółki maltańskiej. Zgodnie z postanowieniami polsko-maltańskiej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania taki dochód jest zwolniony z opodatkowania w Polsce. Z kolei na Malcie opodatkowaniu (jako wynagrodzenie dyrektora, tzw. directors' fees) podlega wynagrodzenie otrzymywane przez dyrektora, ale będącego osobą zasiadającą w radzie dyrektorów spółki, tzw. board of directors. Osoba fizyczna będąca polskim rezydentem podatkowym, która otrzymuje wynagrodzenie na podstawie stosownej uchwały powołującej na stanowisko dyrektora zarządzającego, ale nie powołującej do rady dyrektorów (ang. board of directors), nie podlega więc opodatkowaniu na Malcie. W konsekwencji wynagrodzenie osoby fizycznej – polskiego rezydenta podatkowego, będącego dyrektorem zarządzającym w spółce maltańskiej, wynagradzanego na podstawie odpowiedniej uchwały, ale nie powołanego do rady dyrektorów spółki (board of directors) – nie podlega opodatkowaniu ani na Malcie, ani w Polsce.

Celem art. 3 MLI jest wyrażenie przez dane państwo woli eliminowania sytuacji sztucznego tworzenia transparentnych spółek osobowych (tworzenia ich wyłącznie lub prawie wyłącznie w celu omijania przepisów podatkowych) i w rezultacie wyeliminowanie bezpodstawnego przyznania im przywilejów umownych.

3.2. Rezydencja podatkowa osoby prawnej

Dla osób prawnych, podobnie jak dla fizycznych, rezydencją podatkową jest ten kraj, który ma prawo opodatkować podatnika od całości jego dochodów. Będzie to zatem kraj, w którym znajduje się siedziba przedsiębiorstwa. Z siedzibą osoby prawnej wiąże się ustalenie, czy w myśl polskich przepisów ma ona nieograniczony czy też ograniczony obowiązek podatkowy.

3.2.1. Nieograniczony obowiązek podatkowy

Osoby prawne, jeżeli mają siedzibę lub zarząd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podlegają obowiązkowi podatkowemu od całości swoich dochodów, bez względu na miejsce ich osiągania. Jest to nieograniczony obowiązek podatkowy.

Jeśli więc podatnik podatku dochodowego od osób prawnych ma siedzibę lub zarząd w Polsce, to podlega tutaj opodatkowaniu od całości swoich dochodów, bez względu na to, gdzie te dochody zostały uzyskane.

3.2.2. Ograniczony obowiązek podatkowy

Osoby prawne, jeżeli nie mają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej siedziby lub zarządu, podlegają obowiązkowi podatkowemu tylko od dochodów, które osiągają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 3 ust. 2 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych; dalej: ustawa o CIT).

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Ustawodawca wskazuje, jakie dochody uważa za uzyskiwane na terytorium Polski przez nierezydentów. Zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy o CIT za przychody osiągane na terytorium Polski przez nierezydentów uważa się w szczególności przychody (dochody) z:

1) wszelkiego rodzaju działalności prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w tym poprzez położony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zagraniczny zakład;
2) położonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nieruchomości lub praw do takiej nieruchomości, w tym ze zbycia jej w całości albo w części lub zbycia jakichkolwiek praw do takiej nieruchomości;
3) papierów wartościowych oraz pochodnych instrumentów finansowych niebędących papierami wartościowymi, dopuszczonych do publicznego obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach regulowanego rynku giełdowego, w tym uzyskane ze zbycia tych papierów albo instrumentów oraz z realizacji praw z nich wynikających;
4) tytułu przeniesienia własności udziałów (akcji) w spółce, ogółu praw i obowiązków w spółce niebędącej osobą prawną lub tytułów uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym, instytucji wspólnego inwestowania lub innej osobie prawnej lub z tytułu należności będących następstwem posiadania tych udziałów (akcji), ogółu praw i obowiązków lub tytułów uczestnictwa – jeżeli co najmniej 50% wartości aktywów takiej spółki, spółki niebędącej osobą prawną, funduszu inwestycyjnego, instytucji wspólnego inwestowania lub osoby prawnej, bezpośrednio lub pośrednio, stanowią nieruchomości położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub prawa do takich nieruchomości;
5) tytułu przeniesienia własności udziałów (akcji), ogółu praw i obowiązków, tytułów uczestnictwa lub praw o podobnym charakterze w spółce nieruchomościowej;
6) tytułu należności regulowanych, w tym stawianych do dyspozycji, wypłacanych lub potrącanych, przez osoby fizyczne, osoby prawne albo jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, mające miejsce zamieszkania, siedzibę lub zarząd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, niezależnie od miejsca zawarcia umowy i wykonania świadczenia;
7) niezrealizowanych zysków.

Charakter obowiązków podatkowych w Polsce będzie zależał przede wszystkim od tego, czy podatnik ma siedzibę lub zarząd na terytorium Polski, czy też nie.

3.2.3. Siedziba

Według Modelowej Konwencji OECD (na podstawie której należy dokonywać interpretacji umów o unikaniu podwójnego opodatkowania) określenie „osoba mająca siedzibę w umawiającym się państwie" oznacza każdą osobę, która zgodnie z prawem tego państwa podlega tam opodatkowaniu z uwagi na jej siedzibę zarządu albo inne kryterium o podobnym charakterze.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Dla osób prawnych kryterium rezydencji jest więc siedziba. Modelowa Konwencja OECD w pierwszej kolejności odwołuje się do przepisów wewnętrznych zainteresowanego państwa.

W myśl art. 3 ust. 1 ustawy o CIT podatnicy, którzy mają siedzibę lub zarząd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podlegają obowiązkowi podatkowemu od całości swoich dochodów – bez względu na miejsce ich osiągania (miejsce położenia źródeł przychodów).

Przepis ten przy określeniu tzw. nieograniczonego obowiązku podatkowego odwołuje się zatem do kryterium miejsca siedziby lub zarządu podatnika. Tak więc dla uznania, że podatnik podatku dochodowego od osób prawnych podlega opodatkowaniu w Polsce od całości swoich dochodów – bez względu na miejsce położenia ich źródła – wystarczające jest spełnienie jednego z tych warunków.

WAŻNE! Dla osób prawnych kryterium rezydencji jest siedziba przedsiębiorstwa lub zarządu.

Przepisy ustawy nie precyzują natomiast, w jaki sposób należy rozumieć te dwa pojęcia oraz wzajemne relacje między nimi. Aby ustalić znaczenie pojęć „siedziba" i „zarząd" na gruncie prawa polskiego, trzeba odwołać się do definicji zawartych w innych aktach prawnych, a w razie ich braku – do pozostałych zasad wykładni tekstu prawnego.

Zauważmy, że bez względu na strukturę wewnętrzną danego podatnika (np. oddziały, przedstawicielstwa) kryterium siedziby lub zarządu należy odnosić do podatnika jako całej organizacji.

Zasady ustalania siedziby osoby prawnej uregulowano zasadniczo w Kodeksie cywilnym (dalej: k.c.). Stosownie do art. 41 k.c., jeżeli ustawa lub oparty na niej statut nie stanowią inaczej, siedzibą osoby prawnej jest miejscowość, w której ma siedzibę jej organ zarządzający. Chodzi tu o siedzibę organu zarządzającego w sensie instytucjonalnym. Siedzibą tą nie jest miejsce zamieszkania osób fizycznych, które wchodzą w skład organu osoby prawnej.

W takim też znaczeniu instytucjonalnym siedziba przedsiębiorcy podlega określeniu w akcie założycielskim i ujawnieniu we właściwym rejestrze publicznym, np. w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS). Ujawnienie w KRS (lub innym rejestrze) siedziby przedsiębiorcy na terytorium Polski będzie zatem determinować podleganie przez niego nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu. Kryterium siedziby ma zatem charakter formalny.

WAŻNE! Siedziby nie należy utożsamiać z adresem, gdyż to pojęcie ma znacznie szerszy zakres.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Trudności interpretacyjne wywołuje natomiast ustalenie, czy drugie kryterium podlegania w Polsce nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu ma charakter formalny (siedzibą organu zarządzającego jest terytorium Polski, przy czym fakt ten podlega ujawnieniu w dokumentach statutowych lub rejestrach), czy też ma charakter faktyczny (akcentujący czynny wkład danego podmiotu w czynności zarządu dotyczące podatnika).

Udowodnienie istnienia zarządu na terytorium Polski – przy założeniu, że przesłanka ta ma charakter faktyczny – w praktyce może sprawiać problemy na wielu płaszczyznach. Rozstrzygnięcia wymaga, czy decydujące znaczenie ma miejsce formalnego wprowadzenia decyzji zarządczej w życie (np. podpisanie uchwały) czy miejsce, w którym rzeczywiście podjęto decyzję o określonym działaniu zarządczym, lub też miejsce, w którym zebrano wszystkie informacje niezbędne do podjęcia czynności zarządczej.

Ważne jest także określenie, jak ocenić sytuację, gdy nie wszystkie, ale tylko niektóre decyzje zarządcze są podejmowane w Polsce (może być to decyzja dotycząca jednostkowej sprawy, ale o istotnym znaczeniu dla podatnika, lub przeciwnie – wiele decyzji, lecz niemających zasadniczego wpływu na sprawy podatnika). Brak bliższych wskazówek interpretacyjnych każdorazowo będzie zmuszać do indywidualnej oceny sytuacji danego podatnika, jego wewnętrznych uregulowań, okoliczności towarzyszących podejmowaniu decyzji zarządczych.

Na gruncie umów o unikaniu podwójnego opodatkowania rzadziej dochodzi do konfliktu rezydencji w przypadku osób prawnych. Zarejestrowanie firmy w danym państwie jest okolicznością często determinującą powstanie siedziby. Jeśli jednak weźmiemy pod uwagę to, że siedzibą w myśl polskich przepisów jest również „posiadanie zarządu" na terytorium kraju, może to powodować powstanie konfliktu rezydencji.

Przykład 17

Trójka mieszkających w Polsce przyjaciół (Karol, Maks i Moryc) założyła i zarejestrowała na terenie Norwegii spółkę AS (Aksjeselskap), czyli prywatną spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością (odpowiednik polskiej spółki z o.o.). Przyjaciele zostali też jedynymi członkami zarządu tej spółki.

W myśl norweskich przepisów podatkowych spółka ta ma siedzibę w Norwegii, będzie więc norweskim podatnikiem podatku od osób prawnych. Zauważmy jednak, że istnieją podstawy, by na gruncie polskich przepisów podatkowych uznać tę spółkę za polskiego rezydenta – wszyscy członkowie zarządu mają bowiem miejsce zamieszkania w Polsce, co może świadczyć o tym, że w Polsce znajduje się zarząd tej spółki. Takie stanowisko polskiego fiskusa doprowadziłoby do konfliktu rezydencji.

Zgodnie z Modelową Konwencją OECD, jeżeli osoba niebędąca osobą fizyczną ma siedzibę w obu umawiających się państwach, to uważa się, że ma ona siedzibę w tym umawiającym się państwie, w którym znajduje się miejsce jej faktycznego zarządu.

„Miejsce faktycznego zarządu" to miejsce, w którym podejmowane są kluczowe decyzje w sprawach zarządzania i w sprawach handlowych, niezbędne do prowadzenia

eprasa.pl 9aca7d8bf5

działalności przedsiębiorstwa. Miejscem faktycznego zarządu będzie zazwyczaj miejsce, w którym osoba lub grupa osób sprawujących najwyższe funkcje (np. rada dyrektorów) podejmuje oficjalnie decyzje.

Komentarz do Modelowej Konwencji OECD stwierdza, że w praktyce rzadkim przypadkiem będzie opodatkowanie spółki lub innej jednostki z powodu posiadania siedziby w więcej niż jednym państwie. Problem może powstać, gdy jedno państwo przyjmuje za kryterium miejsce zarejestrowania spółki, a drugie – miejsce faktycznego zarządu. A ponieważ polskie przepisy posługują się oboma kryteriami, więc taki problem może dość często powstawać. Konwencja OECD wskazuje, że nie byłoby właściwym rozwiązaniem przyznanie preferencji takiemu czysto formalnemu kryterium jak miejsce zarejestrowania. Stąd też przyjęto, że „miejsce faktycznego zarządu" jest kryterium przeważającym w odniesieniu do osób innych niż osoby fizyczne.

Miejsce faktycznego zarządu to miejsce, w którym, z merytorycznego punktu widzenia, podejmowane są najważniejsze decyzje w sprawach zarządzania i w sprawach handlowych, niezbędne do prowadzenia działalności przedsiębiorstwa jako całości.

W celu ustalenia miejsca faktycznego zarządu powinny być brane pod uwagę wszystkie fakty i okoliczności. Dany podmiot może mieć więcej niż jedno miejsce zarządu, lecz może mieć tylko jedno miejsce faktycznego zarządu.

Jeżeli więc dwa państwa roszczą sobie prawo do uznania tej samej osoby prawnej za swojego rezydenta, uznać należy, że spółka ta jest rezydentem tego państwa, w którym znajduje się miejsce faktycznego zarządu przedsiębiorstwa, co sprowadza się do zbadania, w którym kraju podejmowane są najważniejsze decyzje w sprawach spółki.

3.2.4. Podmioty o podwójnej siedzibie

Zgodnie z art. 4 Konwencji MLI państwa będą w drodze wzajemnego porozumienia rozstrzygały sytuacje, gdy spółka jest uważana za rezydenta w obu państwach (na gruncie przepisów wewnętrznych tych państw).

Zasada ta będzie miała zastosowanie, gdy UPO nie przewiduje zasad rozstrzygania konfliktu rezydencji spółek.

Jednak powyższe nie będzie miało zastosowania do postanowień umowy podatkowej, które dotyczą kwestii siedziby spółek uczestniczących w porozumieniach o podwójnych notowaniach (Dual-Listed Company Arrangements).

Przykład 18
UPO pomiędzy Polską a Stanami Zjednoczonymi nie przewiduje zasad rozstrzygania konfliktu rezydencji spółek. Umowa odwołuje się tylko do regulacji wewnętrznych jednego i drugiego państwa.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Natomiast w umowie z Niemcami (podobnie jak w wielu innych) zawarty jest zapis: *Jeżeli osoba nie będąca osobą fizyczną ma siedzibę w obu Umawiających się Państwach, to uważa się, że ma ona siedzibę w tym Umawiającym się Państwie, w którym znajduje się miejsce jej faktycznego zarządu.*
Oznaczałoby to, że ewentualny konflikt rezydencji spółki na gruncie polsko-amerykańskiej umowy powinien zostać rozstrzygnięty w drodze wzajemnego porozumienia tych państw. Niestety, Stany Zjednoczone w ogóle nie przyjęły Konwencji MLI, więc spółki uważane za rezydenta w obu tych państwach mogą mieć problem z uniknięciem podwójnego opodatkowania.
Natomiast polsko-niemiecka umowa nie będzie wymagała wprowadzania zapisu o rozstrzyganiu konfliktu rezydencji w drodze porozumienia, bo umowa zawiera przepis regulujący tę kwestię.

Przy braku ww. porozumienia dany podmiot nie będzie uprawniony do jakiejkolwiek ulgi lub zwolnienia od podatku, przewidzianych w umowie podatkowej, do której ma zastosowanie MLI, chyba że w granicach oraz w taki sposób, które mogą zostać uzgodnione przez właściwe organy umawiających się jurysdykcji.

Przykład 19
Brak regulacji o rozstrzyganiu konfliktu rezydencji spółek stwarza ryzyko opodatkowania spółki w jednym i drugim państwie od całości dochodów, bez możliwości pomniejszenia tych dochodów o ewentualne zyski uzyskane w drugim państwie poprzez „zagraniczny zakład". Taka sytuacja możliwa jest do rozstrzygnięcia wyłącznie w drodze porozumienia obu państw.

Jak wspominaliśmy wcześniej, kryterium faktycznego zarządu stosowane jest w Modelowej Konwencji OECD. W Komentarzu do Modelowej Konwencji OECD wskazuje się, że przypadek podwójnej rezydencji spółek powinien być rozwiązywany na podstawie procedury wzajemnego porozumiewania się między właściwymi organami umawiających się państw. Wpisanie tych regulacji w Konwencji MLI wiąże się z faktem, że coraz częściej spółki o podwójnej rezydencji wykorzystywane są w schematach unikania opodatkowania. Dlatego w MLI zaproponowano opcję wprowadzenia „obowiązkowej" procedury wzajemnego porozumiewania się.

4. Opodatkowanie dochodów pracowników najemnych

Kiedy już zidentyfikujemy, w którym kraju podatnik ma rezydencję, to możemy przystąpić do ustalenia, w jaki sposób będą opodatkowane dochody, które uzyskiwał za granicą. Zaczniemy od najczęściej występującego dochodu w przypadku osób fizycznych, czyli dochodów z pracy najemnej.

O tym, w którym państwie pracownik wykonuje pracę (czyli gdzie znajduje się źródło dochodu), decyduje to, gdzie ta praca jest fizycznie wykonywana, a nie to, skąd jest

eprasa.pl 9aca7d8bf5

wypłacane wynagrodzenie. Wiele osób wykonuje pracę za granicą w ramach zatrudnienia przez polską firmę. Do opodatkowania dochodów pracowników delegowanych za granicę również będą miały zastosowanie przepisy umów o unikaniu podwójnego opodatkowania.

Zgodnie z przepisami umów w sprawie unikania podwójnego opodatkowania płace i podobne wynagrodzenia, które osoba mająca miejsce zamieszkania w Polsce otrzymuje z pracy najemnej, podlegają opodatkowaniu tylko w Polsce, chyba że praca najemna wykonywana jest w drugim państwie. Jeżeli praca jest wykonywana w innym państwie, to otrzymywane za nią wynagrodzenie może być opodatkowane w tym państwie. Zasada ta oznacza, że wynagrodzenia co do zasady podlegają opodatkowaniu w tym kraju, w którym praca jest wykonywana.

Przykład 20
Pani Agnieszka jest osobą mieszkającą w Polsce (mającą tutaj ośrodek interesów życiowych). W 2025 r. wyjechała do Wielkiej Brytanii, by podjąć pracę w londyńskiej firmie.
Wynagrodzenie pani Agnieszki, zgodnie z umową o unikaniu podwójnego opodatkowania, będzie podlegało opodatkowaniu w Wielkiej Brytanii, zgodnie z brytyjskimi przepisami podatkowymi.
Pamiętajmy, że pojęcie „podleganie opodatkowaniu" nie zawsze musi być równoznaczne z „płaceniem podatku". Pani Agnieszka mogła np. w Wielkiej Brytanii uzyskać dochód w wysokości wolnej od podatku – wówczas faktycznie podatku nie zapłaci.

Ogólna zasada zawarta w umowach UPO wskazuje, że dochód z pracy najemnej może być opodatkowany w państwie, w którym praca jest wykonywana. Oznacza to, że to państwo ma prawo, zgodnie ze swoimi wewnętrznymi przepisami, opodatkować taki dochód.

Tutaj ważna uwaga – to, że państwo, w którym praca jest wykonywana (państwo źródła), ma prawo opodatkować dochód, nie oznacza automatycznie, że państwo, w którym podatnik mieszka (państwo rezydencji), zostaje tego prawa pozbawione. Odnosząc to do przykładu 20: to, że Wielka Brytania ma prawo opodatkować wynagrodzenie pani Agnieszki, nie oznacza, że Polska (państwo rezydencji) została pozbawiona tego prawa. Polska również ma prawo do opodatkowania tego dochodu.

Oznacza to, że co do zasady umowy UPO dają prawo opodatkowania dochodów z pracy najemnej dwóm państwom: państwu źródła oraz państwu rezydencji. Jeżeli umowa dopuszcza opodatkowanie dochodu w dwóch państwach, to w państwie rezydencji należy zastosować metodę unikania podwójnego opodatkowania, która jest wskazana w umowie UPO. Zasady stosowania metod unikania podwójnego opodatkowania oraz zmiany wprowadzone Konwencją MLI i likwidacją ulgi abolicyjnej szeroko opisujemy w rozdziale **8. Rozliczenie roczne – unikanie podwójnego opodatkowania.**

Oczywiście tak jak od każdej zasady, tak i od tej są wyjątki.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

4.1. Warunki opodatkowania dochodów zagranicznych w Polsce

Wynagrodzenie osoby mającej miejsce zamieszkania w Polsce, otrzymywane za pracę najemną wykonywaną w drugim państwie, będzie podlegało opodatkowaniu tylko w Polsce, jeżeli zostaną spełnione łącznie trzy warunki:

a) pracownik przebywa w drugim państwie przez okres lub okresy nieprzekraczające łącznie 183 dni w okresie dwunastu miesięcy rozpoczynającym się lub kończącym w danym roku podatkowym, i

b) wynagrodzenie jest wypłacane przez pracodawcę lub w imieniu pracodawcy, który nie ma miejsca zamieszkania lub siedziby w drugim państwie, i

c) wynagrodzenie nie jest ponoszone przez zakład, który pracodawca posiada w drugim państwie.

Regulacje te wynikają z Modelowej Konwencji OECD w sprawie podatku od dochodu i majątku – stąd zapis w takiej właśnie wersji znajduje się w większości umów o unikaniu podwójnego opodatkowania zawartych przez Polskę.

Jeżeli zostaną łącznie spełnione powyższe trzy warunki, to wynagrodzenie pracownika pracującego za granicą, a mającego miejsce zamieszkania w Polsce, będzie podlegało opodatkowaniu tylko w naszym kraju. Nie dojdzie wówczas do konieczności stosowania metod unikania podwójnego opodatkowania, ponieważ jedynym państwem mającym prawo opodatkowania takiego dochodu będzie państwo rezydencji (zamieszkania podatnika). Jeżeli więc będą spełnione wszystkie wskazane warunki, to taki zagraniczny dochód osoby mającej miejsce zamieszkania w Polsce będzie podlegał opodatkowaniu w naszym kraju na takich samych zasadach jak dochód krajowy (czyli według skali podatkowej).

Wspomniane trzy warunki mogą zostać spełnione jednocześnie wyłącznie w przypadku pracowników delegowanych przez swojego pracodawcę do innego państwa. Wskazuje na to pkt b, zgodnie z którym *wynagrodzenie jest wypłacane przez pracodawcę lub w imieniu pracodawcy, który nie ma miejsca zamieszkania lub siedziby w drugim państwie.* Mówimy więc o sytuacji, gdy np. polski pracodawca deleguje swojego pracownika do innego państwa (w którym nie ma siedziby ani miejsca zamieszkania).

Jeżeli nie zostanie spełniony jeden czy więcej z powyższych warunków, wynagrodzenie pracownika będzie podlegało opodatkowaniu w tym kraju, w którym praca była wykonywana (a w państwie zamieszkania poprzez zastosowanie właściwej metody unikania podwójnego opodatkowania). Tak więc zarówno pracodawca, jak i pracownik powinni przeanalizować dokładnie warunki pracy za granicą, by umieć określić, w którym kraju należy płacić zaliczki (podatek) od dochodów z pracy na terenie innego kraju.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Omówmy więc z osobna każdy z trzech warunków, które muszą zostać spełnione łącznie, by wynagrodzenie delegowanego pracownika podlegało opodatkowaniu w Polsce.

4.1.1. Okres pobytu pracownika za granicą

W większości przypadków dotyczących delegowania pracowników za granicę o miejscu opodatkowania wynagrodzeń będzie decydował okres pobytu pracownika za granicą.

Zauważmy, że w przepisie mowa jest o okresie (lub okresach) pobytu – a nie okresach wykonywania pracy. Oznacza to, że bierzemy pod uwagę wszystkie dni, które pracownik spędził w danym państwie, również dni wolne od pracy (np. weekendy, urlopy, zwolnienia chorobowe).

WAŻNE! Wynagrodzenie będzie podlegało opodatkowaniu za granicą, jeżeli okres pobytu przekroczy 183 dni.

Komentarz do Modelowej Konwencji OECD, w oparciu o który należy dokonywać interpretacji umów o unikaniu podwójnego opodatkowania, w prosty sposób określa, jak należy liczyć okres pobytu pracownika w drugim kraju. Otóż aby ustalić liczbę dni pobytu w drugim kraju, należy liczyć „dni fizycznej obecności" – pracownik jest obecny w danym kraju albo nie jest w nim obecny. Należy więc brać pod uwagę następujące elementy: część dnia, dzień przybycia, dzień wyjazdu i wszelkie inne dni spędzone w danym państwie (weekendy, urlopy, dni choroby itp.).

Przykład 21
W praktyce należy przyjąć, że pierwszym dniem pobytu pracownika jest dzień, w którym przybywa on do danego państwa. Jeżeli na przykład samolot pracownika ląduje na terenie danego państwa o godz. 23, to należy uznać, że to jest pierwszy dzień pobytu pracownika w tym państwie (bez względu na fakt, że była to jedynie godzina z tego dnia). Analogicznie, ostatnim dniem pobytu jest dzień, w którym pracownik opuszcza terytorium danego państwa (jeżeli więc jego samolot startuje o pierwszej w nocy, to również należy uznać, że był to ostatni dzień pobytu pracownika w danym państwie).

W najnowszych umowach o unikaniu podwójnego opodatkowania (przede wszystkim tych zawartych lub renegocjowanych po 2000 r.) okres, który bierze się pod uwagę, to dwanaście kolejnych miesięcy, których początek lub koniec przypada na dany rok podatkowy.

W starszych umowach występuje zapis, zgodnie z którym okres 183 dni nie może zostać przekroczony w ciągu danego roku podatkowego.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Przykład 22
W polsko-chorwackiej umowie o unikaniu podwójnego opodatkowania warunek określony w lit. a ma brzmienie: *odbiorca przebywa w drugim Państwie przez okres lub okresy nie przekraczające łącznie 183 dni podczas danego roku podatkowego.* Podobny zapis mamy również w polsko-francuskiej umowie (podpisanej w 1975 r.).

Jeżeli w umowie jest mowa o 183 dniach w ciągu roku, to zapis taki jest stosunkowo prosty do zinterpretowania: liczymy po prostu liczbę dni, które w danym roku podatkowym pracownik spędził w danym kraju. Jeżeli było ich więcej niż 183 w danym roku, to wynagrodzenie pracownika za okres lub okresy pobytu w danym kraju podlegają opodatkowaniu w tym państwie – oczywiście przy założeniu, że pozostałe dwa warunki są również spełnione.

Przykład 23
Pan Józef w 2025 r. był delegowany przez swojego polskiego pracodawcę do Francji. Pracodawca ma siedzibę w Polsce, nie posiada zakładu na terenie Francji. Pan Józef przebywał w tym kraju w następujących okresach:
- 1 stycznia – 31 marca,
- 1–31 lipca,
- 1 września – 31 października,
- 1–20 grudnia.

Okresy pobytu pana Józefa we Francji przekroczyły w 2025 r. 183 dni. W związku z tym jego wynagrodzenie przypadające za okresy pobytu we Francji podlega opodatkowaniu w tym kraju.

Państwa należące do OECD (czyli również Polska) uznały, że zapis o roku podatkowym może sprawić problemy interpretacyjne w sytuacji, gdy rok podatkowy umawiających się państw nie jest identyczny. Ponadto może on prowadzić do unikania opodatkowania w drugim kraju na przykład poprzez wyznaczanie okresu pracy na przełomie roku. Przykładowo pracownik pracujący w drugim kraju od 15 lipca do 15 czerwca roku następnego nie podlegałby opodatkowaniu w tym kraju, mimo że przepracował w nim 11 miesięcy.

Może to również prowadzić do różnych zasad opodatkowania pracowników tylko ze względu na to, w których miesiącach przebywali w drugim państwie.

Stąd też w Modelowej Konwencji OECD w roku 2000 zmieniono brzmienie tego warunku. Przyjęto, że okres 183 dni pobytu w danym państwie będzie się badało w okresie kolejnych 12 miesięcy.

Taki zapis oznacza, że pod uwagę należy brać wszystkie możliwe kolejne dwunastomiesięczne okresy, nawet okresy, które do pewnego stopnia pokrywają się z innymi. W praktyce można powiedzieć, że jeżeli w dowolnie wybranym okresie 12 kolejnych miesięcy okres (lub okresy) pobytu pracownika w drugim państwie przekroczył

eprasa.pl 9aca7d8bf5

183 dni, to należy uznać, że za ten okres pracownik podlega opodatkowaniu w tym państwie.

Przykład 24
Pan Henryk jest zatrudniony w polskiej firmie budowlanej. Z dniem 1 kwietnia 2024 r. został delegowany do pracy na budowie w Estonii. W okresie oddelegowania wynagrodzenie było wypłacane przez firmę w Polsce. Do Polski powrócił 1 sierpnia 2024 r., a od 1 marca 2025 r. ponownie został delegowany do Estonii i pracował tam do 31 sierpnia 2025 r.
W efekcie w dwunastomiesięcznym okresie od 1 kwietnia 2024 r. do 31 marca 2025 r. jego pobyt w Estonii wyniósł 154 dni (czyli nie przekroczył 183 dni), ale w ciągu dwunastomiesięcznego okresu liczonego wstecz od dnia powrotu, tj. od 31 sierpnia 2025 r. do 1 września 2024 r., jego okres pobytu w Estonii wyniósł 184 dni. Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania podpisana z Estonią przewiduje, że wynagrodzenie podlega opodatkowaniu w Estonii, jeżeli pracownik przebywa tam przez okres lub okresy przekraczające łącznie 183 dni podczas każdego dwunastomiesięcznego okresu, rozpoczynającego się lub kończącego w danym roku podatkowym. W efekcie za okres pracy od 1 marca do 31 sierpnia 2025 r. pracownik będzie podlegał opodatkowaniu w Estonii.

W praktyce by zbadać, czy wynagrodzenie pracownika będzie podlegało opodatkowaniu w drugim państwie, czy też nie (jeżeli zależy to wyłącznie od okresu pobytu), należy każdy okres pobytu pracownika zbadać w kontekście 12 kolejnych miesięcy: licząc zarówno 12 miesięcy od dnia wyjazdu pracownika w przód, jak i 12 miesięcy wstecz od dnia powrotu pracownika. Jeżeli licząc w przód i wstecz okres pobytu pracownika nie przekroczył 183 dni, to mamy pewność, że badany okres nie podlega opodatkowaniu w drugim państwie.

Przykład 25
Pracownik był delegowany do Niemiec w następujących 3 okresach:
- 1 maja – 31 lipca 2024 r.,
- 1 grudnia 2024 r. – 31 stycznia 2025 r.,
- 1 czerwca – 30 września 2025 r.

Zakładamy, że wcześniej nie wykonywał pracy w Niemczech i że później również nie będzie wyjeżdżał do tego kraju. Zakładamy też, że we wskazanych okresach pracownik przebywał tylko w Niemczech (czyli w trakcie tych okresów nie było np. dni pobytu w Polsce).
Aby ustalić, czy i za które okresy wynagrodzenie pracownika będzie podlegało opodatkowaniu w Niemczech, powinniśmy każdy z tych okresów przeanalizować indywidualnie, rozpatrując ten okres w kontekście kolejnych 12 miesięcy:
1 okres
Ponieważ jest to pierwszy okres pobytu pracownika w Niemczech, więc nie ma sensu badanie 12 miesięcy wstecz. Licząc natomiast 12 miesięcy w przód, czyli w okresie

eprasa.pl 9aca7d8bf5

1 maja 2024 r. – 30 kwietnia 2025 r., okres pobytu w Niemczech wyniósł 5 miesięcy, czyli nie nastąpiło przekroczenie 183 dni.
Tak więc okres 1 maja – 31 lipca 2024 r. podlega opodatkowaniu w Polsce.

2 okres

Licząc 12 miesięcy w przód, czyli w okresie 1 grudnia 2024 r. – 30 listopada 2025 r., mamy 184 dni pobytu w Niemczech. Nie musimy tego okresu badać wstecz, bo już w tym momencie mamy pewność, że za okres 1 grudnia 2024 r. – 31 stycznia 2025 r. wynagrodzenie pracownika podlega opodatkowaniu w Niemczech.

3 okres

Tutaj natomiast będziemy liczyli 12 miesięcy wstecz (założyliśmy bowiem, że nie będzie już następnych okresów pobytu w Niemczech). Tak więc w okresie 30 września 2025 r. – 1 października 2024 r. czas pobytu pracownika w Niemczech wyniósł 184 dni, zatem również i ten okres, czyli 1 czerwca – 30 września 2025 r., podlega opodatkowaniu w Niemczech.

Przykład 26

Polski pracodawca delegował pana Bogdana do pracy w Hiszpanii. Zgodnie z zawartym aneksem do umowy o pracę okres pobytu w Hiszpanii miał trwać od 5 stycznia do 30 czerwca 2025 r., czyli mniej niż 183 dni. Jednakże od 1 lipca 2025 r. pan Bogdan rozpoczął 14-dniowy urlop wypoczynkowy, który spędził w Hiszpanii. Po zakończonym urlopie, 15 lipca, pan Bogdan wrócił do Polski i pracy w kraju. Tym samym pobyt w Hiszpanii trwał 192 dni (dzień wyjazdu liczymy jako dzień pobytu w danym państwie). Czy to oznacza, że wynagrodzenie za pracę w Hiszpanii będzie podlegało opodatkowaniu w Hiszpanii?
Jeżeli jedynym kryterium, od którego zależy miejsce opodatkowania dochodów z pracy, jest okres pobytu (warunek a), to należy zauważyć, że w przepisie mowa jest o „okresie pobytu" w danym państwie. Mówimy tutaj o dniach „fizycznej obecności" nie tylko w dni robocze, ale również urlopy. Tym samym wynagrodzenie pana Bogdana za okres 5 stycznia –14 lipca będzie podlegało opodatkowaniu w Hiszpanii.

Modelowa Konwencja OECD wskazuje, w jaki sposób należy ustalać liczbę dni pobytu w danym państwie:

Choć państwa członkowskie stosowały różne formuły przy obliczaniu 183 dni, to jednak istnieje tylko jeden sposób odpowiadający treści tego ustępu, a mianowicie metoda określająca „dni fizycznej obecności". Stosowanie tej metody jest proste, ponieważ osoba fizyczna albo jest obecna w danym kraju, albo jest nieobecna.

Obecność może być łatwo udokumentowana przez podatnika, gdy władza podatkowa żąda dowodu. W ramach tej metody brane są pod uwagę następujące elementy: część dnia, dzień przybycia, dzień wyjazdu i wszystkie inne dni spędzone w danym państwie, takie jak soboty i niedziele, święta narodowe, urlopy przed, w czasie i po zakończeniu działalności, krótkie przerwy (szkolenia, strajki, zamknięcie przedsiębiorstwa, opóźnienia dostaw), dni choroby (z wyjątkiem zdarzeń uniemożliwiających wyjazd osobie, która w danym przypadku mogłaby uzyskać zwolnienie podatkowe) oraz dni zajęte z powodu śmierci lub choroby w rodzinie.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Nie bierze się pod uwagę dni spędzonych w tym państwie w czasie przejazdu między dwoma miejscami położonymi poza tym państwem. Wynika z tego, że każdy pełny dzień spędzony poza danym państwem, czy to w celach wakacyjnych, służbowych, czy z innej przyczyny, nie może być brany pod uwagę. Każda część dnia, nawet bardzo krótka, spędzona przez podatnika w danym państwie liczy się jako dzień obecności w tym państwie przy obliczaniu okresu 183 dni.

Odnosząc powyższe wytyczne do przykładu 26 – gdyby po zakończeniu oddelegowania pan Bogdan wrócił do Polski 30 czerwca, a na urlop do Hiszpanii udał się w terminie niesąsiadującym z jego okresem pobytu w tym państwie (np. 14 dni w sierpniu), wówczas jego wynagrodzenie za okres 5 stycznia – 30 czerwca podlegałoby opodatkowaniu tylko w Polsce.

4.1.1.1. Odprowadzanie zaliczek i podatku w państwie wykonywania pracy oraz w Polsce

Pracownicy powinni mieć świadomość, że ich zarobki mogą podlegać opodatkowaniu za granicą. Jeżeli dochód delegowanego pracownika podlega opodatkowaniu w państwie wykonywania pracy, to obowiązki związane z odprowadzeniem podatku (ustalenie wysokości zaliczki lub podatku, wypełnienie odpowiednich deklaracji itp.) będą wynikały oczywiście z przepisów podatkowych danego państwa. Jeżeli pracodawca nie prowadzi żadnej zorganizowanej formy działalności w danym państwie (a deleguje jedynie pracowników do tego państwa), to najczęściej obowiązek odprowadzenia podatku za granicą będzie ciążył na samym podatniku, czyli pracowniku. Oczywiście często pracodawcy w imieniu pracowników dokonują wpłat podatku za granicą, jednak co do zasady osobą odpowiedzialną za zobowiązanie podatkowe będzie pracownik. Tak więc w przypadku okresów pracy za granicą przekraczających 183 dni (w roku podatkowym bądź liczonych w okresie 12 miesięcy od pierwszego przyjazdu do pracy za granicą lub wstecz od powrotu do kraju) wynagrodzenie będzie podlegało opodatkowaniu za granicą (i to od pierwszego dnia wykonywania pracy za granicą). Pracownik najprawdopodobniej będzie miał obowiązek odprowadzania zaliczek na podatek za granicą. Jednocześnie pracodawca powinien zaniechać poboru i odprowadzania zaliczek do polskiego urzędu skarbowego.

Polscy pracodawcy delegujący pracowników do innych państw często zadają sobie pytanie, jak długo powinni odprowadzać zaliczki w Polsce? Czy muszą to robić do czasu przekroczenia 183 dni pobytu za granicą przez pracownika? Czy mogą przestać odprowadzać zaliczki wcześniej?

Mogą, a mówi o tym przepis art. 32 ust. 9 ustawy o PIT, zgodnie z którym:

§ *Płatnik nie pobiera zaliczek na podatek dochodowy od dochodów uzyskanych przez pracownika z pracy wykonywanej poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pod warunkiem że dochody te podlegają lub będą podlegać opodatkowaniu poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Na wniosek podatnika płatnik pobiera zaliczki na podatek dochodowy, zgodnie z ust. 2–8, z uwzględnieniem art. 27 ust. 9 i 9a.*

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Przepis ten nakazuje pracodawcy zaprzestać odprowadzania zaliczek w Polsce w sytuacji, gdy przewiduje on, że wynagrodzenie za pracę poza granicami nie będzie podlegało opodatkowaniu w Polsce. Przepis ten pozwala na uniknięcie przejściowego podwójnego opodatkowania wynagrodzeń, w sytuacji gdy przepisy zagraniczne nakazują odprowadzanie podatku już od pierwszego dnia pracy w danym kraju.

Przykład 27
Pracodawca oddelegowuje pracownika do Niemiec na 10 miesięcy (na taki okres zawarto aneks do umowy o pracę oddelegowujący pracownika). W tej sytuacji pracodawca od pierwszego dnia wyjazdu pracownika zaprzestaje odprowadzania zaliczek na podatek w Polsce.
Oczywiście może się zdarzyć, że przewidywania nie zostaną spełnione – na przykład pracownik po upływie 5 miesięcy będzie musiał wrócić do Polski (bo np. ulegnie wypadkowi) i już do Niemiec nie wyjedzie. W tej sytuacji faktyczny okres pobytu pracownika w Niemczech nie przekroczy 183 dni, a to oznacza, że wynagrodzenie za te 5 miesięcy będzie podlegało opodatkowaniu w Polsce – powstała więc prawdopodobnie zaległość w zaliczkach na podatek, którą pracodawca powinien uregulować. Interpretacje podatkowe potwierdzają, że pracodawca nie będzie zobowiązany do zapłaty odsetek z tytułu nieterminowej wpłaty, ponieważ opóźnienie zostało spowodowane sytuacją, której nie można było przewidzieć, czyli nikt nie zawinił w tym, że nastąpiło opóźnienie.

Pracownicy pracujący w krajach, z którymi zawarte umowy przewidują stosowanie metody proporcjonalnego odliczenia, mogą zwrócić się do pracodawcy z wnioskiem, by oprócz zagranicznego podatku pobierano im polskie zaliczki na podatek (pomniejszone o zaliczki zagraniczne). Złożenie takiego wniosku wydaje się szczególnie zasadne od 2021 r., kiedy to bardzo mocno ograniczono korzystanie z ulgi abolicyjnej (szerzej o tym w rozdziale 8).

4.1.2. Wypłata wynagrodzenia przez pracodawcę lub w jego imieniu

Drugim z warunków decydujących o tym, czy wynagrodzenie uzyskane za granicą podlega opodatkowaniu tylko w Polsce, jest to, czy wynagrodzenie to jest wypłacane przez pracodawcę lub w imieniu pracodawcy, który nie ma miejsca zamieszkania lub siedziby w drugim państwie.

Pracodawcy delegujący swoich pracowników za granicę w celu ustalenia właściwego kraju do opodatkowania ich wynagrodzeń najczęściej biorą pod uwagę jedynie warunek dotyczący liczby dni pobytu i warunek ten sprawia pracodawcom najwięcej problemów interpretacyjnych. Niesłusznie. Można bowiem powiedzieć, że do ustalenia, czy okres pobytu pracownika przekroczył 183 dni, czy też nie, wystarczy jedynie matematyka – nie trzeba dokonywać skomplikowanych interpretacji przepisów. Wiemy, jak ustalać „dzień pobytu", wiemy, jak ustalać 12 kolejnych miesięcy – tak więc ustalenie,

eprasa.pl 9aca7d8bf5

czy liczba dni pobytu przekroczyła, czy też nie, 183 dni w ciągu 12 kolejnych miesięcy, polega na zwykłym sumowaniu.

Znacznie większe problemy interpretacyjne sprawia warunek drugi. Zwróćmy bowiem uwagę, że umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania (oraz Modelowa Konwencja OECD) nie definiują pojęcia „pracodawca". W związku z tym w praktyce może się okazać, że pracodawcą (w rozumieniu tego przepisu) wcale nie jest podmiot, z którym pracownik ma zawartą umowę o pracę. Pracodawcą może też nie być podmiot, który wypłaca pracownikowi wynagrodzenie. Wbrew pozorom nie są to bowiem najważniejsze kryteria definiujące „pracodawcę".

W praktyce za pracodawcę należy uznać podmiot, który ma prawo wskazywać pracownikowi czas, miejsce oraz przede wszystkim sposób wykonania zadań. Należy więc przyjąć, że pracodawcą pracownika jest podmiot pełniący funkcje jego kierownika, bezpośredniego przełożonego.

Komentarz do Modelowej Konwencji w sprawie podatku od dochodu i majątku zwraca uwagę na to, że wskazane 3 warunki, w oparciu o które ustala się właściwe ustawodawstwo, prowadziły do licznych przypadków nadużyć w postaci tzw. międzynarodowego najmu siły roboczej. W ramach takiego systemu lokalny pracodawca pragnący zatrudnić zagraniczną siłę roboczą na jeden lub dwa okresy krótsze niż 183 dni rekrutuje przez urzędującego za granicą pośrednika, który przedstawia się jako pracodawca. Tak zatrudniony pracownik mógłby się domagać zwolnienia od podatku w państwie, w którym czasowo pracuje.

Aby zapobiec nadużyciom w tego rodzaju sytuacjach, określenie „pracodawca" powinno być interpretowane zgodnie z Komentarzem do Modelowej Konwencji OECD. Należy w związku z tym zauważyć, że ponieważ określenie „pracodawca" nie jest zdefiniowane w Konwencji, przyjmuje się, iż pracodawcą jest osoba mająca prawo do prowadzenia prac oraz ponosząca związane z tym ryzyko i odpowiedzialność. W przypadkach międzynarodowego najmu siły roboczej funkcje te w znacznej mierze spełnia użytkownik siły roboczej. W tym kontekście każdy przypadek powinien być zbadany indywidualnie, aby stwierdzić, czy funkcje pracodawcy spełnia głównie pośrednik czy użytkownik. W celu rozstrzygnięcia tej kwestii właściwe organy mogą odwołać się nie tylko do wymienionych wyżej wskazówek, lecz do szeregu przykładowo podanych niżej okoliczności umożliwiających ustalenie, iż rzeczywistym pracodawcą jest użytkownik siły roboczej, a nie zagraniczny pośrednik, tj. czy:

- wynajemca nie ponosi odpowiedzialności lub ryzyka związanego z wynikami pracy wykonywanej przez pracowników,
- na użytkowniku spoczywa obowiązek instruowania pracownika,
- prace są wykonywane w miejscu znajdującym się pod kontrolą i odpowiedzialnością użytkownika,
- wynagrodzenie wynajemcy oblicza się na podstawie czasu wykorzystanego na pracę lub na podstawie jakiegoś związku między tym wynagrodzeniem a płacą uzyskiwaną przez pracownika,

eprasa.pl 9aca7d8bf5

- narzędzia, materiały są dostarczane pracownikom przez użytkownika,
- liczbę i kwalifikacje pracowników określa nie tylko wynajemca.

W sytuacji gdy delegowanie pracownika za granicę oznacza jego wynajem na rzecz zagranicznego kontrahenta, jego wynagrodzenie podlegać będzie opodatkowaniu w miejscu wykonywania pracy, nawet gdy wyjazd jest krótkotrwały.

Należy również zwrócić uwagę na to, że jeżeli pracownik polskiej spółki zostaje oddelegowany w celu wykonywania pracy na rzecz innej spółki za granicą (najczęściej w spółce powiązanej, należącej do grupy), to wynagrodzenie wypłacane przez polską spółkę może zostać zakwestionowane jako koszt uzyskania tej spółki, ponieważ pracownik ten nie przyczynia się do uzyskiwania przychodów przez polską spółkę. Korzyści z jego pracy odnosi podmiot zagraniczny.

Dlatego powinna zostać zawarta pomiędzy spółkami umowa o świadczenie usług bądź umowa udostępnienia pracownika (wynajmu pracowników) pomiędzy polskim pracodawcą a spółką zagraniczną, na podstawie której za udostępnienie pracownika polska spółka będzie otrzymywała wynagrodzenie od spółki zagranicznej. Wówczas nie ma wątpliwości, że wynagrodzenie pracowników jest kosztem polskiej spółki poniesionym w celu uzyskania dochodu z wynajmu tych pracowników.

Brzmienie warunku drugiego (określonego w pkt 4.1. lit. b) wskazuje, że najem pracowników może prowadzić do zmiany „pracodawcy". Oczywiście mówimy tutaj o pojęciu „pracodawca" w rozumieniu przepisu umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania, a nie w sensie formalnym. Fakt, że podmiot, który najął pracowników (pracodawca użytkownik), stał się pracodawcą (w rozumieniu umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania), nie oznacza, że będzie on zobowiązany do wypłacania wynagrodzenia czy innych świadczeń pracownikowi.

Należy jednak zwrócić uwagę, że niekiedy firmy próbują ukryć fakt wynajmu pracowników poprzez zawarcie umowy o „świadczenie usług".

Przykład 28
Polska firma zawarła z kontrahentem norweskim umowę o wykonanie prac spawalniczych na statku znajdującym się w norweskiej stoczni. W umowie jednak nie zawarto żadnych zapisów o odpowiedzialności polskiej firmy za jakość wykonanej usługi. Jednocześnie wynagrodzenie w umowie zostało określone na podstawie stawki roboczogodzin pracowników realizujących pracę.
W takiej sytuacji powstaje pytanie, na czym faktycznie polega usługa realizowana przez polską firmę? Czy na wykonaniu prac spawalniczych, czy na dostarczeniu pracowników, którzy te prace będą wykonywać?
Jeśli przedmiotem umowy jest udostępnienie pracowników, to doszło do zmiany pracodawcy w rozumieniu UPO.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Przykład 29
Atom, spółka mająca siedzibę w Polsce, zawarła umowę z Bet-on, spółką mającą siedzibę w Belgii, o świadczenie usług szkoleniowych.
Spółka Atom zajmuje się szkoleniem personelu w zakresie posługiwania się różnymi programami komputerowymi, a Bet-on zamierza przeszkolić swój personel w zakresie stosowania nabytych ostatnio programów komputerowych.
Pani Aneta, pracownik spółki Atom, mająca miejsce zamieszkania w Polsce, jest wysłana do biur spółki Bet-on w Belgii w celu przeprowadzenia kursów szkoleniowych w ramach tej umowy.
W tym przypadku Belgia nie ma podstaw twierdzić, że pani Aneta posiada stosunek zatrudnienia z Bet-on lub że Atom nie jest pracodawcą pani Anety w rozumieniu konwencji zawartej między Polską a Belgią. Pani Aneta jest formalnie pracownikiem Atom i usługi, które świadczy, stanowią integralną część działalności gospodarczej jej pracodawcy. Usługi, jakie świadczy pani Aneta spółce Bet-on, są świadczone w imieniu spółki Atom na podstawie umowy zawartej między dwoma przedsiębiorstwami. W związku z tym, jeżeli pani Aneta nie jest obecna w Belgii dłużej niż 183 dni w ciągu każdorazowego dwunastomiesięcznego okresu i jeżeli Atom nie posiada w Belgii zakładu, który ponosi koszty wynagrodzenia pani Anety, warunki zawarte w polsko-belgijskiej umowie będą miały zastosowanie do wynagrodzenia pani Anety. Jej wynagrodzenie będzie podlegało opodatkowaniu tylko w Polsce.

Przykład 30
Wielonarodowe przedsiębiorstwo jest właścicielem i zarządza hotelami na skalę światową, za pośrednictwem wielu spółek zależnych. Eco, jedna z takich spółek zależnych, ma siedzibę w Polsce, gdzie posiada hotel i nim zarządza. Pan Mariusz jest pracownikiem Eco i pracuje w tym hotelu. Tico, inna spółka zależna tej grupy, jest właścicielem i zarządza hotelem w Estonii, gdzie brak jest personelu ze znajomością języków obcych. Z tego powodu pan Mariusz zostaje oddelegowany na okres pięciu miesięcy do pracy w recepcji hotelu Tico. Tico opłaca koszty podróży pana Mariusza, który pozostaje formalnie zatrudniony i wynagradzany przez Eco, oraz wypłaca Eco honorarium z tytułu zarządzania obliczone na podstawie wynagrodzenia pana Mariusza, jego składki na ubezpieczenie społeczne oraz dodatkowe korzyści w czasie tego okresu.
W tym przypadku praca w recepcji hotelu w Estonii może być uważana za pracę stanowiącą integralną część działalności Tico zarządzającej hotelem niż za działalność Eco. Należy więc uznać, że w okresie pracy pana Mariusza jego pracodawcą, w rozumieniu umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania, jest Tico. Wobec tego wynagrodzenie pana Mariusza za ten okres będzie podlegało opodatkowaniu w Estonii bez względu na to, czy jego okres pobytu w Estonii przekroczy 183 dni, czy też nie przekroczy tych dni.

4.1.3. Wynagrodzenie ponoszone przez zagraniczny zakład

Ostatnim, trzecim warunkiem decydującym o tym, czy wynagrodzenie uzyskane za granicą podlega opodatkowaniu tylko w Polsce, jest to, czy wynagrodzenie jest ponoszone przez zakład, który pracodawca posiada w drugim państwie.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Jeżeli przedsiębiorstwo posiada za granicą zakład, czyli stałą placówkę, za pośrednictwem której prowadzi za granicą istotną część działalności gospodarczej, wówczas placówka staje się podmiotem podlegającym opodatkowaniu w kraju, w którym się znajduje. Zakładem może więc być fabryka, biuro, oddział, budowa (jeżeli istnieje dłużej niż 12 miesięcy).

Ponieważ zakład staje się podmiotem, który podlega opodatkowaniu w danym kraju, więc do ustalenia dochodów zakładu przyjmuje się zarówno przychody, które powstają w tym zakładzie, jak i koszty, które zakład ponosi (lub ponosi je siedziba na rzecz zakładu). Tak więc wynagrodzenie pracowników wykonujących pracę w zakładzie będzie bez wątpienia kosztem tego zakładu (nawet jeżeli wynagrodzenie jest wypłacane przez siedzibę firmy, a nie ten zakład). Jednocześnie wynagrodzenia te będą podlegały opodatkowaniu w państwie, w którym znajduje się zakład.

Jeśli natomiast wynagrodzenie nie jest ponoszone przez zakład, który pracodawca posiada w drugim państwie, to będzie ono podlegało opodatkowaniu tylko w Polsce.

Oczywiście sam fakt posiadania w danym państwie zakładu nie oznacza, że każdy pracownik wykonujący pracę w tym państwie wykonuje ją na rzecz zakładu.

Przykład 31
Polska firma posiada fabrykę w Czechach, która produkuje podzespoły. Wynagrodzenia pracowników zatrudnionych w tej fabryce podlegają opodatkowaniu w Czechach. Ale wynagrodzenie pracownika, który został delegowany z Polski do kontrahenta w Czechach na okres 4 miesięcy, by przeszkolić tamtejszych pracowników, będzie podlegało opodatkowaniu w Polsce, ponieważ pracownik ten nie wykonuje w tym czasie pracy na rzecz zakładu.

4.2. Opodatkowanie wynagrodzeń marynarzy

W opodatkowaniu dochodów marynarzy od wielu lat powszechne są dwa przesądy: po pierwsze, marynarze nie podlegają opodatkowaniu w Polsce, a po drugie, marynarze podlegają opodatkowaniu w tym kraju, pod banderą którego pływają.

O tym, że często te poglądy okazują się błędne, przekonuje się wielu marynarzy, których dochody i prawidłowość ich opodatkowania zostaną poddane kontroli ze strony urzędu skarbowego. Co jakiś czas w ramach akcji kontrolnych na celowniku organów podatkowych znajdują się właśnie marynarze.

Ogólna zasada wyrażona m.in. w art. 15 ust. 3 Modelowej Konwencji OECD w sprawie podatku od dochodu i majątku stwierdza, że wynagrodzenie otrzymywane za pracę najemną, wykonywaną na pokładzie statku morskiego bądź statku powietrznego eksploatowanego w transporcie międzynarodowym lub na pokładzie barki w żegludze śródlądowej, może być opodatkowane w tym umawiającym się państwie, w którym znajduje się miejsce faktycznego zarządu przedsiębiorstwa.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Opodatkowanie marynarzy w umowach o unikaniu podwójnego opodatkowania uzależnione jest od tego, w którym kraju podlegają opodatkowaniu zyski z żeglugi morskiej, śródlądowej i transportu międzynarodowego. Zasadą jest opodatkowanie tych zysków w kraju, w którym znajduje się miejsce faktycznego zarządu przedsiębiorstwa.

W przypadku gdy miejsce faktycznego zarządu znajduje się na pokładzie statku, wówczas uważa się, że znajduje się ono w tym państwie, w którym znajduje się port macierzysty statku (kraj bandery), a jeżeli statek nie ma portu macierzystego – w kraju, w którym osoba eksploatująca statek ma miejsce zamieszkania lub siedzibę.

Zgodnie z Komentarzem do Modelowej Konwencji OECD „miejsce faktycznego zarządu" to miejsce, w którym podejmowane są kluczowe decyzje w sprawach zarządzania i w sprawach handlowych, niezbędne do prowadzenia działalności przedsiębiorstwa. Miejscem faktycznego zarządu będzie zazwyczaj miejsce, w którym osoba lub grupa osób sprawujących najwyższe funkcje (m.in. rada dyrektorów) podejmuje oficjalnie decyzje. Komentarz przyznaje, że nie można w tej kwestii wypracować dokładnej normy, ale w celu ustalenia miejsca faktycznego zarządu powinny być brane pod uwagę wszystkie fakty i okoliczności. Dany podmiot może mieć więcej niż jedno miejsce zarządu, lecz może mieć tylko jedno miejsce faktycznego zarządu.

Zgodnie z zasadą wyrażoną w Modelowej Konwencji OECD marynarze podlegają opodatkowaniu w państwie, w którym znajduje się siedziba przedsiębiorstwa, nie zawsze więc tym państwem będzie państwo bandery.

Często przedsiębiorstwa armatorskie zakładają spółki zależne m.in. w rajach podatkowych, gdzie rejestrowane są statki, i marynarze pływają pod banderami takich państw. Aby ustalić, jaka umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania będzie miała zastosowanie w danym przypadku, każdorazowo należy ustalić miejsce faktycznego zarządu przedsiębiorstwa, które zatrudnia marynarza.

W pewnych okolicznościach umawiające się państwo, w którym znajduje się miejsce faktycznego zarządu przedsiębiorstwa, może nie być tożsame z państwem, w którym znajduje się siedziba przedsiębiorstwa eksploatującego statki morskie lub powietrzne. Dlatego w niektórych umowach przyznaje się wyłączne prawo do opodatkowania państwu, w którym znajduje się siedziba przedsiębiorstwa. Wówczas w takich umowach zyski z transportu międzynarodowego (i zyski osób w tym transporcie zatrudnionych) podlegają opodatkowaniu w państwie, gdzie znajduje się siedziba przedsiębiorstwa.

Należy też pamiętać, że wskazane szczególne regulacje dotyczące opodatkowania marynarzy mają zastosowanie w sytuacji, gdy ich statek jest eksploatowany w transporcie międzynarodowym (przyjmijmy w pewnym uproszczeniu, że chodzi o rejsy pomiędzy dwoma lub więcej państwami). Jeżeli więc statek nie jest eksploatowany w transporcie międzynarodowym, m.in. jest to linia krajowa lub jest to praca na holowniku pływającym jedynie w obrębie portu, to do opodatkowania dochodów marynarza należy zastosować ogólne zasady dotyczące pracowników najemnych.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Miejsce faktycznego zarządu przedsiębiorstwa eksploatującego statek utożsamiane jest z pojęciem „armator" (z ang. shipowner). Pojęcie to jest zdefiniowane w Międzynarodowej Konwencji o Pracy na Morzu z 2006 r. (Maritime Labour Convention – MLC 2006). W rozumieniu art. II ust. 1j MLC 2006 pojęcie „shipowner" oznacza właściciela statku lub inną organizację albo osobę, która jako zarządzający, agent lub czarterujący statek przejęła odpowiedzialność za eksploatację statku od właściciela i która przyjmując taką odpowiedzialność, zgodziła się przejąć obowiązki i odpowiedzialność nakładaną na właścicieli statków zgodnie z Konwencją (bez względu na to, czy organizacje lub osoby faktycznie wypełniają te obowiązki).

Informacje o tym, kto jest armatorem (shipowner) statku, zawierają m.in. rejestry statków. Polskie organy podatkowe, jeśli mają wątpliwości w ustaleniu „miejsca faktycznego zarządu przedsiębiorstwa", żądają od pracodawcy zaświadczenia o tym, kto jest armatorem statku.

4.2.1. Zwolnienie z podatku marynarzy – ulga

W ustawie o PIT wprowadzono od 2020 r. zwolnienie z podatku dochodowego marynarzy pływających na statkach pod banderami państw UE i EOG.

W obowiązujących do końca 2019 r. przepisach (m.in. art. 21 ust. 1 pkt 23c ustawy o PIT) wolne od podatku były dochody marynarzy, którzy są obywatelami państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa należącego do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, uzyskane z tytułu pracy na statkach morskich o polskiej przynależności używanych do przewozu ładunku lub pasażerów w żegludze międzynarodowej, w rozumieniu ustawy o podatku tonażowym, wykonywanej łącznie przez okres przekraczający 183 dni w roku podatkowym. Przepis ten nie dotyczył marynarzy zatrudnionych na:

a) holownikach, na których mniej niż 50% czasu pracy faktycznie wykonywanej przez holownik w ciągu roku stanowił przewóz ładunku lub pasażerów drogą morską,
b) pogłębiarkach, na których mniej niż 50% czasu pracy faktycznie wykonywanej przez pogłębiarkę w ciągu roku stanowił przewóz wydobytego materiału drogą morską.

Zwolnienie obejmowało więc marynarzy pracujących na polskich statkach wykonujących rejsy w transporcie międzynarodowym. W praktyce zwolnienie to było niemal zupełnie martwe, bo według danych GUS statków pływających w transporcie międzynarodowym pod polską banderą jest raptem sześć.

Ulga obowiązująca od 2020 r. rozszerza zwolnienie na statki pływające pod banderami wszystkich państw Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego (m.in. Norwegii).

Zatem od 1 stycznia 2020 r. z podatku dochodowego są zwolnieni marynarze będący obywatelami UE i EOG, którzy wykonują pracę na statkach morskich pod banderą

eprasa.pl 9aca7d8bf5

państw UE i EOG, używanych do przewozu ładunku lub pasażerów w żegludze międzynarodowej, jeżeli była ona w danym roku podatkowym wykonywana łącznie przez okres co najmniej 183 dni, z wyjątkiem pracy wykonywanej na:

a) holownikach, na których mniej niż 50% czasu pracy faktycznie wykonywanej przez holownik w ciągu roku stanowił przewóz ładunku lub pasażerów drogą morską,
b) pogłębiarkach, na których mniej niż 50% czasu pracy faktycznie wykonywanej przez pogłębiarkę w ciągu roku stanowił przewóz wydobytego materiału drogą morską.

WAŻNE! Ulga obowiązująca od 2020 r. rozszerza zwolnienie na statki pływające pod banderami wszystkich państw Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Warunkiem skorzystania ze zwolnienia jest złożenie naczelnikowi urzędu skarbowego w terminie do 30 kwietnia następnego roku zaświadczenia o pracy na morzu (w przypadku statków polskiej bandery) albo zaświadczenia armatora lub agencji zatrudnienia. Zaświadczenie to powinno zawierać:

a) imię i nazwisko marynarza, jego adres zamieszkania i numer PESEL lub w przypadku jego braku – numer dokumentu potwierdzającego tożsamość;
b) liczbę dni przepracowanych w roku na statku, z podaniem okresów zatrudnienia, nazwy i bandery statku;
c) kwotę przychodu marynarza z tytułu pracy u armatora;
d) informacje dotyczące armatora, obejmujące:
   - imię i nazwisko lub nazwę,
   - adres miejsca zamieszkania albo adres siedziby,
   - numer identyfikacji podatkowej lub zagraniczny numer identyfikacyjny podatnika,
   - formę prawną.

Do wymaganego okresu 183 dni pracy na morzu zalicza się okres:

- podróży do miejsca rozpoczęcia pracy na statku, liczony wraz z dniem rozpoczęcia podróży z miejsca zamieszkania lub innego miejsca wskazanego w marynarskiej umowie o pracę do dnia rozpoczęcia pracy na statku, a w przypadku statków obsługiwanych przez kolejno wymieniające się załogi statku lub część załogi statku – jeden dzień przy każdorazowej zmianie załogi;
- podróży z miejsca zakończenia pracy na statku, liczony wraz z dniem zakończenia pracy na statku, do dnia zakończenia podróży w miejscu zamieszkania lub innym miejscu wskazanym w marynarskiej umowie o pracę, a w przypadku statków

eprasa.pl 9aca7d8bf5

obsługiwanych przez kolejno wymieniające się załogi statku lub część załogi statku – jeden dzień przy każdorazowej zmianie załogi;

- repatriacji i oczekiwania na repatriację, w przypadku gdy na podstawie przepisów dotyczących kosztów ponoszenia repatriacji armator jest obowiązany do ponoszenia tych kosztów;
- pobierania zasiłku chorobowego lub zasiłku macierzyńskiego, o których mowa w przepisach w sprawie zasiłku chorobowego lub macierzyńskiego, oraz okresy niezdolności do pracy z tytułu wypadku przy pracy lub choroby, które miały miejsce w okresie zatrudnienia na statku, określone w zaświadczeniach lekarskich;
- szkolenia lub przeszkolenia w jednostkach edukacyjnych, prowadzących szkolenia zgodnie z wymogami Międzynarodowej Konwencji o wymaganiach w zakresie wyszkolenia marynarzy, wydawania im świadectw oraz pełnienia wacht;
- innego szkolenia lub przeszkolenia, na które marynarz został skierowany przez armatora, a obowiązek odbycia tego szkolenia lub przeszkolenia wynika z odrębnych przepisów;
- urlopu wypoczynkowego lub okolicznościowego, jeżeli marynarska umowa o pracę przewiduje jego uzyskanie;
- wolnego od pracy pobytu na lądzie, udzielonego na podstawie przepisów dotyczących czasu pracy marynarzy, bezpośrednio po czasie pracy na statku obsługiwanym przez kolejno wymieniające się załogi statku lub część załogi statku.

Okresy te powinny zostać wykazane w zaświadczeniu od pracodawcy.

Ustalenie właściwego ustawodawstwa w zakresie opodatkowania pracowników może w praktyce sprawiać trudności, szczególnie jeśli chodzi o warunek związany z ustaleniem „siedziby lub miejsca zamieszkania pracodawcy".

Zasadą jednak jest podleganie opodatkowaniu w kraju wykonywania pracy. Podleganie opodatkowaniu wyłącznie w kraju zamieszkania pracownika jest wyjątkiem od reguły, stąd należy dokładnie zbadać, czy zachodzą jednocześnie warunki opisane w punkcie **4.1. Warunki opodatkowania dochodów zagranicznych w Polsce** i wskazane w pkt a, b, c, dające prawo opodatkowania wynagrodzenia w państwie, w którym pracownik ma miejsce zamieszkania.

4.3. Praca w Polsce dla zagranicznego pracodawcy

Jednym ze skutków pandemii jest spopularyzowanie pracy zdalnej. Wiele osób pracujących dotychczas stacjonarnie w siedzibie pracodawcy kontynuuje obecnie wykonywanie obowiązków zdalnie. Wśród takich pracowników jest wiele osób, które pracują dla zagranicznego pracodawcy i dzięki pracy zdalnej mogły powrócić do Polski, choćby ze względu na niższe koszty utrzymania. Zachętą może się też okazać możliwość skorzystania z „ulgi na powrót" (o której więcej w rozdziale 8).

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Pracownicy zatrudnieni przez polskich pracodawców nie mają obowiązków odprowadzania zaliczek na podatek czy składek ubezpieczeniowych, bo obowiązki te wypełnia pracodawca. Sytuacja się jednak zmienia, gdy osoba pracująca w Polsce jest zatrudniona przez zagranicznego pracodawcę, który nie ma oddziału w Polsce.

Wówczas to na pracownika spadają obowiązki związane z odprowadzaniem zaliczek na podatek, a niekiedy również składek ubezpieczeniowych.

Wykonywanie w Polsce pracy przez osobę mieszkającą w naszym kraju wiąże się z wypełnianiem obowiązków podatkowych i ubezpieczeniowych w Polsce. Obowiązki podatkowe ciążą na samym pracowniku. Obowiązki w zakresie składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne ciążą na pracodawcy, ale po zawarciu umowy o przejęciu obowiązków płatnika mogą zostać przeniesione na samego pracownika.

4.3.1. Opodatkowanie wynagrodzeń

Zgodnie z umowami o unikaniu podwójnego opodatkowania wynagrodzenia, które osoba mająca miejsce zamieszkania w Polsce otrzymuje z pracy najemnej, podlegają opodatkowaniu tylko w Polsce, chyba że praca najemna wykonywana jest w drugim państwie. Jeżeli praca jest tak wykonywana, to otrzymywane za nią wynagrodzenie może być opodatkowane w tym drugim państwie.

Ponieważ mówimy tutaj o osobach, które mają miejsce zamieszkania w Polsce i wykonujących pracę na terytorium Polski, więc ich wynagrodzenie podlega w związku z tym opodatkowaniu tylko w Polsce. Nie ma przy tym znaczenia fakt, że wynagrodzenie jest wypłacane z innego państwa, bo opodatkowanie dochodów z pracy najemnej zależy od dwóch czynników:

1) państwa zamieszkania (rezydencji) i
2) państwa, w którym wykonywana jest praca (źródła).

Ponieważ w tej sytuacji Polska jest państwem rezydencji i źródła, to do tych dochodów będą miały zastosowanie tylko polskie przepisy podatkowe.

Oznacza to również, że pracodawca nie powinien odprowadzać żadnych zaliczek na podatek w państwie, w którym ma siedzibę. Jeżeli jednak przepisy miejscowe nakładają na pracodawcę obowiązek poboru zaliczek, to zaprzestanie ich pobierania będzie z reguły możliwe po przedstawieniu pracodawcy certyfikatu rezydencji wystawionego przez polski urząd skarbowy.

Przykład 32
Pan Andrzej ma miejsce zamieszkania w Polsce, tutaj znajduje się jego stałe miejsce zamieszkania („ognisko domowe"). Od kilku lat pracuje dla brytyjskiego pracodawcy. Do końca 2024 r. wykonywał pracę w siedzibie pracodawcy w Londynie. Od 1 stycznia

eprasa.pl 9aca7d8bf5

2025 r., na podstawie zawartego z pracodawcą aneksu do umowy o pracę, pracuje zdalnie ze swojego domu w Polsce.
Ponieważ pan Andrzej mieszka w Polsce i od 2025 r. wykonuje pracę tylko na terytorium Polski, więc jego wynagrodzenie podlega opodatkowaniu tylko w naszym kraju. Pracodawca powinien zaprzestać potrącania zaliczek na poczet brytyjskich podatków, a jednocześnie pan Andrzej samodzielnie powinien odprowadzać zaliczki na podatek do polskiego urzędu skarbowego.

Zgodnie z art. 44 ust. 1a ustawy o PIT podatnicy osiągający dochody bez pośrednictwa płatników ze stosunku pracy z zagranicy są obowiązani bez wezwania wpłacać w ciągu roku podatkowego zaliczki na podatek dochodowy, według zasad określonych w ust. 3a.

Ponieważ zagraniczny pracodawca nie jest płatnikiem w Polsce, więc sam pracownik ma obowiązek odprowadzać zaliczki miesięczne na podatek. Musi to zrobić w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym dochód był uzyskany, a za grudzień – przed upływem terminu określonego na złożenie zeznania. Do uzyskanego dochodu należy zastosować najniższą stawkę podatkową określoną w skali, o której mowa w art. 27 ust. 1 (obecnie, od 1 stycznia 2022 r., jest to 12%).

Za dochód w tym przypadku uważa się uzyskane w ciągu miesiąca przychody, po odliczeniu miesięcznych kosztów uzyskania w wysokości określonej w art. 22 ust. 2 lub 9 ustawy o PIT oraz zapłaconych w danym miesiącu składek, o których mowa w art. 26 ust. 1 pkt 2 lub 2a ustawy o PIT. Przy obliczaniu zaliczki podatnik może stosować wyższą stawkę podatkową określoną w skali, o której mowa w art. 27 ust. 1 ustawy o PIT.

Aby wypełnić nałożone przez ustawodawcę obowiązki podatkowe, należy ustalić przychód, koszty i dochód.

Przychód

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o PIT za przychody ze stosunku pracy (i stosunków pokrewnych) uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty, niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Przychody w walutach obcych należy przeliczać na złote według kursu średniego walut obcych ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień uzyskania przychodu.

Koszty uzyskania przychodu

Wysokość kosztów uzyskania przychodów z tytułu stosunku służbowego, stosunku pracy, spółdzielczego stosunku pracy oraz pracy nakładczej określa art. 22 ust. 2 ustawy o PIT.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Tabela 5. Koszty uzyskania przychodów w 2025 r.

Lp.	Wysokość KUP w 2025 r.	Opis
1.	250 zł miesięcznie, a za rok podatkowy łącznie nie więcej niż 3000 zł	w przypadku gdy podatnik uzyskuje przychody z tytułu jednego stosunku służbowego, stosunku pracy, spółdzielczego stosunku pracy oraz pracy nakładczej
2.	4500 zł za rok podatkowy	w przypadku gdy podatnik uzyskuje przychody równocześnie z tytułu więcej niż jednego stosunku służbowego, stosunku pracy, spółdzielczego stosunku pracy oraz pracy nakładczej
3.	300 zł miesięcznie, a za rok podatkowy łącznie nie więcej niż 3600 zł	w przypadku gdy miejsce stałego lub czasowego zamieszkania podatnika jest położone poza miejscowością, w której znajduje się zakład pracy, i podatnik nie uzyskuje dodatku za rozłąkę
4.	5400 zł za rok podatkowy	w przypadku gdy podatnik uzyskuje przychody równocześnie z tytułu więcej niż jednego stosunku służbowego, stosunku pracy, spółdzielczego stosunku pracy oraz pracy nakładczej, miejsce stałego lub czasowego zamieszkania podatnika jest położone poza miejscowością, w której znajduje się zakład pracy, i podatnik nie uzyskuje dodatku za rozłąkę

Jeśli praca wykonywana jest w miejscu zamieszkania i pracownik uzyskuje przychody z jednego stosunku pracy, zastosowanie będą miały koszty wskazane w pkt 1 tabeli 5. W niektórych przypadkach do przychodów ze stosunku pracy można zastosować tzw. koszty autorskie – wskazane w art. 22 ust. 9 ustawy o PIT, w wysokości 50% przychodów. Koszty takie stosuje się m.in. do przychodów z tytułu:

- zapłaty twórcy za przeniesienie prawa własności wynalazku, topografii układu scalonego, wzoru użytkowego, wzoru przemysłowego, znaku towarowego lub wzoru zdobniczego,
- opłaty licencyjnej za przeniesienie prawa stosowania wynalazku, topografii układu scalonego, wzoru użytkowego, wzoru przemysłowego, znaku towarowego lub wzoru zdobniczego, otrzymanej w pierwszym roku trwania licencji od pierwszej jednostki, z którą zawarto umowę licencyjną,
- korzystania przez twórców z praw autorskich i artystów wykonawców z praw pokrewnych, w rozumieniu odrębnych przepisów, lub rozporządzania przez nich tymi prawami.

Nawet jeśli przedmiotem stosunku pracy jest dzieło objęte prawem autorskim, to organy podatkowe stoją na stanowisku, że wynagrodzenie ze stosunku pracy obejmuje nie tylko tworzenie dzieła, wynalazku, wzoru itp., ale również wykonywanie poleceń służbowych. W praktyce oznacza to, że 50% koszty można zastosować, jeśli umowa o pracę dokładnie określa, jaką część wynagrodzenia pracownik uzyskuje za prace „twórcze", a jaką za wykonywanie poleceń służbowych.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Przykład 33
Pani Agnieszka pracuje jako copywriter w hiszpańskiej agencji reklamowej. W umowie o pracę określono, że jej miesięczne wynagrodzenie wynosi 4000 euro, z czego 3500 euro jest wynagrodzeniem z tytułu przekazywanych pracodawcy praw autorskich do tworzonych przez pracownika dzieł będących przedmiotem prawa autorskiego, a 500 euro jest wynagrodzeniem za wykonywanie pracy i poleceń pracodawcy niezwiązanych z tworzeniem dzieł.
W związku z tym do kwoty 3500 euro pani Agnieszka może zastosować 50% koszty uzyskania przychodu, a do 500 euro standardowe, ryczałtowe koszty (250 zł miesięcznie).

Koszty poniesione w walutach obcych należy przeliczać na złote według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień poniesienia kosztu.

Dochód

Dochodem w przypadku stosunku pracy jest różnica pomiędzy przychodem a kosztami. Dodatkowo, obliczając podstawę ustalenia zaliczki na podatek, miesięczny dochód można pomniejszyć o zapłacone w danym miesiącu składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez podatnika.

4.3.2. Składki ubezpieczeniowe

Jeżeli pracodawca jest podmiotem mającym siedzibę w innym niż Polska państwie Unii Europejskiej, to do ustalenia, w którym państwie pracownik będzie podlegał ubezpieczeniom, stosuje się przepisy rozporządzenia:

- Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (dalej: rozporządzenie 883/2004),
- Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (dalej: rozporządzenie wykonawcze 987/2009).

Zgodnie z art. 11 rozporządzenia 883/2004 osoby, do których ma ono zastosowanie, podlegają ustawodawstwu tylko jednego państwa członkowskiego.

Zgodnie z zasadą jednego ustawodawstwa pracownik podlega ubezpieczeniu społecznemu w tym państwie, w którym pracuje, nawet jeżeli siedziba pracodawcy oraz jego miejsce zamieszkania znajdują się w innym państwie.

Ponieważ mówimy o pracownikach, którzy wykonują pracę na terytorium Polski, więc zgodnie z tym przepisem podlegają oni ubezpieczeniom w Polsce.

Z kolei zgodnie z art. 21 rozporządzenia wykonawczego 987/2009 pracodawca, którego siedziba lub miejsce prowadzenia działalności znajdują się poza terytorium właściwego państwa członkowskiego, jest zobowiązany do wypełniania wszystkich obowiązków wynikających z ustawodawstwa mającego zastosowanie do jego

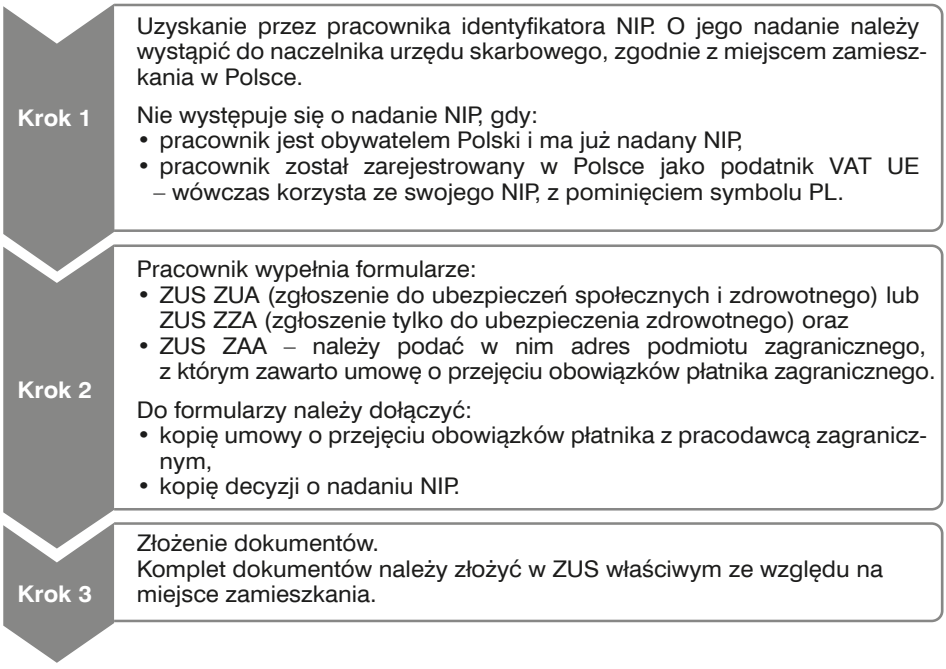
eprasa.pl 9aca7d8bf5

pracowników (w szczególności obowiązku zapłacenia składek przewidzianych w tym ustawodawstwie), tak jakby jego siedziba lub miejsce prowadzenia działalności znajdowały się we właściwym państwie członkowskim.

Przepisy nakładają więc na pracodawcę obowiązek odprowadzania składek ubezpieczeniowych. Oznacza to, że zagraniczny pracodawca powinien w pierwszej kolejności uzyskać nr NIP (właściwym będzie Naczelnik II Urzędu Skarbowego Warszawa-Śródmieście), a następnie zarejestrować siebie jako płatnika w ZUS. Formularz zgłoszeniowy (ZUS ZPA lub ZUS ZFA) wraz z kopią decyzji o nadaniu NIP należy złożyć w I Oddziale ZUS w Warszawie, ul. Senatorska 6/8.

Istnieje jednak możliwość przejęcia tych obowiązków przez samego pracownika. Przepisy rozporządzenia wykonawczego 987/2009 przewidują, że pracodawca niemający miejsca prowadzenia działalności w państwie członkowskim, którego ustawodawstwo ma zastosowanie, może uzgodnić z pracownikiem, że spoczywający na pracodawcy obowiązek zapłacenia składek może być wypełniany w jego imieniu przez pracownika, bez uszczerbku dla podstawowych obowiązków pracodawcy. Pracodawca powiadamia instytucję właściwą tego państwa członkowskiego o dokonanych uzgodnieniach.

Schemat 2. Procedura zgłoszenia do ZUS pracownika, który przejął obowiązki płatnika

Tak więc zagraniczny pracodawca zatrudniający na terytorium Polski pracownika zawiera z nim oddzielną umowę „o przejęcie obowiązków płatnika". O zawarciu takiej

eprasa.pl 9aca7d8bf5

umowy informuje ZUS w Polsce i na tej podstawie pracownik będzie wypełniał obowiązki płatnika, odprowadzając składki zgodnie z polskimi przepisami, czyli w części dotyczącej zarówno pracownika, jak i pracodawcy.

Pracownik, który przejął obowiązki płatnika, odprowadza składki w pełnej wysokości, czyli zarówno w części dotyczącej pracownika, jak i w części dotyczącej płatnika (pracodawcy). Oznacza to, że pracodawca powinien przelać pracownikowi oprócz wynagrodzenia brutto również część składki płaconą przez pracodawcę.

Wzór 1. Umowa o przejęciu obowiązków płatnika składek

Umowa o przejęciu obowiązków płatnika składek zawarta w dniu ..... r.
w .....,
pomiędzy .....,
z siedzibą przy .....,
reprezentowaną przez .....,
a
Panią/Panem .....
zamieszkałą/ym w .....
przy ul. ....., numer paszportu .....,
data urodzenia ……....., obywatelstwo .....

§ 1

……....., na podstawie art. 21 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu
(pracodawca)
Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, przenosi na Pana …… obowiązki płatnika.

§ 2

1. Przejmujący obowiązki płatnika zobowiązuje się do dokonania poniższych czynności:
   1) powiadomienia właściwej instytucji ubezpieczeniowej o zawarciu niniejszej umowy,
   2) zgłoszenia do właściwych ubezpieczeń płatnika i ubezpieczonego,
   3) comiesięcznego bieżącego rozliczania i opłacania należnych składek.
2. Przejmujący obowiązki płatnika zobowiązany jest do dokonania czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1–3, we właściwej instytucji ubezpieczeniowej, ustalonej właściwym ustawodawstwem.
3. Umowa została zawarta w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla przejmującego obowiązki płatnika i jednym dla pracodawcy.

Przejmujący obowiązki płatnika ..... Pracodawca .....

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Przykład 34

Pani Magdalena jest zatrudniona przez niemieckiego pracodawcę. Jest polskim rezydentem i wykonuje pracę zdalnie ze swojego miejsca zamieszkania w Polsce. Jej wynagrodzenie podlega opodatkowaniu i składkom ubezpieczeniowym w Polsce. Pracodawca wypłaca jej wynagrodzenie w kwocie brutto (w euro), a pani Magdalena odprowadza zaliczki na podatek i składki ubezpieczeniowe.

Pracodawca przelał 10 listopada 2025 r. na rachunek pani Magdaleny wynagrodzenie za październik 2025 r. w wysokości 4461,58 euro. Przychód przeliczony na złote wyniósł: 4461,58 euro × 4,3303 PLN/EUR = 19 320 zł (kurs przykładowy)

Jakich potrąceń dokona pani Magdalena odprowadzając zaliczkę i składki?

1) składki finansowane przez pracownika:
   - emerytalna 19 320 zł × 9,76% = 1885,63 zł,
   - rentowa 19 320 zł × 1,50% = 289,80 zł,
   - na ubezpieczenie chorobowe 19 320 zł × 2,45% = 473,34 zł;

   Łącznie 19 320 zł × 13,71% = 2648,77 zł.
2) podstawa wymiaru składki zdrowotnej (przychód – składki): 16 671,23 zł;
3) składka zdrowotna (9% podstawy wymiaru): 16 671,23 zł × 9% = 1500,41 zł;
4) podstawa zaliczki na podatek (przychód – składki – koszty): 16 671,23 zł – 250 zł = 16 421 zł;
5) zaliczka na podatek: 16 421 zł × 12%[2)] = 1971 zł.

Wynagrodzenie netto wyniesie więc: 19 320 zł – 2648,77 zł – 1500,41 zł – 1971 zł = 13 199,82 zł.

Zauważmy, że pani Magda, wypełniając obowiązki płatnika, powinna wpłacić do ZUS nie tylko składki finansowane z jej wynagrodzenia, ale również składki finansowane ze środków pracodawcy, które będą wynosiły:

- składka emerytalna 19 320 zł × 9,76% = 1885,63 zł,
- składka rentowa 19 320 zł × 6,50% = 1255,80 zł,
- składka na ubezpieczenie wypadkowe 19 320 zł × 1,67% = 322,64 zł,
- składka na Fundusz Pracy 19 320 zł × 2,45% = 473,34 zł,
- składka na FGŚP 19 320 zł × 0,10% = 19,32 zł.

Łącznie: 19 320 zł × 20,48% = 3956,73 zł.

Oznacza to, że pracodawca oprócz wynikającego z umowy o pracę wynagrodzenia brutto w wysokości 4461,58 euro powinien przelać pani Magdzie 3956,73 zł, czyli w przeliczeniu na euro: 3956,73 zł × 0,2309 euro = 914 euro tytułem składek pokrywanych ze środków pracodawcy (kwota euro wyliczona z użyciem kursu zastosowanego do przeliczenia wynagrodzenia).

4.3.2.1. Umowa ramowa Unii Europejskiej (UE) dotycząca transgranicznej pracy zdalnej

Standardowe regulacje dotyczące koordynacji ubezpieczeń (czyli rozporządzenia 883/2004 i 987/2009) przewidują, że pracownik podlega ubezpieczeniom w państwie

[2)] Zgodnie z art. 44 ust. 3a ustawy o PIT podatnicy odprowadzający zaliczkę od dochodów ze stosunku pracy z zagranicy stosują do uzyskanego dochodu najniższą stawkę podatkową (bez uwzględnienia kwoty wolnej, ale też bez konieczności podwyższania zaliczki po przekroczeniu progu podatkowego).

eprasa.pl 9aca7d8bf5

zamieszkania, jeżeli wykonuje w tym państwie „znaczną część pracy" – co oznacza więcej niż 25% czasu pracy (lub 25% wynagrodzenia).

Jednakże Polska 29 czerwca 2023 r. przystąpiła do Porozumienia ramowego w sprawie stosowania art. 16 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 883/2004 (tzw. Framework Agreement on Cross-border Telework), które ułatwia kwestie składkowe przy pracy zdalnej z zagranicy. Porozumienie to pozwala pracownikom na pracę zdalną z kraju zamieszkania przy zachowaniu ubezpieczenia społecznego w państwie, w którym znajduje się pracodawca, nawet jeśli praca ta przekracza 25% czasu pracy.

Kluczowe zasady porozumienia:

1) **limit czasu pracy** – pracownik może pracować zdalnie ze swojego kraju zamieszkania (innego niż kraj pracodawcy) przez mniej niż 50% całkowitego czasu pracy (czyli od 25% do 49,99% czasu), zachowując ubezpieczenie w kraju pracodawcy;
2) **wymóg wzajemności** – porozumienie dotyczy tylko sytuacji, w których zarówno państwo pracodawcy, jak i państwo zamieszkania pracownika podpisały tę umowę;
3) **rodzaj pracy** – dotyczy „zwyczajowej telepracy transgranicznej", czyli pracy wykonywanej cyfrowo z wykorzystaniem narzędzi IT;
4) **procedura** – konieczne jest złożenie wniosku o uzyskanie zaświadczenia A1, które potwierdza, że pracownik podlega ustawodawstwu, mimo pracy zza granicy.

WAŻNE! Porozumienie podpisała większość państw UE.

Tabela 6. Państwa, które podpisały porozumienie w sprawie stosowania art. 16 ust. 1 rozporządzenia 883/2004

Państwo	Data wejścia w życie
1	2
Belgia	1 lipca 2023
Czechy	1 lipca 2023
Niemcy	1 lipca 2023
Irlandia	1 czerwca 2024
Hiszpania	1 lipca 2023
Francja	1 lipca 2023
Chorwacja	1 lipca 2023
Włochy	1 stycznia 2024
Litwa	1 maja 2024

eprasa.pl 9aca7d8bf5

1	2
Luksemburg	1 lipca 2023
Malta	1 lipca 2023
Holandia	1 lipca 2023
Austria	1 lipca 2023
Polska	1 lipca 2023
Portugalia	1 lipca 2023
Słowenia	1 września 2023
Słowacja	1 lipca 2023
Finlandia	1 lipca 2023
Szwecja	1 lipca 2023
Norwegia	1 lipca 2023
Szwajcaria	1 lipca 2023
Liechtenstein	1 lipca 2023

Jeżeli więc pracownik wykonuje pracę zdalną z Polski (która jest dla niego państwem zamieszkania) w wymiarze nieprzekraczającym 50% czasu pracy dla pracodawcy mającego siedzibę w państwie wskazanym w tabeli, to właściwym państwem do ubezpieczeń będzie państwo siedziby pracodawcy.

5. Wykonywanie pracy za granicą przez inne osoby niż pracownicy

Za granicą mogą wykonywać pracę nie tylko pracownicy. Firmy współpracują bowiem z osobami fizycznymi nie tylko na podstawie umów o pracę, ale także w ramach innych form wykonywania pracy: umów cywilnoprawnych (umowy zlecenia, o dzieło, kontrakty menedżerskie), współpracy z osobami prowadzącymi jednoosobową działalność gospodarczą. Pod uwagę należy wziąć również to, że umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania przewidują też oddzielne regulacje dla szczególnych źródeł dochodów, takich jak: stypendia, dochody profesorów, sportowców, artystów, pracowników państwowych. Rozdział ten poświęcony jest przedstawieniu zasad opodatkowania innych niż praca najemna źródeł dochodów uzyskiwanych za granicą przez osoby fizyczne.

5.1. Wolny zawód i inna samodzielna działalność

W myśl przepisów umów o unikaniu podwójnego opodatkowania określenie „wolny zawód" obejmuje w szczególności samodzielnie wykonywaną działalność naukową, literacką, artystyczną, wychowawczą lub oświatową, jak również samodzielnie

eprasa.pl 9aca7d8bf5

wykonywaną działalność lekarzy, prawników, inżynierów, architektów oraz dentystów i księgowych.

Według polskich przepisów podatkowych do tej kategorii zaliczymy „przychody z działalności wykonywanej osobiście", czyli przede wszystkim przychody z umów cywilnoprawnych (umowy zlecenia, o dzieło), przychody z kontraktów menedżerskich.

Dochód, który osoba mająca miejsce zamieszkania w Polsce osiąga z wykonywania wolnego zawodu albo z innej działalności o samodzielnym charakterze, podlega opodatkowaniu tylko w Polsce, chyba że osoba ta posiada stałą placówkę w drugim kraju dla wykonywania swej działalności. Jeżeli posiada ona taką stałą placówkę, to dochód może być opodatkowany w tym kraju, jednak tylko w takim zakresie, w jakim może być przypisany tej stałej placówce.

Stała placówka to miejsce oddane do dyspozycji zleceniobiorcy, poprzez które wykonuje on zlecenie. Ponieważ mowa jest o „stałej" placówce, więc powinna ona istnieć dostatecznie długo (Komentarz do Modelowej Konwencji OECD wskazuje okres przynajmniej 6 miesięcy).

Warto zwrócić uwagę na to, że w wielu umowach o unikaniu podwójnego opodatkowania nie ma artykułu dotyczącego dochodów z wolnego zawodu. Wynika to z faktu, że w najnowszej wersji Modelowej Konwencji OECD wykreślono ten artykuł w związku z tym, że opodatkowanie „wolnego zawodu" jest w praktyce takie samo jak w przypadku opodatkowania dochodów z działalności gospodarczej.

Nowe wydanie Modelowej Konwencji OECD (a co za tym idzie – umowy zawierane na jej podstawie) w słowniku stwierdza, że za przychody z działalności gospodarczej uważa się również przychody z działalności wykonywanej osobiście.

Jeżeli więc umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania nie zawiera oddzielnego artykułu dotyczącego dochodów z „wolnego zawodu", to do dochodów tych stosuje się przepisy dotyczące działalności gospodarczej.

Przykład 35

Pan Robert jest architektem, ma miejsce zamieszkania w Polsce. Od holenderskiej firmy otrzymał zlecenie zaprojektowania budynku w Amsterdamie. Generalnie należy uznać, że przychód z tego zlecenia będzie podlegał opodatkowaniu w Polsce (bo tutaj podatnik ma miejsce zamieszkania). Jeżeli jednak pan Robert w celu wykonania zlecenia będzie wykorzystywał stałą placówkę na terenie Holandii (np. holenderski zleceniodawca odda mu do dyspozycji biuro w swojej firmie), wówczas zyski, które można przypisać działalności tej placówki, będą podlegały opodatkowaniu w Holandii.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Przykład 36
Pani Bożena wykonuje tłumaczenia na zlecenia firmy z Luksemburga jako freelancer („wolny strzelec"). Praca wykonywana jest w Polsce, tłumaczenia przesyłane poprzez e-mail. Firma z Luksemburga nie pobiera podatku od tych dochodów. W jaki sposób pani Bożena powinna rozliczyć się z tych dochodów w Polsce?
Jako osoba mieszkająca w Polsce pani Bożena podlega opodatkowaniu w naszym kraju od całości swoich dochodów, również tych uzyskanych za granicą. Przepisy ustawy o PIT należy jednak stosować z uwzględnieniem odpowiednich umów międzynarodowych w sprawie unikania podwójnego opodatkowania.

W sytuacji opisanej w przykładzie zastosowanie będzie miała Konwencja między Rzecząpospolitą Polską a Wielkim Księstwem Luksemburga w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku (Dz.U. z 1996 r. Nr 110, poz. 527), która w sposób zgodny z brzmieniem Modelowej Konwencji OECD opodatkowuje dochody z wolnego zawodu (a wykonywanie tłumaczeń należy uznać za takie źródło przychodu).
Ponieważ w tej sytuacji podatnik nie wykorzystuje żadnej placówki na terenie Luksemburga, więc osiągnięte dochody od luksemburskiej firmy będą w całości podlegały opodatkowaniu w Polsce.
Zgodnie z ustawą o PIT otrzymywane przez podatniczkę wynagrodzenie stanowi przychód z samodzielnej działalności. Podatnicy, którzy osiągają dochody z tego tytułu bez pośrednictwa płatników (a tak jest w tym przypadku), są obowiązani bez wezwania wpłacać w ciągu roku podatkowego zaliczki na podatek dochodowy (art. 44 ust. 1a ustawy). Zaliczki płaci się od dochodu, tak więc w celu ustalenia wysokości należnej zaliczki należy określić wysokość dochodu, czyli wyliczyć przychód i koszty.
Przychód stanowią kwoty otrzymywane od zlecającej firmy po przeliczeniu na złote (według kursu z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień otrzymania przychodu).
Koszt uzyskania przychodu określa się w tym przypadku zgodnie z art. 22 ust. 9 ustawy o PIT. W przypadku przychodów z tytułu korzystania przez twórców z praw autorskich i artystów wykonawców z praw pokrewnych, w rozumieniu odrębnych przepisów, lub rozporządzania przez nich tymi prawami koszty ustala się w wysokości 50% uzyskanego przychodu. Przepis art. 22 ust. 9b zawiera zastrzeżenie, że 50% koszty stosuje się do przychodów uzyskiwanych m.in. z tytułu „prawa zależnego, o którym mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, do opracowania cudzego utworu w postaci tłumaczenia".
Do tłumaczeń można więc zastosować 50% koszty uzyskania przychodów. Dochód będzie stanowiła różnica między przychodem a kosztami stanowiącymi 50% przychodu.

Podatnicy uzyskujący dochody z wolnego zawodu są obowiązani w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym dochód był uzyskany, a za grudzień – w terminie złożenia zeznania podatkowego, wpłacać zaliczki miesięczne, stosując do uzyskanego dochodu najniższą stawkę podatkową określoną w skali, tj. 12%.

Otrzymane z zagranicy przychody z działalności wykonywanej w ramach „wolnego zawodu", bez pośrednictwa płatnika, koszty uzyskania tych przychodów, dochód oraz

eprasa.pl 9aca7d8bf5

należne zaliczki na podatek dochodowy – należy wykazać w rocznym zeznaniu podatkowym PIT-36, w części E: „Dochody/straty ze źródeł przychodów", w wierszu 5 zatytułowanym „Działalność wykonywana osobiście, o której mowa w art. 13 ustawy (w tym umowy o dzieło i zlecenia)".

Ponadto należy dołączyć do zeznania również załącznik PIT/ZG.

5.2. Członkowie rad nadzorczych

Wynagrodzenia dyrektorów i inne podobne wypłaty, które osoba mająca miejsce zamieszkania w jednym umawiającym się państwie otrzymuje z tytułu członkostwa w radzie dyrektorów lub radzie nadzorczej spółki mającej siedzibę w drugim umawiającym się państwie, mogą być opodatkowane w tym drugim państwie (art. 16 Modelowej Konwencji OECD).

W myśl powyższej regulacji dochody z tytułu pełnienia funkcji o charakterze nadzorczym lub zarządczym w spółce mającej siedzibę w drugim państwie będą opodatkowane w tym państwie (źródła).

Jeżeli dana osoba oprócz pełnienia funkcji dyrektorskich wykonuje także inne świadczenia na rzecz spółki, np. w oparciu o umowę o pracę, i z tego tytułu również otrzymuje wynagrodzenie, powyższe reguły będą miały zastosowanie do tej części wynagrodzenia, która jest wypłacana za świadczenie usług nadzorczych bądź zarządczych.

Warto tu zwrócić uwagę na umowę z Cyprem, w której sposób opodatkowania członków rad dyrektorów został określony odmiennie:

§ *Wynagrodzenia dyrektorów i inne podobne należności, które osoba mająca miejsce zamieszkania lub siedzibę w Umawiającym się Państwie osiąga z tytułu członkostwa w zarządzie lub radzie nadzorczej lub jakimkolwiek innym podobnym organie spółki mającej siedzibę w drugim Umawiającym się Państwie, podlegają opodatkowaniu tylko w pierwszym wymienionym Państwie.*

Taka treść przepisu obowiązuje od 2012 r. Wcześniej przepis, zgodnie z Modelową Konwencją, przewidywał opodatkowanie dyrektorów w państwie siedziby spółki. Sprzyjało to optymalizacji z wykorzystaniem spółek cypryjskich, w których członkami zarządu byli polscy rezydenci.

5.3. Artyści i sportowcy

Dochód osoby mającej miejsce zamieszkania w umawiającym się państwie uzyskany z tytułu działalności artystycznej, na przykład artysty scenicznego, filmowego, radiowego lub telewizyjnego, jak też muzyka lub sportowca, osobiście wykonywanej w drugim umawiającym się państwie, może być opodatkowany w tym drugim państwie.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Przykład 37
Piłkarz mieszkający i pracujący w Polsce, który wraz z drużyną brał udział w turnieju organizowanym w Niemczech, otrzymał nagrodę indywidualną dla najlepszego zawodnika imprezy. W jaki sposób powinien opodatkować ten dochód?
Podstawowa zasada obowiązująca polskich podatników (czyli mających miejsce zamieszkania w Polsce) przewiduje, że opodatkowaniu w Polsce podlegają wszelkie uzyskane dochody, bez względu na miejsce położenia ich źródeł, czyli również dochody z zagranicy. Zasadę tę stosuje się jednak z uwzględnieniem umów o unikaniu podwójnego opodatkowania, których stroną jest Rzeczpospolita Polska.

Na wstępie warto zauważyć, że przychody piłkarza z tytułu uprawiania tego sportu mogą być przychodami z pracy najemnej, z działalności wykonywanej osobiście, jak również z pozarolniczej działalności gospodarczej.
Przychody sportowców uzyskiwane za granicą będą podlegały regulacjom odpowiedniej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania. Większość umów zawiera podobne postanowienia w zakresie opodatkowania przychodów sportowców. Zgodnie z tymi regulacjami dochód sportowca (bez względu na to, czy jest to dochód z działalności gospodarczej czy z umowy o pracę) mającego miejsce zamieszkania w umawiającym się państwie z tytułu działalności sportowej wykonywanej w drugim umawiającym się państwie może być opodatkowany w tym drugim państwie. Jeżeli dochód mający związek z osobiście wykonywaną działalnością sportowca nie przypada temu sportowcowi, lecz innej osobie, wówczas dochód taki może być opodatkowany w tym umawiającym się państwie, w którym działalność tego sportowca jest wykonywana.
Umowa między Rzecząpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku, która będzie miała zastosowanie w sytuacji określonej w przykładzie, zawiera dodatkowy zapis, że powyższe regulacje dotyczące dochodów sportowców nie mają zastosowania do dochodu osiąganego z działalności sportowca w umawiającym się państwie, jeżeli pobyt w tym państwie jest całkowicie lub głównie opłacany z funduszy publicznych jednego lub obu umawiających się państw, kraju związkowego, jednostki terytorialnej, organu lokalnego lub instytucji rządowej albo organizacji użyteczności publicznej.
W przedstawionej sytuacji mamy do czynienia z dochodami otrzymanymi przez klub z tytułu udziału w imprezie w Niemczech oraz z dochodami piłkarza z tytułu nagrody indywidualnej.
Dochody klubu będą zgodnie z umową opodatkowane w Niemczech, natomiast należności, jakie klub wypłaci zawodnikom z tytułu udziału w turnieju, będą dochodami uzyskanymi w kraju, na podstawie umowy wiążącej klub i piłkarza.
Dochód z tytułu nagrody indywidualnej dla piłkarza, zgodnie z postanowieniami polsko-niemieckiej umowy, może być opodatkowany w Niemczech.
Oznacza to, że dochód ten jest dochodem zagranicznym, podlegającym opodatkowaniu w Niemczech. W Polsce ten dochód będzie natomiast zwolniony z podatku, należy go jednak uwzględnić do wyliczenia stawki podatkowej, która będzie miała zastosowanie do dochodu podlegającego opodatkowaniu w Polsce (metoda wyłączenia z progresją).

eprasa.pl 9aca7d8bf5

W niniejszym przykładzie dochód piłkarza uzyskany w Niemczech będzie zwolniony z podatku w Polsce, jednak do obliczenia podatku od dochodu podlegającego opodatkowaniu w Polsce należy zastosować stopę podatku, która byłaby zastosowana, gdyby dochód ten nie podlegał zwolnieniu. Dochód ten należy wykazać w zeznaniu PIT-36 i załączniku PIT/ZG.
W przypadku gdy przychody piłkarza są przychodami z działalności gospodarczej opodatkowanej podatkiem liniowym 19%, nie będzie on wykazywał dochodów otrzymanych z Niemiec w zeznaniu rocznym PIT-36L, ponieważ metody wyłączenia z progresją nie stosuje się jedynie do dochodów z działalności gospodarczej opodatkowanej podatkiem liniowym.

Jeżeli dochód mający związek z osobiście wykonywaną działalnością artysty lub sportowca nie przypada temu artyście lub sportowcowi, lecz innej osobie, wówczas może być opodatkowany w tym umawiającym się państwie, w którym działalność tego artysty lub sportowca jest wykonywana (art. 17 Modelowej Konwencji OECD). Zastrzeżenie to związane jest z faktem, że często wynagrodzenia z tytułu występów artystów lub sportowców wypłacane są innym osobom, np. menedżerom. Bez względu na miejsce zamieszkania lub siedziby takiego menedżera dochód ten będzie podlegał opodatkowaniu w państwie, w którym miał miejsce występ artysty lub sportowca.

Omawiane regulacje dotyczą wynagrodzenia artysty lub sportowca. Nie będą one miały wobec tego zastosowania do wynagrodzeń np. osób z ekipy technicznej towarzyszącej artyście. Przepis ten również nie znajdzie zastosowania w sytuacji, gdy do imprezy z jakichkolwiek przyczyn nie dojdzie, a wynagrodzenie mimo to zostanie wypłacone. Wówczas znajdą zastosowanie przepisy umowy mówiące o opodatkowaniu wynagrodzeń z pracy bądź działalności gospodarczej.

Przykład 38
Firma organizuje koncert, na którym wystąpi zaproszona piosenkarka z Czech. Czy jej honorarium należy opodatkować w Polsce?
Zasada określona w art. 3 ust. 2a ustawy o PIT przewiduje, że osoby, które nie mają miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podlegają obowiązkowi podatkowemu tylko od dochodów uzyskiwanych na terytorium Polski. Zasadę tę stosuje się z uwzględnieniem umów w sprawie unikania podwójnego opodatkowania, których stroną jest Rzeczpospolita Polska.

Opłaty za usługi w zakresie działalności widowiskowej, rozrywkowej lub sportowej, wykonywanej przez osoby fizyczne mające miejsce zamieszkania za granicą, a organizowanej za pośrednictwem osób fizycznych lub osób prawnych prowadzących działalność w zakresie imprez artystycznych, rozrywkowych lub sportowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podlegają opodatkowaniu zryczałtowanym podatkiem dochodowym w wysokości 20% (art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy o PIT).
Podatek ten potrąca płatnik, czyli organizator koncertu, od honorarium wypłaconego artyście. Pobranie podatku nie może być sprzeczne z zasadami określonymi w umo-

eprasa.pl 9aca7d8bf5

wach o unikaniu podwójnego opodatkowania. Większość zawartych przez Polskę umów zawiera przepis, zgodnie z którym dochód osoby mającej miejsce zamieszkania w umawiającym się państwie uzyskany z tytułu działalności artystycznej, na przykład artysty scenicznego, filmowego, radiowego lub telewizyjnego, jak też muzyka lub sportowca, osobiście wykonywanej w drugim umawiającym się państwie, może być opodatkowany w tym drugim państwie. Przepis ten stosuje się bez względu na to, czy dochód ten jest dochodem z pracy czy też z działalności gospodarczej artysty lub sportowca.
Taki przepis (art. 16) znajduje się też w umowie między Rzecząpospolitą Polską a Republiką Czeską w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu (Dz.U. z 2012 r. poz. 991 z późn. zm. dokonanymi na podstawie Konwencji MLI), która ma zastosowanie w przypadku opisanym w przykładzie.

Tak więc w myśl ustawy o PIT, z uwzględnieniem umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania, od wynagrodzenia otrzymanego przez czeską piosenkarkę płatnik powinien pobrać i odprowadzić na konto właściwego urzędu skarbowego zryczałtowany podatek dochodowy w wysokości 20% przychodu.
Podatek ten płatnik wpłaca w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym pobrano podatek, na rachunek urzędu skarbowego, którym kieruje naczelnik właściwy według miejsca zamieszkania lub siedziby płatnika.
Płatnik, który pobiera zryczałtowany podatek od honorarium artysty zagranicznego, obowiązany jest w terminie do końca lutego następującego po roku podatkowym przesłać podatnikowi oraz właściwemu urzędowi skarbowemu imienną informację (IFT-1R) o wysokości przychodu (dochodu) uzyskanego przez osoby fizyczne niemające w Polsce miejsca zamieszkania. W przypadku gdy płatnik zakończy działalność przed końcem lutego, informację taką sporządza i wysyła do dnia zaprzestania działalności.
Na pisemny wniosek osoby zagranicznej płatnik w terminie 14 dni od dnia złożenia takiego wniosku jest obowiązany do sporządzenia i przesłania podatnikowi i właściwemu urzędowi skarbowemu informacji IFT-1. Złożenie tej informacji nie zwalnia jednak płatnika z obowiązku złożenia informacji IFT-1R w terminie do końca lutego.

5.4. Studenci

Świadczenia otrzymywane na utrzymanie, kształcenie lub odbywanie praktyki przez studenta lub praktykanta, który przebywa w pierwszym umawiającym się państwie wyłącznie w celu kształcenia się, odbywania praktyki lub szkolenia, a który ma miejsce zamieszkania w drugim umawiającym się państwie (lub miał bezpośrednio przed przybyciem do pierwszego państwa), nie podlegają opodatkowaniu w pierwszym państwie, jeżeli świadczenia te pochodzą ze źródeł spoza tego państwa.

Zgodnie z umowami świadczenia dla studentów będą zwolnione od opodatkowania w kraju, w którym odbywa się praktyka, pod warunkiem że otrzymywane są ze źródeł spoza kraju praktyki. Nie ma przy tym znaczenia, czy stypendium będzie pochodziło z Polski czy też z kraju trzeciego.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

W praktyce rozstrzygnięcie, w którym kraju i w jaki sposób będzie opodatkowane stypendium uzyskiwane za granicą, będzie uzależnione od:

1) ustalenia, czy stypendia pochodzą z państwa, w którym student odbywa praktykę, oraz
2) przepisów podatkowych danego kraju,
3) wysokości stypendium,
4) podstawy prawnej przyznanego stypendium.

Ad 1. W większości umów, które Polska zawarła w sprawie unikania podwójnego opodatkowania, zawarte są podobne zapisy dotyczące świadczeń otrzymywanych przez studenta lub praktykanta, który przebywa w danym kraju wyłącznie w celu kształcenia się, odbywania praktyki lub szkolenia, a który ma miejsce zamieszkania w Polsce (lub miał bezpośrednio przed przybyciem do danego kraju).

Zgodnie z umowami świadczenia takie będą zwolnione od opodatkowania w kraju, w którym odbywa się praktyka, pod warunkiem że otrzymywane są ze źródeł spoza kraju praktyki. Nie ma przy tym znaczenia, czy stypendium będzie pochodziło z Polski czy też z kraju trzeciego.

Jeżeli więc stypendium nie pochodzi z kraju, w którym odbywa się praktykę, nie będzie ono podlegało opodatkowaniu w tym kraju (a to, czy będzie ono podlegało opodatkowaniu w Polsce, rozstrzygniemy w punktach 3 i 4).

Ad 2. W przypadku gdy świadczenia, które student otrzymuje, pochodzą z kraju, w którym odbywa się praktyka, mogą one podlegać opodatkowaniu w tym kraju. O tym, czy świadczenia takie będą opodatkowane czy zwolnione, decydują przepisy podatkowe kraju, w którym odbywa się praktyka.

Ad 3. Bez względu na to, czy stypendium jest zwolnione z podatku za granicą, czy też nie, może ono podlegać opodatkowaniu w Polsce. Zgodnie jednak z art. 21 ust. 1 pkt 23a lit. a ustawy o PIT wolna od podatku jest część dochodów osób przebywających czasowo za granicą i uzyskujących dochody z tytułu stypendiów – w wysokości stanowiącej równowartość diety z tytułu podróży służbowych poza granicami kraju, określonej w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, za każdy dzień, w którym było otrzymywane stypendium.

Ewentualnemu opodatkowaniu w Polsce podlegała będzie nadwyżka stypendium ponad wysokość diety, za każdy dzień, w którym otrzymywano stypendium. W celu prawidłowego ustalenia podatku należy zastosować jedną z dwóch metod unikania podwójnego opodatkowania. O tym, która metoda ma zastosowanie, mówi umowa zawarta z krajem, w którym odbywała się praktyka.

Ad 4. W myśl polskich przepisów podatkowych (art. 21 ust. 1 pkt 39 ustawy o PIT) wolne od podatku są stypendia i zapomogi, o których mowa w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, oraz stypendia otrzymywane w ramach programów lub przedsięwzięć,

eprasa.pl 9aca7d8bf5

o których mowa w art. 376 ust. 1 tej ustawy. W przypadku stypendiów przyznawanych przez osobę fizyczną lub osobę prawną niebędącą państwową ani samorządową osobą prawną zwolnienie ma zastosowanie, o ile zasady ich przyznawania zostały zatwierdzone przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.

Ponadto zwolnione z podatku są:

- stypendia i inne środki finansowe, o których mowa w art. 18 ust. 2 pkt 1 ustawy o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej,
- stypendia przyznawane przez instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk oraz instytuty badawcze, z ich funduszy stypendialnych,
- stypendia, o których mowa w art. 70b ustawy o Polskiej Akademii Nauk,
- stypendia i inne świadczenia otrzymywane w ramach programu wymiany stypendialnej Polsko-Amerykańskiej Komisji Fulbrighta,
- stypendia, o których mowa w art. 15 ust. 1 ustawy z 9 listopada 2017 r. o Instytucie Solidarności i Męstwa imienia Witolda Pileckiego,
- stypendia otrzymywane w ramach programów stypendialnych Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego,
- stypendia doktorskie i inne środki finansowe otrzymane w ramach konkursów na stypendia doktorskie organizowanych przez Narodowe Centrum Nauki oraz stypendia naukowe otrzymane na podstawie regulaminów przyjętych przez Radę Narodowego Centrum Nauki,
- przychody z tytułu nagród, stypendiów i grantów przyznawanych na podstawie ustawy z 28 kwietnia 2022 r. o Akademii Kopernikańskiej,
- stypendia, o których mowa w art. 22 ust. 1 ustawy z 7 października 2022 r. o Instytucie Rozwoju Języka Polskiego im. świętego Maksymiliana Marii Kolbego,
- świadczenia pomocy materialnej dla uczniów i osób uczestniczących w innych formach kształcenia, pochodzące z budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz ze środków własnych szkół, przyznane na podstawie przepisów o systemie oświaty, oraz inne stypendia za wyniki w nauce, których zasady przyznawania zostały zatwierdzone przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania,
- stypendia dla uczniów i studentów, których wysokość i zasady udzielania zostały określone w uchwale organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, oraz stypendia dla uczniów i studentów przyznane przez organizacje, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego, na podstawie regulaminów zatwierdzonych przez organy statutowe, udostępnianych do publicznej wiadomości za pomocą Internetu, środków masowego przekazu lub wykładanych (wywieszanych) dla zainteresowanych w pomieszczeniach ogólnie dostępnych – do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 3800 zł.

Jeżeli więc stypendium otrzymywane podczas zagranicznej praktyki zostało przyznane zgodnie z przedstawionymi zasadami, nie będzie ono opodatkowane w Polsce.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Podsumowując omawiane przypadki, stwierdzić należy, że stypendium otrzymywane podczas praktyki zagranicznej może podlegać opodatkowaniu zarówno w kraju, gdzie odbywa się praktyka, jak i w Polsce. Jeżeli stypendia nie pochodzą z kraju, w którym odbywa się praktyka, to nie będą one opodatkowane w tym kraju. Mogą wtedy być opodatkowane tylko w Polsce, ale w praktyce najczęściej będą zwolnione z tego powodu, że ich wysokość nie przekracza wysokości diet, bądź będą podlegały zwolnieniu w myśl ustawy o podatku dochodowym.

Gdy stypendia pochodzą z kraju praktyki, mogą zostać opodatkowane w tym kraju (w praktyce często są zwolnione na podstawie przepisów podatkowych danego kraju). W takim przypadku mogą one podlegać opodatkowaniu zarówno w kraju praktyki, jak i w Polsce. Jeżeli kwota stypendium będzie wyższa niż kwota odliczenia diet, wówczas należy wykazać te stypendia do opodatkowania w Polsce, stosując jedną z dwóch metod unikania podwójnego opodatkowania.

Przykład 39
Pan Jarosław jest studentem Uniwersytetu Warszawskiego, otrzymuje stypendium na podstawie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (wolne od podatku). Uczelnia wysłała go na trzymiesięczne praktyki studenckie do Hiszpanii. Czy jego stypendium będzie podlegało opodatkowaniu w Hiszpanii?
Nie, zgodnie z art. 20 ust. 3 umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Hiszpanii o unikaniu podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku student lub praktykant, który przebywa w umawiającym się państwie wyłącznie dla studiów lub kształcenia się, a który ma lub bezpośrednio przedtem miał miejsce zamieszkania w drugim umawiającym się państwie, będzie zwolniony od opodatkowania w pierwszym wymienionym państwie, jeżeli chodzi o płatności otrzymywane na jego utrzymanie, studia lub kształcenie się, jeżeli płatności te pochodzą ze źródeł spoza tego pierwszego państwa. Ponieważ pan Jarosław otrzymuje stypendium, które nie jest finansowane przez podmiot hiszpański, tym samym nie podlega ono opodatkowaniu w tym państwie (w Polsce korzysta ze zwolnienia wskazanego w art. 21 ust. 1 pkt 39 ustawy o PIT).

5.5. Profesorowie

Modelowa Konwencja OECD nie zawiera przepisów odnoszących się do wynagrodzeń pracowników badawczych, profesorów. Jednak w wielu umowach są zawarte regulacje dotyczące wynagrodzeń uzyskiwanych przez te osoby (np. umowy z Francją, Niemcami, Wielką Brytanią, Włochami).

Głównym celem regulacji dotyczących dochodów profesorów jest ułatwienie kontaktów kulturalnych w drodze ograniczonego wyłączenia opodatkowania. Czasami zwolnienie od opodatkowania zostało już zagwarantowane na mocy wewnętrznego ustawodawstwa podatkowego. Brak szczególnych przepisów w Modelowej Konwencji

eprasa.pl 9aca7d8bf5

OECD nie powinien być interpretowany jako przeszkoda do włączenia takich norm w określonych konwencjach, gdy uważa się je za pożądane.

W większości przypadków umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania przewidują, że osoba fizyczna, która przebywa czasowo w jednym umawiającym się państwie w celu nauczania lub prowadzenia prac badawczych na uniwersytecie, w szkole wyższej bądź innej uznanej placówce oświatowej tego umawiającego się państwa, a która ma lub bezpośrednio przed tym pobytem miała stałe miejsce zamieszkania w drugim umawiającym się państwie, podlega zwolnieniu od opodatkowania w pierwszym wymienionym państwie z tytułu wynagrodzenia za nauczanie lub prowadzenie prac badawczych przez okres nieprzekraczający dwóch lat, licząc od dnia jej pierwszego przyjazdu w tym celu, pod warunkiem że będzie ona opodatkowana z tytułu takiego wynagrodzenia w drugim umawiającym się państwie.

Przykład 40

Polski profesor pracuje na Uniwersytecie Szczecińskim. Przez najbliższy rok będzie prowadził wykłady na uniwersytecie w Berlinie. W jaki sposób powinien on opodatkować wynagrodzenie z tego tytułu?

Czasowy wyjazd za granicę tylko w celu świadczenia pracy nie powoduje zmiany miejsca zamieszkania dla celów podatkowych. Oznacza to, że w myśl polskich przepisów podatnik nadal będzie uważany za osobę posiadającą nieograniczony obowiązek podatkowy od wszystkich dochodów uzyskanych w danym roku. W przypadku uzyskiwania dochodów z zagranicy należy wziąć pod uwagę odpowiednie umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania.

W przypadku umowy między Rzecząpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i od majątku kwestię tę reguluje art. 20. Zgodnie z tym przepisem osoba fizyczna, która przebywa czasowo w jednym umawiającym się państwie w celu nauczania lub prowadzenia prac badawczych na uniwersytecie, w szkole wyższej bądź innej uznanej placówce oświatowej tego umawiającego się państwa, a która ma lub bezpośrednio przed tym pobytem miała stałe miejsce zamieszkania w drugim umawiającym się państwie, podlega zwolnieniu od opodatkowania w pierwszym wymienionym państwie z tytułu wynagrodzenia za nauczanie lub prowadzenie prac badawczych przez okres nieprzekraczający dwóch lat, licząc od dnia jej pierwszego przyjazdu w tym celu, pod warunkiem że będzie ona opodatkowana z tytułu takiego wynagrodzenia w drugim umawiającym się państwie.

Oznacza to, że dochód polskiego profesora uzyskiwany z tytułu prowadzenia wykładów na uniwersytecie w Berlinie nie będzie opodatkowany w Niemczech przez okres pierwszych dwóch lat. Jednocześnie dochód ten będzie podlegał opodatkowaniu w Polsce. W tym przypadku nie zachodzi potrzeba zastosowania zasad dotyczących unikania podwójnego opodatkowania, ponieważ zasady te stosuje się wówczas, gdy osoba mieszkająca w jednym kraju uzyskuje dochody, które podlegają opodatkowaniu w drugim kraju. Dochód polskiego profesora uzyskany za granicą podlega opodatkowaniu w Polsce.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

5.6. Pracownicy państwowi

Modelowa Konwencja OECD przewiduje, że pensje, płace i inne podobne wynagrodzenia, inne niż emerytura, wypłacane przez umawiające się państwo lub jego jednostkę terytorialną albo organ lokalny osobie fizycznej z tytułu usług świadczonych na rzecz tego państwa lub jednostki albo organu, podlegają opodatkowaniu tylko w tym państwie.

Przykład 41
Wynagrodzenia pracowników polskiej ambasady w Rzymie podlegają opodatkowaniu tylko w Polsce.

Jednak takie świadczenia podlegają opodatkowaniu tylko w drugim umawiającym się państwie, jeżeli usługi są świadczone w tym państwie, a osoba świadcząca te usługi ma miejsce zamieszkania w tym drugim państwie i:

a) jest obywatelem tego państwa lub
b) nie stała się osobą mającą miejsce zamieszkania w tym państwie wyłącznie w celu świadczenia tych usług.

Ogólną zasadą jest więc, że wynagrodzenia pracowników wykonujących za granicą pracę na rzecz swojego państwa podlegają opodatkowaniu w tym państwie.

Od tej zasady są jednak dwa wyjątki:

1. Pracownik jest obywatelem państwa, w którym praca jest wykonywana.

Przykład 42
Pan Jurgen jest obywatelem Niemiec i jest zatrudniony w polskiej ambasadzie w Berlinie. Jego wynagrodzenie będzie podlegało opodatkowaniu w Niemczech.

2. Pracownik mieszka w państwie wykonywania pracy nie tylko z powodu tej pracy (czyli w praktyce oznacza to pracowników, którzy w związku z wyjazdem do pracy w placówce zagranicznej przenieśli do tego państwa swój ośrodek interesów życiowych).

Przykład 43
Pan Jan jest pracownikiem polskiej ambasady w Sztokholmie. W którym kraju będą opodatkowanie jego dochody?
Podstawą rozstrzygnięcia, w którym kraju podatnik uzyskujący dochody zagraniczne będzie podlegał opodatkowaniu, będzie ustalenie miejsca zamieszkania podatnika. Należy też mieć na względzie przepisy umów o unikaniu podwójnego opodatkowania. W niniejszym przypadku zastosowanie będzie miała Konwencja między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Szwecji w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Zgodnie z art. 19 tej Konwencji pensje, płace i inne podobne wynagrodzenia, inne niż emerytura, wypłacane przez umawiające się państwo lub jego jednostkę terytorialną albo organ lokalny osobie fizycznej z tytułu usług świadczonych na rzecz tego państwa lub jednostki albo organu, podlegają opodatkowaniu tylko w tym państwie (czyli w Polsce).
Jednak takie świadczenia podlegają opodatkowaniu tylko w drugim umawiającym się państwie (Szwecji), jeżeli usługi są świadczone w tym państwie, a osoba świadcząca te usługi ma miejsce zamieszkania w tym drugim państwie i:

- jest obywatelem tego państwa lub
- nie stała się osobą mającą miejsce zamieszkania w tym państwie wyłącznie w celu świadczenia tych usług.

Co do zasady dochody osoby pracującej w polskiej placówce dyplomatycznej w Szwecji będą więc podlegały opodatkowaniu w Polsce.
Dochody takie mogą podlegać opodatkowaniu w Szwecji, jeżeli pracownik ma szwedzkie obywatelstwo lub fakt mieszkania w Szwecji wynika także z innych przyczyn niż tylko świadczenie pracy (np. małżeństwo z obywatelem Szwecji).

6. Opodatkowanie dochodów przedsiębiorstw

Zgodnie z umowami o unikaniu podwójnego opodatkowania zyski przedsiębiorstwa umawiającego się państwa podlegają opodatkowaniu tylko w tym państwie, chyba że przedsiębiorstwo prowadzi w drugim umawiającym się państwie działalność gospodarczą poprzez położony tam zakład. Jeżeli przedsiębiorstwo wykonuje działalność w ten sposób, to zyski, jakie można przypisać zakładowi, mogą być opodatkowane w tym drugim państwie.

Przytoczony przepis Modelowej Konwencji OECD zawiera podstawową zasadę, że jeżeli przedsiębiorstwo umawiającego się państwa nie ma zakładu w drugim umawiającym się państwie, to zyski tego przedsiębiorstwa nie mogą być opodatkowane w tym drugim państwie (chyba że takie zyski wchodzą w zakres szczególnej kategorii dochodów, w przypadku których inne artykuły Konwencji przyznają prawo do opodatkowania temu drugiemu państwu – np. byłyby to zyski z należności licencyjnych, o których napiszemy dalej).

Oznacza to, że jeżeli polska firma świadczy usługi w drugim państwie, a nie ma w tym państwie zakładu (bądź nie uzyskuje dochodu za pośrednictwem tego zakładu), to dochody z tych usług będą opodatkowane w Polsce.

Przykład 44
Pan Krzysztof mieszka w przygranicznym Zgorzelcu i prowadzi jednoosobową działalność w zakresie drobnych napraw i remontów mieszkań. Jego klientami są często mieszkańcy niemieckiego Gerlitz. Pan Krzysztof często więc wykonuje usługi na terenie Niemiec. Ponieważ jednak nie posiada na terenie tego kraju zakładu, więc zyski uzyskiwane z tych usług podlegają opodatkowaniu w Polsce.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

W międzynarodowym opodatkowaniu dochodów z działalności gospodarczej istotne są wobec tego dwie kwestie:

1) kiedy powstaje zakład na terenie drugiego państwa,
2) jakie zyski można przypisać zakładowi?

6.1. Zakład

Modelowa Konwencja OECD stwierdza, że „zakład" oznacza stałą placówkę, przez którą całkowicie albo częściowo prowadzona jest działalność gospodarcza przedsiębiorstwa.

Określenie „zakład" obejmuje w szczególności: siedzibę zarządu, filię, biuro, zakład fabryczny, warsztat, kopalnię, źródło ropy naftowej lub gazu, kamieniołom albo każde inne miejsce wydobywania zasobów naturalnych. Plac budowy, prace budowlane lub instalacyjne stanowią zakład tylko wtedy, gdy trwają dłużej niż dwanaście miesięcy.

Ustalenie, czy powstał w drugim państwie zakład przedsiębiorstwa, czy też nie powstał, jest podstawową kwestią, jeżeli chodzi o opodatkowanie zysków z działalności gospodarczej. Nie jest to łatwe do rozstrzygnięcia, ponieważ zakład nie zawsze powstaje zgodnie z wolą przedsiębiorstwa. Często firma bywa zaskoczona koniecznością opodatkowania części dochodów w drugim państwie, właśnie ze względu na powstanie zakładu.

Przykład 45
Jeżeli firma otwiera fabrykę w drugim państwie, to nie ma wątpliwości, że fabryka ta staje się zakładem, bo w otwartym katalogu form zakładu wprost jest wymieniona fabryka.
Często jednak mamy do czynienia z przypadkami bardziej skomplikowanymi. Na przykład polska firma wysyła na cztery miesiące pięciu swoich pracowników do siedziby kontrahenta w drugim państwie, by dokonali oni instalacji zamówionego urządzenia oraz przeszkolili załogę kontrahenta z obsługi tego urządzenia. Ustalenie, czy taka usługa spowodowała powstanie zakładu, czy też nie, w praktyce jest trudne i niejednoznaczne. W ekstremalnych przypadkach kwestia ta może zostać ostatecznie rozstrzygnięta w drodze wzajemnego porozumiewania przez administracje podatkowe obu państw.

Definicja zagranicznego zakładu została zawarta w ustawach o podatku dochodowym (od osób fizycznych i od osób prawnych). Zgodnie z tą definicją pojęcie „zagraniczny zakład" oznacza:

eprasa.pl 9aca7d8bf5

a) stałą placówkę, przez którą podmiot mający siedzibę lub zarząd (miejsce zamieszkania) na terytorium jednego państwa wykonuje całkowicie lub częściowo działalność na terytorium innego państwa, a w szczególności oddział, przedstawicielstwo, biuro, fabrykę, warsztat albo miejsce wydobywania bogactw naturalnych,

b) plac budowy, budowę, montaż lub instalację, prowadzone na terytorium jednego państwa przez podmiot mający siedzibę lub zarząd (miejsce zamieszkania) na terytorium innego państwa,

c) osobę, która w imieniu i na rzecz podmiotu mającego siedzibę lub zarząd (miejsce zamieszkania) na terytorium jednego państwa działa na terytorium innego państwa, jeżeli osoba ta ma pełnomocnictwo do zawierania w jego imieniu umów i pełnomocnictwo to faktycznie wykonuje

– chyba że umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania, której stroną jest Rzeczpospolita Polska, stanowi inaczej.

Zarówno definicja zakładu zawarta w Modelowej Konwencji OECD, jak i ta wynikająca z polskich ustaw o podatku dochodowym wskazują na trzy najważniejsze kryteria zakładu:

- istnienie „placówki działalności gospodarczej", tj. pomieszczeń, a w pewnych okolicznościach maszyn i urządzeń;
- taka placówka musi mieć charakter stały, tzn. musi być utworzona w określonym miejscu, z pewnym stopniem trwałości;
- prowadzenie działalności przedsiębiorstwa za pośrednictwem tej stałej placówki; oznacza to, że osoby, które w taki lub inny sposób są zależne od przedsiębiorstwa, prowadzą działalność przedsiębiorstwa w państwie, w którym stała placówka jest położona.

Placówka

Zakład jest placówką przedsiębiorstwa. W praktyce oznacza to, że zakład jest fizycznie istniejącym miejscem w drugim państwie. Miejscem, które zostało oddane do dyspozycji przedsiębiorstwa.

Przez określenie „placówka" należy rozumieć każde pomieszczenie, środki lub urządzenia wykorzystywane do prowadzenia działalności przedsiębiorstwa, niezależnie od tego, czy są wykorzystywane wyłącznie w tym celu.

Placówka jako miejsce działalności gospodarczej może istnieć również wtedy, gdy nie ma żadnych pomieszczeń lub gdy nie są one wymagane do prowadzenia działalności przedsiębiorstwa; wystarczy posiadanie pewnej przestrzeni do własnej dyspozycji. Nie ma znaczenia, czy przedsiębiorstwo jest właścicielem czy najemcą lokalu, środków lub urządzeń, czy dysponuje nimi w inny sposób. Placówką może być więc miejsce na targu lub stanowisko w składzie celnym (tj. miejsce do składowania podlegających ocleniu towarów).

Placówka może być usytuowana w pomieszczeniach innego przedsiębiorstwa, na przykład wówczas, gdy przedsiębiorstwo zagraniczne dysponuje stale pomieszczeniem (lub jego częścią) należącym do innego przedsiębiorstwa.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Jak już zaznaczono, sam fakt, że przedsiębiorstwo ma do własnej dyspozycji pewną przestrzeń służącą jego działalności gospodarczej, wystarczy, aby zaistniała stała placówka gospodarcza. Nie wymaga się, aby przedsiębiorstwo posiadało formalne prawo do dysponowania taką placówką. Placówka może być wykorzystywana w sposób bezumowny czy nawet nielegalny.

Wprawdzie nie jest wymagane formalne prawo do użytkowania miejsca, aby można było mówić o zakładzie, lecz zwykła obecność przedsiębiorstwa w konkretnym miejscu niekoniecznie oznacza, że to miejsce jest do dyspozycji przedsiębiorstwa.

Przykład 46
Komentarz do Modelowej Konwencji OECD powołuje przykład sprzedawcy, który regularnie udaje się do ważnego klienta, aby zebrać zamówienia. W tym celu spotyka się z dyrektorem do spraw zaopatrzenia, w jego biurze. W tym przypadku pomieszczenia klienta nie są do dyspozycji przedsiębiorstwa, dla którego pracuje sprzedawca, i nie stanowią tym samym stałej placówki, za pośrednictwem której przedsiębiorstwo prowadzi działalność gospodarczą.

Przykład 47
Pracownik spółki przez dłuższy czas jest upoważniony do użytkowania biura w siedzibie innego przedsiębiorstwa (na przykład nowo nabytej filii) w celu nadzorowania, czy druga spółka przestrzega zobowiązań zgodnie z kontraktem zawartym z pierwszą spółką. W tym przypadku pracownik wykonuje działalność związaną z działalnością pierwszej spółki, a postawione do jego dyspozycji biuro w siedzibie drugiej spółki stanowi zakład jego pracodawcy, pod warunkiem że biuro jest w jego dyspozycji przez tak długi okres, że staje się „stałą placówką działalności gospodarczej" (o czym za chwilę).

Przykład 48
Komentarz powołuje również dość kontrowersyjny przykład dotyczący malarza, który przez dwa lata przebywa trzy dni w tygodniu w wielkim biurowcu swojego głównego klienta. W tym przypadku obecność malarza w tym biurowcu, w którym wykonuje najważniejsze funkcje swojej działalności gospodarczej (tj. malowanie), powinna (zgodnie z Komentarzem) być utożsamiana z istnieniem zakładu tego malarza.
Przykład jest dość niejednoznaczny. Fakt, że malarz dość długo wykonuje zlecenie w konkretnym miejscu, nie powinien oznaczać, że miejsce to zostało mu oddane do dyspozycji. Zastrzeżenia co do interpretacji tego przykładu wniosły Niemcy, które zastrzegły, że ich zdaniem przykład jest niespójny z ogólnym pojęciem placówki i z tym, że „zwykła" obecność na terenie danego państwa nie może oznaczać istnienia zakładu.

Określenie „za pośrednictwem" należy interpretować w szerokim sensie, mającym zastosowanie do każdej sytuacji, w której działalność gospodarcza jest prowadzona w konkretnym pomieszczeniu czy przestrzeni pozostającej w tym celu do dyspozycji przedsiębiorstwa. Najważniejszy oczywiście w tym kontekście jest związek „miejsca" z „działalnością gospodarczą".

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Stałość placówki

Zgodnie z definicją placówka musi być stała. Placówka musi więc znajdować się przez określony czas w określonym miejscu.

Jeżeli na przykład charakter działalności przedsiębiorstwa jest taki, że przemieszcza się ono do różnych sąsiadujących ze sobą miejsc, to może być trudno ustalić, czy istnieje „stała placówka" (jeżeli wykorzystuje dwie placówki i inne warunki będą spełnione, to oczywiście przedsiębiorstwo może mieć dwie stałe placówki).

Przykład 49
Jeżeli malarz z wcześniejszego przykładu (48) pracuje kolejno w ramach wielu niepowiązanych ze sobą kontraktów dla pewnej liczby niepowiązanych ze sobą klientów w wielu budynkach biurowych, to nie można uważać, że prace wykonywane w tym budynku stanowią jeden i ten sam projekt w zakresie odmalowania budynku, a budynek nie może być traktowany jako oddzielna placówka dla potrzeb tych prac.

Z faktu, że placówka musi być stała, wynika, iż zakład może istnieć tylko wówczas, gdy placówka ma określony stopień trwałości, tzn. nie ma charakteru wyłącznie tymczasowego. Placówka może stanowić zakład nawet wówczas, gdy w rzeczywistości istnieje przez krótki czas, jeśli ze względu na szczególny rodzaj działalności jest prowadzona tylko przez bardzo krótki okres. Czasami trudno ustalić, czy tak właśnie jest. Nawet jeżeli praktyka państw członkowskich nie jest jednolita, jeżeli chodzi o kryterium czasu, to jednak doświadczenie wskazuje, że zwykle nie uważa się, iż zakład istnieje, jeżeli działalność była wykonywana w państwie za pośrednictwem stałej placówki utrzymywanej krócej niż sześć miesięcy.

Kryterium sześciu miesięcy nie ma oczywiście rangi przepisu prawnego, należy więc interpretować je jako pomocnicze, w powiązaniu z innymi kryteriami świadczącymi o stałości bądź tymczasowości zakładu.

Komentarz do Modelowej Konwencji wskazuje również na wyjątki od tej reguły.

Jednym z wyjątków jest sytuacja, gdy działalność ma charakter powtarzalny. W takim przypadku każdy okres, w którym placówka była użytkowana, powinien być brany pod uwagę w połączeniu z liczbą wszystkich okresów, w których była użytkowana (okres może rozciągnąć się na wiele lat).

Przykład 50
Polska firma posiada ośrodek wypoczynkowy na Słowacji. Ośrodek jest wykorzystywany przede wszystkim na własne potrzeby firmy, ale przez dwa miesiące w roku (lipiec i sierpień) świadczy usługi komercyjne.
Jeżeli działalność takiego ośrodka prowadzona będzie w taki sposób przynajmniej przez trzy lata, to należy przyjąć, że ośrodek ten stanowi zakład firmy.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Inny wyjątek dotyczy działalności gospodarczej prowadzonej wyłącznie w danym państwie. W takiej sytuacji działalność gospodarcza może trwać krótko z uwagi na jej charakter, lecz ponieważ jest ona prowadzona całkowicie w tym państwie, to jej związek z tym państwem jest silniejszy. Ten wyjątek w szczególny sposób może dotyczyć niewielkich, np. jednoosobowych, firm. Wyjazd przedsiębiorcy do drugiego państwa w celu świadczenia usług za pośrednictwem placówki może oznaczać „zawieszenie" działalności w kraju siedziby, a tym samym taka placówka zostanie potraktowana jako zakład, nawet jeżeli istniała krócej niż sześć miesięcy.

Przykład 51
Pan Jan posiada firmę zarejestrowaną w Polsce (praktyka lekarska). Zamierza podpisać umowę o świadczenie usług w szpitalu w Wielkiej Brytanii w ramach tej działalności gospodarczej. Będą to krótkie, dwu-, trzymiesięczne kontrakty. Jego rezydencja podatkowa znajduje się w Polsce. Czy należy uznać, że podatnik prowadzi działalność poprzez zagraniczny zakład i w związku z tym dochody uzyskiwane w Wielkiej Brytanii należy opodatkować w tym kraju?

W niniejszym przykładzie polski lekarz ma prawo użytkować pomieszczenia szpitala i z pewnością poprzez to miejsce prowadzi działalność gospodarczą.
Jednak poza „istnieniem" i „prowadzeniem działalności" placówka musi być „stała". O istnieniu bądź nieistnieniu zakładu w niniejszym przykładzie można by jednoznacznie rozstrzygnąć na podstawie zapisów umowy, którą strony podpisały, oraz zbadania szczegółowo charakteru wykonywanych prac. Krótkotrwały charakter prowadzonej w Wielkiej Brytanii działalności może świadczyć o tym, że zakład nie powstał, w związku z tym dochody uzyskane w ten sposób w Wielkiej Brytanii będą podlegały opodatkowaniu w Polsce. Gdybyśmy jednak w niniejszym przykładzie mieli do czynienia z sytuacją będącą wyjątkiem od reguły „stałości", np. podatnik prowadziłby działalność w brytyjskim szpitalu w krótkich okresach, jednak w sposób powtarzalny, lub w okresie pobytu w Wielkiej Brytanii nie jest prowadzona działalność w Polsce, wówczas można by przyjąć, że zakład powstał.

Prowadzenie działalności gospodarczej w stałej placówce

Najważniejszym kryterium zakładu jest wykorzystywanie stałej placówki w celu prowadzenia działalności gospodarczej, a przynajmniej istotnej części tej działalności.

Jednocześnie Modelowa Konwencja OECD zawiera otwarty katalog placówek, które nie będą stanowiły zakładu.

Artykuł 5 ust. 4 Modelowej Konwencji OECD stanowi, że zakładem nie są:

- placówki, które służą wyłącznie do składowania, wystawiania lub wydawania dóbr albo towarów należących do przedsiębiorstwa,
- zapasy dóbr albo towarów należących do przedsiębiorstwa, utrzymywanych wyłącznie w celu składowania, wystawiania lub wydawania,

eprasa.pl 9aca7d8bf5

- zapasy dóbr albo towarów należących do przedsiębiorstwa, utrzymywanych wyłącznie w celu obróbki lub przerobu przez inne przedsiębiorstwo,
- stałe placówki utrzymywane wyłącznie w celu zakupu dóbr lub towarów albo w celu uzyskiwania informacji dla przedsiębiorstwa,
- stałe placówki utrzymywane przez przedsiębiorstwo wyłącznie w celu prowadzenia dla przedsiębiorstwa jakiejkolwiek innej działalności o charakterze przygotowawczym lub pomocniczym.

Z listy tej wynika, że zakładem nie będą placówki, które nie są wykorzystywane do działalności gospodarczej, lecz wykonują jedynie działalność pomocniczą i przygotowawczą na potrzeby przedsiębiorstwa. Zgodnie z listą zakładu nie stanowią magazyny utrzymywane przez przedsiębiorstwo na terenie drugiego państwa wyłącznie w celu przechowywania towarów przedsiębiorstwa i wydawania tych towarów na potrzeby przedsiębiorstwa czy innych przedsiębiorstw.

Przykład 52
Typową placówką, która może być oddziałem przedsiębiorstwa, a nie będzie zakładem, jest oddział reklamowy znajdujący się w drugim państwie. Taki oddział nie prowadzi żadnej działalności gospodarczej na potrzeby firmy. Zajmuje się jedynie świadczeniem pomocniczych usług reklamowych. Informuje o produktach czy usługach firmy, nie zajmuje się jednak zawieraniem umów handlowych.

6.2. Wybrane formy zakładów zagranicznych

Dochody polskiego przedsiębiorstwa mogą podlegać opodatkowaniu w drugim państwie, jeżeli w tym państwie znajduje się zakład. Ustalenie, czy doszło do powstania zagranicznego zakładu, jest często źródłem sporów z organami podatkowymi. Przyjrzyjmy się kilku formom zakładu, które w praktyce wywołują najwięcej wątpliwości interpretacyjnych związanych z powstaniem lub niepowstaniem zakładu.

6.2.1. Biuro

Zgodnie z Komentarzem do Modelowej Konwencji OECD „biuro" oznacza miejsce sprzedaży lub pomieszczenia o charakterze administracyjnym, niemające samodzielności organizacyjnej w strukturze przedsiębiorstwa.

Jednocześnie należy pamiętać, że jeżeli biuro jest utrzymywane wyłącznie w celu wykonywania czynności przygotowawczych lub pomocniczych, to nie stanowi ono zakładu. Z definicji wynika więc, że biuro może być zakładem, ale nie musi. Jeżeli bowiem poprzez biuro jest prowadzona działalność gospodarcza (jest to np. miejsce sprzedaży), wówczas biuro będzie stanowiło zakład. Jeśli natomiast poprzez biuro będzie prowadzona działalność pomocnicza i przygotowawcza (np. biuro reklamowe), to nie będzie ono stanowiło zakładu.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Przykład 53
Pani Anna zamierza otworzyć i zarejestrować działalność gospodarczą w Polsce, a następnie otworzyć na terenie Królestwa Norwegii biuro i świadczyć tam usługi sprzątania. Działalność gospodarcza będzie prowadzona wyłącznie na terenie Norwegii. Czy dochody z tej działalności będą opodatkowane w Norwegii?

Jedną z form zakładu jest „biuro", czyli: „miejsce sprzedaży lub pomieszczenia o charakterze administracyjnym, niemające samodzielności organizacyjnej w strukturze przedsiębiorstwa". Tylko biuro utrzymywane wyłącznie w celu wykonywania czynności przygotowawczych lub pomocniczych nie stanowi zakładu (art. 5 ust. 3 polsko-norweskiej umowy).
W związku z tym dochody uzyskiwane w Norwegii poprzez położone tam biuro będą podlegały opodatkowaniu w Norwegii.
Należy jednak pamiętać, że osoba, która ma miejsce zamieszkania w Polsce, podlega opodatkowaniu od całości swoich dochodów w Polsce (także tych norweskich). Do opodatkowania dochodów trzeba będzie zastosować metodę proporcjonalnego odliczenia w celu uniknięcia podwójnego opodatkowania. Jednocześnie należy pamiętać o tym, że została zlikwidowana ulga abolicyjna. W efekcie łączne zobowiązanie podatkowe od dochodów uzyskiwanych przez norweskie biuro nie będzie niższe od podatku, który zostałby zapłacony, gdyby ta działalność podlegała opodatkowaniu wyłącznie w Polsce.

6.2.2. Budowa

Zgodnie z definicją zawartą w Modelowej Konwencji OECD plac budowy, prace budowlane lub instalacyjne stanowią zakład tylko wtedy, gdy trwają dłużej niż 12 miesięcy.

Okres ten różni się w poszczególnych umowach. Na przykład umowa z Grecją zawiera zapis:

§ *Budowę lub montaż albo prace instalacyjne uważa się za zakład tylko wtedy, gdy okres ich prowadzenia przekracza 9 miesięcy. Budowę lub montaż prowadzone w celu wydobycia bogactw naturalnych uważa się za zakład, jeżeli okres ich prowadzenia przekracza 3 miesiące.*

W większości umów wskazuje się jednak okres 12 miesięcy jako kryterium istnienia zakładu.

Określenie „plac budowy, prace budowlane lub instalacyjne" obejmuje nie tylko budowę budynków, lecz również budowę dróg, mostów lub kanałów, renowację takich budynków (obejmującą istotne prace budowlane, a nie tylko prace związane z utrzymaniem lub dekoracją), układanie rurociągów i prowadzenie prac ziemnych.

Głównym więc warunkiem uznania budowy za zakład jest kryterium czasu. O istnieniu zagranicznego zakładu można mówić dopiero wtedy, gdy budowa trwa dłużej niż 12 miesięcy. Kryterium to ma zastosowanie do każdego oddzielnego placu budowy.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Należy jednak pamiętać, że za jedną budowę będą uznane prace prowadzone w jednym miejscu, nawet jeżeli ich podstawą jest kilka kontraktów, pod warunkiem jednak że stanowią one całość w sensie handlowym i geograficznym. Przy spełnieniu tego warunku plac budowy stanowi odrębną jednostkę nawet wtedy, gdy zamówienia zostały złożone przez kilka osób (na przykład budowa szeregu domów).

W celu ustalenia okresu trwania budowy za jej rozpoczęcie należy uznać dzień, w którym przedsiębiorca rozpoczyna swoją działalność, a więc wszelkie prace przygotowawcze w państwie budowy. Okres budowy liczy się do dnia zakończenia budowy lub całkowitego jej zaniechania. Czasowe przerwy w czasie trwania budowy wchodzą do okresu liczonego jako jej trwanie. Tak więc nawet jeśli prace są przerwane ze względu na złe warunki pogodowe lub oczekiwanie na materiały, okres budowy jest liczony.

Należy też mieć na uwadze, że charakter budowy może polegać na tym, iż działalność wykonawcy może być przemieszczana od czasu do czasu w miarę postępu prac. Tak więc prace prowadzone w różnych częściach kraju, ale związane z jedną budową (na przykład przy układaniu rurociągu lub budowie drogi), będą uważane za jedną budowę, bez względu na to, że nie jest ona prowadzona w jednym miejscu przez 12 miesięcy.

Przykład 54

Polska spółka budowlana podpisała umowę o budowę mostu na terenie Niemiec. Budowę planowano zakończyć przed upływem 12 miesięcy, aby uniknąć powstania zakładu w Niemczech i opodatkowania tam dochodów z kontraktu. Niestety, prace się przedłużają i stało się jasne, że spółka nie zdąży ukończyć budowy w tym czasie. W związku z tym spółka podjęła decyzję o zakończeniu prac, a dokończenie inwestycji powierzono siostrzanej spółce z Holandii. W efekcie polska spółka prowadziła prace na terenie budowy przez 10 miesięcy, a spółka holenderska przez 4 miesiące.

Czy przekazanie prac spółce siostrzanej uchroni polską spółkę przed powstaniem zakładu w Niemczech?

Jak wspomnieliśmy, za moment zakończenia budowy uznaje się dzień, w którym następuje oddanie inwestycji (np. inwestor stosownym protokołem potwierdza odbiór budynku), lub dzień całkowitego zaniechania prac przez przedsiębiorstwo. Za całkowite zaniechanie prac w praktyce uważa się zerwanie kontraktu przez którąś ze stron. W naszym przykładzie najprawdopodobniej polska spółka nie rozwiązuje umowy z niemieckim inwestorem, w związku z tym należy uznać, że budowa była prowadzona przez 14 miesięcy i tym samym stanowi zakład.

Takiemu sztucznemu podziałowi kontraktów budowlanych w celu uniknięcia powstania zakładu jednoznacznie sprzeciwia się Konwencja MLI. W art. 14 dzielenie kontraktów na mniejsze kontrakty (w zakresie czasu ich realizacji) zostało uznane za metodę unikania powstania zakładu w formie tzw. placu budowy. Artykuł 5 ust. 3 Modelowej Konwencji OECD wprowadza bowiem okres 12 miesięcy, którego przekroczenie jest niezbędne do uznania, że stała placówka w postaci placu budowy stanowi dla podatnika zakład. Konwencja wprowadza modyfikację, zgodnie z którą czas trwania

eprasa.pl 9aca7d8bf5

czynności wykonywanych na jednej budowie przez podatnika lub podmioty blisko powiązane podlega sumowaniu.

6.2.3. Zależny przedstawiciel

Pojęcie „zakład" kojarzy się raczej z budynkiem, jakimś fizycznie istniejącym miejscem, jednak pod pewnymi warunkami za „zakład" może zostać uznana również osoba.

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o PIT (art. 5a pkt 22 lit. c) za zagraniczny zakład uznaje się osobę, która w imieniu i na rzecz podmiotu mającego miejsce zamieszkania na terytorium jednego państwa działa na terytorium innego państwa, jeżeli osoba ta ma pełnomocnictwo do zawierania w imieniu tego podmiotu umów i pełnomocnictwo to faktycznie wykonuje.

Definicję tę stosuje się z uwzględnieniem umów międzynarodowych. Umowy międzynarodowe uznają, że firma posiada zakład w drugim państwie, jeżeli między innymi wykonuje działalność w tym państwie za pośrednictwem tak zwanego „zależnego przedstawiciela", czyli osoby, która działa w imieniu przedsiębiorstwa i zwyczajowo wykonuje pełnomocnictwo do zawierania umów w danym państwie w imieniu przedsiębiorstwa. Uprawnienie do zawierania umów musi obejmować kontrakty stanowiące istotę działalności przedsiębiorstwa. Tak więc podejmowanie decyzji w sprawie np. gromadzenia zapasów czy prowadzenia działalności pomocniczej i przygotowawczej nie będzie stanowiło o istnieniu zakładu. Ponadto określenie, że przedstawiciel „zwyczajowo wykonuje pełnomocnictwo", oznacza, że działalność ta musi mieć charakter stały, nie przejściowy. Oczywiście częstotliwość podejmowanych działań w dużej mierze zależy od charakteru działalności firmy, jednak aby można było mówić o zakładzie, działalność przedstawiciela powinna nosić znamiona stałości.

Z definicji zawartej w umowach wynika jeszcze, że przedstawiciel musi realizować swoje uprawnienia w innym państwie. Stwierdzenie w praktyce, czy tak jest, może okazać się trudne, bo na przykład kontrakt mógł być negocjowany przez przedstawiciela w innym państwie, natomiast jego podpisanie nastąpiło przez przedsiębiorcę w państwie siedziby firmy. W celu rozstrzygnięcia, czy działalność przedstawiciela można uznać za istnienie zakładu w danym państwie, należy zbadać faktyczny rodzaj czynności wykonywanych przez przedstawiciela oraz zakres jego uprawnień i obowiązków wynikający z umowy.

Przedstawiciel nie musi być osobą zatrudnioną przez przedsiębiorcę, lecz nie może to być niezależny przedstawiciel wykonujący usługi, które świadczy w ramach swojej zwykłej działalności.

> Zagraniczny zakład stanowić będą wyłącznie „zależni przedstawiciele", co oznacza, że nie będzie uważane za posiadanie zakładu w drugim państwie podejmowanie czynności za pośrednictwem maklera, generalnego komisanta albo każdego innego niezależnego przedstawiciela, który wykonuje te czynności w ramach swojej zwykłej działalności.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Działania przedstawiciela za granicą nie będą więc uznane za istnienie zakładu, jeżeli osoba ta jest niezależna od przedsiębiorstwa zarówno prawnie, jak i ekonomicznie oraz jej działania na rzecz przedsiębiorstwa stanowią jej zwykłą działalność. W praktyce, aby rozstrzygnąć, czy przedstawiciel jest zależny od przedsiębiorstwa, czy też nie, należy wziąć pod uwagę między innymi to, czy:

- przedsiębiorstwo poddaje kontroli tylko wyniki pracy przedstawiciela czy także sposób, w jaki wykonuje on swoją pracę,
- przedsiębiorstwo narzuca sposób wykonania powierzonych spraw,
- przedstawiciel działa również na rzecz innych podmiotów,
- charakter świadczonych usług dla przedsiębiorstwa nie wykracza poza zwykły zakres czynności niezależnego przedsiębiorcy.

Aby więc ustalić, czy działalność zagranicznego przedstawiciela będzie uznana za istnienie w danym państwie zakładu (a co za tym idzie – czy dochody, które można przypisać do tego zakładu, są opodatkowane w tym państwie), należy szczegółowo określić zakres wykonywanych przez przedstawiciela czynności i udzielonych mu pełnomocnictw oraz określić, na ile w swoich działaniach przedstawiciel jest niezależny od przedsiębiorstwa.

Ustalenie, czy firma posiada (czy też nie posiada) zagraniczny zakład na podstawie działalności przedstawiciela, w praktyce jest bardzo skomplikowane, ponieważ poza samym rozstrzygnięciem, czy mamy do czynienia z zakładem, czy też nie (co samo w sobie jest trudne), pozostaje problem ustalenia zysków, które można by przypisać działaniu przedstawiciela i opodatkować za granicą.

W art. 12 Konwencji MLI zwrócono uwagę na umowy agencyjne (ang. commissionaire arrangements) jako na najczęściej stosowaną strategię służącą sztucznemu unikaniu statusu stałego zakładu, co wynikało głównie z wąskiej definicji tzw. przedstawiciela zależnego zawartej w art. 5 ust. 5 Konwencji Modelowej OECD. Z tego powodu MLI proponuje, by w definicji przedstawiciela zależnego zawrzeć także takie stany faktyczne, w których przedstawiciel wprawdzie nie zawiera umów w imieniu podatnika, lecz odgrywa wiodącą rolę w procesie ich negocjowania, nawet gdy następnie są one zawierane bezpośrednio przez tego podatnika. Co więcej, umowy nie muszą być zawarte w imieniu podatnika. Wystarczające jest, że dotyczą one dóbr stanowiących jego własność lub usług przez tego podatnika świadczonych.

Taki sposób interpretowania pojęcia „zależny przedstawiciel" wskazuje Komentarz do Konwencji OECD. Teraz takie wytyczne będą zawarte w tekstach umów UPO.

6.2.4. Handel elektroniczny

Przedstawione wyżej definicje zakładu nie odnoszą się wprost do strony internetowej. Dlatego rozstrzygnięcie w praktyce, czy prowadzenie działalności w drugim kraju za pośrednictwem strony WWW będzie uważane za istnienie zakładu w tym państwie,

eprasa.pl 9aca7d8bf5

czy też nie, może budzić wiele wątpliwości. Strona internetowa, czyli twór nieistniejący materialnie, nie ma pomieszczenia, które mogłoby stanowić „stałą placówkę".

Natomiast zgodnie z przedstawionymi wcześniej definicjami za zakład może zostać uznane miejsce, w którym eksploatowane jest urządzenie. W przypadku stron WWW takim urządzeniem będzie serwer, na którym są one zainstalowane. Należy więc dokonać odróżnienia strony internetowej od urządzenia, w pamięci którego jest ona zainstalowana. Serwer pod pewnymi względami może stanowić zakład w rozumieniu przepisów umów międzynarodowych.

WAŻNE! Serwer pod pewnymi względami może stanowić zakład w rozumieniu przepisów umów międzynarodowych.

Zazwyczaj jest tak, że właściciel strony internetowej umieszcza ją na serwerze firmy będącej dostawcą powierzchni dyskowej. Rzadko bywa tak, że dostawca internetowy oddaje serwer i pomieszczenie, w którym on się znajduje, do dyspozycji właściciela strony. Trudno wobec tego mówić, że firma będąca właścicielem strony nabyła stałą placówkę.

Jeżeli więc firma posiadająca stronę internetową „dzierżawi" od innej firmy powierzchnię dyskową na serwerze, to nie zachodzą żadne przesłanki dla stwierdzenia, że właściciel strony posiada zakład w innym państwie.

Jeśli natomiast przedsiębiorstwo prowadzące działalność gospodarczą za pomocą strony internetowej posiada do własnej dyspozycji serwer, na którym jest ona zainstalowana (na przykład jest jego właścicielem lub go dzierżawi i eksploatuje), oraz posiada do dyspozycji miejsce, w którym ten serwer się znajduje, miejsce to może stanowić zakład, jeżeli są spełnione inne wymogi zawarte w definicji.

Przede wszystkim musi zostać spełniony warunek trwałości, czyli serwer musi się znajdować w pewnym miejscu przez odpowiednio długi czas.

Aby serwer mógł zostać uznany za zakład, musi być również spełniony warunek prowadzenia w całości lub części działalności w miejscu, w którym się on znajduje. Jeżeli więc na przykład tworzenie strony odbywa się w Polsce, a znajdujący się w innym kraju serwer, którego firma jest właścicielem, pełni rolę „magazynu", w którym strona ta jest przechowywana, to pomieszczenie, w którym znajduje się serwer, nie będzie uznane za zakład.

Strona internetowa zostanie uznana za zakład położony w drugim państwie, jeżeli jest zainstalowana na serwerze znajdującym się w tym państwie, a dodatkowo właściciel strony ma pełne prawo dysponowania tym serwerem i pomieszczeniem, w którym się on znajduje, oraz pomieszczenie to nie pełni wyłącznie roli pomocniczej, przygotowawczej czy magazynowej.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Przykład 55
Pani Anna mieszka w Wielkiej Brytanii i prowadzi tutaj działalność gospodarczą w formie samozatrudnienia (selfemployment). W ramach tej działalności sprzedaje ona klientom w Polsce, za pośrednictwem serwisu Allegro, odzież. W celu minimalizowania kosztów pocztowych pani Anna wysyła do swojego znajomego w Polsce w zbiorczej paczce przesyłki, a on następnie rozsyła je do klientów. Kontrola z polskiego urzędu skarbowego twierdzi, że pani Anna prowadzi działalność gospodarczą w Polsce i powinna ją tutaj opodatkować. Czy tak jest rzeczywiście?

Opisana działalność nie spowoduje powstania obowiązków podatkowych w Polsce. Zyski brytyjskiego przedsiębiorstwa podlegają opodatkowaniu w Wielkiej Brytanii, chyba że przedsiębiorstwo prowadzi działalność w Polsce za pośrednictwem zakładu. W tym przypadku zakład nie powstał.
Zgodnie z art. 7 Konwencji między Rzecząpospolitą Polską a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i od zysków majątkowych zyski przedsiębiorstwa umawiającego się państwa podlegają opodatkowaniu tylko w tym państwie, chyba że przedsiębiorstwo prowadzi w drugim umawiającym się państwie działalność poprzez położony tam zakład. Jeżeli przedsiębiorstwo wykonuje działalność w ten sposób, to zyski przedsiębiorstwa mogą być opodatkowane w drugim państwie, jednak tylko w takiej mierze, w jakiej można je przypisać temu zakładowi.

Działalność znajomego pani Anny polega wyłącznie na składowaniu i dostawie dóbr lub towarów należących do brytyjskiego przedsiębiorstwa. Działalność ta jest wyłącznie działalnością pomocniczą: klienci poprzez serwis internetowy składają zamówienie bezpośrednio u brytyjskiego przedsiębiorcy, on zajmuje się realizacją tych zamówień, on przyjmuje ewentualne reklamacje. Placówka w Polsce nie prowadzi w istocie działalności gospodarczej, jest placówką pełniącą funkcje pomocnicze (oczywiście jeżeli znajomy otrzymuje wynagrodzenie za swoją pracę czy też wykonuje ją w ramach swojej działalności gospodarczej, to dochody te opodatkowuje w Polsce).
Działalność znajomego nie będzie też działalnością „zależnego przedstawiciela", który zgodnie z art. 5 ust. 5 Konwencji stanowi o istnieniu „zakładu" w danym państwie. Zgodnie z tym przepisem „zależny przedstawiciel" to osoba, która działa w imieniu przedsiębiorstwa oraz posiada i zwyczajowo wykonuje pełnomocnictwo do zawierania umów w imieniu przedsiębiorstwa w umawiającym się państwie. Jeżeli jednak czynności wykonywane przez tę osobę ograniczają się do rodzajów działalności wymienionych w ust. 4 wspomnianego artykułu, które gdyby były wykonywane za pośrednictwem stałej placówki, nie powodowałyby uznania tej placówki za zakład na podstawie postanowień tego ustępu, to nie będzie ona uważana za „zakład".
Znajomy nie ma pełnomocnictwa udzielonego przez brytyjskiego przedsiębiorcę do zawierania umów, wykonuje działalność, o której mowa w ust. 4 art. 5, tak więc organy podatkowe w Polsce, na podstawie sytuacji przedstawionej w przykładzie, nie mają podstaw, by twierdzić, że brytyjski przedsiębiorca prowadzi działalność w Polsce i musi ją tu opodatkować. Zgodnie z przepisami polsko-brytyjskiej Konwencji zyski z tej działalności podlegają opodatkowaniu w Wielkiej Brytanii.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Rozstrzygnięcie, czy przedsiębiorstwo utworzyło „zakład" w drugim państwie, może w praktyce rodzić wiele problemów interpretacyjnych. Ponieważ o opodatkowaniu dochodów z działalności gospodarczej w drugim państwie można mówić jedynie w przypadku istnienia zakładu, tym samym kwestia ta ma podstawowe znaczenie również dla przedsiębiorców podejmujących działalność w innych państwach. Przed podjęciem działalności w drugim państwie należy rozstrzygnąć, czy decyzja ta oznaczać będzie powstanie zakładu, czy też nie.

Konwencja MLI zwraca uwagę na fakt, że działania optymalizacyjne w zakresie unikania opodatkowania często są związane ze sztucznymi rozwiązaniami mającymi na celu takie prowadzenie działalności na terenie danego państwa, aby w myśl umowy UPO nie mogło ono zostać uznane za działalność zakładu.

Polska nie przyjęła jednak tych rozwiązań, uznając, że kwestie te będą podlegały indywidualnym ustaleniom w ramach negocjacji umów o unikaniu podwójnego opodatkowania oraz że wystarczającym narzędziem do walki ze sztucznym unikaniem powstania zakładu jest Komentarz do Modelowej Konwencji OECD.

7. Opodatkowanie innych dochodów związanych z działalnością gospodarczą

W rozdziale tym omówimy kwestie opodatkowania innych dochodów, które faktycznie są związane z prowadzeniem działalności w drugim państwie (poprzez zakład bądź poprzez osiąganie dochodów przez spółkę powiązaną).

7.1. Żegluga morska, śródlądowa, transport lotniczy

Jednym z obszarów potencjalnych sporów w zakresie międzynarodowego opodatkowania dochodów z działalności gospodarczej jest kwestia opodatkowania dochodów z transportu międzynarodowego. Wyjaśnienie tej kwestii należy zacząć od samego zdefiniowania pojęcia „transport międzynarodowy".

Zgodnie z definicją zawartą w Modelowej Konwencji OECD określenie „transport międzynarodowy" oznacza wszelki transport statkiem morskim lub statkiem powietrznym, eksploatowanym przez przedsiębiorstwo, którego faktyczny zarząd znajduje się w umawiającym się państwie, z wyjątkiem przypadku, gdy taki statek jest eksploatowany wyłącznie między miejscami położonymi w drugim umawiającym się państwie.

Zyski osiągane z eksploatacji w transporcie międzynarodowym statków morskich lub powietrznych podlegają opodatkowaniu tylko w tym umawiającym się państwie, w którym znajduje się miejsce faktycznego zarządu przedsiębiorstwa.

Jeżeli miejsce faktycznego zarządu znajduje się na pokładzie statku, wówczas uważa się, że znajduje się ono w tym umawiającym się państwie, w którym znajduje się port macierzysty statku, a jeżeli nie ma on portu macierzystego, to w tym umawiającym się państwie, w którym osoba eksploatująca statek ma miejsce zamieszkania lub siedzibę.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Przykład 56
Niemieckie przedsiębiorstwo eksploatuje prom pływający na linii Gdynia–Sztokholm. Działalność ta mieści się z pewnością w pojęciu „transport międzynarodowy". W związku z tym zyski tej firmy będą podlegać opodatkowaniu w państwie siedziby przedsiębiorstwa, czyli w Niemczech. W tej sytuacji nie będzie miało znaczenia to, że firma niemiecka być może założyła w Polsce lub Szwecji placówkę, którą przy „zasadach ogólnych" moglibyśmy uznać za zakład (np. placówką taką może być punkt sprzedaży biletów).

Należy też zwrócić uwagę na to, że do dochodów z transportu międzynarodowego zalicza się nie tylko zyski z przewozu towarów i osób. Katalog dochodów z tego źródła obejmuje bowiem dochody:

1) z przewozu pasażerów i towarów,
2) z czarteru statków morskich lub powietrznych z pełnym wyposażeniem oraz załogą,
3) ze sprzedaży biletów pasażerskich w imieniu przedsiębiorstwa,
4) z eksploatacji linii autobusowych między miastem a jego lotniskiem,
5) z reklamy handlowej (na pokładach statków),
6) z przewozu towarów transportem samochodowym między składem a portem lub lotniskiem,
7) z przewozu dóbr i towarów bezpośrednio do odbiorcy w drugim państwie,
8) z eksploatacji kontenerów.

Zyski osiągane z transportu śródlądowego dokonywanego między dwoma państwami lub transportu wewnętrznego dokonywanego przez przedsiębiorstwo jednego państwa między dwoma miejscami położonymi w drugim państwie podlegają opodatkowaniu tylko w tym państwie, w którym znajduje się miejsce faktycznego zarządu przedsiębiorstwa.

7.2. Przedsiębiorstwa powiązane

Zjawisko „przerzucania dochodów" często ma miejsce między powiązanymi przedsiębiorstwami mającymi siedzibę w różnych państwach (wykorzystuje się w tym celu różnice w stawkach podatku obowiązujących w jednym i drugim państwie). Stąd też nie tylko ustawodawstwa wewnętrzne poszczególnych państw regulują kwestię podmiotów powiązanych. Regulacje takie znajdują się też w umowach międzynarodowych, szczególnie w umowach o unikaniu podwójnego opodatkowania.

W podobny sposób jak w przepisach ustaw o podatkach dochodowych regulowana jest kwestia opodatkowania przedsiębiorstw powiązanych na gruncie umów o unikaniu podwójnego opodatkowania.

Z przedsiębiorstwami powiązanymi mamy do czynienia w dwóch przypadkach, tj. gdy:

1) przedsiębiorstwo jednego państwa uczestniczy bezpośrednio lub pośrednio w zarządzaniu, kontroli lub w kapitale przedsiębiorstwa drugiego państwa, albo

eprasa.pl 9aca7d8bf5

2) te same osoby uczestniczą bezpośrednio lub pośrednio w zarządzaniu, kontroli lub kapitale przedsiębiorstwa jednego państwa i przedsiębiorstwa drugiego państwa.

Jeżeli występują powyższe powiązania, a jednocześnie przedsiębiorstwa dokonują wzajemnych transakcji nie w oparciu o wartości rynkowe, wówczas organy podatkowe mogą dokonać odpowiedniej korekty wyniku powiązanych firm. Jeżeli jednak transakcje przedsiębiorstw powiązanych opierają się na zasadach rynkowych, wówczas nie ma podstaw do dokonywania takich korekt.

Umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania dają więc prawo organom podatkowym państwa, w którym w wyniku przerzucania dochodów doszło do zaniżenia podatku, do dokonania odpowiedniego szacunku w celu ustalenia zaległości podatkowej. Wyjaśnijmy zatem kwestię unikania podwójnego opodatkowania, do którego może dojść w związku z szacunkiem dokonanym przez jeden z organów podatkowych.

7.2.1. Ceny transferowe – unikanie podwójnego opodatkowania

Ustalenie przez podmioty powiązane wzajemnych cen na poziomie odbiegającym od cen rynkowych wiąże się z ryzykiem dokonania przez organ podatkowy szacowania cen transferowych. Szacunku tego dokona oczywiście organ podatkowy tego państwa, którego podatki zostały w ten sposób uszczuplone. Jednocześnie należy zauważyć, że dochód, który zostanie przez tę administrację „doszacowany", został już wcześniej opodatkowany w drugim państwie. Dokonanie więc szacunku cen transferowych przez administrację podatkową jednego państwa może prowadzić do podwójnego opodatkowania. Na szczęście podwójnego opodatkowania można uniknąć przez dokonanie korekty zobowiązań podatkowych.

Dokonanie przez administrację podatkową w jednym państwie korekty dochodów przedsiębiorstw powiązanych może prowadzić do ekonomicznego podwójnego opodatkowania z uwagi na fakt, że przedsiębiorstwo państwa A, którego zyski zostały skorygowane, będzie opodatkowane od sumy zysków, od których przedsiębiorstwo B (w drugim państwie) zostało już opodatkowane.

Przykład 57
Polska spółka A sprzedawała swoje wyroby powiązanej niemieckiej spółce B w cenie 10 euro za sztukę. Niemiecki fiskus, dokonując szacowania dochodów spółki B, uznał, że ceną rynkową dla tych wyrobów jest 8 euro i w związku z tym spółka niemiecka zawyżyła koszty – w efekcie nastąpiła korekta zysków w niemieckiej spółce. Polska spółka opodatkowała jednak swoje dochody, przyjmując 10 euro przychodu ze sprzedaży wyrobu. Oznacza to, że 2 euro różnicy na cenie wyrobu w związku z decyzją niemieckiego fiskusa zostaje w tym momencie podwójnie opodatkowane.

Modelowa Konwencja OECD w sprawie podatku od dochodu i majątku przewiduje, że w takich warunkach Polska dokona właściwej korekty podatku w celu uniknięcia podwójnego opodatkowania. Korekta taka w Polsce nie będzie automatyczna tylko

eprasa.pl 9aca7d8bf5

dlatego, że zyski np. w Niemczech zostały podwyższone. Korekty należy dokonywać tylko wtedy, gdy Polska uzna, że suma skorygowanych zysków odpowiada zyskom, jakie by osiągnięto w przypadku transakcji dokonanych na warunkach rynkowych. Modelowa Konwencja OECD oraz umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania nie wskazują metody dokonywania korekty.

W celu wyeliminowania podwójnego opodatkowania dochodów podmiotów powiązanych podmiot krajowy może wystąpić do ministra właściwego do spraw finansów publicznych z wnioskiem o wszczęcie procedury wzajemnego porozumiewania na podstawie Konwencji w sprawie eliminowania podwójnego opodatkowania w przypadku korekty zysków przedsiębiorstw powiązanych lub na podstawie umów w sprawie unikania podwójnego opodatkowania, których stroną jest Rzeczpospolita Polska. Wniosek powinien być złożony nie później niż przed upływem trzech lat od doręczenia podatnikowi lub podmiotowi z nim powiązanemu protokołu kontroli albo decyzji podatkowej, które prowadzą lub mogą prowadzić do podwójnego opodatkowania, chyba że umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania, będąca podstawą złożenia wniosku, określa inny termin.

Jeżeli w ocenie ministra właściwego do spraw finansów publicznych wniosek jest uzasadniony, a sprawa nie może być przez niego załatwiona w ramach procedur krajowych, w sposób uwzględniający wniosek podmiotu krajowego, wszczyna on procedurę wzajemnego porozumiewania. O wszczęciu tej procedury informuje właściwe organy innych państw, których ten wniosek dotyczy, załączając kopie informacji. Jednocześnie o wszczęciu procedury wzajemnego porozumiewania minister właściwy do spraw finansów publicznych informuje podmiot krajowy.

Procedura wzajemnego porozumiewania powinna zostać zakończona w terminie dwóch lat od daty złożenia wniosku. Po zakończeniu procedury Minister Finansów wydaje stosowną decyzję określającą wysokość nadpłaty.

7.3. Dywidendy

Zgodnie z Modelową Konwencją OECD dywidendy wypłacane przez spółkę mającą siedzibę w umawiającym się państwie osobie mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę w drugim umawiającym się państwie mogą być opodatkowane w tym drugim państwie.

Jednak dywidendy te mogą być opodatkowane także w umawiającym się państwie, w którym spółka wypłacająca ma swoją siedzibę, i zgodnie z prawem tego państwa, ale jeżeli osoba uprawniona do dywidend ma miejsce zamieszkania lub siedzibę w drugim umawiającym się państwie, to podatek tak wymierzony nie może przekroczyć:

a) 5% kwoty dywidend brutto, jeżeli osobą uprawnioną jest spółka (inna niż spółka osobowa), której bezpośredni udział w kapitale spółki wypłacającej dywidendy wynosi co najmniej 25%,

b) 15% kwoty dywidend brutto we wszystkich pozostałych przypadkach.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Określenie „dywidenda" oznacza dochód z akcji, akcji gratisowych, praw do udziału w zysku, akcji górniczych, akcji założycieli lub innych praw, z wyjątkiem wierzytelności, do udziału w zyskach, jak również dochód z innych praw w spółce, który według prawa podatkowego państwa, w którym spółka wypłacająca dywidendy ma siedzibę, jest pod względem podatkowym traktowany jak dochód z akcji.

7.3.1. Opodatkowanie dywidend otrzymanych przez osoby fizyczne od spółek zagranicznych

Przychody z tytułu dywidend, zgodnie z ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych, należą do przychodów z kapitałów pieniężnych. Zgodnie z art. 30a ustawy o PIT od przychodów z tytułu dywidend i innych przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych pobiera się zryczałtowany podatek dochodowy w wysokości 19%. Podatek ten pobiera się bez pomniejszania przychodu o koszty uzyskania.

WAŻNE! Przychodów z tytułu dywidend nie łączy się z innymi dochodami, opodatkowanymi na zasadach ogólnych.

W większości umów o unikaniu podwójnego opodatkowania podatek zapłacony u źródła z tytułu dochodów z dywidend podlega odliczeniu od polskiego podatku.

Zgodnie z art. 30a ust. 9 ustawy o PIT osoby uzyskujące za granicą dochody z tytułu dywidend od zryczałtowanego 19% podatku odliczają kwotę równą podatkowi zapłaconemu za granicą, jednak odliczenie to nie może przekroczyć kwoty podatku obliczonego od tych przychodów (dochodów) przy zastosowaniu stawki 19%.

7.3.2. Podatek u źródła

W myśl polskich przepisów podatkowych spółka wypłacająca dywidendę ma jednocześnie obowiązek potrącenia 19% zryczałtowanego podatku dochodowego.

Płatnik wpłaca należny podatek w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym pobrano podatek, na rachunek urzędu skarbowego, którym kieruje naczelnik właściwy według miejsca zamieszkania lub siedziby płatnika.

Przykład 58
Polska spółka wypłaca dywidendę udziałowcowi z Holandii. Zgodnie z polsko-holenderską umową podatek od dywidend w kraju źródła nie może przekroczyć 15%. W jakiej wysokości podatek od dywidendy potrąci polska spółka?
Przykład ten pokazuje częsty problem płatnika potrącającego tzw. podatek u źródła. W myśl polskich przepisów płatnik ma obowiązek pobrania 19% podatku. Tymczasem zgodnie z umową o unikaniu podwójnego opodatkowania stawka podatku u źródła wynosi 15%.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Płatnik ma obowiązek zastosowania stawki krajowej podatku (19%), chyba że przed wypłatą dywidendy uzyska od zagranicznego udziałowca certyfikat rezydencji. Wówczas płatnik zastosuje stawkę podatku wynikającą z właściwej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania.
Jeżeli więc w naszym przykładzie holenderski udziałowiec przed wypłatą dywidendy przekaże polskiej spółce certyfikat rezydencji, to spółka potrąci 15%. Jeśli płatnik nie uzyska takiego certyfikatu, wówczas potrąci 19% podatku.

7.3.3. Certyfikat rezydencji

Zgodnie z definicją zamieszczoną w ustawach o podatku dochodowym certyfikat rezydencji jest zaświadczeniem o miejscu zamieszkania lub siedziby podatnika dla celów podatkowych wydanym przez właściwy organ administracji podatkowej państwa miejsca zamieszkania podatnika.

Wydawanie certyfikatu rezydencji przez polskie organy podatkowe zostało uregulowane w art. 306l Ordynacji podatkowej. Zgodnie z nim organ podatkowy na wniosek podatnika wydaje zaświadczenie o jego miejscu zamieszkania lub siedzibie dla celów podatkowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Polskie przepisy nie wskazują formalnych wymogów, jakie powinien spełniać zagraniczny certyfikat rezydencji ani jakie informacje powinny się w nim znajdować. Powinien to być jednak dokument wydany przez administrację podatkową danego kraju, potwierdzający, że dana osoba posiada miejsce zamieszkania lub siedzibę w tym kraju i podlega w nim opodatkowaniu od całości swoich dochodów.

Ustawy o podatku dochodowym wskazują kilka sytuacji, w których zastosowanie stawki podatkowej wynikającej z umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania lub nieopodatkowanie dochodu uzależnione jest od przedstawienia przez nierezydenta certyfikatu rezydencji (w przypadku innych świadczeń niematerialnych [licencje, odsetki] oraz umów cywilnoprawnych).

7.3.4. Dyrektywa Parent-Subsidiary

Szczególna forma optymalizacji dochodów uzyskiwanych w ramach spółek należących do UE wynika z postanowień tzw. dyrektywy Parent-Subsidiary (dyrektywa Rady EWG nr 90/435/EEC z 23 lipca 1990 r. w sprawie wspólnego systemu opodatkowania stosowanego w przypadku spółek dominujących i spółek zależnych różnych Państw Członkowskich). Przewiduje ona zwolnienie z opodatkowania dywidend wypłacanych między podmiotami będącymi podatnikami podatku dochodowego na terytorium państw UE (pod określonymi warunkami, m.in. gdy udział spółki otrzymującej dywidendę w kapitale spółki wypłacającej kształtuje się przez okres dwóch lat na poziomie 10%). W konsekwencji dywidendy wypłacane przez spółkę zagraniczną na rzecz spółki polskiej (Polska również implementowała dyrektywę Parent-Subsidiary) mogą podlegać całkowitemu zwolnieniu z opodatkowania na terytorium Polski (mocą art. 20 ust. 3 ustawy o CIT).

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Ustawa o CIT, implementując dyrektywę, zwalnia od podatku dochodowego dochody (przychody) uzyskiwane przez podatników osiągających dochody poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z tytułu dywidend oraz innych przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych mających siedzibę lub zarząd poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki, tj.:

1) wypłacającym dywidendę oraz inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych jest spółka podlegająca w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego opodatkowaniu podatkiem dochodowym od całości swoich dochodów, bez względu na miejsce ich osiągania;
2) uzyskującym dochody (przychody) z dywidend oraz inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych, o których mowa w pkt 1, jest spółka będąca podatnikiem podatku dochodowego, mająca siedzibę lub zarząd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
3) spółka, o której mowa w pkt 2, posiada bezpośrednio nie mniej niż 10% udziałów (akcji) w kapitale spółki, o której mowa w pkt 1;
4) spółka, o której mowa w pkt 2, nie korzysta ze zwolnienia z opodatkowania podatkiem dochodowym od całości swoich dochodów, bez względu na źródło ich osiągania.

Określając wielkość odliczenia, kwotę podatku zapłaconego w obcym państwie oraz osiągniętego dochodu (przychodu) przelicza się na złote według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień zapłaty tego podatku lub dzień osiągnięcia dochodu (przychodu).

Zwolnienie ma również zastosowanie w przypadku, gdy okres dwóch lat nieprzerwanego posiadania udziałów (akcji) w określonej wysokości upływa po dniu uzyskania tych dochodów (przychodów). W przypadku niedotrzymania warunku posiadania udziałów (akcji) w określonej wysokości nieprzerwanie przez okres dwóch lat spółka, która dokonała odliczenia lub skorzystała ze zwolnienia, jest obowiązana zgodnie z odrębnymi przepisami do złożenia korekty zeznania za lata podatkowe, w których dokonała odliczenia lub korzystała ze zwolnienia.

W sytuacji gdy wymagania stawiane przez dyrektywę nie zostaną spełnione, a także w przypadku wypłaty dywidendy na rzecz osoby fizycznej, dochód z dywidendy ze spółki w kraju UE podlegać będzie w Polsce opodatkowaniu na zasadach określonych w przepisach krajowych oraz w umowie o unikaniu podwójnego opodatkowania.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

7.3.5. Wprowadzenie przez Konwencję MLI warunku minimalnego okresu posiadania udziałów

Część umów UPO przewiduje możliwość zastosowania niższej stawki podatku u źródła (dalej: WHT, ang. withholding tax) lub zwolnienia z WHT z tytułu wypłat dywidend do wspólnika będącego nierezydentem, w przypadku gdy podmiot ten posiada określony udział w kapitale spółki zależnej.

Konwencja MLI w art. 8 ust. 1 pozwala na wprowadzenie do UPO dodatkowego warunku wymaganego do skorzystania z obniżonej stawki WHT/zwolnienia z WHT w postaci konieczności posiadania udziału w spółce zależnej przez okres co najmniej 365 dni. Wprowadzenie tego warunku do umowy spowoduje, że do zastosowania niższej stawki podatku od dywidendy oprócz posiadania określonej wartości udziałów konieczne będzie również posiadanie tych udziałów przez okres przynajmniej 365 dni.

Celem tej regulacji jest przeciwdziałanie sytuacjom, w których spółka będąca udziałowcem, posiadająca mniej niż np. 25% udziałów, na krótko przed wypłatą dywidend podnosi swój udział kapitałowy w celu uzyskania korzyści umownych. Dlatego dążąc do uszczelniania systemu podatkowego, wprowadza się zmianę tego przepisu w dwustronnych umowach.

WAŻNE! Przepis art. 8 MLI nie wchodzi w skład minimalnego standardu, możliwe jest zatem niestosowanie go przez poszczególne państwa.

Zdecydowana większość polskich umów (ok. 70%) różnicuje wysokość stawek podatku u źródła w zależności od posiadanego udziału w kapitale przez wspólnika. Wśród umów podatkowych zawartych przez Polskę z państwami członkowskimi Unii Europejskiej znajdują się umowy, których przepisy odzwierciedlają wymogi przewidziane w dyrektywie Rady Europejskiej nr 96/2011 o wspólnym systemie opodatkowania mającym zastosowanie w przypadku spółek dominujących i spółek zależnych mających siedziby na terytoriach różnych państw członkowskich (ang. Directive on the common system of taxation applicable in the case of parent companies and subsidiaries of different Member States) (dyrektywa Parent-Subsidiary, o której pisaliśmy wyżej). Dyrektywa Parent-Subsidiary została zaimplementowana do polskiego systemu prawa w zakresie przepisów ustawy o CIT. Jej celem jest m.in. wyeliminowanie ewentualnych przeszkód na polu dystrybuowania zysków między podmiotami powiązanymi posiadającymi siedziby na terytoriach różnych państw członkowskich UE, a w konsekwencji wyeliminowanie WHT w zakresie dywidend wypłacanych przez spółkę zależną do spółki dominującej pod określonymi warunkami – m.in. okres obowiązkowego posiadania udziałów (holding period) wynosi w takim przypadku 24 miesiące (według art. 8 MLI holding period wynosi 365 dni).

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Polska złożyła następujące zastrzeżenie oraz notyfikację w zakresie art. 8 MLI:

- zastrzeżenie o zachowaniu w dotychczasowym brzmieniu przepisów umów podatkowych, w których przewidziany jest holding period,
- wprowadzenie holding period 365 dni w umowach, w których takiej regulacji do tej pory nie ma.

W efekcie zmiany zostaną zastosowane w umowach z następującymi państwami: Francją, Hiszpanią, Irlandią, Izraelem, Meksykiem, RPA, Rumunią, Serbią, Słowenią.

7.4. Należności licencyjne

Należności licencyjne powstające w umawiającym się państwie i wypłacane osobie uprawnionej, mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę w drugim umawiającym się państwie, podlegają opodatkowaniu tylko w tym drugim państwie.

„Należności licencyjne" to wszelkiego rodzaju należności płacone za użytkowanie lub prawo do użytkowania wszelkich praw autorskich do dzieła literackiego, artystycznego lub naukowego, włącznie z filmami dla kin oraz z filmami lub taśmami dla radia lub telewizji, do patentu, znaku towarowego lub handlowego, rysunku lub modelu, planu, tajemnicy lub technologii produkcyjnej, jak również za użytkowanie lub prawo do użytkowania urządzenia przemysłowego, handlowego albo naukowego bądź za korzystanie z doświadczenia w dziedzinie przemysłowej, handlowej lub naukowej.

Należności za udzielenie licencji na wykorzystanie patentów i innych podobnych dóbr oraz inne podobne wynagrodzenia stanowią w zasadzie dla beneficjenta dochód z dzierżawy. Dzierżawa może być związana z przedsiębiorstwem (na przykład użytkowanie przez wydawcę prawa autorskiego do dzieła literackiego), z wolnym zawodem (na przykład udostępnienie patentu, praw wynalazczych) lub może być całkowicie niezależna od jakiejkolwiek działalności wydzierżawiającego (na przykład udostępnienie użytkowania patentu przez spadkobierców wynalazcy).

Modelowa Konwencja OECD przewiduje opodatkowanie należności licencyjnych tylko w państwie rezydencji odbiorcy tych należności. Niektóre umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania dopuszczają opodatkowanie należności licencyjnych również w państwie źródła, czyli w państwie, w którym ma siedzibę lub miejsce zamieszkania podmiot wypłacający takie należności. Stawka podatku w państwie źródła nie przekracza 10%.

W myśl polskich przepisów podmiot wypłacający podmiotowi zagranicznemu należności licencyjne ma obowiązek pobrać 20% ryczałtowy podatek dochodowy (art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy o CIT). Dochody, od których należy pobrać ten podatek, pokrywają się w zasadzie z definicją „należności licencyjnych" zawartą w umowach o unikaniu podwójnego opodatkowania. Do dochodów tych należą m.in. prawa autorskie lub prawa pokrewne, prawa do projektów wynalazczych, znaków towarowych i wzorów zdobniczych, w tym również ze sprzedaży tych praw, z należności za udostępnienie tajemnicy receptury lub procesu produkcyjnego, za użytkowanie lub prawo do

eprasa.pl 9aca7d8bf5

użytkowania urządzenia przemysłowego, handlowego lub naukowego, w tym także środka transportu, oraz za informacje związane ze zdobytym doświadczeniem w dziedzinie przemysłowej, handlowej lub naukowej (know-how).

WAŻNE! Polski podmiot wypłacający podmiotowi zagranicznemu należności licencyjne ma obowiązek pobrać 20% ryczałtowy podatek dochodowy.

W przypadku opodatkowania należności licencyjnych, podobnie jak to miało miejsce w przypadku dywidend, występuje „sprzeczność" między polskimi przepisami a regulacjami umów o unikaniu podwójnego opodatkowania. Zgodnie z polskimi przepisami polski podmiot wypłacający należności licencyjne podmiotowi zagranicznemu ma obowiązek potrącić 20% podatek ryczałtowy. Tymczasem zgodnie z większością umów o unikaniu podwójnego opodatkowania dochody takie nie podlegają opodatkowaniu w Polsce (bądź stawka podatku w Polsce nie może przekroczyć 10%). Podobnie jak w przypadku dywidend płatnik może nie pobrać podatku ryczałtowego (bądź pobrać go w stawce wynikającej z umowy), jeżeli odbiorca tych należności przed wypłatą tego świadczenia przedstawi płatnikowi certyfikat rezydencji.

Jeśli więc płatnik otrzymał certyfikat rezydencji, to stosuje przepisy odpowiedniej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania. Jeżeli płatnik nie otrzymał certyfikatu, wówczas należy zastosować przepisy ustaw o podatku dochodowym.

7.4.1. Przychody z self publishingu, Amazon KDP

Wiele platform internetowych, w tym również zagranicznych, umożliwia autorom publikowanie i sprzedawanie swoich dzieł bez pośrednictwa wydawców i bez angażowania własnych środków.

Jedną z popularniejszych platform tego typu jest Amazon Kindle Direct Publishing, w skrócie Amazon KDP – platforma należąca do Amazona, na której każdy użytkownik może tworzyć i sprzedawać własne książki w wersji fizycznej i elektronicznej. Produkcją (drukiem) i sprzedażą zajmuje się Amazon, twórca otrzymuje pewien procent przychodów ze sprzedaży swoich dzieł.

Takie przychody będą oczywiście podlegały opodatkowaniu.

Przykład 59
Pani Agnieszka wydała swoją debiutancką powieść za pośrednictwem Amazon KDP. W 2025 r. uzyskała z tego tytułu 9000 dolarów. W marcu 2026 r. Amazon przesłał jej formularz podatkowy 1042-S, w którym wskazano, że od jej przychodu pobrano 10% podatku w USA. Czy przychód ten będzie podlegał opodatkowaniu również w Polsce? Tak. Jeśli pani Agnieszka ma miejsce zamieszkania w Polsce, to jej przychody uzyskane ze sprzedaży powieści będą podlegały opodatkowaniu również w Polsce. Sprzedaż własnych dzieł (książek) przez autora należy zakwalifikować na gruncie prawa autor-

eprasa.pl 9aca7d8bf5

skiego jako korzystanie przez niego z praw autorskich do wprowadzenia egzemplarza utworu do obrotu.

Przychody z praw autorskich, na gruncie podatkowym, kwalifikowane są do przychodów z praw majątkowych. Za przychód z praw majątkowych, zgodnie z art. 18 ustawy o PIT, uważa się w szczególności przychody z praw autorskich i praw pokrewnych. Przychody uzyskiwane w walucie obcej należy przeliczyć na złote stosując średni kurs NBP z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień uzyskania przychodu.
Do przychodów z praw autorskich można zastosować ryczałtowe, 50% koszty uzyskania przychodu (nie więcej niż kwota stanowiąca górną granicę pierwszego przedziału skali podatkowej, czyli 120 000 zł – art. 22 ust. 9 ustawy o PIT).
Ponieważ jednak sprzedaż dokonywana jest w USA, więc zastosowanie do tak ustalonego dochodu znajdzie art. 13 ust. 2 umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki o uniknięciu podwójnego opodatkowania i zapobieżeniu uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu (Dz.U. z 1976 r. Nr 31, poz. 178), zgodnie z którym stawka amerykańskiego podatku u źródła ograniczona jest do 10%. Przy obliczaniu podatku w Polsce pani Agnieszka odliczy podatek zapłacony w USA i w ten sposób uniknie podwójnego opodatkowania; zastosuje metodę proporcjonalnego odliczenia, o której mowa w art. 20 ust. 1 umowy.
Dochód z praw autorskich sumuje się z dochodami z pozostałych źródeł. Zeznanie roczne PIT-36 wraz z załącznikiem PIT/ZG należy złożyć do 30 kwietnia 2026 r. W tym też terminie należy zapłacić należny podatek.

Nie ma przeszkód, by twórca uzyskujący przychody ze sprzedaży swoich dzieł rozliczał je w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej. Wówczas należy zastosować stawkę podatku właściwą dla wybranej formy opodatkowania działalności gospodarczej. Należy jednak zauważyć, że w przypadku przychodów z działalności gospodarczej nie ma możliwości zastosowania ryczałtowych, 50% kosztów uzyskania przychodu. W przypadku opodatkowania na zasadach ogólnych (wg skali podatkowej) lub podatkiem liniowym (19%) stosowane są rzeczywiście poniesione koszty. Natomiast w przypadku ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych podstawą opodatkowania jest przychód (nie uwzględnia się kosztów).

7.5. Odsetki

Odsetkami jest dochód z wszelkiego rodzaju wierzytelności, zarówno zabezpieczonych, jak i niezabezpieczonych hipoteką lub prawem do uczestniczenia w zyskach dłużnika, a w szczególności dochody z pożyczek rządowych oraz dochody z obligacji lub skryptów dłużnych, włącznie z premiami i nagrodami związanymi z takimi pożyczkami, obligacjami lub skryptami dłużnymi. Opłat karnych z tytułu opóźnionej zapłaty nie uważa się za odsetki w rozumieniu niniejszych świadczeń.

Odsetki, które powstają w umawiającym się państwie i są wypłacane osobie mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę w drugim umawiającym się państwie, mogą być opodatkowane w tym drugim państwie.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Jednak takie odsetki mogą być także opodatkowane w tym umawiającym się państwie, w którym powstają, i zgodnie z ustawodawstwem tego państwa. Ale jeżeli osoba uprawniona do odsetek ma miejsce zamieszkania lub siedzibę w drugim umawiającym się państwie, to podatek w ten sposób ustalony nie może przekroczyć 10% kwoty brutto tych odsetek. Właściwe organy umawiających się państw rozstrzygają, w drodze wzajemnego porozumienia, sposób stosowania tego ograniczenia.

7.5.1. Odsetki otrzymywane przez osoby fizyczne

Odsetki zagraniczne będą podlegały opodatkowaniu w Polsce, zgodnie z przepisami ustawy o PIT. Odsetki od wkładów oszczędnościowych i środków na rachunkach bankowych lub w innych formach oszczędzania, przechowywania lub inwestowania, z wyjątkiem środków pieniężnych związanych z wykonywaną działalnością gospodarczą, uznaje się za przychody z kapitałów pieniężnych.

Zgodnie z art. 30a ust. 1 pkt 3 tej ustawy od dochodów z odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku podatnika lub w innych formach oszczędzania, przechowywania lub inwestowania, prowadzonych przez podmiot uprawniony na podstawie odrębnych przepisów, z wyjątkiem środków pieniężnych związanych z wykonywaną działalnością gospodarczą, pobiera się 19% zryczałtowany podatek dochodowy.

WAŻNE! Dochodu z odsetek nie pomniejsza się o koszty uzyskania przychodu i nie łączy się ich z dochodami opodatkowanymi na zasadach ogólnych, według skali.

Od zryczałtowanego podatku 19% można odliczyć podatek zapłacony za granicą. Nie stosujemy tutaj proporcjonalnego odliczenia – odliczyć można cały podatek zapłacony od tych dochodów za granicą (oczywiście do wysokości polskiego podatku).

Zryczałtowany podatek od dochodów z kapitałów pieniężnych oraz podatek zapłacony za granicą wykazuje się w zeznaniu PIT-36, PIT-36L lub PIT-38. Zryczałtowany podatek dochodowy dolicza się do podatku z pozostałych źródeł.

Przykład 60
Pani Irena mieszka w Polsce i posiada rachunek oszczędnościowy w brytyjskim banku. W jaki sposób powinna opodatkować dochód z odsetek w Polsce?
Zgodnie z art. 11 polsko-angielskiej umowy odsetki podlegają opodatkowaniu w państwie rezydencji. Jednak państwo źródła ma również prawo do ich opodatkowania, z zastrzeżeniem, że stawka podatku w państwie źródła nie może przekroczyć 5%.
Tak więc odsetki takie należy opodatkować zgodnie z przepisami ustawy o PIT. Od podatku należnego w Polsce można odliczyć podatek zapłacony za granicą. Jeżeli więc w naszym przykładzie brytyjski fiskus pobrał 5% podatku, to w Polsce do zapłaty pozostanie 14% podatku.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

7.5.2. Odsetki wypłacane przez polski podmiot

Zgodnie z ustawami o podatku dochodowym podmiot mający miejsce zamieszkania lub siedzibę w Polsce, który wypłaca odsetki podmiotowi z zagranicy (np. z tytułu uzyskanej pożyczki), ma obowiązek potrącić 20% podatek ryczałtowy (podobnie jak ma to miejsce w przypadku należności licencyjnych).

Zastosowanie stawki wynikającej z umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania jest możliwe pod warunkiem uzyskania przez płatnika certyfikatu rezydencji przed wypłatą tych należności.

Przykład 61
Polska spółka uzyskała pożyczkę od spółki brytyjskiej. Z tytułu pożyczki wypłaca tej spółce 1000 zł miesięcznych odsetek. Jakie obowiązki podatkowe ciążą na polskiej spółce w związku z wypłatą odsetek?
Polska spółka zgodnie z ustawą o podatku dochodowym od osób prawnych ma obowiązek potrącić od wypłacanych odsetek 20% podatek ryczałtowy i wpłacić go na rachunek urzędu skarbowego.
Jeżeli jednak polska spółka przed pierwszą wypłatą uzyska od podmiotu brytyjskiego certyfikat rezydencji, wówczas zgodnie z polsko-brytyjską umową spółka potrąci 5% podatku od wypłacanych odsetek.

7.6. Dochody z majątku nieruchomego

Zgodnie z Modelową Konwencją OECD dochód osiągany przez osobę mającą miejsce zamieszkania lub siedzibę w umawiającym się państwie z majątku nieruchomego (włączając dochód z gospodarstwa rolnego lub leśnego) położonego w drugim umawiającym się państwie może być opodatkowany w tym drugim państwie. Opodatkowanie to obejmuje również dochód z bezpośredniego użytkowania, dzierżawy lub innego rodzaju użytkowania majątku nieruchomego (również majątku nieruchomego przedsiębiorstwa).

Określenie „majątek nieruchomy" ma takie znaczenie, jakie nadaje mu prawo tego umawiającego się państwa, na terytorium którego dany majątek jest położony. Określenie to obejmuje w każdym przypadku mienie przynależne do majątku nieruchomego, żywy i martwy inwentarz gospodarstw rolnych i leśnych, prawa, do których mają zastosowanie przepisy prawa powszechnego dotyczące własności ziemi, prawa użytkowania majątku nieruchomego, jak również prawa do stałych lub zmiennych świadczeń z tytułu eksploatacji lub prawa do eksploatacji złóż mineralnych, źródeł i innych zasobów naturalnych. Statki morskie, barki i statki powietrzne nie stanowią majątku nieruchomego.

Zasadą jest więc, że dochód z majątku nieruchomego podlega opodatkowaniu w tym państwie, w którym majątek ten jest położony.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

7.6.1. Klauzula nieruchomościowa wprowadzona Konwencją MLI

Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi do umów podatkowych przez Konwencję MLI zyski uzyskiwane przez rezydenta jednego państwa z tytułu przeniesienia własności udziałów (akcji) lub innych praw z tytułu udziału w podmiocie drugiego państwa mogą być opodatkowane w tym drugim umawiającym się państwie. Opodatkowanie to może nastąpić pod warunkiem, że większa niż określona część wartości tych udziałów lub praw pochodzi z majątku nieruchomego (nieruchomości) położonego na terytorium tego drugiego z umawiających się państw (lub pod warunkiem, że większa niż określona część majątku tego podmiotu składa się z takiego majątku nieruchomego/nieruchomości). Zgodnie z art. 9 ust. 1 MLI postanowienia te będą miały zastosowanie, jeżeli:

- warunek odpowiedniej wartości progu jest spełniony w dowolnym czasie podczas 365 dni poprzedzających przeniesienie własności i
- są to udziały (akcje) lub porównywalne prawa, takie jak udziały w spółce osobowej lub truście (o ile te udziały lub prawa nie zostały jeszcze objęte) w uzupełnieniu jakichkolwiek udziałów (akcji) lub porównywalnych praw już objętych przez te przepisy.

Okres 365 dni będzie miał zastosowanie w miejsce lub w sytuacji braku stosownego okresu dla dokonania oceny, czy zostało spełnione kryterium odpowiedniego progu wartości majątku w przepisach umowy podatkowej, do której ma zastosowanie MLI.

Celem tej klauzuli jest przeciwdziałanie unikaniu opodatkowania zysku ze zbycia majątku nieruchomego w państwie jego położenia. Co do zasady dochody ze sprzedaży nieruchomości są opodatkowane w państwie jej położenia, dlatego podatnicy, aby uniknąć podatku, nie sprzedają „bezpośrednio" prawa własności nieruchomości, lecz decydują się na sprzedaż udziałów w spółce posiadającej taką nieruchomość. Dochody ze zbycia akcji i udziałów spółek – co do zasady – są natomiast opodatkowane w państwie rezydencji zbywcy i nie zachodzi tym samym konieczność opodatkowania przedmiotowej transakcji w państwie położenia nieruchomości.

Przykład 62

Spółka Forum będąca polskim rezydentem podatkowym posiada w Polsce nieruchomość o wartości 100 000 000 zł. Spółka zamierza sprzedać tę nieruchomość i jednocześnie uniknąć zapłaty 19% podatku dochodowego. W tym celu Forum przenosi prawo własności nieruchomości na rzecz spółki CypCrop (mającej siedzibę na Cyprze), której jest 100% właścicielem. Następnie spółka Forum sprzedaje udziały w spółce CypCrop. Dochód ze sprzedaży udziałów CypCrop jest opodatkowany na Cyprze, gdzie może skorzystać ze zwolnienia w podatku.

Często w tego typu transakcjach jedynym powodem utworzenia spółki np. cypryjskiej i następnie jej sprzedaży jest chęć uniknięcia podatku w państwie, w którym znajduje się nieruchomość.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Wprowadzenie klauzuli nieruchomościowej do UPO oznacza wprowadzenie odstępstwa od zasady opodatkowania sprzedaży udziałów/akcji w państwie zbywcy w odniesieniu do spółki, której głównym substratem majątkowym są nieruchomości. W przypadku sprzedaży udziałów/akcji spółki, której majątek składa się w większości z majątku nieruchomego, zyski z tego tytułu są wówczas opodatkowane w państwie położenia majątku nieruchomego. Klauzula nieruchomościowa w podstawowej wersji dotyczy spółek, w których nieruchomości w sposób bezpośredni stanowią główny składnik majątkowy (tj. zazwyczaj więcej niż 50% majątku spółki). Rozszerzona klauzula nieruchomościowa obejmuje natomiast spółki, których majątek składa się głównie z nieruchomości jedynie w sposób pośredni poprzez posiadanie udziałów w spółkach nieruchomościowych.

Brak klauzuli nieruchomościowej w umowach UPO z państwami uważanymi za raje podatkowe powodował, że były one chętnie wykorzystywane jako lokalizacje dla holdingowych spółek nieruchomościowych. Do momentu wejścia w życie Konwencji MLI tylko umowa z Luksemburgiem zawierała klauzulę nieruchomościową. MLI wprowadza dwie istotne zmiany w zakresie klauzuli nieruchomościowej:

1) zmianę sposobu ustalania, czy dany podmiot jest spółką nieruchomościową w odniesieniu do treści klauzul nieruchomościowych istniejących już w danej UPO,
2) dodanie klauzuli nieruchomościowej do UPO niezawierających jeszcze takiej klauzuli.

Artykuł 9 ust. 1 MLI przewiduje modyfikację istniejących klauzul nieruchomościowych poprzez zmianę warunków uznania danego podmiotu za spółkę nieruchomościową w następujący sposób:

1) próg wartości udziału majątku nieruchomego spółki w całym majątku spółki uważa się za spełniony w dowolnym czasie podczas 365 dni poprzedzających przeniesienie własności w tej spółce oraz
2) za udziały/akcje w spółce nieruchomościowej uznaje się również porównywalne prawa, takie jak udziały w spółce osobowej lub truście.

W konsekwencji manipulowanie poziomem aktywów czy też przeniesienie własności nieruchomości na spółkę niespełniającą przesłanki podmiotowej dla uznania jej za spółkę nieruchomościową nie będzie już skutecznym sposobem na ominięcie ograniczeń wynikających z klauzuli nieruchomościowej.

Artykuł 9 ust. 4 MLI przewiduje dodanie klauzul nieruchomościowych do umów UPO niezawierających jeszcze takiego rozwiązania. W takich umowach zapis zgodny z Konwencją MLI będzie miał brzmienie:

§ *Zyski uzyskane przez osobę mającą miejsce zamieszkania lub siedzibę na terytorium Umawiającej się Jurysdykcji z tytułu przeniesienia własności udziałów lub akcji lub porównywalnych praw, takich jak prawa w spółce osobowej lub truście, mogą być opodatkowane w drugiej Umawiającej się Jurysdykcji, jeżeli w jakimkolwiek momencie w okresie 365 dni poprzedzających przeniesienie własności tych udziałów lub akcji lub porównywalnych praw ich*

eprasa.pl 9aca7d8bf5

wartość pochodziła bezpośrednio lub pośrednio w więcej niż 50% z majątku nieruchomego (nieruchomości) położonego na terytorium tej drugiej Umawiającej się Jurysdykcji.

W odniesieniu do polskich umów UPO z państwami mogącymi uchodzić za raje podatkowe w związku z Konwencją MLI klauzula nieruchomościowa została dodana do umowy z Maltą. Natomiast umowy z Cyprem i Holandią, które również są korzystne w przypadku tego typu rozwiązań optymalizacyjnych, nadal nie zawierają takiego rozwiązania i Konwencja MLI nic nie zmieni w tym zakresie.

7.6.2. Spółki nieruchomościowe w polskich przepisach podatkowych

W związku z przyjęciem w Konwencji MLI klauzuli nieruchomościowej polski ustawodawca postanowił wprowadzić do ustaw o podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych instytucję spółki nieruchomościowej. Ma to dostosować przepisy krajowe do przepisów umów o unikaniu podwójnego opodatkowania z uwagi na nieefektywność egzekwowania zobowiązań podatkowych od wspólników spółek nieruchomościowych.

Wobec tego w art. 4a pkt 35 ustawy o CIT (oraz jego odpowiedniku w ustawie o PIT, tj. art. 5a pkt 49) wprowadzono definicję spółki nieruchomościowej.

Zgodnie z nią jest to podmiot inny niż osoba fizyczna, obowiązany do sporządzania bilansu na podstawie przepisów o rachunkowości, w którym:

a) na pierwszy dzień roku podatkowego, a w przypadku gdy spółka nieruchomościowa nie jest podatnikiem podatku dochodowego – na pierwszy dzień roku obrotowego, co najmniej 50% wartości rynkowej aktywów, bezpośrednio lub pośrednio, stanowiła wartość rynkowa nieruchomości położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub praw do takich nieruchomości oraz wartość rynkowa tych nieruchomości przekraczała 10 000 000 zł albo równowartość tej kwoty określoną według kursu średniego walut obcych, ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego pierwszy dzień roku podatkowego – w przypadku podmiotów rozpoczynających działalność;
b) na ostatni dzień roku poprzedzającego rok podatkowy, a w przypadku gdy spółka nieruchomościowa nie jest podatnikiem podatku dochodowego – na ostatni dzień roku poprzedzającego rok obrotowy, co najmniej 50% wartości bilansowej aktywów, bezpośrednio lub pośrednio, stanowiła wartość bilansowa nieruchomości położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub praw do takich nieruchomości i wartość bilansowa tych nieruchomości przekraczała 10 000 000 zł albo równowartość tej kwoty[3)] oraz w roku poprzedzającym odpowiednio rok podatkowy albo rok obrotowy przychody podatkowe, a w przypadku gdy spółka

[3)] Równowartość określoną według kursu średniego walut obcych, ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego ostatni dzień roku podatkowego poprzedzającego odpowiednio rok podatkowy albo rok obrotowy.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

nieruchomościowa nie jest podatnikiem podatku dochodowego – przychody ujęte w wyniku finansowym netto, z tytułu najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy, leasingu i innych umów o podobnym charakterze lub z przeniesienia własności, których przedmiotem są nieruchomości lub prawa do nieruchomości, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 4 (art. 3 ust. 2b pkt 6 ustawy o PIT), oraz z tytułu udziałów w innych spółkach nieruchomościowych, stanowiły co najmniej 60% ogółu odpowiednio przychodów podatkowych albo przychodów ujętych w wyniku finansowym netto – w przypadku podmiotów innych niż określone w lit. a.

W konsekwencji rozbudowana definicja spółki nieruchomościowej sprowadza się do objęcia nią podmiotów, w których co najmniej 50% wartości rynkowej aktywów stanowiły nieruchomości położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub prawa do takich nieruchomości.

7.6.2.1. Obowiązek wpłacenia zaliczki

Wprowadzenie definicji spółki nieruchomościowej było niezbędne z uwagi na nałożenie na nią obowiązku, o którym mowa we wprowadzonym art. 26aa ustawy o CIT (oraz odpowiedniku w ustawie o PIT, tj art. 41). Zgodnie bowiem z art. 26aa ust. 1 ustawy o CIT (art. 41 ust. 4f ustawy o PIT) spółka nieruchomościowa, której udziały (akcje), ogół praw i obowiązków, tytuły uczestnictwa lub prawa o podobnym charakterze są zbywane, jest obowiązana wpłacić na rachunek właściwego urzędu skarbowego, jako płatnik, zaliczkę na podatek od dochodu z tego tytułu w wysokości 19%, w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał dochód, jeżeli:

1) stroną dokonującą zbycia jest podmiot niemający siedziby lub zarządu na terytorium RP lub osoba fizyczna niemająca miejsca zamieszkania na terytorium RP oraz

2) przedmiotem transakcji zbycia są udziały (akcje) dające co najmniej 5% praw głosu w spółce albo ogół praw i obowiązków dający co najmniej 5% prawa do udziału w zysku spółki niebędącej osobą prawną, albo co najmniej 5% ogólnej liczby tytułów uczestnictwa lub praw o podobnym charakterze, w spółce nieruchomościowej.

Obowiązek wpłacenia zaliczki na podatek od dochodu powstaje również w przypadku dokonania przez jeden podmiot więcej niż jednej transakcji zbycia udziałów (akcji), ogółu praw i obowiązków, tytułów uczestnictwa lub praw o podobnym charakterze w spółce nieruchomościowej, w okresie nieprzekraczającym 12 miesięcy liczonych, począwszy od ostatniego dnia miesiąca, w którym nastąpiło ich pierwsze zbycie, jeżeli są spełnione pozostałe warunki.

WAŻNE! Spółka nieruchomościowa jest obowiązana przekazać organowi podatkowemu zaliczkę na podatek, nawet jeśli podatnik nie przekaże jej tej zaliczki.

Jeśli spółka nieruchomościowa nie posiada informacji o kwocie transakcji, zaliczka na podatek jest ustalana w wysokości 19% wartości rynkowej zbywanych udziałów

eprasa.pl 9aca7d8bf5

(akcji), ogółu praw i obowiązków, tytułów uczestnictwa albo praw o podobnym charakterze. Jak z kolei zastrzeżono w art. 26aa ust. 4 ustawy o CIT, spółka nieruchomościowa nie jest obowiązana samodzielnie ponosić ciężaru zaliczki na podatek dochodowy, gdyż to podatnik został zobowiązany do przekazania jej (jako płatnikowi) kwoty zaliczki na podatek.

7.6.2.2. Obowiązek ustanowienia przedstawiciela podatkowego

Kolejnym ważnym obowiązkiem nałożonym na spółkę nieruchomościową jest ustanowienie przedstawiciela podatkowego. Jest tak w przypadku, gdy nie ma ona siedziby lub zarządu na terytorium RP. Jak przyznano w uzasadnieniu do projektu ustawy, istnieje już obowiązek podatkowy przy sprzedaży udziałów w spółkach nieruchomościowych przez nierezydentów, lecz polska jurysdykcja podatkowa ma mocno ograniczony charakter z uwagi na trudności natury egzekucyjnej. Jednym z możliwych rozwiązań przeciwdziałających temu problemowi jest wprowadzenie instytucji przedstawiciela podatkowego, na co zdecydował się polski ustawodawca.

Zgodnie z ustawą przedstawicielem podatkowym może być osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki, tj.:

1) ma siedzibę lub zarząd albo miejsce zamieszkania na terytorium RP,
2) przez 24 miesiące poprzedzające dzień zawarcia umowy nie miała zaległości w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa, przekraczających 3% kwoty należnych zobowiązań podatkowych w poszczególnych podatkach,
3) przez 24 miesiące poprzedzające dzień zawarcia umowy osoba fizyczna będąca podatnikiem, a w przypadku podatników niebędących osobami fizycznymi – osoba będąca wspólnikiem spółki cywilnej lub handlowej nieposiadającej osobowości prawnej, członkiem organów zarządzających, osobą prowadzącą księgi rachunkowe, nie została prawomocnie skazana za popełnienie przestępstwa skarbowego,
4) jest uprawniona do zawodowego wykonywania doradztwa podatkowego zgodnie z przepisami o doradztwie podatkowym lub do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych zgodnie z przepisami o rachunkowości.

Jak z tego wynika, przedstawiciel podatkowy ma być podmiotem rzetelnym i eksperckim, jeśli chodzi o posiadaną wiedzę z zakresu prawa podatkowego lub rachunkowości, ustanawianym w drodze pisemnej umowy.

WAŻNE! Przedstawicielem podatkowym może być podmiot posiadający wiedzę z zakresu prawa podatkowego lub rachunkowości.

Przedstawiciel podatkowy pełni istotną funkcję z punktu widzenia instytucji spółki nieruchomościowej, jako że ma wykonywać w imieniu i na rzecz spółki nieruchomościowej

eprasa.pl 9aca7d8bf5

obowiązki płatnika oraz odpowiada wraz z nią za zobowiązania podatkowe, które rozlicza w jej imieniu i na jej rzecz. Co istotne, w przypadku niedopełnienia tego obowiązku spółka nieruchomościowa podlega karze pieniężnej w wysokości do 1 miliona złotych, którą nakłada (w drodze decyzji) naczelnik urzędu skarbowego właściwy dla podatnika. Obowiązek ten został zatem obarczony dość dotkliwą sankcją, przy czym trudno sobie wyobrazić, żeby podmioty uprawnione do bycia przedstawicielem podatkowym chętnie zgadzały się na pełnienie tej funkcji jako kreującej ryzyko. O ile zatem zabezpieczenie wykonania obowiązku podatkowego należy ocenić co do zasady pozytywnie, o tyle w przyszłości weryfikacji powinno ulec stosowanie tych przepisów w praktyce.

Podkreślenia wymaga to, że przepisów o przedstawicielu podatkowym nie stosuje się wobec spółek nieruchomościowych podlegających w państwie członkowskim UE lub w innym państwie należącym do EOG opodatkowaniu podatkiem dochodowym od całości swoich dochodów, bez względu na miejsce ich osiągania.

7.6.2.3. Obowiązek informacyjny

Spółki nieruchomościowe oraz podatnicy posiadający pośrednio lub bezpośrednio:

- udziały (akcje) dające co najmniej 5% praw głosu w spółce albo
- ogół praw i obowiązków dający co najmniej 5% prawa do udziału w zysku spółki niebędącej osobą prawną, albo
- co najmniej 5% ogólnej liczby tytułów uczestnictwa lub praw o podobnym charakterze

są obowiązani do przekazywania Szefowi KAS odpowiednich informacji.

Tabela 7. Informacje przekazywane do KAS przez spółki nieruchomościowe i podatników

Lp.	Podmiot przekazujący informację	Zakres informacji
1.	Spółka nieruchomościowa	Spółka nieruchomościowa przekazuje informacje o podmiotach posiadających, bezpośrednio lub pośrednio, w tej spółce nieruchomościowej udziały (akcje), ogół praw i obowiązków, tytuły uczestnictwa lub prawa o podobnym charakterze, wraz z podaniem liczby posiadanych przez każdego z nich takich praw.
2.	Podatnicy będący wspólnikami spółek nieruchomościowych	Podatnicy będący wspólnikami spółek nieruchomościowych przekazują informację o liczbie posiadanych, bezpośrednio lub pośrednio, tytułów uczestnictwa lub praw o podobnym charakterze.
Informacje te należy podać według stanu na ostatni dzień roku podatkowego spółki nieruchomościowej, a w przypadku gdy spółka nieruchomościowa nie jest podatnikiem podatku dochodowego – na ostatni dzień jej roku obrotowego.		

Informacje podane w tabeli 7 należy przekazać do końca trzeciego miesiąca po zakończeniu roku podatkowego spółki nieruchomościowej, a gdy spółka nie jest podatnikiem

eprasa.pl 9aca7d8bf5

podatku dochodowego – do końca trzeciego miesiąca po zakończeniu roku obrotowego. Informacje przesyła się za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

8. Rozliczenie roczne – unikanie podwójnego opodatkowania

W poprzednich rozdziałach wyjaśnialiśmy, w którym kraju, na gruncie umów UPO, podlegają opodatkowaniu dochody z różnych źródeł. Niekiedy umowy dają prawo opodatkowania dochodów zarówno państwu źródła, jak i państwu rezydencji (tak jest np. w przypadku dochodów z pracy, z dywidend czy praw autorskich).

Zjawisko podwójnego opodatkowania jest oczywiście bardzo szkodliwe, stąd w umowach o unikaniu podwójnego opodatkowania zawarte są zasady unikania podwójnego opodatkowania. Zasady te rozstrzygają, w jaki sposób należy opodatkować dochód lub majątek, który osoba mająca miejsce zamieszkania lub siedzibę w jednym państwie osiąga w drugim umawiającym się państwie.

W umowach, które zawarła Polska, co do zasady mamy do czynienia z jedną z dwóch metod unikania podwójnego opodatkowania: wyłączenia z progresją bądź proporcjonalnego odliczenia.

8.1. Rozliczanie dochodów metodą wyłączenia z progresją

Metodę wyłączenia z progresją jako sposób unikania podwójnego opodatkowania przewidują umowy zawarte między innymi z: Albanią, Cyprem, Chorwacją, Czechami, Francją, Niemcami, Szwecją, Turcją i Włochami. Jest to metoda stosowana mniej więcej w połowie umów, jest też korzystniejsza dla podatników.

Zastosowanie tej metody oznacza, że dochód zagraniczny jest zwolniony z podatku w Polsce. Jednak dla ustalenia stawki podatku od pozostałego dochodu – osiągniętego w Polsce – stosuje się stawkę podatku właściwą dla całego dochodu, tj. łącznie z dochodem osiągniętym za granicą. Oznacza to, że do dochodu polskiego zastosuje się taką stawkę podatku, jaka byłaby zastosowana, gdyby dochód zagraniczny nie był zwolniony. Ponieważ w Polsce mamy progresywną stawkę podatku (stopa procentowa rośnie wraz ze wzrostem dochodu), oznacza to, że w metodzie tej dochód zagraniczny podwyższa stawkę podatku, która będzie zastosowana do dochodów polskich. Podatnik musi więc ustalić indywidualną stopę procentową, którą zastosuje do polskich dochodów.

Prześledźmy to na przykładzie liczbowym.

Przykład 63
Załóżmy, że podatnik w 2025 r. osiągnął dochody we Francji (umowa o pracę) w wysokości 30 000 euro i w Polsce (działalność wykonywana osobiście) w wysokości 50 000 zł (pomijamy ZUS i składkę zdrowotną).

eprasa.pl 9aca7d8bf5

1. Wyliczamy dochód do obliczenia stopy procentowej. Zakładamy, że podatnik zarabiał miesięcznie 4000 euro, pracował 5 miesięcy, czyli 150 dni. Przychód pomniejszamy o przysługujące odliczenie diet (30% diety za każdy dzień pozostawania w stosunku pracy):
   - 30 000 euro – (150 × 50 euro) × 30% = 27 750 euro

   Waluty przeliczamy na złote wg kursu z dnia wypłaty. Przyjmijmy, że po przeliczeniu na złote przychód wyniesie 120 158 zł.

Od tak obliczonego przychodu (przeliczonego na złote) odejmuje się następnie przysługujące koszty uzyskania przychodów (osobie uzyskującej dochody ze stosunku pracy przysługują zryczałtowane koszty uzyskania przychodów określone w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych).

W 2025 r. koszty te wynoszą 250 zł miesięcznie (jeżeli miejsce czasowego zamieszkania za granicą znajduje się w tej samej miejscowości, w której położony jest zakład pracy, a jeżeli są to różne miejscowości, wtedy miesięczne koszty wynoszą 300 zł; w naszym przykładzie jest to 250 zł × 5 miesięcy):
- 120 158 zł – 1250 zł = 118 908 zł

2. Obliczamy stopę procentową. Do wyliczenia stopy procentowej przyjmujemy dochód zaokrąglony do pełnych złotych.

Do dochodu podlegającego opodatkowaniu (czyli uzyskanego w Polsce) stosujemy stopę procentową, która byłaby zastosowana, gdyby dochody francuskie nie były zwolnione z podatku.

Stopę wyliczamy następująco:

a) liczymy podatek (zgodnie ze skalą podatkową) od dochodów podlegających opodatkowaniu i zwolnionych, tj.:
   - łączny dochód do opodatkowania (polski i francuski) wynosi: 118 908 zł + 50 000 zł = 168 908 zł,
   - liczymy podatek od łącznych dochodów. Zgodnie ze skalą podatkową w 2025 r. podatek wynosi: 10 800 zł + 32% nadwyżki ponad 120 000 zł: (168 908 zł – 120 000 zł) × 32% + 10 800 zł = 26 451 zł

b) podatek dzielimy przez sumę dochodów i mnożymy przez 100%:
   - 26 451 zł : 168 908 zł × 100% = 15,66% (zaokrąglamy do dwóch miejsc po przecinku)

Do dochodu podlegającego opodatkowaniu stosujemy wyliczoną stopę procentową:
- 50 000 zł × 15,66% = 7830 zł

Podatek wyniesie więc 7830 zł.

Zauważmy, że w metodzie wyłączenia z progresją dochód zagraniczny jest wolny od podatku, wpływa jedynie na podwyższenie stawki podatku od dochodu niezwolnionego (czyli tego uzyskanego w Polsce). Jeżeli więc podatnik nie uzyskał żadnych dochodów w Polsce, a uzyskiwał jedynie dochody zagraniczne, do których ma zastosowanie

eprasa.pl 9aca7d8bf5

ta metoda, oznacza to, że w Polsce nie zapłaci żadnego podatku. Nie ma też obowiązku składania zeznania rocznego.

8.2. Rozliczanie dochodów metodą odliczenia proporcjonalnego

Metodę odliczenia proporcjonalnego przewidują umowy zawarte m.in. z Belgią, Danią, Finlandią, Grecją, Holandią, Irlandią, Norwegią czy Wielką Brytanią.

Tabela 8. Data rozpoczęcia stosowania metody odliczania proporcjonalnego w poszczególnych państwach

Państwo	Data[4)]
1	2
Arabia Saudyjska	
Armenia	
Australia	
Austria	od 01.01.2019
Belgia	od 01.01.2021
Bułgaria	od 01.01.2024
Brazylia	od 01.01.2026
Chile	
Chiny	od 01.01.2024
Dania	od 01.01.2021
Egipt	
Estonia	od 01.01.2023
Finlandia	od 01.01.2020
Grecja	od 01.01.2022
Gruzja	
Hiszpania	od 01.01.2023
Holandia	
Indie	
Iran	

[4)] Wiersze bez daty oznaczają, że w umowie z tym państwem od początku obowiązywała metoda proporcjonalnego odliczenia.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

1	2
Irlandia	od 01.01.2020
Izrael	od 01.01.2020
Japonia	od 01.01.2020
Jordania	od 01.01.2022
Kanada	od 01.01.2021
Katar	
Kazachstan	
Kirgistan	
Korea Południowa	
Litwa	od 01.01.2020
Macedonia	
Malezja	
Meksyk	od 01.01.2024
Mołdawia	
Norwegia	od 01.01.2021
Nowa Zelandia	od 01.01.2020
Pakistan	od 01.01.2022
Portugalia	od 01.01.2021
Rosja	
Rumunia	od 01.01.2024
Słowacja	od 01.01.2020
Słowenia	od 01.01.2019
Syria	
Tadżykistan	
Tajlandia	od 01.01.2023
Tunezja	od 01.01.2025
USA	
Uzbekistan	
Wielka Brytania	od 01.01.2020
Zjednoczone Emiraty Arabskie	

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Ponadto należy pamiętać, że metodę proporcjonalnego odliczenia stosujemy do dochodów z państw, z którymi Polska nie ma zawartej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania, np. Argentyny, Bahamów, Ekwadoru, Haiti, Kuby, Liechtensteinu, Monako, Nigerii, Panamy, San Marino, Seszeli, Wenezueli.

Zastosowanie tej metody oznacza, że dochód osiągnięty za granicą podlega opodatkowaniu w Polsce, ale od należnego podatku odlicza się podatek zapłacony za granicą. Odliczenie to nie może jednak przekroczyć wysokości podatku przypadającego proporcjonalnie na dochód osiągnięty za granicą.

W odróżnieniu od metody wyłączenia z progresją w metodzie proporcjonalnego odliczenia dochód zagraniczny podlega również opodatkowaniu w kraju zamieszkania. Uniknięcie podwójnego opodatkowania odbywa się poprzez możliwość odliczenia podatku, który został zapłacony za granicą.

Przykład 64
Załóżmy, że podatnik w 2025 r. osiągnął następujące dochody: w Holandii w wysokości 30 000 euro i w Polsce w wysokości 50 000 zł (pomijamy ZUS i składkę zdrowotną). Zakładamy też, że podatek zapłacony za granicą wyniósł 2800 euro.

1. Ustalamy wysokość zagranicznego dochodu podlegającą opodatkowaniu. Zakładamy, że podatnik zarabiał miesięcznie 4000 euro, pracował 5 miesięcy, czyli 150 dni. Miesięczny podatek wyniósł 560 euro, czyli łącznie 2800 euro. Przychód pomniejszamy o przysługujące odliczenie diet (30% diety za każdy dzień pozostawania w stosunku pracy):
   - 30 000 euro – (150 × 50 euro) × 30% = 27 750 euro

   Waluty przeliczamy na złote wg kursu z dnia wypłaty. Przyjmijmy, że po przeliczeniu na złote przychód wyniesie 120 158 zł.

Od tak obliczonego przychodu (przeliczonego na złote) odejmuje się następnie przysługujące koszty uzyskania przychodów (osobie uzyskującej dochody ze stosunku pracy przysługują zryczałtowane koszty uzyskania przychodów określone w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych).

W 2025 r. koszty te wynoszą 250 zł miesięcznie (jeżeli miejsce czasowego zamieszkania za granicą znajduje się w tej samej miejscowości, w której położony jest zakład pracy, a jeżeli są to różne miejscowości, wtedy miesięczne koszty wynoszą 300 zł; w naszym przykładzie jest to 250 zł × 5 miesięcy):
- 120 158 zł – 1250 zł = 118 908 zł

Łączny dochód do opodatkowania (polski i holenderski) wyniesie więc:
(118 908 zł + 50 000 zł) = 168 908 zł

eprasa.pl 9aca7d8bf5

2. Liczymy podatek od łącznych dochodów, tj. od 168 908 zł.
   Zgodnie ze skalą podatkową w 2025 r. podatek wynosi: 10 800 zł + 32% nadwyżki ponad 120 000 zł:
   - (168 908 zł – 120 000 zł) × 32% + 10 800 zł = 26 451 zł

3. Od podatku odliczamy podatek zapłacony za granicą. Podatek przeliczamy na złote (stosujemy średni kurs NBP z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień zapłaty podatku): zakładamy, że wyniesie on 12 124 zł. Odliczenie zagranicznego podatku nie może jednak przekroczyć tej części podatku, która proporcjonalnie przypada na dochód uzyskany w Holandii. Dochód uzyskany w Holandii (118 908 zł) stanowi 70,40% dochodu podlegającego opodatkowaniu (118 908 zł : 168 908 zł × 100%), tak więc odliczyć możemy maksymalnie kwotę:
   - 26 451 zł × 70,40% = 18 622 zł

Ponieważ podatek zapłacony w Holandii wyniósł 12 124 zł, możemy odliczyć go w całości:
- 26 451 zł – 12 124 zł = 14 327 zł

Podatek należny w Polsce wynosi więc (po zaokrągleniu do pełnych złotych) 14 327 zł.

Zauważmy, że w naszych przykładach 63 i 64, przy takich samych założeniach kwotowych, podatek wyliczony przy zastosowaniu metody proporcjonalnego odliczenia okazał się wyższy niż przy zastosowaniu metody wyłączenia z progresją. Związane jest to z faktem, że w metodzie proporcjonalnego odliczenia w kraju zamieszkania płaci się podatek będący różnicą między podatkiem zapłaconym w kraju wykonywania pracy a podatkiem krajowym.

Polacy pracujący w „niekorzystnych podatkowo" krajach domagali się zrównania zasad opodatkowania. W odpowiedzi na te oczekiwania polskie przepisy w 2008 r. w praktyce zrównały obie metody, wprowadzając do ustawy o PIT ulgę abolicyjną, która pozwalała pomniejszyć podatek wyliczony metodą proporcjonalnego odliczenia do wysokości podatku wyliczonego przy zastosowaniu metody wyłączenia z progresją. Niestety, w 2021 r. ulgę tę mocno okrojono.

8.3. Ograniczenie ulgi abolicyjnej

Z początkiem roku 2021 wprowadzono zmiany w zakresie ulgi abolicyjnej. Ulgę tę pozostawiono w bardzo ograniczonej wersji.

Ulga abolicyjna miała na celu wyrównywanie obciążeń podatkowych wynikających z dwóch metod unikania podwójnego opodatkowania: wyłączenia z progresją i proporcjonalnego odliczenia. Dotyczyła ona podatników, którzy mają miejsce zamieszkania w Polsce i uzyskują dochody z tych krajów, z którymi umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania przewiduje stosowanie metody proporcjonalnego odliczenia.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Metoda ta jest bardziej niekorzystna od metody wyłączenia z progresją, stąd ulga umożliwiała podatnikom uzyskującym dochody w tych krajach wyrównanie obciążeń podatkowych w stosunku do podatników stosujących metodę wyłączenia z progresją. Dzięki uldze podatnicy, którzy ze względu na kraj, w którym uzyskują dochody, muszą stosować metodę proporcjonalnego odliczenia, mogli od podatku odliczyć kwotę, która stanowi różnicę między podatkiem wyliczonym przy zastosowaniu jednej i drugiej metody unikania podwójnego opodatkowania. W praktyce oznaczało to, że do końca 2020 r. polscy rezydenci uzyskujący dochody za granicą płacili w Polsce taki sam podatek, bez względu na to, jaka metoda unikania podwójnego opodatkowania miała zastosowanie do ich zagranicznych dochodów.

Niestety, rząd uznał, że to wyrównanie zasad opodatkowania wynikających z obu metod nie jest już potrzebne, i postanowił bardzo ograniczyć ulgę abolicyjną. Do art. 27g dopisano bowiem zastrzeżenie, że odliczenie z tytułu ulgi abolicyjnej nie może przekroczyć wysokości kwoty 1360 zł.

Przykład 65
Wyliczenie kwoty „ulgi abolicyjnej" za 2025 r.
W przykładzie 64 podatek wyliczony przy zastosowaniu metody proporcjonalnego odliczenia wyniósł 14 327 zł.
Natomiast podatek wyliczony przy zastosowaniu metody wyłączenia z progresją (który wyliczyliśmy w przykładzie 63 dla takich samych założeń liczbowych) wyniósł 7830 zł.
Kwota ulgi abolicyjnej: 14 327 zł – 7830 zł = 6497 zł.

Ponieważ w naszym przykładzie kwota ulgi abolicyjnej jest wyższa od limitu 1360 zł, więc podatek wyliczony w przykładzie 64 pomniejszymy tylko o kwotę 1360 zł:
14 327 zł – 1360 zł = 12 967 zł

Ograniczenie ulgi abolicyjnej do kwoty 1360 zł powoduje, że należny podatek wyliczony przy zastosowaniu metody proporcjonalnego odliczenia okazał się znacznie wyższy niż przy metodzie wyłączenia z progresją.

Ograniczenie ulgi abolicyjnej może się okazać szczególnie dotkliwe dla osób, które mają miejsce zamieszkania w Polsce, a uzyskiwały w ciągu roku dochody wyłącznie za granicą. W stanie prawnym do końca 2020 r. podatnicy, którzy uzyskiwali dochody wyłącznie za granicą, w praktyce nie płacili już podatku w Polsce.

Ograniczenie ulgi abolicyjnej powoduje, że zagraniczne dochody, do których stosuje się metodę proporcjonalnego odliczenia, będą też generowały podatek w Polsce.

8.3.1. Marynarze nadal z ulgą

Co ciekawe, ustawodawca postanowił dotychczasowe zasady korzystania z ulgi abolicyjnej pozostawić dla marynarzy. W art. 27g ustawy o PIT dodano ust. 5, zgodnie z którym ograniczenia w uldze abolicyjnej:

eprasa.pl 9aca7d8bf5

§ *(...) nie stosuje się do dochodów osiąganych w roku podatkowym poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ze źródeł, o których mowa w art. 12 ust. 1 oraz art. 13 pkt 8 lit. a i pkt 9, jeżeli dochody te są osiągane z tytułu pracy lub usług wykonywanych poza terytorium lądowym państw.*

Jeżeli więc marynarz nie uzyskuje innych dochodów niż te z pracy na morzu i jeżeli do jego wynagrodzeń ma zastosowanie któraś z metod unikania podwójnego opodatkowania, to nie wystąpi podatek w Polsce.

8.3.2. Rozliczenie podatkowe przychodów osiągniętych w Polsce oraz w kilku krajach posiadających odmienne metody rozliczania podatku

Podatnik uzyskujący w ciągu roku dochody w krajach, w umowach z którymi obowiązują różne metody unikania podwójnego opodatkowania, w swoim zeznaniu rocznym musi zastosować obie metody – oczywiście ma również prawo do skorzystania z ulgi abolicyjnej. Pamiętać jednak należy, że od 2021 r. kwota ulgi nie może przekroczyć 1360 zł.

Przykład 66
Pan Marcin od 2 stycznia do 31 maja 2025 r. pracował w Niemczech. Od czerwca do września 2025 r. (4 miesiące) pracował w polskiej firmie, natomiast od 3 października do 31 grudnia 2025 r. pracował w Holandii. Jego centrum życiowe znajduje się w Polsce. W jaki sposób powinien rozliczyć się z dochodów uzyskanych w 2025 r.?

Pan Marcin ma miejsce zamieszkania w Polsce, a to oznacza, że w Polsce podlega obowiązkowi podatkowemu od całości swoich dochodów, również tych uzyskanych za granicą. Do dochodów uzyskanych za granicą, zgodnie z umowami o unikaniu podwójnego opodatkowania, należy zastosować odpowiednią metodę unikania podwójnego opodatkowania.

W przypadku dochodów uzyskanych w Niemczech ma zastosowanie metoda wyłączenia z progresją, natomiast do dochodów uzyskanych w Holandii stosuje się metodę proporcjonalnego odliczenia.

Aby ustalić należny podatek, w sytuacji przedstawionej w pytaniu należy zsumować dochód polski i holenderski i do sumy tych dochodów zastosować stopę procentową uwzględniającą dochód niemiecki. Dodatkowo podatnik będzie miał możliwość skorzystania z ulgi abolicyjnej (ograniczonej do kwoty 1360 zł).
Prześledźmy to na liczbach.
Załóżmy, że podatnik w 2025 r. osiągnął następujące dochody:

1. **Niemcy**
   Zakładamy, że podatnik zarabiał miesięcznie 5000 euro, pracował 5 miesięcy, czyli 150 dni. Przychód pomniejszamy o przysługujące odliczenie diet (30% diety za każdy dzień pozostawania w stosunku pracy):
   25 000 euro – (150 × 49 euro) × 30% = 22 795 euro

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Waluty przeliczamy na złote według kursu z dnia wypłaty. Przyjmijmy, że po przeliczeniu na złote przychód wyniesie 101 210 zł.

Od tak obliczonego przychodu (przeliczonego na złote) odejmuje się następnie przysługujące koszty uzyskania przychodów (osobie uzyskującej dochody ze stosunku pracy przysługują zryczałtowane koszty uzyskania przychodów określone w ustawie o PIT).

W 2025 r. koszty te wynoszą 250 zł miesięcznie (jeżeli miejsce czasowego zamieszkania za granicą znajduje się w tej samej miejscowości, w której położony jest zakład pracy, a jeśli są to różne miejscowości, wówczas miesięczne koszty wynoszą 300 zł). Dochód wyniesie zatem:

101 210 zł – (5 × 250 zł) = 99 960 zł

2. Holandia

Zakładamy, że w Holandii podatnik zarabiał 4500 euro miesięcznie, pracował 3 miesiące, czyli 90 dni. Podatek zapłacony za granicą wyniósł miesięcznie 450 euro, czyli łącznie 1350 euro. Przychód pomniejszamy o przysługujące diety:

13 500 euro – (90 × 50 euro) × 30% = 12 150 euro

Waluty przeliczamy na złote według kursu z dnia wypłaty. Przyjmijmy, że przychód po przeliczeniu wyniesie 53 950 zł.

Ustalamy dochód – od przychodu odejmujemy koszty uzyskania przychodu:

53 950 zł – (3 × 250 zł) = 53 200 zł

Na złotówki przeliczamy także podatek zapłacony za granicą (stosujemy średni kurs NBP z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień zapłaty podatku). Przyjmijmy, że podatek wyniesie 5995 zł.

3. Polska

Załóżmy, że przychód z tytułu pracy w Polsce wyniósł 21 000 zł. Po pomniejszeniu o koszty uzyskania przychodu (4 × 250 zł) dochód wyniósł 20 000 zł.

Składki na ubezpieczenie społeczne wyniosły 3925 zł. W 2025 r. nie można odliczyć od podatku składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Pobrana zaliczka na podatek wyniosła 1300 zł.

Wyliczamy należny podatek:

1. Podstawą opodatkowania jest dochód (polski + holenderski) pomniejszony o składkę na ubezpieczenie społeczne, tj.:
   20 000 zł + 53 200 zł – 3925 zł = 69 275 zł.
2. Do dochodu stosujemy stopę procentową, która byłaby zastosowana, gdyby dochody niemieckie nie zostały zwolnione z podatku. Stopę wyliczamy następująco:
   a) liczymy podatek od dochodów podlegających opodatkowaniu i zwolnionych, tj.:
      69 275 zł + 99 960 zł = 169 235 zł
      Zgodnie ze skalą podatkową podatek wynosi: 10 800 zł + 32% nadwyżki ponad 120 000 zł:
      (169 235 zł – 120 000 zł) × 32% + 10 800 zł = 26 555,20 zł

eprasa.pl 9aca7d8bf5

b) podatek dzielimy przez sumę dochodów i mnożymy przez 100%:
26 555,20 zł : 169 235 zł × 100% = 15,69% (stopę zaokrąglamy do dwóch miejsc po przecinku)
Do dochodu podlegającego opodatkowaniu stosujemy wyliczoną stopę procentową (podatek zaokrąglamy do pełnych złotych):
69 275 zł × 15,69% = 10 869 zł

3. Od podatku odejmujemy podatek zapłacony za granicą (w Holandii): 5995 zł. Odliczenie to nie może przekroczyć tej części podatku, która proporcjonalnie przypada na dochód holenderski w dochodzie podlegającym opodatkowaniu. Dochód podlegający opodatkowaniu (polski i holenderski) wynosi 69 275 zł, w tym dochód holenderski (53 200 zł) stanowi 76,80%. Oznacza to, że od należnego podatku (10 869 zł) możemy maksymalnie odliczyć 76,80%, czyli 8347 zł. Ponieważ podatek zapłacony w Holandii był niższy, odliczymy go w całości:
10 869 zł – 5995 zł = 4874 zł
4. Podatek możemy pomniejszyć również o ulgę abolicyjną. Ulgę tę mogą zastosować podatnicy osiągający dochody, do których ma zastosowanie metoda proporcjonalnego odliczenia. Kwota odliczenia stanowi różnicę między podatkiem wyliczonym przy zastosowaniu jednej i drugiej metody. Od 2021 r. kwota ulgi abolicyjnej nie może przekroczyć 1360 zł. W naszym przykładzie podatek po odliczeniu ulgi abolicyjnej wyniesie:
   - podatek przy zastosowaniu metody proporcjonalnego odliczenia: 4874 zł
   - podatek przy zastosowaniu metody wyłączenia z progresją:
     - dochód polski 20 000 zł – 3925 zł (ZUS) = 16 075 zł
     - stopa procentowa podatku dla łącznego dochodu (polskiego i zagranicznego) wynosi 15,69%
     - podatek od dochodu polskiego przy zastosowaniu stopy: 16 075 zł × 15,69% = 2522 zł
   - ulga abolicyjna: 4874 zł – 2522 zł = 2352 zł
   - ulga abolicyjna możliwa do odliczenia: 1360 zł
   - podatek należny: 4874 zł – 1360 zł = 3514 zł

   Podatek pomniejszamy o odprowadzoną zaliczkę: 3514 zł – 1300 zł = 2214 zł.
   Kwota do zapłaty (w terminie do 30 kwietnia 2026 r.) wyniesie 2214 zł.

Powyższy przykład pokazano na formularzu rocznym PIT-36$_{(32)}$.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Wzór 2. PIT-36 – zeznanie roczne z załącznikami

POLTAX

POLA JASNE WYPEŁNIA PODATNIK, POLA CIEMNE WYPEŁNIA URZĄD. WYPEŁNIĆ DUŻYMI, DRUKOWANYMI LITERAMI, CZARNYM LUB NIEBIESKIM KOLOREM.
Składanie w wersji elektronicznej: www.podatki.gov.pl

1. ~~Identyfikator podatkowy NIP~~ / numer PESEL (niepotrzebne skreślić) podatnika	3. Nr dokumentu	4. Status
8 0 1 2 2 5 5 5 8 1 9		
2. Identyfikator podatkowy NIP / numer PESEL (niepotrzebne skreślić) małżonka		

Prawidłowe wypełnienie formularza ułatwi wcześniejsze zapoznanie się z broszurą informacyjną. Pola oznaczone kolorem zielonym wypełniają wyłącznie podatnicy, którzy uzyskiwali przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej lub z działów specjalnych produkcji rolnej.

PIT-36

Zeznanie o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty)

za rok podatkowy **5. Rok** 2025

Formularz przeznaczony jest dla podatników, do których ma zastosowanie art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych zwanej dalej „ustawą", a osiągnięte przez nich dochody (poniesione straty) oraz dokonywane odliczenia nie mieszczą się w zakresie zeznania PIT-37.

Podstawa prawna:	Art. 45 ust. 1 ustawy.
Termin składania:	Od 15 lutego do 30 kwietnia roku następującego po roku podatkowym, z zastrzeżeniem art. 45 ust. 7 ustawy.
Miejsce składania:	Urząd, o którym mowa w art. 45 ustawy, zwany dalej „urzędem".

6. Wybór sposobu rozliczenia podatku (zaznaczyć właściwe kwadraty):

☒ 1. indywidualnie ☐ 2. wspólnie z małżonkiem, zgodnie z wnioskiem, o którym mowa w art. 6 ust. 2 ustawy ☐ 3. w sposób przewidziany dla wdów i wdowców ☐ 4. w sposób przewidziany dla osób samotnie wychowujących dzieci

7. ☐ w sposób przewidziany w art. 29 ust. 4 ustawy – podatnik

8. ☐ w sposób przewidziany w art. 29 ust. 4 ustawy – małżonek

Zaznaczenie odpowiednich kwadratów traktuje się na równi ze złożeniem wniosku o zastosowanie wskazanego sposobu rozliczenia podatku. Kwadrat w poz. 7 lub 8 zaznacza się łącznie z kwadratem 1, 2, 3 albo 4 w poz. 6.

A. Miejsce i cel składania zeznania

9. Urząd, do którego jest adresowane zeznanie
URZĄD SKARBOWY W BIAŁOGARDZIE

10. Cel złożenia formularza (zaznaczyć właściwy kwadrat):
☒ 1. złożenie zeznania ☐ 2. korekta zeznania

11. Rodzaj korekty (zaznaczyć właściwy kwadrat):
☐ 1. korekta zeznania, o której mowa w art. 81 Ordynacji podatkowej[1)]
☐ 2. korekta zeznania, o której mowa w art. 81b § 1a Ordynacji podatkowej[2)]

B. Dane identyfikacyjne i aktualny adres zamieszkania

Można nie podawać adresu zamieszkania małżonka, jeżeli w poz. 6 zaznaczono kwadrat nr 2 i adres małżonka jest taki sam jak adres zamieszkania podatnika. Adresu małżonka nie podaje się, jeżeli w poz. 6 zaznaczono kwadrat nr 3.

B.1. Dane podatnika

12. Nazwisko	13. Pierwsze imię	14. Data urodzenia (dzień - miesiąc - rok)
KOTECKI	MARCIN	25.12.1980

15. Kraj	16. Województwo	17. Powiat
POLSKA	ZACHODNIOPOMORSKIE	ŚWIDWIŃSKI

18. Gmina	19. Ulica	20. Nr domu	21. Nr lokalu
POŁCZYN-ZDRÓJ	MICKIEWICZA	16	12

22. Miejscowość	23. Kod pocztowy
POŁCZYN-ZDRÓJ	78-320

B.2. Dane małżonka

24. Nazwisko	25. Pierwsze imię	26. Data urodzenia (dzień - miesiąc - rok)

27. Kraj	28. Województwo	29. Powiat

30. Gmina	31. Ulica	32. Nr domu	33. Nr lokalu

34. Miejscowość	35. Kod pocztowy

eprasa.pl 9aca7d8bf5

POLTAX

POLA JASNE WYPEŁNIA PODATNIK, POLA CIEMNE WYPEŁNIA URZĄD. WYPEŁNIĆ DUŻYMI, DRUKOWANYMI LITERAMI, CZARNYM LUB NIEBIESKIM KOLOREM.
Składanie w wersji elektronicznej: www.podatki.gov.pl

C. Informacje dodatkowe

Należy zaznaczyć właściwe kwadraty. W przypadku zaznaczenia kwadratu w poz. 42 lub 43 należy wypełnić załącznik PIT/SE.

Podatnik	Małżonek	
36. ❑	37. ❑	korzystał, w roku podatkowym wykazanym w poz. 5, ze zwolnienia na podstawie art. 44 ust. 7a ustawy
38. ❑	39. ❑	korzystał, w jednym z pięciu lat poprzedzających rok wykazany w poz. 5, ze zwolnienia na podstawie art. 44 ust. 7a ustawy i w roku podatkowym wykazanym w poz. 5 dokonuje doliczenia na podstawie art. 44 ust. 7f ustawy
40. ❑	41. ❑	występuje o zwrot niewykorzystanego odliczenia na podstawie art. 26ea ustawy
42. ❑	43. ❑	korzystał, w roku podatkowym wykazanym w poz. 5, ze zwolnienia na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 63a lub 63b ustawy
44. ❑	45. ❑	wybrał metodę ustalania daty powstawania przychodów na podstawie art. 14 ust. 1j ustawy
46. ❑	47. ❑	wybrał metodę ustalania różnic kursowych, o której mowa w art. 14b ust. 2 ustawy
48. ❑	49. ❑	rezygnuje ze stosowania metody ustalania różnic kursowych, o której mowa w art. 14b ust. 2 ustawy
50. ❑	51. ❑	wybrał prowadzenie ksiąg rachunkowych na podstawie art. 24a ust. 5 ustawy
52. ❑	53. ❑	wybrał kwartalny sposób wpłacania zaliczek na podstawie art. 44 ust. 3g ustawy
54. ❑	55. ❑	wybrał wpłacanie zaliczek w formie uproszczonej na podstawie art. 44 ust. 6b ustawy
56. ❑	57. ❑	złożył sprawozdanie o realizacji uprzedniego porozumienia cenowego APA-P

Poz. 58 wypełniają podatnicy, którzy zaznaczyli kwadrat w poz. 38 lub 39.

58. Rok (podać rok, w którym podatnik / małżonek korzystał ze zwolnienia na podstawie art. 44 ust. 7a ustawy)

1. ⌊____⌋⌊____⌋⌊____⌋⌊____⌋ (podatnik) 2. ⌊____⌋⌊____⌋⌊____⌋⌊____⌋ (małżonek)

D. Przychody zwolnione od podatku na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 148, 152, 153 i 154 ustawy

Należy zaznaczyć właściwe kwadraty oraz wykazać przychody objęte zwolnieniami. Suma przychodów zwolnionych od podatku na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 148, 152, 153 i 154 ustawy nie może w roku podatkowym przekroczyć kwoty 85 528 zł. Limit ten przysługuje odrębnie podatnikowi i małżonkowi oraz obejmuje również przychody objęte zwolnieniami na podstawie wskazanych przepisów, które nie są wykazywane w tym zeznaniu. W przypadku zaznaczenia kwadratu w poz. 63 lub 64 należy do zeznania dołączyć PIT/O z wypełnioną częścią E zawierającą dane co najmniej czworga dzieci uprawniających do ulgi dla rodzin 4+.

Rodzaj zwolnienia	podatnik	małżonek
Ulga dla młodych, o której mowa w art. 21 ust. 1 pkt 148 ustawy	59. ❑	60. ❑
Ulga na powrót, o której mowa w art. 21 ust. 1 pkt 152 ustawy	61. ❑	62. ❑
Ulga dla rodzin 4+, o której mowa w art. 21 ust. 1 pkt 153 ustawy	63. ❑	64. ❑
Ulga dla pracujących seniorów, o której mowa w art. 21 ust. 1 pkt 154 ustawy	65. ❑	66. ❑

Rodzaj przychodów	podatnik zł, gr	małżonek zł, gr
Przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej, spółdzielczego stosunku pracy	67.	68.
Przychody z umów zlecenia, o których mowa w art. 13 pkt 8 ustawy	69.	70.
Przychody z praktyk absolwenckich i staży uczniowskich	71.	72.
Przychody z zasiłku macierzyńskiego	73.	74.
Przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej	75.	76.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

POLTAX

POLA JASNE WYPEŁNIA PODATNIK, POLA CIEMNE WYPEŁNIA URZĄD. WYPEŁNIĆ DUŻYMI, DRUKOWANYMI LITERAMI, CZARNYM LUB NIEBIESKIM KOLOREM.
Składanie w wersji elektronicznej: www.podatki.gov.pl

E. Dochody / straty ze źródeł przychodów

E.1. Dochody i straty podatnika

Źródła przychodów	Przychód zł, gr	Koszty uzyskania przychodów zł, gr	Dochód[3] (b – c) zł, gr	Strata[3] (c – b) zł, gr	Należna zaliczka, w tym zaliczka pobrana przez płatnika lub przekazana płatnikowi (spółce nieruchomościowej) zł
a	b	c	d	e	f
1. Stosunek służbowy, stosunek pracy praca nakładcza, spółdzielczy stosunek pracy W poz. 82 należy wykazać przychody, do których w poz. 83 podatnik stosuje 50% koszty uzyskania przychodów na podstawie art. 22 ust. 9 pkt 3 ustawy.	77. 74 950,00 82.	78. 1 750,00 83.	79. 73 200,00	80.	81. 1 300
2. Emerytury – renty oraz inne krajowe świadczenia, o których mowa w art. 34 ust. 7 ustawy	84.		85.		86.
3. Pozarolnicza działalność gospodarcza[4] Poz. 92 wypełniają podatnicy, którzy zaznaczyli kwadrat w poz. 36.	87.	88.	89. 92.	90.	91.
4. Działy specjalne produkcji rolnej	93.	94.	95.	96.	97.
5. Działalność wykonywana osobiście, o której mowa w art. 13 ustawy W poz. 103 należy wykazać przychody z umów zlecenia, o których mowa w art. 13 pkt 8 ustawy, w poz. 104 koszty uzyskania dotyczące tych przychodów.	98. 103.	99. 104.	100.	101.	102.
6. Prawa autorskie i inne prawa, o których mowa w art. 18 ustawy W poz. 110 należy wykazać przychody, do których w poz. 111 podatnik stosuje 50% koszty uzyskania przychodów na podstawie art. 22 ust. 9 pkt 1–3 ustawy.	105. 110.	106. 111.	107.	108.	109.
7. Odpłatne zbycie rzeczy określonych w art. 10 ust. 1 pkt 8 lit. d ustawy	112.	113.	114.	115.	
8. Działalność nierejestrowana, określona w art. 20 ust. 1ba ustawy	116.	117.	118.	119.	
9. Sprzedaż przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych	120.	121.	122.	123.	
10. Inne źródła, niewymienione w wierszach od 1 do 9 W poz. 129 należy wykazać przychody z emerytury – renty z zagranicy. W poz. 131 należy wykazać przychody z praktyk absolwenckich oraz staży uczniowskich. W poz. 133 należy wykazać przychody z zasiłku macierzyńskiego.	124. 129. 131. 133.	125.	126. 130. 132. 134.	127.	128.
11. RAZEM[5] Suma kwot z wierszy od 1 do 10.	135. 74 950,00	136. 1 750,00	137. 73 200,00		138. 1 300

E.2. Dochody i straty małżonka

1. Stosunek służbowy, stosunek pracy, praca nakładcza, spółdzielczy stosunek pracy W poz. 144 należy wykazać przychody, do których w poz. 145 małżonek stosuje 50% koszty uzyskania przychodów na podstawie art. 22 ust. 9 pkt 3 ustawy.	139. 144.	140. 145.	141.	142.	143.
2. Emerytury – renty oraz inne krajowe świadczenia, o których mowa w art. 34 ust. 7 ustawy	146.		147.		148.
3. Pozarolnicza działalność gospodarcza[4] Poz. 154 wypełniają podatnicy, którzy zaznaczyli kwadrat w poz. 37.	149.	150.	151. 154.	152.	153.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

POLTAX

POLA JASNE WYPEŁNIA PODATNIK, POLA CIEMNE WYPEŁNIA URZĄD. WYPEŁNIĆ DUŻYMI, DRUKOWANYMI LITERAMI, CZARNYM LUB NIEBIESKIM KOLOREM.
Składanie w wersji elektronicznej: www.podatki.gov.pl

4. Działy specjalne produkcji rolnej	**155.**	**156.**	**157.**	**158.**	**159.**
5. Działalność wykonywana osobiście, o której mowa w art. 13 ustawy W poz. 165 należy wykazać przychody z umów zlecenia, o których mowa w art. 13 pkt 8 ustawy, w poz. 166 koszty uzyskania dotyczące tych przychodów.	**160.**	**161.**	**162.**	**163.**	**164.**
	165.	**166.**			
6. Prawa autorskie i inne prawa, o których mowa w art. 18 ustawy W poz. 172 należy wykazać przychody, do których w poz. 173 małżonek stosuje 50% koszty uzyskania przychodów na podstawie art. 22 ust. 9 pkt 1–3 ustawy.	**167.**	**168.**	**169.**	**170.**	**171.**
	172.	**173.**			
7. Odpłatne zbycie rzeczy określonych w art. 10 ust. 1 pkt 8 lit. d ustawy	**174.**	**175.**	**176.**	**177.**	
8. Działalność nierejestrowana, określona w art. 20 ust. 1ba ustawy	**178.**	**179.**	**180.**	**181.**	
9. Sprzedaż przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych	**182.**	**183.**	**184.**	**185.**	
10. Inne źródła, niewymienione w wierszach od 1 do 9	**186.**	**187.**	**188.**	**189.**	**190.**
W poz. 191 należy wykazać przychody z emerytury – renty z zagranicy.	**191.**		**192.**		
W poz. 193 należy wykazać przychody z praktyk absolwenckich oraz staży uczniowskich.	**193.**		**194.**		
W poz. 195 należy wykazać przychody z zasiłku macierzyńskiego.	**195.**		**196.**		
11. RAZEM[5] Suma kwot z wierszy od 1 do 10.	**197.**	**198.**	**199.**		**200.**

E.3. Dochody małoletnich dzieci

	podatnik zł, gr	małżonek zł, gr
Dochód – wykazany w załączniku PIT/M	**201.**	**202.**
Należna zaliczka, w tym zaliczka pobrana przez płatnika – wykazana w załączniku PIT/M	**203.**	**204.**

F. Odliczenie strat i składek na ubezpieczenia społeczne

Suma odliczeń podatnika nie może przekroczyć dochodu z poz. 137 i 201, suma odliczeń małżonka nie może przekroczyć dochodu z poz. 199 i 202.

	zł, gr	zł, gr
205. Straty z lat ubiegłych (wymienić źródła):	**206.**	**207.**
Składki na ubezpieczenia społeczne Odliczenie podatnika nie może przekroczyć sumy kwot z poz. 137 i 201 pomniejszonej o kwotę z poz. 206. Odliczenie małżonka nie może przekroczyć sumy kwot z poz. 199 i 202 pomniejszonej o kwotę z poz. 207.	**208.** 3 925,00	**209.**
Dochód po odliczeniu strat i składek na ubezpieczenia społeczne Od sumy kwot z poz. 137 i 201 należy odjąć sumę kwot z poz. 206 i 208 (podatnik). Od sumy kwot z poz. 199 i 202 należy odjąć sumę kwot z poz. 207 i 209 (małżonek).	**210.** 69 275,00	**211.**

G. Odliczenia od dochodu / zwolnienie

Suma odliczeń podatnika nie może przekroczyć dochodu z poz. 210, suma odliczeń małżonka nie może przekroczyć dochodu z poz. 211, z tym, że suma odliczeń wykazanych przez podatnika w poz. 214, 216, 218, 220, 222, 224 oraz 226 nie może przekroczyć dochodu z poz. 89; suma odliczeń wykazanych przez małżonka w poz. 215, 217, 219, 221, 223, 225 oraz 227 nie może przekroczyć dochodu z poz. 151.

	zł, gr	zł, gr
Odliczenia - wykazane w części B załącznika PIT/O Odliczenie podatnika nie może przekroczyć kwoty z poz. 210. Odliczenie małżonka nie może przekroczyć kwoty z poz. 211.	**212.** 0,00	**213.**
Odliczenie z tytułu kosztów uzyskania przychodów poniesionych na działalność badawczo-rozwojową, na podstawie art. 26e ustawy Nie wykazuje się kosztów uzyskania przychodów poniesionych na działalność badawczo-rozwojową, które podatnik wykazuje w załączniku PIT/IP.	**214.**	**215.**
Odliczenie z tytułu kosztów produkcji próbnej nowego produktu i wprowadzenia na rynek nowego produktu, na podstawie art. 26ga ustawy	**216.**	**217.**
Odliczenie z tytułu kosztów uzyskania przychodów poniesionych w celu zwiększenia przychodów ze sprzedaży produktów, na podstawie art. 26gb ustawy	**218.**	**219.**
Odliczenie z tytułu kosztów uzyskania przychodów poniesionych na działalność sportową, kulturalną oraz wspierającą szkolnictwo wyższe i naukę, na podstawie art. 26ha ustawy	**220.**	**221.**
Odliczenie z tytułu wydatków na nabycie terminala płatniczego oraz wydatków związanych z obsługą transakcji płatniczych przy użyciu terminala płatniczego, na podstawie art. 26hd ustawy	**222.**	**223.**

eprasa.pl 9aca7d8bf5

POLTAX

POLA JASNE WYPEŁNIA PODATNIK, POLA CIEMNE WYPEŁNIA URZĄD. WYPEŁNIĆ DUŻYMI, DRUKOWANYMI LITERAMI, CZARNYM LUB NIEBIESKIM KOLOREM.
Składanie w wersji elektronicznej: www.podatki.gov.pl

Odliczenie z tytułu zatrudnienia żołnierzy terytorialnej służby wojskowej lub żołnierzy aktywnej rezerwy, na podstawie art. 26he ustawy	**224.**	**225.**
Odliczenie z tytułu kosztów uzyskania przychodów poniesionych na robotyzację, na podstawie art. 52jb ustawy	**226.**	**227.**
Ulga odsetkowa - wykazana w części B.1. załącznika PIT/D	**228.**	**229.**
Dodatkowa obniżka - na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 stycznia 1995 r. w sprawie odliczeń od dochodu wydatków inwestycyjnych oraz obniżek podatku dochodowego w gminach zagrożonych szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym - zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych	**230.**	**231.**
Dochód po odliczeniach Od kwoty z poz. 210 należy odjąć sumę kwot z poz. 212, 214, 216, 218, 220, 222, 224, 226, 228 i 230 (podatnik). Od kwoty z poz. 211 należy odjąć sumę kwot z poz. 213, 215, 217, 219, 221, 223, 225, 227, 229 i 231 (małżonek).	**232.** 69 275,00	**233.**
Odliczenia wydatków mieszkaniowych - wykazane w części B.3. załącznika PIT/D Odliczenia nie mogą przekroczyć kwoty z poz. 232 (podatnik). Odliczenia nie mogą przekroczyć kwoty z poz. 233 (małżonek). Nadwyżka odliczeń ponad kwotę z poz. 232 lub 233 podlega odliczeniu w następnych latach.	**234.**	**235.**
Dochód zwolniony od podatku - na podstawie przepisów wykonawczych do ustawy z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych	**236.**	**237.**

H. Ustalenie podstawy obliczenia podatku / straty

H.1. Zwiększenia podstawy obliczenia podatku / zmniejszenia straty

	zł, gr	zł, gr
Utrata prawa do odliczeń z tytułu ulg inwestycyjnych Należy wpisać kwoty dokonanych odliczeń, do których utracono prawo.	**238.**	**239.**
Zwiększenia podstawy obliczenia podatku	**240.**	**241.**
Zmniejszenia straty z pozarolniczej działalności gospodarczej	**242.**	**243.**
Zmniejszenia straty z działów specjalnych produkcji rolnej	**244.**	**245.**
Strata z pozarolniczej działalności gospodarczej po zmniejszeniach	**246.**	**247.**
Strata z działów specjalnych produkcji rolnej po zmniejszeniach	**248.**	**249.**

H.2. Zwiększenia / zmniejszenia straty o wartość wierzytelności i zobowiązań wynikających z transakcji handlowych zawartych w ramach pozarolniczej działalności gospodarczej

	zł, gr	zł, gr
Zwiększenia straty na podstawie art. 26i ust. 2 pkt 1 oraz ust. 8 ustawy Należy wpisać kwotę zwiększającą stratę[6] w części, w jakiej nie została uwzględniona w załączniku PIT/IP – jeżeli kwota w poz. 246 jest większa od 0 (podatnik); jeżeli kwota w poz. 247 jest większa od 0 (małżonek).	**250.**	**251.**
Strata po zwiększeniach Do kwoty z poz. 246 należy dodać kwotę z poz. 250 (podatnik). Do kwoty z poz. 247 należy dodać kwotę z poz. 251 (małżonek).	**252.** 0,00	**253.**
Zmniejszenia straty na podstawie art. 26i ust. 2 pkt 2 oraz ust. 7 ustawy Należy wpisać kwotę zmniejszającą stratę[7] w części, w jakiej nie została uwzględniona w załączniku PIT/IP - jeżeli kwota w poz. 246 jest większa od 0 (podatnik); jeżeli kwota w poz. 247 jest większa od 0 (małżonek).	**254.**	**255.**
Strata po zmniejszeniach – do odliczenia w kolejnych latach Od kwoty z poz. 252 należy odjąć kwotę z poz. 254 (podatnik); jeżeli różnica jest liczbą ujemną, należy wpisać 0. Od kwoty z poz. 253 należy odjąć kwotę z poz. 255 (małżonek); jeżeli różnica jest liczbą ujemną, należy wpisać 0.	**256.** 0,00	**257.**
Doliczenie do podstawy obliczenia podatku Od kwoty z poz. 254 należy odjąć kwotę z poz. 252 (podatnik); jeżeli różnica jest liczbą ujemną, należy wpisać 0. Od kwoty z poz. 255 należy odjąć kwotę z poz. 253 (małżonek); jeżeli różnica jest liczbą ujemną, należy wpisać 0.	**258.**	**259.**

H.3. Zwiększenia / zmniejszenia straty o wartość wierzytelności i zobowiązań wynikających z transakcji handlowych zawartych w ramach działów specjalnych produkcji rolnej

	zł, gr	zł, gr
Zwiększenia straty na podstawie art. 26i ust. 2 pkt 1 oraz ust. 8 ustawy Należy wpisać kwotę zwiększającą stratę[6] – jeżeli kwota w poz. 248 jest większa od 0 (podatnik); jeżeli kwota w poz. 249 jest większa od 0 (małżonek).	**260.**	**261.**
Strata po zwiększeniach Do kwoty z poz. 248 należy dodać kwotę z poz. 260 (podatnik). Do kwoty z poz. 249 należy dodać kwotę z poz. 261 (małżonek).	**262.** 0,00	**263.**
Zmniejszenia straty na podstawie art. 26i ust. 2 pkt 2 oraz ust. 7 ustawy Należy wpisać kwotę zmniejszającą stratę[7] – jeżeli kwota w poz. 248 jest większa od 0 (podatnik); jeżeli kwota w poz. 249 jest większa od 0 (małżonek).	**264.**	**265.**
Strata po zmniejszeniach – do odliczenia w kolejnych latach Od kwoty z poz. 262 należy odjąć kwotę z poz. 264 (podatnik); jeżeli różnica jest liczbą ujemną, należy wpisać 0. Od kwoty z poz. 263 należy odjąć kwotę z poz. 265 (małżonek); jeżeli różnica jest liczbą ujemną, należy wpisać 0.	**266.** 0,00	**267.**
Doliczenie do podstawy obliczenia podatku Od kwoty z poz. 264 należy odjąć kwotę z poz. 262 (podatnik); jeżeli różnica jest liczbą ujemną, należy wpisać 0. Od kwoty z poz. 265 należy odjąć kwotę z poz. 263 (małżonek); jeżeli różnica jest liczbą ujemną, należy wpisać 0.	**268.**	**269.**

eprasa.pl 9aca7d8bf5

POLTAX

POLA JASNE WYPEŁNIA PODATNIK, POLA CIEMNE WYPEŁNIA URZĄD. WYPEŁNIĆ DUŻYMI, DRUKOWANYMI LITERAMI, CZARNYM LUB NIEBIESKIM KOLOREM.
Składanie w wersji elektronicznej: www.podatki.gov.pl

H.4. Zwiększenia / zmniejszenia straty o wartość wierzytelności i zobowiązań wynikających z transakcji handlowych zawartych w ramach działalności polegającej na sprzedaży przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych

	zł, gr	zł, gr
Zwiększenia straty na podstawie art. 26i ust. 2 pkt 1 oraz ust. 8 ustawy Należy wpisać kwotę zwiększającą stratę[6] – jeżeli kwota w poz. 123 jest większa od 0 (podatnik); jeżeli kwota w poz. 185 jest większa od 0 (małżonek).	**270.**	**271.**
Strata po zwiększeniach Do kwoty z poz. 123 należy dodać kwotę z poz. 270 (podatnik). Do kwoty z poz. 185 należy dodać kwotę z poz. 271 (małżonek).	**272.** 0,00	**273.**
Zmniejszenia straty na podstawie art. 26i ust. 2 pkt 2 oraz ust. 7 ustawy Należy wpisać kwotę zmniejszającą stratę[7] – jeżeli kwota w poz. 123 jest większa od 0 (podatnik); jeżeli kwota w poz. 185 jest większa od 0 (małżonek).	**274.**	**275.**
Strata po zmniejszeniach – do odliczenia w kolejnych latach Od kwoty z poz. 272 należy odjąć kwotę z poz. 274 (podatnik); jeżeli różnica jest liczbą ujemną, należy wpisać 0. Od kwoty z poz. 273 należy odjąć kwotę z poz. 275 (małżonek); jeżeli różnica jest liczbą ujemną, należy wpisać 0.	**276.** 0,00	**277.**
Doliczenie do podstawy obliczenia podatku Od kwoty z poz. 274 należy odjąć kwotę z poz. 272 (podatnik); jeżeli różnica jest liczbą ujemną, należy wpisać 0. Od kwoty z poz. 275 należy odjąć kwotę z poz. 273 (małżonek); jeżeli różnica jest liczbą ujemną, należy wpisać 0.	**278.**	**279.**

H.5. Podstawa obliczenia podatku po uwzględnieniu kwot z części H.1., H.2., H.3. i H.4.

	zł, gr	zł, gr
Podstawa obliczenia podatku Od kwoty z poz. 232 należy odjąć kwoty z poz. 234 i 236, a następnie dodać kwoty z poz. 240, 258, 268 i 278 (podatnik). Jeżeli wynik jest liczbą ujemną, należy wpisać 0. Od kwoty z poz. 233 należy odjąć kwoty z poz. 235 i 237, a następnie dodać kwoty z poz. 241, 259, 269 i 279 (małżonek). Jeżeli wynik jest liczbą ujemną, należy wpisać 0.	**280.** 69 275,00	**281.**

H.6. Zwiększenia / zmniejszenia podstawy obliczenia podatku o wartość wierzytelności i zobowiązań wynikających z transakcji handlowych

H.6.1. Zwiększenia podstawy obliczenia podatku

	zł, gr	zł, gr
Wartość zobowiązań i wierzytelności zwiększających podstawę obliczenia podatku, o których mowa w art. 26i ust. 1 pkt 2 i ust. 7 ustawy Należy wpisać wartość zobowiązań i wierzytelności[7] wynikających z transakcji handlowych zawartych w ramach: - pozarolniczej działalności gospodarczej, w części, w jakiej nie zostały uwzględnione w załączniku PIT/IP – jeżeli kwota w poz. 246 jest równa 0 (podatnik); jeżeli kwota w poz. 247 jest równa 0 (małżonek), - działów specjalnych produkcji rolnej – jeżeli kwota w poz. 248 jest równa 0 (podatnik); jeżeli kwota w poz. 249 jest równa 0 (małżonek), - działalności polegającej na sprzedaży przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych – jeżeli kwota w poz. 123 jest równa 0 (podatnik); jeżeli kwota w poz. 185 jest równa 0 (małżonek).	**282.**	**283.**

H.6.2. Zmniejszenia podstawy obliczenia podatku

	zł, gr	zł, gr
Wartość wierzytelności i zobowiązań zmniejszających podstawę obliczenia podatku, o których mowa w art. 26i ust. 1 pkt 1 i ust. 8 ustawy Należy wpisać wartość wierzytelności i zobowiązań[6] wynikających z transakcji handlowych zawartych w ramach: - pozarolniczej działalności gospodarczej, w części, w jakiej nie zostały uwzględnione w załączniku PIT/IP – jeżeli kwota w poz. 246 jest równa 0 (podatnik); jeżeli kwota w poz. 247 jest równa 0 (małżonek), - działów specjalnych produkcji rolnej – jeżeli kwota w poz. 248 jest równa 0 (podatnik); jeżeli kwota w poz. 249 jest równa 0 (małżonek), - działalności polegającej na sprzedaży przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych – jeżeli kwota w poz. 123 jest równa 0 (podatnik); jeżeli kwota w poz. 185 jest równa 0 (małżonek).	**284.**	**285.**

H.6.3. Podstawa obliczenia podatku po uwzględnieniu kwot z części H.6.1. i H.6.2.

	zł, gr	zł, gr
Podstawa obliczenia podatku po zwiększeniach i zmniejszeniach Do kwoty z poz. 280 należy dodać kwotę z poz. 282, a następnie odjąć kwotę z poz. 284 (podatnik). Do kwoty z poz. 281 należy dodać kwotę z poz. 283, a następnie odjąć kwotę z poz. 285 (małżonek). Jeżeli wynik jest liczbą ujemną, należy wpisać 0.	**286.** 69 275,00	**287.**
Wartość nieodliczonych w poprzednich latach wierzytelności i zobowiązań zmniejszających podstawę obliczenia podatku Kwota odliczenia nie może być wyższa od kwoty z poz. 286 (podatnik). Kwota odliczenia nie może być wyższa od kwoty z poz. 287 (małżonek).	**288.**	**289.**
Podstawa obliczenia podatku po odliczeniu Od kwoty z poz. 286 należy odjąć kwotę z poz. 288 (podatnik). Od kwoty z poz. 287 należy odjąć kwotę z poz. 289 (małżonek).	**290.** 69 275,00	**291.**

I. Obliczenie podatku

	zł, gr	zł, gr
Podstawa obliczenia podatku Należy wpisać sumę kwot z poz. 290 i 291.	**292.**	69 275,00
Dochody osiągnięte za granicą, o które jest zwiększona podstawa obliczenia podatku do ustalenia stopy procentowej (przeliczone na złote)	**293.** 99 960,00	**294.**
Podstawa obliczenia podatku (po zaokrągleniu do pełnych złotych) Jeżeli w poz. 6 zaznaczono kwadrat nr 1, należy wpisać kwotę z poz. 292, w pozostałych przypadkach należy wpisać połowę kwoty z poz. 292.	**295.**	69 275 zł
Obliczony podatek – zgodnie z art. 27 ust. 1–8 ustawy (w przypadku uzyskania dochodów wymienionych w poz. 293 i 294 należy obliczyć podatek z zastosowaniem stopy procentowej) Jeżeli w poz. 6 zaznaczono kwadrat nr 2, 3 albo 4, tak obliczony podatek należy pomnożyć przez dwa; jeżeli wynik jest liczbą ujemną, należy wpisać 0.	**296.**	10 869,25
Doliczenia do podatku — **297. Tytuł** (wymienić):	**298.**	
Podatek zapłacony za granicą – zgodnie z art. 27 ust. 9 i 9a ustawy (przeliczony na złote)	**299.** 5 995,00	**300.**

eprasa.pl 9aca7d8bf5

POLTAX

POLA JASNE WYPEŁNIA PODATNIK, POLA CIEMNE WYPEŁNIA URZĄD. WYPEŁNIĆ DUŻYMI, DRUKOWANYMI LITERAMI, CZARNYM LUB NIEBIESKIM KOLOREM.
Składanie w wersji elektronicznej: www.podatki.gov.pl

Podatek Do kwoty z poz. 296 należy dodać kwotę z poz. 298 i odjąć sumę kwot z poz. 299 i 300. Jeżeli różnica jest liczbą ujemną, należy wpisać 0.	**301.**	4 874,25

J. Odliczenia od podatku

		zł, gr		zł, gr
Odliczenia od podatku – wykazane w części C załącznika PIT/O Suma odliczanych kwot nie może przekroczyć podatku z poz. 301.	**302.**	1 360,00	**303.**	
Podatek po odliczeniach Od kwoty z poz. 301 należy odjąć sumę kwot z poz. 302 i 303.	**304.**	3 514,25		
Odliczenia od podatku wydatków mieszkaniowych – wykazane w części C.2. załącznika PIT/D Odliczenia nie mogą przekroczyć kwoty z poz. 304. Nadwyżka odliczeń ponad kwotę z poz. 304 podlega odliczeniu w następnych latach.	**305.**			

K. Obliczenie zobowiązania podatkowego

		zł, gr
Podatek należny (po zaokrągleniu do pełnych złotych) Od kwoty z poz. 304 należy odjąć kwotę z poz. 305.	**306.**	3 514 zł
Suma należnych zaliczek za rok podatkowy, w tym zaliczek pobranych przez płatników lub przekazanych płatnikom (spółkom nieruchomościowym) Suma kwot z poz. 138, 200, 203 i 204.	**307.**	1 300,00
Różnica między podatkiem należnym a sumą należnych zaliczek za rok podatkowy, w tym zaliczek pobranych przez płatników lub przekazanych płatnikom (spółkom nieruchomościowym) Od kwoty z poz. 306 należy odjąć kwotę z poz. 307. Jeżeli różnica jest liczbą ujemną, należy wpisać 0.	**308.**	2 214,00
Różnica między sumą należnych zaliczek za rok podatkowy, w tym zaliczek pobranych przez płatników lub przekazanych płatnikom (spółkom nieruchomościowym), a podatkiem należnym Od kwoty z poz. 307 należy odjąć kwotę z poz. 306. Jeżeli różnica jest liczbą ujemną, należy wpisać 0.	**309.**	

L. Zaliczki, o których mowa w art. 44 ust. 1 ustawy, oraz podatek, o którym mowa w art. 30g ustawy

Pozycje dotyczące należnych zaliczek oraz zapłaconych zaliczek wypełniają również podatnicy, o których mowa w art. 44 ust. 14 ustawy.

L.1. Zaliczki, o których mowa w art. 44 ust. 1 ustawy, oraz podatek, o którym mowa w art. 30g ustawy – podatnik

Miesiące	I	II	III / I kwartał	IV	V	VI / II kwartał	
Należna zaliczka	**310.** zł	**311.** zł	**312.** zł	**313.** zł	**314.** zł	**315.** zł	
Należny podatek, o którym mowa w art. 30g ustawy	**316.** zł	**317.** zł	**318.** zł	**319.** zł	**320.** zł	**321.** zł	
Zapłacony podatek, o którym mowa w art. 30g ustawy	**322.** zł	**323.** zł	**324.** zł	**325.** zł	**326.** zł	**327.** zł	
Zapłacona zaliczka	**328.** zł	**329.** zł	**330.** zł	**331.** zł	**332.** zł	**333.** zł	
Miesiące	**VII**	**VIII**	**IX / III kwartał**	**X**	**XI**	**XII / IV kwartał**	**Razem**
Należna zaliczka	**334.** zł	**335.** zł	**336.** zł	**337.** zł	**338.** zł	**339.** zł	**340.** zł
Należny podatek, o którym mowa w art. 30g ustawy	**341.** zł	**342.** zł	**343.** zł	**344.** zł	**345.** zł	**346.** zł	**347.** zł
Zapłacony podatek, o którym mowa w art. 30g ustawy	**348.** zł	**349.** zł	**350.** zł	**351.** zł	**352.** zł	**353.** zł	**354.** zł
Zapłacona zaliczka	**355.** zł	**356.** zł	**357.** zł	**358.** zł	**359.** zł	**360.** zł	**361.** zł

L.2. Zaliczki, o których mowa w art. 44 ust. 1 ustawy, oraz podatek, o którym mowa w art. 30g ustawy – małżonek

Miesiące	I	II	III / I kwartał	IV	V	VI / II kwartał	
Należna zaliczka	**362.** zł	**363.** zł	**364.** zł	**365.** zł	**366.** zł	**367.** zł	
Należny podatek, o którym mowa w art. 30g ustawy	**368.** zł	**369.** zł	**370.** zł	**371.** zł	**372.** zł	**373.** zł	
Zapłacony podatek, o którym mowa w art. 30g ustawy	**374.** zł	**375.** zł	**376.** zł	**377.** zł	**378.** zł	**379.** zł	
Zapłacona zaliczka	**380.** zł	**381.** zł	**382.** zł	**383.** zł	**384.** zł	**385.** zł	
Miesiące	**VII**	**VIII**	**IX / III kwartał**	**X**	**XI**	**XII / IV kwartał**	**Razem**
Należna zaliczka	**386.** zł	**387.** zł	**388.** zł	**389.** zł	**390.** zł	**391.** zł	**392.** zł
Należny podatek, o którym mowa w art. 30g ustawy	**393.** zł	**394.** zł	**395.** zł	**396.** zł	**397.** zł	**398.** zł	**399.** zł
Zapłacony podatek, o którym mowa w art. 30g ustawy	**400.** zł	**401.** zł	**402.** zł	**403.** zł	**404.** zł	**405.** zł	**406.** zł
Zapłacona zaliczka	**407.** zł	**408.** zł	**409.** zł	**410.** zł	**411.** zł	**412.** zł	**413.** zł

eprasa.pl 9aca7d8bf5

POLTAX

POLA JASNE WYPEŁNIA PODATNIK, POLA CIEMNE WYPEŁNIA URZĄD. WYPEŁNIĆ DUŻYMI, DRUKOWANYMI LITERAMI, CZARNYM LUB NIEBIESKIM KOLOREM.
Składanie w wersji elektronicznej: www.podatki.gov.pl

M. Dodatkowy zwrot z tytułu ulgi na dzieci

	podatnik zł, gr	małżonek zł, gr
Składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne[8)]	**414.**	**415.**
Różnica między przysługującą ulgą na dzieci a ulgą na dzieci odliczoną w zeznaniu[9)] Podatnik – od sumy kwot z poz. 7 części E załącznika PIT/O należy odjąć kwotę wykazaną w części C tego załącznika w kolumnie „podatnik" w wierszu „Ulga na dzieci". Małżonek – od sumy kwot z poz. 8 części E załącznika PIT/O należy odjąć kwotę wykazaną w części C tego załącznika w kolumnie „małżonek" w wierszu „Ulga na dzieci".	**416.**	**417.**
Dodatkowy zwrot z tytułu ulgi na dzieci[10)] Suma kwot z poz. 416 i 417, nie więcej niż suma kwot z poz. 414 i 415.	**418.**	

N. Podatek do zapłaty / nadpłata / łączny zwrot

Suma wpłaconych zaliczek, zaliczek pobranych przez płatników lub przekazanych płatnikom (spółkom nieruchomościowym) oraz wpłaconego podatku, o którym mowa w art. 30g ustawy	**419.**	1 300 zł
Różnica między należnym podatkiem, o którym mowa w art. 30g ustawy, a podatkiem należnym Od sumy kwot z poz. 347 i 399 należy odjąć kwotę z poz. 306. Jeżeli wynik jest liczbą ujemną, należy wpisać 0.	**420.**	0 zł
Zryczałtowany podatek dochodowy, o którym mowa w art. 29, art. 30 i art. 30a ustawy, jeżeli podatek ten nie został pobrany przez płatnika, z wyjątkiem podatku wykazanego w poz. 423-426 oraz w części O (po zaokrągleniu do pełnych złotych[11)]).	**421.**	**422.**
Zryczałtowany podatek obliczony od przychodów (dochodów), o których mowa w art. 30a ust. 1 pkt 1–5 ustawy, uzyskanych poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej	**423.**	**424.**
Podatek zapłacony za granicą, o którym mowa w art. 30a ust. 9 ustawy (przeliczony na złote) Kwota z poz. 425 nie może przekroczyć kwoty z poz. 423 (podatnik). Kwota z poz. 426 nie może przekroczyć kwoty z poz. 424 (małżonek).	**425.**	**426.**
Różnica między zryczałtowanym podatkiem a podatkiem zapłaconym za granicą (po zaokrągleniu do pełnych złotych[11)]) Od kwoty z poz. 423 należy odjąć kwotę z poz. 425. Od kwoty z poz. 424 należy odjąć kwotę z poz. 426.	**427.**	**428.**
Podatek wykazany w załączniku PIT/IP	**429.** zł	**430.** zł
Podatek należny od dochodu wynikającego z cofniętego zezwolenia albo z uchylonej decyzji o wsparciu, jeżeli utrata prawa do zwolnienia nastąpiła w grudniu roku podatkowego, oraz niezapłacony podatek należny od dochodu wynikającego z cofniętego zezwolenia albo z uchylonej decyzji o wsparciu, jeżeli utrata prawa do zwolnienia nastąpiła w innym miesiącu roku podatkowego, na podstawie art. 21 ust. 5c ustawy	**431.** zł	**432.** zł
PODATEK DO ZAPŁATY Od sumy kwot z poz. 306, 420, 421, 422, 427, 428, 429, 430, 431 i 432 należy odjąć kwotę z poz. 419. Jeżeli wynik jest liczbą ujemną, należy wpisać 0.	**433.**	2 214,00
PODATEK DO ZAPŁATY POMNIEJSZONY O DODATKOWY ZWROT Z TYTUŁU ULGI NA DZIECI Od kwoty z poz. 433 należy odjąć kwotę z poz. 418. Jeżeli wynik jest liczbą ujemną, należy wpisać 0.	**434.**	2 214,00
NADPŁATA Od kwoty z poz. 419 należy odjąć sumę kwot z poz. 306, 420, 421, 422, 427, 428, 429, 430, 431 i 432. Jeżeli wynik jest liczbą ujemną, należy wpisać 0.	**435.**	
ŁĄCZNY ZWROT Od sumy kwot z poz. 418 i 435 należy odjąć kwotę z poz. 433. Jeżeli wynik jest liczbą ujemną, należy wpisać 0.	**436.**	0,00

O. Zryczałtowany podatek dochodowy, o którym mowa w art. 44 ust. 1b ustawy

Wypełniają osoby niemające miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uzyskujące przychody, o których mowa w art. 29 ustawy, bez pośrednictwa płatników.

O.1. Zryczałtowany podatek dochodowy – podatnik

Miesiące	I	II	III	IV	V	VI
Podatek	**437.** zł	**438.** zł	**439.** zł	**440.** zł	**441.** zł	**442.** zł
Miesiące	**VII**	**VIII**	**IX**	**X**	**XI**	**XII**
Podatek	**443.** zł	**444.** zł	**445.** zł	**446.** zł	**447.** zł	**448.** zł

O.2. Zryczałtowany podatek dochodowy – małżonek

Miesiące	I	II	III	IV	V	VI
Podatek	**449.** zł	**450.** zł	**451.** zł	**452.** zł	**453.** zł	**454.** zł
Miesiące	**VII**	**VIII**	**IX**	**X**	**XI**	**XII**
Podatek	**455.** zł	**456.** zł	**457.** zł	**458.** zł	**459.** zł	**460.** zł

P. Odsetki naliczone zgodnie z art. 22e ust. 1 pkt 4 i ust. 2 ustawy

P.1. Odsetki – podatnik

Miesiące	I	II	III	IV	V	VI
Odsetki	**461.** zł	**462.** zł	**463.** zł	**464.** zł	**465.** zł	**466.** zł
Miesiące	**VII**	**VIII**	**IX**	**X**	**XI**	**XII**
Odsetki	**467.** zł	**468.** zł	**469.** zł	**470.** zł	**471.** zł	**472.** zł

eprasa.pl 9aca7d8bf5

POLTAX

POLA JASNE WYPEŁNIA PODATNIK, POLA CIEMNE WYPEŁNIA URZĄD. WYPEŁNIĆ DUŻYMI, DRUKOWANYMI LITERAMI, CZARNYM LUB NIEBIESKIM KOLOREM.
Składanie w wersji elektronicznej: www.podatki.gov.pl

P.2. Odsetki – małżonek

Miesiące	I	II	III	IV	V	VI
Odsetki	473. zł	474. zł	475. zł	476. zł	477. zł	478. zł
Miesiące	**VII**	**VIII**	**IX**	**X**	**XI**	**XII**
Odsetki	479. zł	480. zł	481. zł	482. zł	483. zł	484. zł

Q. Należne zaliczki, o których mowa w art. 44 ust. 1a, 1c i 7 ustawy

Q.1. Należne zaliczki, o których mowa w art. 44 ust. 1a, 1c i 7 ustawy – podatnik

Miesiące	I	II	III	IV	V	VI
Należna zaliczka	485. zł	486. zł	487. zł	488. zł	489. zł	490. zł
Miesiące	**VII**	**VIII**	**IX**	**X**	**XI**	**XII**
Należna zaliczka	491. zł	492. zł	493. zł	494. zł	495. zł	496. zł

Q.2. Należne zaliczki, o których mowa w art. 44 ust. 1a, 1c i 7 ustawy – małżonek

Miesiące	I	II	III	IV	V	VI
Należna zaliczka	497. zł	498. zł	499. zł	500. zł	501. zł	502. zł
Miesiące	**VII**	**VIII**	**IX**	**X**	**XI**	**XII**
Należna zaliczka	503. zł	504. zł	505. zł	506. zł	507. zł	508. zł

R. Dochody (przychody) wykazywane na podstawie art. 45 ust. 3c ustawy

509. Dochody (przychody)

S. Wniosek o przekazanie 1,5% podatku należnego na rzecz organizacji pożytku publicznego (OPP)

Należy podać numer wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego (numer KRS) organizacji wybranej z wykazu prowadzonego na podstawie odrębnych przepisów oraz wysokość kwoty na jej rzecz. W poz. 512 można podać cel szczegółowy 1,5%, a zaznaczając kwadrat w poz. 513, wyrazić zgodę na przekazanie OPP swojego imienia, nazwiska i adresu wraz z informacją o kwocie z poz. 511.

510. Numer KRS	Wnioskowana kwota Kwota z poz. 511 nie może przekroczyć 1,5% kwoty z poz. 306 po zaokrągleniu do pełnych dziesiątek groszy w dół.	511.
0000030897		52,70
512. Cel szczegółowy 1,5%		**513. Wyrażam zgodę** ❑

T. Dane kontaktowe

W poz. 514 można podać numer telefonu, a w poz. 515 adres e-mail, ułatwiające kontakt z podatnikiem.

514. Telefon	515. E-mail

U. Informacje o załącznikach

W poz. 516–532 należy podać liczbę załączników. Poz. 533 i 534 wypełniają podatnicy, którzy załącznik PIT/D dołączyli do innego niż składane zeznanie. Jeśli w poz. 533 zaznaczono kwadrat nr 2, należy wypełnić poz. 535.

PIT/B	PIT/BR	PIT/DS	PIT/IP	SSE-R	PIT/SE
516.	517.	518.	519.	520.	521.
PIT/D	**PIT-2K**	**PIT/M**	**PIT/O**	**PIT/ZG**	**PIT/Z**
522.	523.	524.	525. 1	526. 2	527.
PIT/MIT	**PIT/WOT**	**PIT/PM**	**PIT/NZI**	**Certyfikat rezydencji**	
528.	529.	530.	531.	532.	

533. Załącznik PIT/D dołącza do swojego zeznania (zaznaczyć właściwy kwadrat):
❑ 1. podatnik ❑ 2. małżonek

534. Kod zeznania, do którego został dołączony załącznik PIT/D (zaznaczyć właściwy kwadrat):
❑ 1. PIT-28 ❑ 2. PIT-36 ❑ 3. PIT-37

535. Identyfikator podatkowy, nazwisko i imię małżonka oraz urząd, do którego zostało złożone zeznanie z załącznikiem PIT/D

eprasa.pl 9aca7d8bf5

POLTAX

POLA JASNE WYPEŁNIA PODATNIK, POLA CIEMNE WYPEŁNIA URZĄD. WYPEŁNIĆ DUŻYMI, DRUKOWANYMI LITERAMI, CZARNYM LUB NIEBIESKIM KOLOREM.
Składanie w wersji elektronicznej: www.podatki.gov.pl

V. Rachunek osobisty do zwrotu nadpłaty

Jeżeli z zeznania wynika nadpłata, w tej części można wskazać rachunek bankowy lub rachunek w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej (SKOK), inny niż związany z prowadzoną działalnością gospodarczą, na który ma nastąpić jej zwrot. Podaje się rachunek, **którego posiadaczem (współposiadaczem) jest podatnik lub małżonek**. Wskazanie rachunku, którego posiadaczem (współposiadaczem) nie jest podatnik, a jest nim małżonek, jest możliwe jedynie w przypadku zaznaczenia w poz. 6 kwadratu nr 2. Wskazany rachunek aktualizuje poprzednio zgłoszony rachunek służący do zwrotu podatku lub nadpłaty osoby wskazanej w poz. 536. Można nie wpisywać rachunku, jeżeli zgłoszony poprzednio jest aktualny.

536. Osoba zgłaszająca rachunek (należy zaznaczyć właściwe kwadraty; kwadrat nr 2 można zaznaczyć wyłącznie w przypadku zaznaczenia w poz. 6 kwadratu nr 2):

❑ 1. podatnik ❑ 2. małżonek

537. Kraj siedziby banku (oddziału) (uzupełnić wyłącznie, gdy wskazano rachunek zagraniczny)	**538. Waluta, w której jest prowadzony rachunek**

539. Pełny numer rachunku (w przypadku rachunku zagranicznego należy podać kod SWIFT)

1. Numer IBAN: **2. Kod SWIFT:**

W. Karta Dużej Rodziny (KDR)

Wypełnienie poz. 540 nie jest obowiązkowe.

540. Osoba posiadająca ważną KDR (kwadrat nr 2 można zaznaczyć wyłącznie w przypadku zaznaczenia w poz. 6 kwadratu nr 2):

❑ 1. podatnik ❑ 2. małżonek

X. Oświadczenie i podpis podatnika / małżonka / osoby reprezentującej podatnika lub małżonka

W przypadku zastosowania art. 6 ust. 2a ustawy, oświadczam pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania, że jest spełniony warunek przewidziany w tym przepisie.

541. Podpis podatnika	**542. Podpis małżonka**	**543. Imię i nazwisko oraz podpis osoby uprawnionej do podpisania zeznania w imieniu podatnika lub małżonka**

Objaśnienia

1) Ilekroć jest mowa o Ordynacji podatkowej, oznacza to ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa.
2) W przypadku zaznaczenia w poz. 11 kwadratu nr 2 korektę składa się wraz z uzasadnieniem przyczyn korekty.
3) Sposób obliczenia dochodu (straty) z pozarolniczej działalności gospodarczej nie ma zastosowania do podatników, którzy zaznaczyli kwadraty w poz. 36-39 (wypełniają załącznik PIT/Z) lub doliczają dochód z kwalifikowanych praw własności intelektualnej niepodlegający opodatkowaniu na podstawie art. 30ca ust. 1 ustawy, tj. według stawki 5%.
4) W wierszu 3 nie wykazuje się przychodu i kosztów uzyskania przychodu, które podatnik wykazuje w załą czniku PIT/IP lub PIT/SE.
5) Podatnicy, którzy zaznaczyli kwadraty w poz. 36 lub 37 (wypełniają załącznik PIT/Z), sumują kwoty z wierszy od 1 do 10, nie uwzględniając kwot dochodu z poz. 92 i 154.
6) Należy wpisać:
   - wartość wierzytelności, które do dnia złożenia zeznania podatkowego nie zostały uregulowane lub zbyte; uwzględnia się wartość wierzytelności w części, w jakiej nie została uregulowana lub zbyta, oraz
   - wartość zobowiązań uregulowanych w roku podatkowym, które w poprzednich latach zwiększyły podstawę obliczenia podatku lub zmniejszyły stratę; uwzględnia się wartość zobowiązania w części, w jakiej zostało uregulowane w roku podatkowym.
   Podatnik będący wspólnikiem spółki niebędącej osobą prawną wpisuje wartość wierzytelności/zobowiązań stosownie do swojego udziału.
7) Należy wpisać:
   - wartość zobowiązań, które do dnia złożenia zeznania podatkowego nie zostały uregulowane; uwzględnia się wartość zobowiązania w części, w jakiej nie zostało uregulowane, oraz
   - wartość wierzytelności uregulowanych lub zbytych w roku podatkowym, które w poprzednich latach zmniejszyły podstawę obliczenia podatku lub zwiększyły stratę; uwzględnia się wartość wierzytelności w części, w jakiej została uregulowana lub zbyta.
   Podatnik będący wspólnikiem spółki niebędącej osobą prawną wpisuje wartość wierzytelności/zobowiązań stosownie do swojego udziału.
8) Należy wykazać składki, o których mowa w art. 27f ust. 9 ustawy. W przypadku obojga rodziców, opiekunów prawnych dziecka albo rodziców zastępczych, którzy pozostają w związku małżeńskim przez cały rok podatkowy, należy wypełnić zarówno poz. 414, jak i poz. 415. Zasada ta obejmuje również podatnika, który zawarł związek małżeński przed rozpoczęciem roku podatkowego, a jego małżonek zmarł w trakcie roku podatkowego.
9) Poz. 417 wypełnia się jedynie w przypadku łącznego opodatkowania dochodów małżonków.
10) W przypadku obojga rodziców, opiekunów prawnych dziecka albo rodziców zastępczych, którzy pozostają w związku małżeńskim przez cały rok podatkowy i składają odrębne zeznania PIT-36 albo PIT-37, suma kwot z poz. „Dodatkowy zwrot z tytułu ulgi na dzieci" zeznań PIT-36 i PIT-37, każdego z małżonków, nie może przekroczyć sumy składek z poz. 414 i 415. Na podstawie art. 72 § 1a Ordynacji podatkowej dodatkowy zwrot z tytułu ulgi na dzieci traktuje się na równi z nadpłatą.
11) Zgodnie z art. 63 § 1a Ordynacji podatkowej, w przypadku zryczałtowanego podatku dochodowego, o którym mowa w art. 30a ust. 1 pkt 1–3 ustawy, kwotę należy zaokrąglić do pełnych groszy w górę.

Pouczenia

W przypadku niewpłacenia w obowiązujących terminach należności z poz. 433 albo 434 i 437–484 lub wpłacenia ich w niepełnej wysokości niniejsze zeznanie stanowi podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego, w tym również na odsetki od należności wykazanych w poz. 310-339, 341-346, 348-353, 355-360, 362-391, 393-398, 400-405, 407-412 i 485-508, zgodnie z art. 3a § 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Za podanie nieprawdy lub zatajenie prawdy i przez to narażenie podatku na uszczuplenie grozi odpowiedzialność przewidziana w Kodeksie karnym skarbowym.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

1. ~~Identyfikator podatkowy NIP~~ / numer PESEL podatnika (skreśl ten, którego nie wskazujesz)	2. Identyfikator podatkowy NIP / numer PESEL małżonka (skreśl ten, którego nie wskazujesz)
8 0 1 2 2 5 5 5 8 1 9	

PIT/O

Informacja o odliczeniach od dochodu (przychodu) i od podatku

za rok podatkowy | 3. Rok: 2025 | 4. Numer załącznika[1]: 1

PIT/O jest załącznikiem do zeznań: PIT-28, PIT-28S, PIT-36, PIT-36S, PIT-36L, PIT-36LS i PIT-37.
Załącznik wypełnij, jeśli korzystasz z odliczeń innych niż wykazane w załącznikach PIT/D, PIT/BR, PIT/WOT, informacjach PIT-CSR/PIT-CSRS, PIT-RB/PIT-RBS lub bezpośrednio w zeznaniach podatkowych.
Małżonkowie, którzy wspólnie rozliczają podatek, składają jeden załącznik PIT/O. Jeśli małżonkowie rozliczają podatek indywidualnie i oboje korzystają z odliczeń, załącznik PIT/O wypełnia i dołącza do swojego zeznania każdy z nich, wpisując w nim dane identyfikacyjne obojga.
Informacje jak wypełnić załącznik znajdziesz na stronie: www.podatki.gov.pl.
W formularzu wypełnij pola jasne. Wypełnij je czytelnie, czarnym lub niebieskim kolorem. Pola ciemne wypełni urząd skarbowy.

A. Dane identyfikacyjne

A.1. Dane podatnika

5. Nazwisko	6. Pierwsze imię	7. Data urodzenia (dzień - miesiąc - rok)
KOTECKI	MARCIN	25 12 1980

A.2. Dane małżonka

8. Nazwisko	9. Pierwsze imię	10. Data urodzenia (dzień - miesiąc - rok)

B. Odliczenia od dochodu (przychodu)

Suma kwot z wierszy od 1 do 11 w kolumnie „podatnik" oraz w kolumnie „małżonek" nie może przekroczyć wysokości dochodu (przychodu), od którego jest odliczana.

		podatnik zł, gr	małżonek zł, gr
1. Darowizny przekazane[2]:	- organizacjom na prowadzoną przez nie działalność pożytku publicznego w sferze zadań publicznych (art. 26 ust. 1 pkt 9 lit. a ustawy)[3]	11.	12.
	- na cele kultu religijnego (art. 26 ust. 1 pkt 9 lit. b ustawy)	13.	14.
	- na cele krwiodawstwa (art. 26 ust. 1 pkt 9 lit. c ustawy)	15.	16.
	- na cele kształcenia zawodowego (art. 26 ust. 1 pkt 9 lit. d ustawy)	17.	18.
	- na cele odbudowy Pałacu Saskiego, Pałacu Brühla oraz kamienic przy ulicy Królewskiej w Warszawie (art. 26 ust. 1 pkt 9 lit. e ustawy)	19.	20.
2. Darowizny wynikające z odrębnych ustaw[2]		21.	22.
3. Ulga rehabilitacyjna (art. 26 ust. 1 pkt 6 ustawy)		23.	24.
4. Zwrot nienależnie pobranych świadczeń, które uprzednio zwiększyły dochód podlegający opodatkowaniu (w kwotach uwzględniających podatek), jeżeli nie zostały one potrącone przez płatnika (art. 26 ust. 1 pkt 5 ustawy)		25.	26.
5. Ulga internetowa (art. 26 ust. 1 pkt 6a ustawy) Odliczenie przysługuje wyłącznie w kolejno po sobie następujących dwóch latach podatkowych.		27.	28.
6. Ulga termomodernizacyjna (art. 26h ustawy)		29.	30.
7. Wpłaty na IKZE (art. 26 ust. 1 pkt 2b ustawy)		31.	32.
8. Składki członkowskie na rzecz związków zawodowych (art. 26 ust. 1 pkt 2c ustawy)		33.	34.
9. Ulga na zabytki (art. 26hb ustawy)		35.	36.
10. Wydatki poniesione na nabycie lub objęcie udziałów/akcji (art. 26hc ustawy)		37.	38.
11. Inne ulgi, niewymienione w wierszach od 1 do 10[4]	39. Podaj rodzaj:	40.	41.
12. Razem odliczenia od dochodu (przychodu) Wpisz sumę kwot z wierszy od 1 do 11. Kwotę z kolumny „podatnik" wpisz do poz. „podatnik" w wierszu „Odliczenia - wykazane w części B załącznika PIT/O" zeznania PIT-28, PIT-28S, PIT-36, PIT-36S, PIT-36L, PIT-36LS lub PIT-37. Kwotę z kolumny „małżonek" wpisz do poz. „małżonek" w wierszu „Odliczenia - wykazane w części B załącznika PIT/O" zeznania PIT-36 lub PIT-37.		42. 0,00	43.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

C. Odliczenia od podatku

Suma kwot z wierszy od 1 do 5 w kolumnie „podatnik" oraz w kolumnie „małżonek" nie może przekroczyć wysokości podatku, od którego jest odliczana.

			podatnik zł, gr	małżonek zł, gr
1. Ulga uczniowska przyznana na podstawie decyzji (prawa nabyte)			44.	45.
2. Składki na ubezpieczenia społeczne opłacone przez osobę prowadzącą gospodarstwo domowe z tytułu zawarcia umowy aktywizacyjnej z osobą bezrobotną (prawa nabyte)			46.	47.
3. Ulga na dzieci (art. 27f ustawy)[5] W poz. 48 wpisz liczbę dzieci. Jeśli wpisałeś jedno dziecko, a dziecko to ma orzeczoną niepełnosprawność, zaznacz kwadrat w poz. 49.	48. Liczba dzieci	49. ❑	50.	51.
4. Ulga abolicyjna (art. 27g ustawy)			52. 1 360,00	53.
5. Inne ulgi, niewymienione w wierszach od 1 do 4[4]	54. Podaj rodzaj:		55.	56.
6. Razem odliczenia od podatku Wpisz sumę kwot z wierszy od 1 do 5. Kwotę z kolumny „podatnik" wpisz do poz. „podatnik" w wierszu „Odliczenia - wykazane w części C załącznika PIT/O" zeznania PIT-28, PIT-28S, PIT-36, PIT-36S, PIT-36L, PIT-36LS lub PIT-37. Kwotę z kolumny „małżonek" wpisz do poz. „małżonek" w wierszu „Odliczenia - wykazane w części C załącznika PIT/O" zeznania PIT-36 lub PIT-37.			57. 1 360,00	58.

D. Informacja o przekazanych darowiznach oraz o obdarowanych[6]

D.1. Obdarowany (1)

1. Nazwa pełna		
2. Kraj		3. Kod kraju
	podatnik	małżonek
Wysokość darowizny przekazanej obdarowanemu	4.	5.

D.2. Obdarowany (2)

1. Nazwa pełna		
2. Kraj		3. Kod kraju
	podatnik	małżonek
Wysokość darowizny przekazanej obdarowanemu	4.	5.

D.3. Obdarowany (3)

1. Nazwa pełna		
2. Kraj		3. Kod kraju
	podatnik	małżonek
Wysokość darowizny przekazanej obdarowanemu	4.	5.

D.4. Obdarowany (4)

1. Nazwa pełna		
2. Kraj		3. Kod kraju
	podatnik	małżonek
Wysokość darowizny przekazanej obdarowanemu	4.	5.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

D.5. Obdarowany (5)

1. Nazwa pełna		
2. Kraj		3. Kod kraju
	podatnik	małżonek
Wysokość darowizny przekazanej obdarowanemu	4.	5.

D.6. Obdarowany (6)

1. Nazwa pełna		
2. Kraj		3. Kod kraju
	podatnik	małżonek
Wysokość darowizny przekazanej obdarowanemu	4.	5.

D.7. Obdarowany (7)

1. Nazwa pełna		
2. Kraj		3. Kod kraju
	podatnik	małżonek
Wysokość darowizny przekazanej obdarowanemu	4.	5.

D.8. Obdarowany (8)

1. Nazwa pełna		
2. Kraj		3. Kod kraju
	podatnik	małżonek
Wysokość darowizny przekazanej obdarowanemu	4.	5.

E. Informacja o dzieciach uprawniających do ulgi na dzieci[7)] lub do ulgi dla rodzin 4+[8)]

Podaj numer PESEL każdego dziecka. Jeśli dziecko urodziło się za granicą i nie posiada numeru PESEL, podaj jego imię, nazwisko oraz datę urodzenia. Jeśli korzystasz z ulgi dla rodzin 4+, podaj dane co najmniej czworga dzieci. Jeśli informacje o dzieciach podajesz wyłącznie dla potrzeb ulgi dla rodzin 4+, nie wypełniaj poz. od 5 do 8. Jeśli to samo dziecko uprawnia Cię zarówno do ulgi dla rodzin 4+, jak i do ulgi na dzieci, w kolumnie „podatnik" wypełnij poz. 5 i 7, a następnie zaznacz kwadrat w poz. 9, w kolumnie „małżonek" wypełnij poz. 6 i 8, a następnie zaznacz kwadrat w poz. 10.

E.1. Dane identyfikacyjne dziecka (1)

1. PESEL	2. Pierwsze imię	
3. Nazwisko	4. Data urodzenia (dzień - miesiąc - rok)	
	podatnik	małżonek
Liczba miesięcy, za które przysługuje odliczenie z tytułu ulgi na dzieci (w tym niepełnych)	5.	6.
Przysługujące odliczenie z tytułu ulgi na dzieci[9)]	7.	8.
Ulga dla rodzin 4+	9. ❑ 1. tak	10. ❑ 1. tak

eprasa.pl 9aca7d8bf5

E.2. Dane identyfikacyjne dziecka (2)

1. PESEL	**2. Pierwsze imię**	
3. Nazwisko	**4. Data urodzenia** (dzień - miesiąc - rok)	
	podatnik	**małżonek**
Liczba miesięcy, za które przysługuje odliczenie z tytułu ulgi na dzieci (w tym niepełnych)	**5.**	**6.**
Przysługujące odliczenie z tytułu ulgi na dzieci[3)]	**7.**	**8.**
Ulga dla rodzin 4+	**9.** ❑ 1. tak	**10.** ❑ 1. tak

E.3. Dane identyfikacyjne dziecka (3)

1. PESEL	**2. Pierwsze imię**	
3. Nazwisko	**4. Data urodzenia** (dzień - miesiąc - rok)	
	podatnik	**małżonek**
Liczba miesięcy, za które przysługuje odliczenie z tytułu ulgi na dzieci (w tym niepełnych)	**5.**	**6.**
Przysługujące odliczenie z tytułu ulgi na dzieci[3)]	**7.**	**8.**
Ulga dla rodzin 4+	**9.** ❑ 1. tak	**10.** ❑ 1. tak

E.4. Dane identyfikacyjne dziecka (4)

1. PESEL	**2. Pierwsze imię**	
3. Nazwisko	**4. Data urodzenia** (dzień - miesiąc - rok)	
	podatnik	**małżonek**
Liczba miesięcy, za które przysługuje odliczenie z tytułu ulgi na dzieci (w tym niepełnych)	**5.**	**6.**
Przysługujące odliczenie z tytułu ulgi na dzieci[3)]	**7.**	**8.**
Ulga dla rodzin 4+	**9.** ❑ 1. tak	**10.** ❑ 1. tak

E.5. Dane identyfikacyjne dziecka (5)

1. PESEL	**2. Pierwsze imię**	
3. Nazwisko	**4. Data urodzenia** (dzień - miesiąc - rok)	
	podatnik	**małżonek**
Liczba miesięcy, za które przysługuje odliczenie z tytułu ulgi na dzieci (w tym niepełnych)	**5.**	**6.**
Przysługujące odliczenie z tytułu ulgi na dzieci[3)]	**7.**	**8.**
Ulga dla rodzin 4+	**9.** ❑ 1. tak	**10.** ❑ 1. tak

eprasa.pl 9aca7d8bf5

E.6. Dane identyfikacyjne dziecka (6)

1. PESEL	**2. Pierwsze imię**	
3. Nazwisko	**4. Data urodzenia** (dzień - miesiąc - rok)	
	podatnik	**małżonek**
Liczba miesięcy, za które przysługuje odliczenie z tytułu ulgi na dzieci (w tym niepełnych)	**5.**	**6.**
Przysługujące odliczenie z tytułu ulgi na dzieci[9]	**7.**	**8.**
Ulga dla rodzin 4+	**9.** ❑ 1. tak	**10.** ❑ 1. tak

E.7. Dane identyfikacyjne dziecka (7)

1. PESEL	**2. Pierwsze imię**	
3. Nazwisko	**4. Data urodzenia** (dzień - miesiąc - rok)	
	podatnik	**małżonek**
Liczba miesięcy, za które przysługuje odliczenie z tytułu ulgi na dzieci (w tym niepełnych)	**5.**	**6.**
Przysługujące odliczenie z tytułu ulgi na dzieci[9]	**7.**	**8.**
Ulga dla rodzin 4+	**9.** ❑ 1. tak	**10.** ❑ 1. tak

E.8. Dane identyfikacyjne dziecka (8)

1. PESEL	**2. Pierwsze imię**	
3. Nazwisko	**4. Data urodzenia** (dzień - miesiąc - rok)	
	podatnik	**małżonek**
Liczba miesięcy, za które przysługuje odliczenie z tytułu ulgi na dzieci (w tym niepełnych)	**5.**	**6.**
Przysługujące odliczenie z tytułu ulgi na dzieci[9]	**7.**	**8.**
Ulga dla rodzin 4+	**9.** ❑ 1. tak	**10.** ❑ 1. tak

Objaśnienia

1) Podaj kolejny numer załącznika, oznaczając jako pierwszy załącznik z wypełnioną częścią B, C lub E.
2) Jeśli wypełniasz ten wiersz, wypełnij część D.
3) Ustawa oznacza ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych.
4) Wiersz 11 w części B wypełnij, jeśli obowiązujące przepisy przewidują odliczenia od dochodu (przychodu) inne niż wymienione w wierszach od 1 do 10 części B. Wiersz 5 w części C wypełnij, jeśli obowiązujące przepisy przewidują odliczenia od podatku inne niż wymienione w wierszach od 1 do 4 części C.
5) Jeśli wypełniasz ten wiersz, wypełnij część E.
6) Jeśli część D jest niewystarczająca do podania informacji o wszystkich przekazanych darowiznach oraz o wszystkich obdarowanych, wypełnij kolejny(e) załącznik(i) PIT/O, wykazując w nim(nich) NIP albo numer PESEL, numer załącznika oraz brakujące dane.
7) Jeśli część E jest niewystarczająca do podania informacji o wszystkich dzieciach, wypełnij kolejny(e) załącznik(i) PIT/O, wykazując w nim(nich) NIP albo numer PESEL, numer załącznika oraz brakujące informacje o dzieciach.
8) Ulga dla rodzin 4+ oznacza zwolnienie od podatku określone w art. 21 ust. 1 pkt 153 ustawy.
9) Wpisz kwotę obliczoną na podstawie art. 27f ust. 2, 3 i 4 ustawy, tj. w przysługującej wysokości uwzględniającej w szczególności podział ulgi w ramach wspólnego limitu określonego łącznie dla obojga rodziców, opiekunów prawnych dziecka albo pozostających w związku małżeńskim rodziców zastępczych.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

POLTAX

WYPEŁNIĆ DUŻYMI, DRUKOWANYMI LITERAMI, CZARNYM LUB NIEBIESKIM KOLOREM.
Składanie w wersji elektronicznej: www.podatki.gov.pl

1. ~~Identyfikator podatkowy NIP~~ / numer PESEL (niepotrzebne skreślić) podatnika
8 0 1 2 2 5 5 5 8 1 9

PIT/ZG

INFORMACJA O WYSOKOŚCI DOCHODÓW / PRZYCHODÓW Z ZAGRANICY I ZAPŁACONYM PODATKU

za rok podatkowy — 2. Rok: 2025

Załącznik do zeznań: PIT-36, PIT-36S, PIT-36L, PIT-36LS, PIT-38 i PIT-39.
Załącznik składa się odrębnie dla każdego zeznania.
Wypełniają podatnicy, którzy uzyskali dochody/przychody opodatkowane zgodnie z art. 27 ust. 8, 9, 9a, art. 30b ust. 5a, 5b, 5e, 5f, art. 30c ust. 4, 5 lub art. 30e ust. 8 i 9 ustawy. Załącznik PIT/ZG składa się odrębnie dla każdego państwa uzyskania dochodu/przychodu. Małżonkowie, bez względu na sposób rozliczenia rocznego (indywidualnie czy wspólnie z małżonkiem), składają odrębny załącznik PIT/ZG.

A. DANE IDENTYFIKACYJNE PODATNIKA

3. Nazwisko	4. Pierwsze imię	5. Data urodzenia (dzień - miesiąc - rok)
KOTECKI	MARCIN	25 12 1982

B. DODATKOWE INFORMACJE

6. Państwo uzyskania dochodu / przychodu	7. Kod kraju
NIDERLANDY (HOLANDIA)	NL

C. DOCHODY / PRZYCHODY Z ZAGRANICY I ZAPŁACONY PODATEK (po przeliczeniu na złote)

C.1. DOCHODY / PRZYCHODY I PODATEK ROZLICZANE W ZEZNANIU PODATKOWYM PIT-36 I PIT-36S

Źródła przychodów	Przychód z art. 27 ust. 8 ustawy (zł, gr)	Dochód z art. 27 ust. 8 ustawy (zł, gr)	Dochód z art. 27 ust. 9 i 9a ustawy (zł, gr)	Podatek zapłacony za granicą od dochodów z kol. d[1] (zł, gr)
a	b	c	d	e
1. Stosunek służbowy, stosunek pracy, praca nakładcza, spółdzielczy stosunek pracy		8.	9. 53 200,00	10. 5 995,00
2. Pozarolnicza działalność gospodarcza	11.	12.	13.	14.
3. Działalność wykonywana osobiście, o której mowa w art. 13 ustawy (w tym umowy o dzieło i zlecenia)		15.	16.	17.
4. Prawa autorskie i inne prawa, o których mowa w art. 18 ustawy		18.	19.	20.
5. Inne źródła, niewymienione w wierszach od 1 do 4 (w tym emerytury – renty, stypendia z zagranicy)		21.	22.	23.
6. RAZEM Suma kwot z wierszy od 1 do 5.		24.	25. 53 200,00	26. 5 995,00

C.2. DOCHODY I PODATEK ROZLICZANE W ZEZNANIU PODATKOWYM PIT-36L I PIT-36LS

Dochód, o którym mowa w art. 30c ust. 4 i 5 ustawy	27.
Podatek zapłacony za granicą[1]	28.

C.3. DOCHODY I PODATEK ROZLICZANE W ZEZNANIU PODATKOWYM PIT-38

Dochód, o którym mowa w art. 30b ust. 5a i 5b ustawy	29.
Podatek zapłacony za granicą od dochodów z poz. 29[1]	30.
Dochód, o którym mowa w art. 30b ust.5e i 5f ustawy	31.
Podatek zapłacony za granicą od dochodów z poz. 31[1]	32.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

POLTAX

WYPEŁNIĆ DUŻYMI, DRUKOWANYMI LITERAMI, CZARNYM LUB NIEBIESKIM KOLOREM.
Składanie w wersji elektronicznej: www.podatki.gov.pl

C.4. DOCHODY I PODATEK ROZLICZANE W ZEZNANIU PODATKOWYM PIT-39

Dochód, o którym mowa w art. 30e ust. 8 i 9 ustawy	**33.**
Podatek zapłacony za granicą[1)]	**34.**

Objaśnienie

1) Podatek zapłacony za granicą, bez uwzględnienia limitu, o którym mowa w art. 27 ust. 9 i 9a, art. 30b ust. 5a, 5b, 5e i 5f, art. 30c ust. 4 i 5 lub art. 30e ust. 8 i 9 ustawy.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

POLTAX

WYPEŁNIĆ DUŻYMI, DRUKOWANYMI LITERAMI, CZARNYM LUB NIEBIESKIM KOLOREM.
Składanie w wersji elektronicznej: www.podatki.gov.pl

1. ~~Identyfikator podatkowy NIP~~ / numer PESEL (niepotrzebne skreślić) podatnika: 8 0 1 2 2 5 5 5 8 1 9

PIT/ZG

INFORMACJA O WYSOKOŚCI DOCHODÓW / PRZYCHODÓW Z ZAGRANICY I ZAPŁACONYM PODATKU

za rok podatkowy — 2. Rok: 2025

Załącznik do zeznań: PIT-36, PIT-36S, PIT-36L, PIT-36LS, PIT-38 i PIT-39.
Załącznik składa się odrębnie dla każdego zeznania.
Wypełniają podatnicy, którzy uzyskali dochody/przychody opodatkowane zgodnie z art. 27 ust. 8, 9, 9a, art. 30b ust. 5a, 5b, 5e, 5f, art. 30c ust. 4, 5 lub art. 30e ust. 8 i 9 ustawy. Załącznik PIT/ZG składa się odrębnie dla każdego państwa uzyskania dochodu/przychodu. Małżonkowie, bez względu na sposób rozliczenia rocznego (indywidualnie czy wspólnie z małżonkiem), składają odrębny załącznik PIT/ZG.

A. DANE IDENTYFIKACYJNE PODATNIKA

3. Nazwisko	4. Pierwsze imię	5. Data urodzenia (dzień - miesiąc - rok)
KOTECKI	MARCIN	25 12 1980

B. DODATKOWE INFORMACJE

6. Państwo uzyskania dochodu / przychodu	7. Kod kraju
NIEMCY	DE

C. DOCHODY / PRZYCHODY Z ZAGRANICY I ZAPŁACONY PODATEK (po przeliczeniu na złote)

C.1. DOCHODY / PRZYCHODY I PODATEK ROZLICZANE W ZEZNANIU PODATKOWYM PIT-36 I PIT-36S

Źródła przychodów	Przychód z art. 27 ust. 8 ustawy zł, gr	Dochód z art. 27 ust. 8 ustawy zł, gr	Dochód z art. 27 ust. 9 i 9a ustawy zł, gr	Podatek zapłacony za granicą od dochodów z kol. d[1] zł, gr
a	b	c	d	e
1. Stosunek służbowy, stosunek pracy, praca nakładcza, spółdzielczy stosunek pracy		8. 99 960,00	9.	10.
2. Pozarolnicza działalność gospodarcza	11.	12.	13.	14.
3. Działalność wykonywana osobiście, o której mowa w art. 13 ustawy (w tym umowy o dzieło i zlecenia)		15.	16.	17.
4. Prawa autorskie i inne prawa, o których mowa w art. 18 ustawy		18.	19.	20.
5. Inne źródła, niewymienione w wierszach od 1 do 4 (w tym emerytury – renty, stypendia z zagranicy)		21.	22.	23.
6. RAZEM Suma kwot z wierszy od 1 do 5.		24. 99 960,00	25.	26.

C.2. DOCHODY I PODATEK ROZLICZANE W ZEZNANIU PODATKOWYM PIT-36L I PIT-36LS

Dochód, o którym mowa w art. 30c ust. 4 i 5 ustawy	27.
Podatek zapłacony za granicą[1]	28.

C.3. DOCHODY I PODATEK ROZLICZANE W ZEZNANIU PODATKOWYM PIT-38

Dochód, o którym mowa w art. 30b ust. 5a i 5b ustawy	29.
Podatek zapłacony za granicą od dochodów z poz. 29[1]	30.
Dochód, o którym mowa w art. 30b ust.5e i 5f ustawy	31.
Podatek zapłacony za granicą od dochodów z poz. 31[1]	32.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

POLTAX

WYPEŁNIĆ DUŻYMI, DRUKOWANYMI LITERAMI, CZARNYM LUB NIEBIESKIM KOLOREM.
Składanie w wersji elektronicznej: www.podatki.gov.pl

C.4. DOCHODY I PODATEK ROZLICZANE W ZEZNANIU PODATKOWYM PIT-39

Dochód, o którym mowa w art. 30e ust. 8 i 9 ustawy	**33.**
Podatek zapłacony za granicą[1)]	**34.**

Objaśnienie

1) Podatek zapłacony za granicą, bez uwzględnienia limitu, o którym mowa w art. 27 ust. 9 i 9a, art. 30b ust. 5a, 5b, 5e i 5f, art. 30c ust. 4 i 5 lub art. 30e ust. 8 i 9 ustawy.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

8.4. Zwrot podatku zapłaconego za granicą a podatek należny w Polsce

Zgodnie z art. 45 ust. 3a ustawy o PIT, jeżeli podatnik, obliczając podatek należny, dokonał odliczeń od dochodu, podstawy obliczenia podatku lub podatku, a następnie otrzymał zwrot odliczonych kwot (w całości lub w części), to w zeznaniu podatkowym składanym za rok podatkowy, w którym otrzymał ten zwrot, dolicza odpowiednio kwoty poprzednio odliczone.

Obowiązek doliczenia uprzednio odliczonych kwot ma istotne znaczenie dla podatników stosujących metodę proporcjonalnego odliczenia, którzy odliczyli od podatku należnego podatek zapłacony za granicą, a w terminie późniejszym otrzymali jego zwrot.

Do końca 2020 r. podatek wyliczony przy zastosowaniu metody proporcjonalnego odliczenia był taki sam jak przy zastosowaniu metody wyłączenia z progresją – tak więc podatek zapłacony za granicą nie zmieniał wysokości podatku do zapłaty w Polsce – podatnik nie musiał więc tego podatku zapłaconego za granicą wykazywać w polskim zeznaniu (choć organy podatkowe niekiedy twierdziły inaczej).

Po likwidacji ulgi abolicyjnej podatek zapłacony za granicą realnie pomniejsza podatek należny w Polsce. Należy więc pamiętać, że ewentualny zwrot podatku (otrzymany np. w kolejnym roku) trzeba będzie doliczyć do polskiego podatku.

Przykład 67
W przykładzie 66 pan Marcin pomniejszył swój podatek w zeznaniu za rok 2025 o kwotę podatku zapłaconego za granicą w wysokości 5995 zł.
Jeżeli np. w 2026 r. pan Marcin otrzyma zwrot podatku z holenderskiego urzędu skarbowego w wysokości (w przeliczeniu na złote) np. 1000 zł, to w zeznaniu składanym za rok 2026 będzie musiał do należnego za ten rok podatku doliczyć kwotę 1000 zł.

Warto o tym obowiązku pamiętać, szczególnie w sytuacji gdy podatnik chciałby skorzystać z możliwości odzyskania zagranicznego podatku oferowanej przez firmę usługową. Może się bowiem okazać, że odzyskany podatek będzie musiał zwrócić do polskiego urzędu skarbowego.

8.5. Ulga 30% diety

Zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 20 ustawy o PIT wolna od podatku jest część przychodów osób mieszkających w Polsce, a przebywających czasowo za granicą i uzyskujących tam dochody ze stosunku pracy, za każdy dzień pobytu za granicą, w którym podatnik pozostawał w stosunku pracy, w kwocie odpowiadającej 30% diety.

Wysokość diet stanowiących podstawę odliczenia określona jest rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Aby więc obliczyć kwotę przysługującego odliczenia, należy ustalić liczbę dni, w których podlegaliśmy stosunkowi pracy za granicą. Następnie ustalamy 30% diety w zależności od kraju, w którym pracowaliśmy. Kwota przysługującego odliczenia stanowi iloczyn dni i 30% diety.

Kwota diety wyrażona jest w walucie kraju, którego dotyczy. W związku z tym pojawia się pytanie, czy kwotę tę należy przeliczać na złote i według jakiego kursu. Ponieważ odliczenie diet zmniejsza zagraniczny dochód do opodatkowania, nie ma potrzeby przeliczania ich na złotówki. W celu ustalenia podstawy opodatkowania kwotę wynagrodzenia uzyskanego z zagranicy zmniejszamy o wysokość diet i tak ustaloną podstawę przeliczamy na złotówki według kursu z dnia otrzymania lub postawienia wynagrodzenia do dyspozycji podatnika.

Przykład 68

Jan Nowak pracował w okresie od 1 stycznia do 30 marca 2025 r. w Holandii. Otrzymywał wynagrodzenie w wysokości 4000 euro miesięcznie (płatne 20 każdego miesiąca). W celu ustalenia wysokości przysługującego odliczenia dokonujemy następujących obliczeń:

1. Ustalamy liczbę dni pracy za granicą. W naszym przypadku będzie to 89 dni.
2. Ustalamy kwotę diety podlegającej odliczeniu w każdym miesiącu:
   - styczeń: 31 dni × 50 euro × 30% = 465 euro,
   - luty: 28 dni × 50 euro × 30% = 420 euro,
   - marzec: 30 dni × 50 euro × 30% = 450 euro.
3. Następnie dokonujemy pomniejszenia wynagrodzenia o kwotę diet:
   - styczeń: 4000 euro – 465 euro = 3535 euro,
   - luty: 4000 euro – 420 euro = 3580 euro,
   - marzec: 4000 euro – 450 euro = 3550 euro.
4. Przeliczamy powyższe kwoty na złote według kursu z dnia poprzedzającego dzień wypłaty:
   - styczeń: 3535 euro × 4,2691PLN/EUR = 15 091,27 zł,
   - luty: 3580 euro × 4,1582 PLN/EUR = 14 886,36 zł,
   - marzec: 3550 euro × 4,1945 PLN/EUR = 14 890,48 zł.

Razem: 44 868,11 zł.

Kwota 44 868,11 zł będzie stanowiła dla pana Jana podstawę opodatkowania przy zastosowaniu metody proporcjonalnego odliczenia.

8.6. Odliczenie zagranicznych składek ubezpieczeniowych

Przepisy ustawy o PIT dają możliwość odliczenia od dochodu zagranicznych składek obowiązkowego ubezpieczenia społecznego. Ponieważ od 2022 r. składki na ubezpieczenie zdrowotne nie podlegają odliczeniu od podatku, więc również zagranicznych składek zdrowotnych nie można odliczyć.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

W zeznaniu rocznym podatnicy podlegający ubezpieczeniom w innym niż Polska kraju Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Szwajcarii mogą odliczyć od dochodu składki na ubezpieczenia społeczne zapłacone za granicą.

Odliczenie zagranicznych składek obowiązkowego ubezpieczenia społecznego nie dotyczy składek:

- których podstawę wymiaru stanowi dochód (przychód) zwolniony od podatku na podstawie umów o unikaniu podwójnego opodatkowania. Tak więc składki zapłacone od dochodów, do których ma zastosowanie metoda wyłączenia z progresją, nie będą mogły pomniejszać dochodu podlegającego opodatkowaniu w Polsce (np. dochodu osiągniętego w Polsce);
- odliczonych w innym państwie od dochodu (przychodu) lub podatku.

Zagraniczne składki mogą podlegać odliczeniu w Polsce, jeżeli istnieje podstawa prawna (wynikająca z umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania lub innych ratyfikowanych umów) do uzyskania przez organ podatkowy informacji podatkowych od organu podatkowego państwa, w którym były opłacane składki.

8.7. Przeliczanie dochodów zagranicznych i podatku zapłaconego za granicą na złote

Pracownicy wykonujący pracę za granicą często otrzymują wynagrodzenie w walucie. Na potrzeby wyliczenia należnego podatku w Polsce waluty należy przeliczyć na złotówki, zgodnie z przepisami podatkowymi. Zasady przeliczania walut na złote zawarte są w art. 11a ustawy o PIT. Zgodnie z tym przepisem przychody w walutach obcych przelicza się na złote według kursu średniego walut obcych ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień uzyskania przychodu.

Koszty poniesione w walutach obcych przelicza się na złote według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień poniesienia kosztu.

Kwoty uprawniające do odliczenia od dochodu, podstawy obliczenia podatku lub obniżenia podatku, wydatki oraz podatek, wyrażone w walutach obcych, przelicza się na złote według kursu średniego walut obcych ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień poniesienia wydatku lub zapłaty podatku.

WAŻNE! Przeliczenia kwot wynagrodzenia na złotówki należy dokonać po średnim kursie NBP ogłoszonym w dniu poprzedzającym dzień wypłaty lub postawienia wynagrodzenia do dyspozycji pracownika.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

8.8. Koszty uzyskania przychodu

Od przychodu pomniejszonego o przysługujące odliczenie 30% diet (przeliczonego na złote) odejmuje się przysługujące koszty uzyskania przychodów (osobie uzyskującej dochody ze stosunku pracy przysługują zryczałtowane koszty uzyskania przychodów określone w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych).

Od 2020 r. koszty te wynoszą 250 zł miesięcznie (jeżeli miejsce czasowego zamieszkania za granicą znajduje się w tej samej miejscowości, w której położony jest zakład pracy, a jeśli są to różne miejscowości, wówczas miesięczne koszty wynoszą 300 zł).

8.9. Zmiana umów o unikaniu podwójnego opodatkowania w związku z Konwencją MLI

Najwięcej obaw odnośnie do zmian wprowadzonych przez Konwencję MLI budzi zastąpienie korzystnej dla podatników metody wyłączenia z progresją metodą proporcjonalnego odliczenia. Zmiana ta oznacza, że dochody osób mieszkających w Polsce i pracujących za granicą, które do niedawna na podstawie umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania były wolne od podatku w Polsce, po zmianie umowy będą mogły zostać przez Polskę opodatkowane. Zmiana ta dla wielu polskich rezydentów oznacza konieczność płacenia znacznie wyższych niż do tej pory podatków w Polsce.

Państwa przyjmujące Konwencję MLI doszły do wniosku, że metoda wyłączenia z progresją, która polega na zwolnieniu z opodatkowania danego typu dochodu w państwie rezydencji, w sytuacji gdy dochód ten jednocześnie korzysta w drugim państwie ze zwolnienia z opodatkowania wynikającego z prawa krajowego tego państwa, może powodować podwójne nieopodatkowanie dochodów. Nie jest to zjawisko pożądane, a czasami może wręcz przybierać postać nadużyć. Takim sytuacjom zapobiega metoda proporcjonalnego odliczenia. Zgodnie z nią dochód, który może być opodatkowany w drugim państwie, powinien zostać opodatkowany również w państwie rezydencji, przy czym podatek zapłacony za granicą podlega proporcjonalnemu odliczeniu od podatku należnego w państwie rezydencji.

W związku z tym w MLI proponuje się automatyczne wprowadzenie metody proporcjonalnego odliczenia w tych umowach podatkowych, które przewidują stosowanie jako metody unikania podwójnego opodatkowania metody wyłączenia.

W sytuacji gdy osoba mająca miejsce zamieszkania lub siedzibę w umawiającym się państwie uzyskuje dochód lub posiada majątek, które zgodnie z postanowieniami danej umowy podatkowej mogą być opodatkowane przez drugie umawiające się państwo, pierwsze umawiające się państwo zezwoli na:

- odliczenie od podatku od dochodu tej osoby kwoty równej podatkowi od dochodu zapłaconemu w drugiej umawiającej się jurysdykcji,
- odliczenie od podatku od majątku tej osoby kwoty równej podatkowi od majątku zapłaconemu w drugiej umawiającej się jurysdykcji.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Jednak odliczenie takie nie może przekroczyć tej części podatku od dochodu lub od majątku, obliczonego przed dokonaniem odliczenia, która przypada na taki dochód lub majątek, które mogą być opodatkowane w tej drugiej umawiającej się jurysdykcji.

Jeżeli zgodnie z jakimkolwiek postanowieniem umowy podatkowej, do której będzie mieć zastosowanie MLI, dochód uzyskany lub majątek posiadany przez osobę mającą miejsce zamieszkania lub siedzibę w umawiającym się państwie jest zwolniony z opodatkowania przez to państwo, wówczas państwo to może, przy obliczaniu kwoty podatku od pozostałego dochodu lub majątku takiej osoby, uwzględnić zwolniony dochód lub majątek.

Oznacza to, że w umowach zawartych przez Polskę, w których obowiązuje metoda wyłączenia z progresją, zostanie zastosowana metoda proporcjonalnego odliczenia. Zmiana obejmie w związku z tym 26 umów (patrz tabela 4 na str. 22).

W konsekwencji we wskazanych w tabeli 4 umowach doszło (lub dojdzie) do zmiany stosowanej przez Polskę metody unikania opodatkowania na metodę proporcjonalnego odliczenia.

Metoda wyłączenia z progresją oznacza, że dochód zagraniczny jest w Polsce wolny od podatku, ale ma wpływ na wysokość stawki podatku, która będzie zastosowana do dochodów polskich. Natomiast metoda proporcjonalnego odliczenia polega na tym, że dochód zagraniczny podlega opodatkowaniu w Polsce, a podwójnego opodatkowania unika się poprzez możliwość odliczenia podatku zapłaconego za granicą.

Metoda proporcjonalnego odliczenia oznacza z reguły znacznie wyższy podatek do zapłaty w kraju zamieszkania. Do końca 2020 r. w polskich przepisach wysokość obciążeń wynikających z jednej i drugiej metody była taka sama dzięki tzw. uldze abolicyjnej. Dzięki uldze podatnicy, którzy ze względu na kraj, w którym uzyskiwali dochody, musieli stosować metodę proporcjonalnego odliczenia, mogli od podatku odliczyć kwotę, która stanowiła różnicę między podatkiem wyliczonym przy zastosowaniu jednej i drugiej metody unikania podwójnego opodatkowania.

Ulga abolicyjna w brzmieniu obowiązującym do końca 2020 r. powodowała, że wysokość podatku przy zastosowaniu jednej i drugiej metody unikania podwójnego opodatkowania była taka sama. Różnice w zastosowaniu metod unikania podwójnego opodatkowania sprowadzały się do kwestii wyliczenia tego podatku oraz konieczności (lub nie) złożenia zeznania rocznego, w przypadku gdy podatnik uzyskiwał dochody tylko za granicą.

Podatnik uzyskujący dochody w kraju, w umowie z którym obowiązuje metoda wyłączenia z progresją, nie będzie zobowiązany do złożenia zeznania w Polsce, ponieważ zgodnie z tą metodą dochód zagraniczny nie podlega opodatkowaniu w Polsce.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Natomiast podatnik, którego dochody pochodzą z kraju, w umowie z którym obowiązuje metoda proporcjonalnego odliczenia, będzie zobowiązany do złożenia zeznania i wyliczenia należnego podatku. W rozliczeniu za 2020 r. i lata wcześniejsze mógł skorzystać z odliczenia ulgi abolicyjnej, która równa była podatkowi należnemu – w efekcie nie wystąpił podatek do zapłaty. Zeznanie jednak podatnik musi złożyć.

Można więc powiedzieć, że do końca 2020 r. dla polskich rezydentów uzyskujących dochody za granicą nie miało większego znaczenia, jaka metoda unikania podwójnego opodatkowania jest stosowana w umowie o unikaniu podwójnego opodatkowania – należny podatek był bowiem taki sam przy zastosowaniu jednej i drugiej metody.

Od 2021 r. te obciążenia podatkowe są jednak diametralnie różne. Podatnicy uzyskujący dochody w państwach, w umowie z którymi stosuje się metodę proporcjonalnego odliczenia, z reguły płacą znacznie wyższe podatki w Polsce niż osoby stosujące metodę wyłączenia z progresją.

Po ograniczeniu ulgi abolicyjnej osoby stosujące metodę proporcjonalnego odliczenia płacą w Polsce podatek będący różnicą między podatkiem krajowym (liczonym według skali podatkowej) a podatkiem zapłaconym za granicą. Często jednak podatki płacone za granicą są dość niskie – mieszczą się w pierwszych progach podatkowych i korzystają z wysokich kwot wolnych od podatku (przykładowo w Wielkiej Brytanii kwota wolna od podatku wynosi ok. 12 000 funtów, czyli ok. 60 000 zł).

8.10. Ulga na powrót

Zgodnie z obowiązującym od 1 stycznia 2022 r. przepisem art. 21 ust. 1 pkt 152 ustawy o PIT wolne od podatku są przychody podatnika, który przeniósł miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 85 528 zł, osiągnięte:

a) ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej i spółdzielczego stosunku pracy,
b) z umów zlecenia, o których mowa w art. 13 pkt 8 ustawy o PIT,
c) z pozarolniczej działalności gospodarczej, do których mają zastosowanie zasady opodatkowania określone w art. 27, art. 30c albo art. 30ca ustawy o PIT albo ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym w zakresie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych,
d) z zasiłku macierzyńskiego, o którym mowa w ustawie z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa

– w czterech kolejno po sobie następujących latach podatkowych, licząc od początku roku, w którym podatnik przeniósł to miejsce zamieszkania, albo od początku roku następnego (z zastrzeżeniem ust. 39, 43 i 44 art. 21 ustawy o PIT).

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Tabela 9. Ulga na powrót – warunki przysługiwania

Lp.	Ulga na powrót przysługuje pod warunkiem, że:
1.	w wyniku przeniesienia miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podatnik podlega nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu oraz
2.	podatnik nie miał miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie obejmującym: a) trzy lata kalendarzowe poprzedzające bezpośrednio rok, w którym zmienił miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, oraz b) okres od początku roku, w którym zmienił miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, do dnia poprzedzającego dzień, w którym zmienił miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, oraz
3.	podatnik: a) posiada obywatelstwo polskie, Kartę Polaka lub obywatelstwo innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa należącego do Europejskiego Obszaru Gospodarczego albo Konfederacji Szwajcarskiej lub b) miał miejsce zamieszkania: – nieprzerwanie co najmniej przez okres, o którym mowa w pkt 2, w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Konfederacji Szwajcarskiej, Australii, Republice Chile, Państwie Izrael, Japonii, Kanadzie, Meksykańskich Stanach Zjednoczonych, Nowej Zelandii, Republice Korei, Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej lub Stanach Zjednoczonych Ameryki, lub – na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nieprzerwanie przez co najmniej pięć lat kalendarzowych poprzedzających okres, o którym mowa w pkt 2, oraz
4.	posiada certyfikat rezydencji lub inny dowód dokumentujący miejsce zamieszkania dla celów podatkowych w okresie niezbędnym do ustalenia prawa do tego zwolnienia, oraz
5.	nie korzystał uprzednio, w całości lub w części, z tego zwolnienia – w przypadku podatników, którzy ponownie przeniosą miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Wszystkie warunki wskazane w tabeli 9 muszą być spełnione łącznie.

WAŻNE! Suma przychodów zwolnionych od podatku na podstawie ulgi na powrót nie może w roku podatkowym przekroczyć kwoty 85 528 zł.

Z ulgi na powrót mogą skorzystać Polacy, obywatele innych państw UE, EOG oraz państw wskazanych w punkcie 3 tabeli 9, jeśli przynajmniej od trzech lat mieszkają poza Polską, a także obywatele pozostałych państw, jeśli kiedyś mieszkali w Polsce przynajmniej przez pięć lat. Ulga pozwala na zwolnienie przez cztery kolejne lata przychodów do wysokości 85 528 zł rocznie. Może więc być dodatkową zachętą np. dla osób wskazanych w rozdziale 4.3, które wrócą do Polski i będą zdalnie kontynuować prace dla swojego zagranicznego pracodawcy.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Przykład 69
Pan Andrzej od czterech lat mieszka w Wielkiej Brytanii, gdzie pracuje. Skuszony „ulgą na powrót" wraca po 1 stycznia 2025 r. do Polski i zgromadzone oszczędności inwestuje w działalność gospodarczą.
W kolejnych czterech latach przychody z tej działalności do wysokości 85 528 zł będą wolne od podatku. Opodatkowana będzie ewentualna nadwyżka ponad ten limit.

Ulga na powrót wydaje się dość interesującym rozwiązaniem. Dla Polaków mieszkających od lat za granicą, którzy zastanawiają się nad powrotem do kraju, może okazać się jednym z argumentów „za".

Z danych Ministerstwa Finansów wynika, że z ulgi na powrót w rozliczeniu za 2024 r. skorzystało 22 631 podatników, podczas gdy w rozliczeniach za 2023 r. było to 16 400 podatników, a w rozliczeniach za 2022 r. było to ok. 8000 podatników. To oznacza, że ulga staje się atrakcyjnym argumentem dla polskich firm, które chcą ściągnąć pracowników zza granicy.

Potoczna nazwa tej ulgi (ulga na powrót) może być trochę myląca, bo mogą z niej skorzystać nie tylko Polacy, którzy decydują się na powrót do Polski, ale także cudzoziemcy (przede wszystkim obywateli UE), którzy nigdy wcześniej nie byli polskimi rezydentami.

9. Zeznania roczne składane przez osoby pracujące za granicą

Podstawowym zeznaniem składanym przez podatników zarabiających za granicą jest PIT-36 (patrz przykład 66), w którym wykazuje się dochody zagraniczne – do wyliczenia stopy procentowej (przy metodzie wyłączenia z progresją) lub do opodatkowania (metoda proporcjonalnego odliczenia). Jeżeli podatnik prowadzi działalność gospodarczą opodatkowaną podatkiem liniowym i uzyskuje również dochody z działalności prowadzonej za granicą, wówczas dochody te wykaże w zeznaniu PIT-36L. Do tego zeznania należy dołączyć formularz PIT/ZG, w którym należy wskazać państwo, z którego pochodzi dochód, wysokość tego dochodu, a także wysokość podatku zapłaconego za granicą.

9.1. Formularz PIT/ZG

Podatnicy osiągający dochody z zagranicy mają obowiązek dołączania do zeznania formularza PIT/ZG[5)]. W formularzu tym należy wskazać państwo, z którego pochodzi dochód, wysokość tego dochodu, a także ewentualnie wysokość podatku zapłaconego za granicą. Wprawdzie formularz ma tylko dwie strony, jednak niejasności dotyczące tego, jak ustalić kwoty, które należy w nim wykazać, oraz bardzo skromne oficjalne

5) Informacje przygotowano na podstawie formularza PIT/ZG$_{(8)}$.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

informacje Ministerstwa Finansów sprawiają, że jego wypełnienie może sprawić podatnikom sporo kłopotów.

Formularz PIT/ZG jest załącznikiem do zeznań PIT-36, PIT-36L, PIT-38 oraz PIT-39.

Wypełniają go podatnicy mający miejsce zamieszkania w Polsce, którzy w roku podatkowym uzyskiwali dochody z zagranicy: ze stosunku pracy (i stosunków pokrewnych), pozarolniczej działalności gospodarczej, najmu lub dzierżawy, praw autorskich i innych praw majątkowych, papierów wartościowych i innych (w tym emerytur i stypendiów).

Załącznik PIT/ZG składa się odrębnie dla każdego zeznania, czyli jeżeli składamy więcej niż jedno zeznanie, wykazując w każdym z nich dochody zagraniczne, do każdego z zeznań dołączamy PIT/ZG z wykazanymi odpowiednimi dochodami.

W jednym załączniku wykazujemy dochody z jednego kraju, czyli jeżeli osiągaliśmy dochody w kilku krajach, to dla każdego z krajów wypełniamy jeden załącznik.

Jeżeli każde z małżonków osiągało dochody zagraniczne – każde z nich wypełnia oddzielny PIT/ZG.

Przykład 70

Małżonkowie w 2025 r. osiągali następujące dochody:

1) mąż:
   a) dochody uzyskane w Polsce:
      - stosunek pracy,
      - dochody z giełdy,
   b) dochody uzyskane za granicą:
      - umowa zlecenia z Niemiec,
      - umowa o pracę w Danii,
      - przychód z giełdy w Stanach Zjednoczonych;
2) żona:
   a) dochody uzyskane w Polsce:
      - stosunek pracy,
   b) dochody uzyskane za granicą:
      - umowa o dzieło z Niemiec.

Małżonkowie chcieliby się opodatkować wspólnie, wobec czego złożą następujące zeznania i załączniki:

1) PIT-36, w którym wykażą swoje dochody z pracy w Polsce i umów zagranicznych, do którego dołączą 3 załączniki PIT/ZG, w których wykażą:
   - dochody męża ze zlecenia w Niemczech,
   - dochody męża z pracy w Danii,
   - dochody żony z umowy o dzieło z Niemiec;
2) PIT-38, który złoży mąż, wykazując dochody z giełdy w Polsce oraz ze Stanów Zjednoczonych, wraz z załącznikiem PIT/ZG – w którym będzie wykazany dochód z giełdy w Stanach Zjednoczonych.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Zasadniczą część formularza PIT/ZG stanowi część C, w której należy wykazać dochody z zagranicy i zapłacony za granicą podatek.

Część C1

W części C1 podaje się dochody i podatek, które będą wykazane i rozliczane w zeznaniu PIT-36.

Mamy tu tabelę z pięcioma kolumnami a–e. W kolumnie a mamy źródła przychodów. W kolumnach b–e wykazywane są przychody, dochody oraz podatek zapłacony za granicą.

Kolumny b i c – przychód/dochód z art. 27 ust. 8 ustawy – metoda wyłączenia z progresją

Kolumny b i c przeznaczone są dla przychodów/dochodów, do których ma zastosowanie metoda wyłączenia z progresją. Kolumna b – tylko dla osób wykazujących przychód z działalności gospodarczej, kolumna c – dla osób wykazujących dochód z poszczególnych źródeł: praca, działalność gospodarcza, umowy cywilnoprawne, prawa autorskie, inne źródła, np. emerytury zagraniczne): „przychód (kol. b), dochód (kol. c), o którym mowa w art. 27 ust. 8 ustawy".

W odpowiednim wierszu kolumny (w zależności od źródła dochodu) wskazujemy dochód, do którego ma zastosowanie metoda wyłączenia z progresją, czyli dochód, który nie będzie podlegał opodatkowaniu w Polsce, ale którego wysokość ma wpływ na ustalenie stopy procentowej, która będzie zastosowana do opodatkowania dochodu podlegającego opodatkowaniu (czyli np. dochodu osiągniętego w Polsce).

Dochód wykazany w kolumnie c należy przenieść do zeznania PIT-36. Kwota ta posłuży do wyliczenia stopy procentowej, która będzie zastosowana do dochodu podlegającego opodatkowaniu.

Sposób obliczenia stopy procentowej uzależniony jest od tego, czy rozliczamy się indywidualnie czy wspólnie z małżonkiem bądź jako osoba samotnie wychowująca dzieci. W poprzednim rozdziale pokazaliśmy przykład z rozliczeniem indywidualnym, wobec tego teraz przykład wyliczenia podatku przy zastosowaniu metody wyłączenia z progresją dla podatnika rozliczającego się wspólnie z małżonkiem.

Przykład 71

Małżonkowie w 2025 r. osiągnęli następujące dochody:

1) mąż:
   - dochód polski: 30 000 zł,
   - dochód niemiecki: 45 000 zł;
2) żona:
   - dochód uzyskany w Polsce: 40 000 zł.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Rozliczenie wspólne małżonków

W PIT-36 podatnicy wykazują kwotę 70 000 zł (w przykładzie nie uwzględniamy składek na ubezpieczenie społeczne). W załączniku PIT/ZG należy wykazać kwotę 45 000 zł, którą następnie przenosimy do zeznania PIT-36.

Aby obliczyć podatek, należy wyliczyć stopę procentową:

a) od połowy łącznych dochodów małżonków (polskich i zagranicznych) obliczamy podatek według skali:
   - (75 000 zł + 40 000 zł) : 2 = 57 500 zł
   - 57 500 zł × 12% – 3600 zł (kwota zmniejszająca podatek) = 3300 zł
b) kwotę podatku obliczonego według skali dzielimy przez połowę łącznego dochodu małżonków:
   - (3300 zł : 57 500 zł) × 100% = 5,74%
c) wynik jest stopą procentową, którą stosujemy do połowy podlegających opodatkowaniu dochodów małżonków (czyli dochodów uzyskanych w Polsce). Następnie wynik mnożymy przez dwa:
   - (35 000 zł × 5,74%) × 2 = 4018 zł

Kwota 4018 zł jest wyliczonym podatkiem małżonków za rok 2025.

Rozliczenia indywidualne małżonków

Zauważmy, że wspólne rozliczenie małżonków nie zawsze musi być korzystne. W powyższym przykładzie rozliczenie indywidualne byłoby korzystniejsze:

1) podatek żony:
   - 40 000 zł × 12% – 3600 zł (kwota zmniejszająca podatek) = 1200 zł
2) podatek męża:
   a) od łącznych dochodów (polskich i niemieckich) liczymy podatek wg skali:
      - 75 000 zł × 12% – 3600 zł (kwota zmniejszająca podatek) = 5400 zł
   b) podatek dzielimy przez sumę dochodu, by wyliczyć stopę procentową:
      - 5400 zł : 75 000 zł × 100% = 7,20%
   c) stopę procentową stosujemy do polskiego dochodu:
      - 30 000 zł × 7,2% = 2160 zł

Łączny podatek przy rozliczeniu indywidualnym małżonków wynosi 3360 zł i jest o 658 zł niższy niż podatek przy wspólnym rozliczeniu.

Kolumna d: „dochód z art. 27 ust. 9 i 9a" – metoda proporcjonalnego odliczenia

Dochody zagraniczne, których nie wykazuje się w kolumnach b oraz c, należy wykazać w kolumnie d. W kolumnie tej znajdą się więc dochody:

- w stosunku do których zachodzi podwójne opodatkowanie, a metodą jego uniknięcia zgodnie z umową o unikaniu podwójnego opodatkowania jest metoda proporcjonalnego odliczenia,
- osiągane za granicą, w stosunku do których nie zachodzi podwójne opodatkowanie, czyli te, które zgodnie z umową o unikaniu podwójnego opodatkowania podlegają opodatkowaniu wyłącznie w Polsce (np. dochody z umów zlecenia, z emerytur, praw autorskich, a także z tytułu pracy najemnej trwającej krócej niż 183 dni),

eprasa.pl 9aca7d8bf5

- z krajów, z którymi Polska nie podpisała umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania.

Dochody wykazane w kolumnie d podlegają opodatkowaniu według skali podatkowej, czyli kwotę wykazaną w tej kolumnie przenosimy do odpowiedniego wiersza w kolumnie b części E1 lub E2 zeznania PIT-36, w zależności od źródła tych dochodów.

Kolumna e: podatek zapłacony za granicą od dochodów z kol. d

W kolumnie tej wpisujemy podatek zapłacony za granicą od dochodów, do których nie ma zastosowania metoda wyłączenia z progresją (w tej metodzie wysokość zagranicznego podatku nie ma wpływu na ustalenie podatku w Polsce).

Oczywiście podatek zapłacony za granicą wykażą te osoby, które osiągały dochód podlegający opodatkowaniu za granicą, do którego zastosowanie ma metoda proporcjonalnego odliczenia.

Podatek wykazany w kolumnie e przenosimy do zeznania PIT-36.

W załączniku PIT/ZG wykazujemy całą kwotę podatku zapłaconego za granicą. Podatek ten podlega odliczeniu od podatku w Polsce, jednak odliczenie to nie może przekroczyć tej części podatku obliczonego przed dokonaniem odliczenia, która proporcjonalnie przypada na dochód uzyskany za granicą. W zeznaniu PIT-36 wykazujemy więc zagraniczny podatek, w wysokości nieprzekraczającej powyższej proporcji.

Aby ustalić, w jakiej wysokości można wykazać do odliczenia podatek zagraniczny, należy kwotę podatku obliczonego od łącznych dochodów polskich i zagranicznych pomnożyć przez kwotę dochodów zagranicznych wykazanych w kolumnie c załącznika PIT/ZG, a następnie iloczyn ten podzielić przez łączną kwotę dochodu wykazaną w zeznaniu PIT-36.

Przykład 72
Podatnik uzyskał w 2025 r. łączny dochód w wysokości 140 000 zł. Na ten dochód składa się dochód uzyskany w Polsce (40 000 zł) oraz w Holandii (100 000 zł). Podatek obliczony od łącznych dochodów wyniósł 17 200 zł (10 800 + 32% nadwyżki ponad 120 000 zł).
W załączniku PIT/ZG w poz. 9 podatnik wykaże więc kwotę 100 000 zł. Podatek zapłacony za granicą wyniósł 8000 zł. Tę kwotę podatnik wykaże w poz. 10 załącznika PIT/ZG.

Ustalenie kwoty podatku zagranicznego do odliczenia
Aby ustalić, jaką maksymalnie kwotę podatku zagranicznego można odliczyć w zeznaniu, należy dokonać wskazanych obliczeń:

- kwotę podatku mnożymy przez zagraniczny dochód (poz. 9 PIT/ZG) i dzielimy przez łączny dochód:
  17 200 zł × 100 000 zł : 140 000 zł = 12 285,71 zł

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Maksymalnie możemy więc odliczyć kwotę 12 285,71 zł. Ponieważ podatek zapłacony za granicą (i wykazany w poz. 10 PIT/ZG) był niższy od tej kwoty (8000 zł), w zeznaniu PIT-36 odliczymy cały podatek zapłacony za granicą.
Podatek wyniesie więc:
- 17 200 zł – 8000 zł = 9200 zł

Podatek ten następnie zostanie pomniejszony o kwotę ulgi abolicyjnej (maksymalnie 1360 zł).

Wyliczenie kwoty ulgi abolicyjnej
Podatnik stosujący w swoim zeznaniu rocznym metodę proporcjonalnego odliczenia może skorzystać z ulgi abolicyjnej, którą wykazuje się w załączniku PIT/O. Kwota ta, jak wiemy, stanowi różnicę między podatkiem wyliczonym przy zastosowaniu metody proporcjonalnego odliczenia a podatkiem wyliczonym przy zastosowaniu metody wyłączenia z progresją.
Kwota odliczenia z tytułu tej ulgi od 2021 r. nie może przekroczyć 1360 zł.
W naszym przykładzie ulgę abolicyjną wyliczymy następująco:
1) podatek wyliczony przy zastosowaniu metody proporcjonalnego odliczenia: 9200 zł
2) podatek wyliczony przy zastosowaniu metody wyłączenia z progresją:
   a) stopa procentowa: 17 200 zł : 140 000 zł × 100% = 12,29%
   b) podatek: 40 000 zł × 12,29% = 4916 zł
3) ulga abolicyjna: 9200 zł – 4916 zł = 4284 zł
4) ulga abolicyjna do odliczenia: 1360 zł

9.2. Informacja PIT-11 o dochodach uzyskanych z pracy za granicą

Dużą grupą podatników uzyskujących dochody zagraniczne są osoby wykonujące pracę u polskiego pracodawcy, które były delegowane do pracy za granicą. W takim przypadku informację o uzyskanych dochodach zagranicznych powinny one znaleźć w PIT-11 otrzymanym od pracodawcy. Problem w tym, że PIT-11 nie do końca jest przystosowany, by wykazać w nim wszystkie informacje, które będą potrzebne do prawidłowego rozliczenia zeznania rocznego.

Stosownie do art. 39 ust. 1 ustawy o PIT płatnicy są zobowiązani do sporządzania rocznych informacji podatkowych dotyczących uzyskanych m.in. przez pracowników dochodów i pobranych zaliczek na podatek dochodowy. Na podstawie otrzymanej informacji osoba fizyczna jest zobowiązana do uwzględnienia przychodów wykazanych w informacji PIT-11 w rocznym rozliczeniu podatkowym.

W informacji PIT-11 płatnik wykazuje wszystkie przychody danego pracownika podlegające w Polsce opodatkowaniu. W odniesieniu do przychodów uzyskanych przez pracowników oddelegowanych do pracy za granicę należy jednak pamiętać o zwolnieniach określonych w umowach o unikaniu podwójnego opodatkowania.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Praca pracowników za granicą może i najczęściej będzie podlegać opodatkowaniu w kraju, w którym jest wykonywana. W związku z tym płatnicy miewają problemy z prawidłowym wykazaniem tych dochodów w polskich informacjach. Prawidłowe sporządzenie informacji ma na celu, z jednej strony, uniknięcie wezwań z urzędu skarbowego odnośnie do złożenia wyjaśnień, a z drugiej – umożliwienie pracownikowi prawidłowego rozliczenia swoich dochodów.

Jeżeli pracownik, który ma miejsce zamieszkania w Polsce, uzyskuje dochody podlegające opodatkowaniu za granicą, w swoim zeznaniu musi zastosować jedną z dwóch metod unikania podwójnego opodatkowania. W zależności od postanowień konkretnej umowy międzynarodowej będzie to metoda:

1) wyłączenia z progresją bądź
2) proporcjonalnego odliczenia.

Zastosowanie metody wyłączenia z progresją oznacza, że dochód zagraniczny jest zwolniony z podatku w Polsce. Jednakże dla ustalenia stawki podatku od pozostałego dochodu – osiągniętego w Polsce – stosuje się stawkę podatku właściwą dla całego dochodu, tj. łącznie z dochodem osiągniętym za granicą. W celu ustalenia tej stawki wylicza się stopę procentową.

W informacji PIT-11 płatnik wykazuje przede wszystkim przychody, które podlegają opodatkowaniu w Polsce. Dochody uzyskane za granicą, do których stosuje się tę metodę, w Polsce są wolne od podatku. Mają one jednak wpływ na ustalenie stopy procentowej, która będzie zastosowana do pozostałych dochodów.

W informacji o dochodach pracownika PIT-11 (część E) znajduje się kolumna e: „dochód zwolniony od podatku". W kolumnie tej należy wykazać dochody, które są wolne od podatku w Polsce na podstawie umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania, czyli dochody, do których ma zastosowanie metoda wyłączenia z progresją. Kwotę tę podatnik przeniesie do swojego zeznania rocznego w celu wyliczenia stopy procentowej, która będzie zastosowana do opodatkowania jego dochodów. Jeżeli jednak od tych dochodów odprowadzano zaliczkę do polskiego urzędu skarbowego (np. przez pierwsze 183 dni pracy za granicą), to wykazuje się ją w informacji PIT-11, tak jak i odprowadzone do ZUS składki społeczne.

Trochę inaczej wygląda sporządzenie PIT-11 w sytuacji, gdy pracownik uzyskiwał dochody w kraju, w umowie z którym obowiązuje metoda proporcjonalnego odliczenia.

Zastosowanie tej metody oznacza, że dochód zagraniczny podlega opodatkowaniu w Polsce, ale od należnego podatku odlicza się podatek zapłacony za granicą. Odliczenie to nie może jednak przekroczyć wysokości podatku przypadającego proporcjonalnie na dochód osiągnięty za granicą.

Ponieważ dochody, do których ma zastosowanie metoda proporcjonalnego odliczenia, podlegają opodatkowaniu w Polsce, w poz. 29 informacji PIT-11 należy

eprasa.pl 9aca7d8bf5

wykazać przychody uzyskane zarówno w kraju, jak i za granicą (czyli w jednej kwocie łączny dochód polski i zagraniczny).

Biorąc jednak pod uwagę fakt, że w metodzie proporcjonalnego odliczenia podatnik ma prawo do odliczenia podatku zapłaconego za granicą oraz do skorzystania z ulgi abolicyjnej, a także to, że dochód uzyskany za granicą należy wykazać w załączniku PIT/ZG, sam PIT-11 jest niewystarczającą informacją dla podatnika, by mógł on prawidłowo sporządzić swoje zeznanie roczne. W związku z tym zasadne jest sporządzenie dla pracownika dodatkowej informacji.

Jak wyjaśnił w interpretacji indywidualnej z 19 października 2018 r. (sygn. 0113-KDIPT2 -2.4011.408.2018.2.AKR) Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej:

MF *(...) Przy czym nie ma przeszkód – przepisy w tym zakresie nie zawierają żadnych uregulowań – aby wraz z informacją PIT-11 przekazać również wszelkie inne (niż przewidziane na tym druku) informacje potrzebne do dokonania rozliczenia rocznego (np. w jakiej części kwota przychodu wykazanego w informacji PIT-11 dotyczy przychodów uzyskanych na terenie Polski a w jakiej na terenie Belgii, czy przychód uzyskany w Belgii wykazany w PIT-11 pomniejszony został o odliczenia w związku z art. 21 ust. 1 pkt 19–20 ww. ustawy, informację o wysokości podatku zapłaconego w Belgii).*

Niestety, formularz nie przewiduje pozycji, by wykazać „wszelkie inne informacje", o których mowa w interpretacji. Powinny więc one zostać sporządzone w dowolnej formie i przekazane pracownikowi. Umożliwią one pracownikowi dokonanie prawidłowego rozliczenia rocznego. Wysłanie takiej informacji również do urzędu skarbowego pozwoliłoby płatnikowi na uniknięcie wezwań do złożenia wyjaśnień na temat informacji PIT-11. Niestety, PIT-11 wysyła się elektronicznie i nie ma możliwości dołączenia do elektronicznej przesyłki żadnych dodatkowych informacji (poza załącznikiem PIT-R, który nie ma tutaj zastosowania). Najlepiej więc to zaświadczenie przesłać do urzędu tradycyjną przesyłką.

W zaświadczeniu tym powinny znaleźć się informacje:

- w jakiej części kwota przychodu wykazanego w informacji PIT-11 dotyczy przychodów uzyskanych na terenie Polski, a w jakiej na terenie kraju, w umowie z którym obowiązuje metoda proporcjonalnego odliczenia,
- czy przychód uzyskany za granicą, wykazany w PIT-11, został pomniejszony o 30% diety i czy pracownik ma prawo do tej ulgi,
- wysokości podatku zapłaconego za granicą (oczywiście jeżeli to pracodawca, a nie sam pracownik, odprowadza ten podatek),
- okresie pracy za granicą.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Przykład 73
Pan Jan w 2025 r. był zatrudniony w polskiej firmie i uzyskał następujące przychody:
- 60 000 zł – za okres pracy w Polsce,
- 100 000 zł – za okres pracy w Irlandii.

W efekcie w PIT-11 płatnik (polska firma zatrudniająca pana Jana) wykaże przychód w wysokości 160 000 zł. Do PIT-11 dołączy natomiast dodatkową informację, w której poda, że na przychód wykazany w PIT-11 składa się przychód uzyskany w Polsce (60 000 zł) oraz przychód uzyskany z tytułu pracy w Irlandii (100 000 zł) – podlegający opodatkowaniu w Irlandii zgodnie z umową o unikaniu podwójnego opodatkowania. Należy w niej także podać informację, czy przychód uzyskany w Irlandii został pomniejszony o ulgę 30% diety. Ponadto należy w niej poinformować o wysokości podatku zapłaconego w Irlandii (jeżeli pracodawca odprowadzał taki podatek lub zaliczkę).

Delegowany za granicę pracownik często musi zapłacić podatek dochodowy w kraju, w którym pracował. Ale nie oznacza to, że te dochody nie interesują już polskiego fiskusa. Jeżeli pracownik mieszka w Polsce (bo np. ma tutaj centrum interesów osobistych), to w swoim zeznaniu rocznym również musi wykazać dochody zagraniczne i zastosować do nich odpowiednią metodę unikania podwójnego opodatkowania. Korzystniejsza jest oczywiście metoda wyłączenia z progresją.

Ministerstwo Finansów od wielu lat zdaje się nie dostrzegać, że informacja PIT-11 jest niewystarczająca do tego, by wykazać pracownikowi wszystkie potrzebne informacje do zastosowania metody proporcjonalnego odliczenia.

10. Opodatkowanie nierezydentów

Ostatni rozdział Poradnika poświęcimy rozliczeniom podatkowym w Polsce osób fizycznych, które są nierezydentami, czyli osobami niemającymi miejsca zamieszkania w Polsce, ale uzyskującymi w naszym kraju dochody. Największą grupą takich podatników będą cudzoziemcy pracujący w Polsce.

Nierezydenci wykonujący jakąkolwiek pracę w Polsce (bez względu na to, czy na zlecenie polskiego czy zagranicznego podmiotu) powinni mieć świadomość, że do dochodów z tej pracy również mają zastosowanie umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania. Zgodnie z tymi umowami dochody czynne, czyli te, które są związane z pracą wykonywaną w drugim państwie, mogą być, w zależności od ich źródła, opodatkowane albo w państwie źródła, albo w państwie rezydencji. Na podstawie zapisów konkretnej umowy ustala się właściwe ustawodawstwo podatkowe i następnie, stosując przepisy danego państwa, odprowadza się należny podatek.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Często stereotypowo przyjmuje się, że cudzoziemiec pracujący w Polsce jest nierezydentem (czyli że nie ma miejsca zamieszkania w Polsce). Zgodnie z przepisami, o których pisaliśmy w pkt **3.1. Miejsce zamieszkania osoby fizycznej,** pracujący w Polsce cudzoziemiec może być polskim rezydentem i niewykluczone, że będzie nim już od pierwszego dnia swojego pobytu w Polsce.

W przypadku osób, które są nierezydentami wykonującymi pracę na terytorium Polski, w wielu sytuacjach umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania dopuszczają opodatkowanie dochodów w państwie źródła (tu: w Polsce). Wówczas należy zgodnie z przepisami krajowymi określić zasady ustalania i odprowadzania odpowiedniego podatku.

10.1. Praca najemna

Zasadą, o której pisaliśmy w rozdziale **4. Opodatkowanie dochodów pracowników najemnych,** jest to, że dochody osób, które mają miejsce zamieszkania w jednym państwie, a wykonują pracę na terytorium drugiego państwa, podlegają opodatkowaniu w tym drugim państwie. Jeżeli więc nierezydent wykonuje pracę na terytorium Polski, to co do zasady jego wynagrodzenie za tę pracę podlega opodatkowaniu w Polsce.

Polskie przepisy (ustawa o PIT) przewidują takie same zasady opodatkowania pracowników, bez względu na to, czy mają miejsce zamieszkania na terytorium Polski czy innego państwa. Tak więc wysokość podatku od dochodów osiąganych w Polsce ze stosunku pracy lub z działalności gospodarczej przez osoby posiadające ograniczony obowiązek podatkowy jest taka sama jak dla osób z nieograniczonym obowiązkiem podatkowym.

Polski pracodawca nalicza zaliczkę zgodnie z zasadami wynikającymi z art. 32 ustawy o PIT i przekazuje ją w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym tę zaliczkę pobrano, na indywidualny rachunek podatkowy płatnika (mikrorachunek).

Płatnik ma obowiązek sporządzić pracownikowi informację o dochodach oraz pobranych zaliczkach na podatek dochodowy (PIT-11). Informację tę należy sporządzić w terminie do końca stycznia następnego roku i przekazać właściwemu urzędowi skarbowemu (do końca stycznia) oraz pracownikowi (do końca lutego). Właściwy urząd należy ustalić w zależności od miejsca zamieszkania pracownika. Jeżeli pracownik cudzoziemiec ma miejsce zamieszkania w Polsce, wówczas właściwym urzędem skarbowym jest ten urząd, który wynika z adresu zamieszkania cudzoziemca. Jeśli pracownik cudzoziemiec nie ma miejsca zamieszkania na terytorium Polski, to właściwy urząd należy ustalić według miejsca jego pobytu. W takiej sytuacji urzędem skarbowym, do którego kieruje się informację

eprasa.pl 9aca7d8bf5

i rozliczenie zatrudnionego obcokrajowca, jest urząd określony w rozporządzeniu Ministra Finansów z 22 sierpnia 2005 r. w sprawie właściwości organów podatkowych (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 152).

WAŻNE! O miejscu zamieszkania cudzoziemca powinno świadczyć przede wszystkim złożone przez niego oświadczenie (np. w umowie o pracę).

W każdym województwie został wyznaczony jeden taki urząd (a właściwie naczelnik urzędu skarbowego):

- w województwie dolnośląskim – Naczelnik Urzędu Skarbowego Wrocław-Psie Pole,
- w województwie kujawsko-pomorskim – Naczelnik Drugiego Urzędu Skarbowego w Bydgoszczy,
- w województwie lubelskim – Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w Lublinie,
- w województwie lubuskim – Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w Zielonej Górze,
- w województwie łódzkim – Naczelnik Urzędu Skarbowego Łódź-Śródmieście,
- w województwie małopolskim – Naczelnik Urzędu Skarbowego Kraków -Śródmieście,
- w województwie mazowieckim – Naczelnik Trzeciego Urzędu Skarbowego Warszawa-Śródmieście,
- w województwie opolskim – Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w Opolu,
- w województwie podkarpackim – Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w Rzeszowie,
- w województwie podlaskim – Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w Białymstoku,
- w województwie pomorskim – Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w Gdańsku,
- w województwie śląskim – Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w Katowicach,
- w województwie świętokrzyskim – Naczelnik Drugiego Urzędu Skarbowego w Kielcach,
- w województwie warmińsko-mazurskim – Naczelnik Urzędu Skarbowego w Olsztynie,
- w województwie wielkopolskim – Naczelnik Urzędu Skarbowego Poznań-Nowe Miasto,
- w województwie zachodniopomorskim – Naczelnik Trzeciego Urzędu Skarbowego w Szczecinie.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Jeżeli nierezydent jednocześnie uzyskuje dochody (przychody) na terenie więcej niż jednego województwa, wówczas właściwy miejscowo jest Naczelnik Trzeciego Urzędu Skarbowego Warszawa-Śródmieście.

10.2. Ryczałt dla osób z ograniczonym obowiązkiem podatkowym (IFT-1R)

O ile rozliczenie podatku nierezydentów wykonujących pracę najemną na terytorium Polski jest w praktyce takie samo jak rozliczenie rezydentów, o tyle istotne różnice mamy w obowiązkach podatkowych dotyczących dochodów (przychodów) z innych źródeł, w szczególności z działalności wykonywanej osobiście (np. umów zlecenia, umów o dzieło, kontraktów menedżerskich). Na podstawie umów o unikaniu podwójnego opodatkowania dochody te zaliczamy do dochodów z wolnego zawodu. Dochody takie co do zasady podlegają opodatkowaniu tylko w państwie zamieszkania podatnika.

Przykład 74
Osoba mająca miejsce zamieszkania w Ukrainie wykonuje na terytorium Polski pracę w ramach umowy zlecenia z polskim zleceniodawcą. W którym kraju podlega opodatkowaniu jej wynagrodzenie?
Zgodnie z polsko-ukraińską konwencją o unikaniu podwójnego opodatkowania dochody z wolnego zawodu podlegają opodatkowaniu tylko w państwie zamieszkania. Wyjątkiem są dochody uzyskiwane za pośrednictwem stałej placówki. Jeżeli więc podatnik nie uzyskuje dochodów za pośrednictwem stałej placówki, to dochód ze zlecenia wykonywanego na terytorium Polski podlega opodatkowaniu wyłącznie na Ukrainie.

Wydawać by się mogło, że w tej sytuacji zarówno podatnik, jak i płatnik nie mają żadnych obowiązków podatkowych. Niestety, tak nie jest. Zgodnie z art. 29 ustawy o PIT od przychodów uzyskiwanych na terytorium Polski przez nierezydentów pobiera się podatek dochodowy w zryczałtowanej 20% stawce. Do przychodów opodatkowanych tą stawką zaliczamy:

- przychody z osobiście wykonywanej działalności artystycznej, literackiej, naukowej, trenerskiej, oświatowej i publicystycznej, w tym przychód z tytułu udziału w konkursach z dziedziny nauki, kultury i sztuki oraz dziennikarstwa, jak również przychody z uprawiania sportu, stypendia sportowe przyznawane na podstawie odrębnych przepisów oraz przychody sędziów z tytułu prowadzenia zawodów sportowych;
- przychody osób, którym organ władzy lub administracji państwowej albo samorządowej, sąd lub prokurator, na podstawie właściwych przepisów, zlecił wykonanie określonych czynności, a zwłaszcza przychody biegłych w postępowaniu sądowym, dochodzeniowym i administracyjnym oraz płatników (z wyjątkiem przychodów z tytułu prawidłowego wpłacania podatków i wypełniania

eprasa.pl 9aca7d8bf5

obowiązków płatnika składek ubezpieczeniowych) i inkasentów należności publicznoprawnych, a także przychody z tytułu udziału w komisjach powoływanych przez organy władzy lub administracji państwowej albo samorządowej,

- przychody otrzymywane przez osoby, niezależnie od sposobu ich powoływania, należące do składu zarządów, rad nadzorczych, komisji lub innych organów stanowiących osób prawnych, a także przychody otrzymywane przez członków Rady Mediów Narodowych,
- przychody z tytułu wykonywania usług, na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło,
- przychody uzyskane na podstawie umów o zarządzanie przedsiębiorstwem, kontraktów menedżerskich lub umów o podobnym charakterze, w tym przychody z tego rodzaju umów zawieranych w ramach prowadzonej przez podatnika pozarolniczej działalności gospodarczej,
- odsetki,
- prawa autorskie lub prawa pokrewne,
- prawa do projektów wynalazczych, znaków towarowych i wzorów zdobniczych, w tym również ze sprzedaży tych praw, z należności za udostępnienie tajemnicy receptury lub procesu produkcyjnego, za użytkowanie lub prawo do użytkowania urządzenia przemysłowego, handlowego lub naukowego, w tym także środka transportu, oraz za informacje związane ze zdobytym doświadczeniem w dziedzinie przemysłowej, handlowej lub naukowej (know-how),
- przychody z opłat za usługi w zakresie działalności widowiskowej, rozrywkowej lub sportowej, wykonywanej przez osoby fizyczne mające miejsce zamieszkania za granicą, a organizowanej za pośrednictwem osób fizycznych lub prawnych prowadzących działalność w zakresie imprez artystycznych, rozrywkowych lub sportowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- przychody z tytułu świadczeń doradczych, księgowych, badania rynku, usług prawnych, usług reklamowych, zarządzania i kontroli, przetwarzania danych, usług rekrutacji pracowników i pozyskiwania personelu, gwarancji i poręczeń oraz świadczeń o podobnym charakterze.

Przepisy wprowadzają zatem konflikt między umowami o unikaniu podwójnego opodatkowania a ustawą o podatku dochodowym. Zgodnie z umową dochód z wolnego zawodu podlega opodatkowaniu w państwie zamieszkania, a zgodnie z ustawą o PIT – w Polsce, czyli w państwie źródła należy pobrać 20% podatek ryczałtowy. Które przepisy należy więc stosować? W myśl art. 29 ust. 2 ustawy o PIT przepisy dotyczące zryczałtowanego podatku stosuje się z uwzględnieniem umów o unikaniu podwójnego opodatkowania. Jednak aby płatnik mógł zastosować stawkę podatku wynikającą z właściwej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania lub nie pobrać (nie zapłacić) podatku zgodnie z taką umową, musi uzyskać od podatnika certyfikat rezydencji potwierdzający, że jest on rezydentem innego państwa.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Przykład 75
Wskazana w przykładzie 74 osoba mieszkająca w Ukrainie przedstawia przed wypłatą wynagrodzenia polskiemu zleceniodawcy certyfikat rezydencji potwierdzający, że jest ukraińskim rezydentem. W związku z tym płatnik stosuje konwencję o unikaniu podwójnego opodatkowania i nie pobiera żadnego podatku.

Certyfikat rezydencji (o którym szerzej dalej) powinien zostać przedstawiony przed wypłatą wynagrodzenia. Płatnik powinien więc stosować zasadę, że jeżeli do dnia wypłaty nie otrzyma od zleceniobiorcy certyfikatu rezydencji, wówczas w myśl art. 29 ustawy o PIT pobiera 20% podatek ryczałtowy. Natomiast jeśli zleceniobiorca przedstawi certyfikat, to płatnik stosuje podatek wynikający z odpowiedniej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania.

Zwróćmy uwagę, że art. 29 ma zastosowanie do nierezydentów, czyli osób, które nie mają miejsca zamieszkania w Polsce. Jeżeli więc zleceniobiorca cudzoziemiec wskazuje zleceniodawcy, że jego miejscem zamieszkania jest Polska, wówczas płatnik stosuje „zasady ogólne", czyli pobiera 12% zaliczkę od dochodu (tj. przychodu pomniejszonego o koszty uzyskania przychodów). Mamy więc do czynienia z pewną niekonsekwencją ustawodawcy: ustalenie, czy wobec zleceniobiorcy ma zastosowanie art. 29 ustawy o PIT czy zasady ogólne, nie wymaga uzyskania certyfikatu rezydencji – wystarczy oświadczenie zleceniobiorcy. Natomiast rozstrzygnięcie, czy od przychodu nierezydenta należy potrącić podatek ryczałtowy, czy też nie, zależy od uzyskania od niego certyfikatu rezydencji.

WAŻNE! Zryczałtowany podatek jest naliczany od przychodu (od przychodów nierezydenta płatnik nie potrąca więc kosztów uzyskania przychodu).

Obowiązek odprowadzania do urzędu skarbowego 20% podatku ryczałtowego ciąży też na podatnikach nierezydentach, którzy uzyskują przychody z działalności wykonywanej na terytorium Polski bez pośrednictwa płatnika (np. jest to zlecenie od osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej). W praktyce jednak nierezydent będzie miał taki obowiązek tylko w sytuacji, gdy zgodnie z umową o unikaniu podwójnego opodatkowania takie przychody podlegają opodatkowaniu w Polsce (np. był to dochód z wolnego zawodu uzyskany za pośrednictwem stałej placówki znajdującej się w Polsce). W razie gdy przychody te uzyskiwane są za pośrednictwem płatnika, na nim ciąży obowiązek obliczenia, pobrania i wpłacenia należnego podatku zryczałtowanego.

Podatek ten płatnik wpłaca w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym go pobrano, na rachunek urzędu skarbowego, którym kieruje naczelnik właściwy według miejsca zamieszkania lub siedziby płatnika.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

WAŻNE! Do przychodu z umów zlecenia nierezydentów, do których ma zastosowanie podatek ryczałtowy, nie stosuje się ulgi dla młodych. Płatnik zawierający umowę ze zleceniobiorcą nierezydentem, który nie ukończył 26 roku życia, będzie miał obowiązek pobrać 20% podatek ryczałtowy (chyba że uzyska od tego zleceniobiorcy certyfikat rezydencji).

Płatnicy dokonujący świadczeń wymienionych w art. 29 ustawy o PIT na rzecz osoby niemającej miejsca zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej są obowiązani w terminie do końca lutego następującego po roku podatkowym przesłać podatnikowi oraz właściwemu urzędowi skarbowemu imienną informację (IFT-1R) o wysokości przychodu (dochodu) uzyskanego przez osoby fizyczne niemające w Polsce miejsca zamieszkania. W przypadku gdy płatnik zakończy działalność przed końcem lutego, informację taką sporządza i wysyła do dnia zaprzestania działalności.

Na pisemny wniosek osoby zagranicznej płatnik w terminie 14 dni od dnia złożenia takiego wniosku jest obowiązany do sporządzenia i przesłania podatnikowi i właściwemu urzędowi skarbowemu informacji IFT-1. Złożenie tej informacji nie zwalnia jednak płatnika z obowiązku złożenia informacji IFT-1R w terminie do końca lutego.

Urzędem skarbowym, do którego kierujemy informacje IFT-1/IFT-1R, jest urząd określony w podanym wcześniej rozporządzeniu Ministra Finansów z 22 sierpnia 2005 r. w sprawie właściwości organów podatkowych.

10.3. Prawo złożenia zeznania rocznego przez cudzoziemca, któremu płatnik pobrał zryczałtowany podatek dochodowy

Z przedstawionych zasad opodatkowania cudzoziemców zryczałtowanym podatkiem dochodowym wynika, że ustawa o PIT różnicuje sposób opodatkowania dochodów uzyskiwanych przez osoby mające miejsce zamieszkania w Polsce i osoby niemieszkające w Polsce.

Przychody, które w przypadku cudzoziemców nierezydentów są opodatkowane ryczałtową stawką 20%, w przypadku osób mających miejsce zamieszkania w Polsce są opodatkowane według skali podatkowej (12% i 32%), z prawem ich pomniejszenia o koszty (określone najczęściej ryczałtowo w wysokości 20% lub 50% przychodu). W efekcie osoby mieszkające i osoby niemieszkające w Polsce płacą różne podatki od dochodów uzyskanych z tego samego źródła.

Przykład 76
Od osoby mieszkającej w Polsce, uzyskującej przychód brutto z umowy o dzieło w wysokości 1000 zł, płatnik pobierze 96 zł podatku (12% z 800 zł, tj. przychód

eprasa.pl 9aca7d8bf5

1000 zł pomniejszony o koszty 20% – 200 zł). Natomiast od osoby niemającej miejsca zamieszkania w Polsce z tytułu takiej umowy o dzieło wykonanej na terenie naszego kraju płatnik pobierze 200 zł podatku (20% z 1000 zł).

Na tę dyskryminację dość długo zwracała Polsce uwagę Komisja Europejska. W odpowiedzi na te zarzuty rząd RP zobowiązał się do jej usunięcia. W efekcie od 2009 r. w ustawie o PIT w art. 29 zostały dopisane dwa ustępy (4 i 5):

§ *(...) 4. Jeżeli podatnicy, o których mowa w art. 3 ust. 2a:*
1) mają miejsce zamieszkania dla celów podatkowych w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego albo w Konfederacji Szwajcarskiej, i
2) udokumentowali certyfikatem rezydencji miejsce zamieszkania dla celów podatkowych
– uzyskane przychody, o których mowa w ust. 1, podlegające opodatkowaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mogą na wniosek wyrażony w zeznaniu podatkowym składanym za dany rok podatkowy opodatkować na zasadach określonych w art. 27 ust. 1. W tym przypadku pobrany od tych przychodów zryczałtowany podatek dochodowy, o którym mowa w ust. 1, traktuje się na równi z pobraną przez płatnika zaliczką na podatek dochodowy.
5. Przepis ust. 4 stosuje się, jeżeli istnieje podstawa prawna wynikająca z umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania lub innych ratyfikowanych umów międzynarodowych, których stroną jest Rzeczpospolita Polska, do uzyskania przez organ podatkowy informacji podatkowych od organu podatkowego państwa, w którym osoba fizyczna ma miejsce zamieszkania dla celów podatkowych.
(...)

Przepisy te zapewniają nierezydentowi mieszkającemu w UE, EOG lub Szwajcarii odzyskanie nadpłaty wynikającej z pobrania przez płatnika ryczałtowego podatku dochodowego (który, jak wskazano, jest wyższy od podatku obliczonego według skali). Aby odzyskać tę nadpłatę, podatnik musi złożyć w urzędzie skarbowym zeznanie roczne wraz z dołączonym do niego certyfikatem rezydencji z kraju zamieszkania.

Należy jednak zauważyć, że zgodnie z umowami o unikaniu podwójnego opodatkowania wiele z dochodów wymienionych w art. 13 ustawy o PIT (np. dochody z umów o dzieło i zlecenia, dochody z przeniesienia praw autorskich) podlega opodatkowaniu tylko w kraju, w którym podatnik ma miejsce zamieszkania. Przykładowo dochody z umowy o dzieło wykonywanej w Polsce przez francuskiego rezydenta podlegają opodatkowaniu we Francji, a nie w Polsce. Oznacza to, że zryczałtowany podatek pobrany przez płatnika zgodnie z ustawą o PIT na gruncie umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania jest podatkiem nienależnie zapłaconym w Polsce.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Nierezydent, któremu pobrano ten podatek, może więc zwrócić się do urzędu skarbowego (do którego wpłynął ten podatek) z wnioskiem o stwierdzenie nadpłaty, zgodnie z przepisami Ordynacji podatkowej. Nierezydent taki zamiast więc składać zeznanie roczne, w którym odzyska różnicę w podatku, powinien złożyć wniosek o stwierdzenie nadpłaty, dzięki któremu odzyska cały nienależnie pobrany w Polsce podatek. Do wniosku powinien dołączyć certyfikat rezydencji, by udowodnić, że dochody przez niego uzyskane nie podlegają opodatkowaniu w Polsce.

Pobranie więc przez płatnika 20% podatku ryczałtowego nie oznacza, że faktycznie jest on należny polskiemu fiskusowi. Jeżeli umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania przewiduje, że dochód podlega opodatkowaniu tylko w państwie zamieszkania, wówczas podatnik ma prawo do stwierdzenia nadpłaty.

Zmiana w art. 29 ustawy o PIT obowiązująca od 2009 r. jest korzystna dla nierezydentów, których dochody zgodnie z umową o unikaniu podwójnego opodatkowania podlegają opodatkowaniu w Polsce. Przykładowo przepis ten będzie korzystny dla nierezydentów uzyskujących dochody z tytułu pełnienia funkcji członka zarządu w spółce mającej siedzibę w Polsce (pod warunkiem że dochody te nie przekroczą pierwszego przedziału skali podatkowej, tj. kwoty 120 000 zł – przy wyższym dochodzie korzystniejszy może okazać się zryczałtowany 20% podatek od nierezydentów niż podatek wyliczony według skali, czyli 32%).

Przykład 77

Pan Pierre jest francuskim rezydentem, który pełni funkcję wiceprezesa zarządu w polskiej spółki z o.o. Z tego tytułu w 2025 r. uzyskał wynagrodzenie 400 000 zł. Dochód ten zgodnie z polsko-francuską umową o unikaniu podwójnego opodatkowania podlega opodatkowaniu w Polsce. Na gruncie przepisów ustawy o PIT przychód taki podlega opodatkowaniu podatkiem ryczałtowym (spółka powinna pobierać 20% od przychodu). Pan Pierre ma jednak prawo złożyć zeznanie roczne i rozliczyć się podatkiem wg skali podatkowej. Która opcja będzie dla niego korzystniejsza?

1. Podatek ryczałtowy wynosi 20% od przychodu, czyli 400 000 zł × 20% = 80 000 zł
2. W podatku wg skali opodatkowany będzie dochód (przychód – koszty). Koszty dla członka zarządu wynoszą 250 zł miesięcznie, czyli za cały rok 3000 zł:
   a) 400 000 zł – 3000 zł = 397 000
   b) podatek wynosi: 10 800 zł + 32% nadwyżki ponad 120 000:
      - 277 000 zł × 32% + 10 800 zł = 99 440 zł

Korzystniejszą dla pana Pierre'a formą opodatkowania będzie 20% podatek ryczałtowy od przychodu.

10.4. Certyfikat rezydencji

Zgodnie z definicją zamieszczoną w ustawach o podatku dochodowym (art. 5a pkt 21 ustawy o PIT, art. 4a pkt 12 ustawy o CIT) certyfikat rezydencji jest zaświadczeniem o miejscu zamieszkania (siedziby) podatnika dla celów podatkowych,

eprasa.pl 9aca7d8bf5

wydanym przez właściwy organ administracji podatkowej państwa miejsca zamieszkania podatnika.

Wydawanie certyfikatu rezydencji przez polskie organy podatkowe zostało uregulowane w art. 306l Ordynacji podatkowej. Zgodnie z nim organ podatkowy na wniosek podatnika wydaje zaświadczenie o jego miejscu zamieszkania lub siedzibie dla celów podatkowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Polskie przepisy nie wskazują formalnych wymogów, jakie powinien spełniać zagraniczny certyfikat rezydencji ani jakie informacje powinny się w nim znajdować. Powinien to być jednak dokument wydany przez administrację podatkową danego kraju potwierdzający, że dana osoba ma miejsce zamieszkania w tym kraju i podlega w nim opodatkowaniu od całości swoich dochodów.

Ustawa o PIT wskazuje sytuacje, w których zastosowanie stawki podatkowej wynikającej z umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania lub nieopodatkowanie dochodu jest uzależnione od przedstawienia przez nierezydenta certyfikatu rezydencji. Są one wymienione w art. 29, 30a i 30b. Zastosowanie tych przepisów w praktyce budzi u płatników wiele wątpliwości w momencie pobierania podatku bądź zaliczek od nierezydentów. Przepisy wskazują sposoby opodatkowania nierezydentów (np. ryczałt 20% w art. 29), natomiast zastosowanie niższej stawki lub niepobranie podatku możliwe jest po przedstawieniu płatnikowi certyfikatu rezydencji. W praktyce organów podatkowych zdarza się, że uzależniają one prawidłowość zastosowania niższej stawki lub niepobranie podatku od uzyskania przez płatnika od zleceniobiorcy certyfikatu rezydencji. Zgodnie z regulacjami podatkowymi posiadanie certyfikatu rezydencji nie jest niezbędne do zastosowania (lub nie) art. 29, czyli do potraktowania podatnika jako rezydenta bądź nierezydenta.

Przykład 78
Polska firma zleca (na podstawie umowy zlecenia) panu Jurijowi, obywatelowi Ukrainy, wykonanie pracy na terytorium Polski. Jakie obowiązki podatkowe ma w tej sytuacji zleceniodawca (płatnik)?
Obowiązki zleceniodawcy uzależnione są od tego, czy zleceniobiorca ma miejsce zamieszkania w Polsce czy na Ukrainie. Płatnik na podstawie oświadczenia zleceniobiorcy powinien ustalić, w którym państwie ma on miejsce zamieszkania. Jeżeli zleceniobiorca oświadcza, że ma miejsce zamieszkania w Polsce, wówczas zleceniodawca stosuje „zasady ogólne", czyli pobiera 12% zaliczkę od dochodu. Natomiast jeśli zleceniobiorca ma miejsce zamieszkania na Ukrainie, to zleceniodawca stosuje art. 29 ustawy o PIT. Zgodnie z tym przepisem płatnik pobiera 20% podatek ryczałtowy od przychodów. Gdyby jednak przed wypłatą wynagrodzenia zleceniobiorca przedstawił zleceniodawcy certyfikat rezydencji potwierdzający miejsce zamieszkania na Ukrainie, wówczas płatnik, zgodnie z umową o unikaniu podwójnego opodatkowania, nie pobiera podatku w Polsce.

Organy podatkowe podkreślają, że płatnik nie ma podstaw do rozstrzygania rezydencji podatkowej podatnika. Dlatego w sytuacjach, kiedy jest to możliwe, powinno

eprasa.pl 9aca7d8bf5

się uzyskać od podatnika certyfikat rezydencji. Zalecenie to staje się szczególnie istotne w przypadku, gdy pobyt obcokrajowca w Polsce przekroczy 183 dni w roku. Zgodnie z art. 3 ust. 1a pkt 2 ustawy o PIT osoba przebywająca w Polsce dłużej niż 183 dni w roku może zostać uznana za osobę mieszkającą w Polsce. W związku z tym płatnicy często mają wątpliwość, czy cudzoziemiec, który oświadczył, że ma miejsce zamieszkania w innym kraju, nie powinien mimo wszystko zostać potraktowany jako osoba mieszkająca w Polsce, gdy jego pobyt będzie dłuższy niż 183 dni w roku podatkowym.

Zgodnie z art. 41 ust. 9 ustawy o PIT płatnik pobiera zryczałtowany podatek dochodowy na zasadach określonych w art. 29 bez względu na to, czy podatnik ma miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w rozumieniu art. 3 ust. 1a, jeżeli uzyska od tego podatnika certyfikat rezydencji. Jeżeli więc płatnik ma wątpliwości, czy po upływie 183 dni pobytu cudzoziemca w Polsce nadal stosować podatek ryczałtowy czy „zasady ogólne", wówczas należałoby uzyskać od cudzoziemca certyfikat rezydencji.

W praktyce przepis art. 41 ust. 9 ustawy o PIT ma znaczenie dla cudzoziemców z państw, z którymi Polska nie zawarła umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania (np. Brazylii czy Argentyny). Brak umowy może bowiem oznaczać, że dopuszczalna jest sytuacja, iż osoba będzie uważana za rezydenta w obu państwach.

Jeżeli cudzoziemiec nierezydent ma miejsce zamieszkania w państwie, z którym Polska zawarła umowę o unikaniu podwójnego opodatkowania, wówczas po przedstawieniu przez niego certyfikatu rezydencji płatnik stosuje stawkę podatku wynikającą z umowy, czyli w większości przypadków nie pobiera podatku.

Pytaniem, które często nurtuje płatników, jest: jak długo certyfikat rezydencji zachowuje ważność? W myśl art. 41 ust. 9a ustawy o PIT, jeżeli miejsce zamieszkania podatnika dla celów podatkowych zostało udokumentowane certyfikatem rezydencji niezawierającym okresu jego ważności, płatnik przy poborze podatku uwzględnia ten certyfikat przez okres kolejnych 12 miesięcy od dnia jego wydania (chyba że w tym czasie podatnik zmieni miejsce zamieszkania i poinformuje o tym płatnika).

10.4.1. Kopie certyfikatów rezydencji

Zleceniodawca wypłacający należności zleceniobiorcy, który nie ma miejsca zamieszkania w Polsce, jest zobowiązany pobrać od przychodu 20% podatek ryczałtowy i odprowadzić go na rachunek urzędu skarbowego. Dochody takie w większości przypadków, zgodnie z właściwą umową o unikaniu podwójnego opodatkowania, podlegają opodatkowaniu tylko w państwie, w którym zleceniobiorca ma

eprasa.pl 9aca7d8bf5

miejsce zamieszkania. Jednak aby płatnik mógł zgodnie z taką umową nie pobrać podatku, powinien uzyskać od zleceniobiorcy certyfikat rezydencji. Organy podatkowe i sądy administracyjne stały na stanowisku, że płatnik powinien posiadać oryginał certyfikatu, co było dodatkowym utrudnieniem.

Ustawodawca przejściowo łagodził obowiązek posiadania oryginału certyfikatu rezydencji pozwalając na posługiwanie się kopią tego dokumentu w przypadku wypłacania świadczeń nieprzekraczających 10 000 zł, przejściowo też posługiwanie się kopiami certyfikatów dopuszczały przepisy covidowe.

Od 1 stycznia 2022 r. ustawodawca wprowadził do ustawy o PIT art. 41 ust. 9e, zgodnie z którym:

§ *Miejsce zamieszkania podatnika dla celów podatkowych może zostać potwierdzone kopią certyfikatu rezydencji, jeżeli informacje wynikające z przedłożonej kopii certyfikatu rezydencji nie budzą uzasadnionych wątpliwości co do zgodności ze stanem faktycznym.*

Przepisy nie wyjaśniają, w jaki sposób płatnik ma oceniać, czy przedłożona mu przez nierezydenta kopia certyfikatu rezydencji „nie budzi uzasadnionych wątpliwości co do zgodności ze stanem faktycznym".

Można przyjąć, że wystarczające powinno być w takim przypadku poproszenie podatnika o złożeniu na tej kopii krótkiego oświadczenia: „Potwierdzam, że kopia certyfikatu jest zgodna z oryginałem i jest zgodna ze stanem faktycznym".

10.5. Obowiązek złożenia zeznania rocznego przez cudzoziemców

Osoby z ograniczonym obowiązkiem podatkowym uzyskujące w Polsce dochody z pracy, działalności gospodarczej oraz z kapitałów mają obowiązek złożenia zeznania i wykazania do opodatkowania dochodów uzyskanych w Polsce. Obywatele UE i EOG uzyskujący dochody, od których płatnik, stosownie do art. 29 ustawy o PIT, obowiązany jest pobierać zryczałtowany (20%) podatek dochodowy, mogą również złożyć zeznanie roczne i opodatkować dochody uzyskane w Polsce zgodnie ze skalą podatkową. Urzędem skarbowym, w którym nierezydent składa zeznanie, jest urząd określony w przywoływanym już rozporządzeniu Ministra Finansów z 22 sierpnia 2005 r. w sprawie właściwości organów podatkowych. Zeznanie należy złożyć do 30 kwietnia następnego roku. W sytuacji gdy osoby z ograniczonym obowiązkiem podatkowym zamierzają opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed tym dniem (30 kwietnia), są obowiązane złożyć zeznanie przed opuszczeniem terytorium RP.

Osoby z ograniczonym obowiązkiem podatkowym wykonujące na terenie Polski pracę najemną na rzecz zagranicznego pracodawcy będą podlegały obowiązkowi podatkowemu w Polsce po przekroczeniu 183 dni pracy na terenie naszego kraju.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

W zależności od zapisu umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania obowiązek ten powstaje po upływie 183 dni w danym roku podatkowym bądź po upływie 183 dni od pierwszego dnia pracy na terenie Polski. W sytuacji gdy termin ten upływa po 183 dniach pobytu liczonych od dnia przyjazdu, nierezydenci są obowiązani w ciągu 3 miesięcy po przekroczeniu tego terminu złożyć zeznanie o wysokości dochodów z pracy uzyskanych w roku poprzedzającym rok podatkowy i wpłacić należny podatek. Jeżeli zamierzają opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed tym terminem, są obowiązani złożyć zeznanie podatkowe przed opuszczeniem terytorium RP.

Ustawa o PIT umożliwia też w zeznaniach rocznych wspólne opodatkowanie małżonków, którzy mają miejsce zamieszkania w innym niż Polska kraju UE, EOG lub Szwajcarii albo gdy jeden z małżonków ma miejsce zamieszkania w Polsce, a drugi w wymienionym kraju. Warunkiem złożenia wspólnego zeznania przez takich małżonków jest osiągnięcie w Polsce przychodu w wysokości równej co najmniej 75% całkowitego przychodu osiągniętego przez małżonków w danym roku. Kolejnym warunkiem takiego rozliczenia jest udokumentowanie miejsca zamieszkania za granicą certyfikatem rezydencji.

To samo uprawnienie przysługuje nierezydentom z UE i EOG, którzy chcieliby się rozliczyć w sposób przewidziany dla osób samotnie wychowujących dzieci.

Przykład 79
Pan Laszlo jest Węgrem pracującym w Polsce dla polskiej firmy. Jego żona nie pracuje i mieszka na Węgrzech. W związku z tym pan Laszlo jest uznawany za węgierskiego rezydenta. Poza dochodami z polskiej firmy nie uzyskuje innych dochodów. Czy pan Laszlo będzie miał prawo do złożenia w Polsce zeznania rocznego, w którym rozliczy się wspólnie z małżonką?
Tak, będzie miał do tego prawo (o ile oczywiście pozostawał w związku małżeńskim przez cały rok i nie ma rozdzielności majątkowej z małżonką). Z pytania wynika bowiem, że 100% łącznych przychodów małżonków zostało uzyskane w Polsce.

10.6. Numer identyfikacji podatkowej dla nierezydenta

Częstym problemem podmiotów powierzających prace cudzoziemcom, jak i samych cudzoziemców, jest ustalenie, jakim „numerem podatkowym" powinni się posługiwać w Polsce.

Zgodnie z ustawą o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników identyfikatorem podatkowym dla osób fizycznych (również cudzoziemców) jest numer PESEL. Jeżeli osoba nie podlega ewidencji PESEL, wówczas numerem identyfikacyjnym jest nr NIP.

eprasa.pl 9aca7d8bf5

WAŻNE! Polskim numerem identyfikacyjnym (PESEL lub NIP) posługują się cudzoziemcy mający miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (rezydenci). Nierezydent może posługiwać się numerem nadanym we własnym państwie.

Do końca 2017 r. cudzoziemcy w zasadzie nie podlegali ewidencji PESEL, z wyjątkiem cudzoziemców mających meldunek na pobyt stały. Od 1 stycznia 2018 r. numer PESEL jest nadawany każdemu cudzoziemcowi zamieszkałemu w Polsce (również tym przebywającym czasowo). Jedynie cudzoziemcy planujący krótkotrwałe pobyty niewymagające meldunku (gdy pobyt na terenie RP nie przekracza 30 dni) są wyłączeni z tej regulacji.

Rejestracji danych w rejestrze PESEL dokona organ gminy (miasta) właściwy do zameldowania na pobyt stały i czasowy cudzoziemca.

Podstawę rejestracji danych cudzoziemca stanowi ważny dokument podróży, a w przypadku obywatela państwa członkowskiego Unii Europejskiej, obywatela państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, lub obywatela Konfederacji Szwajcarskiej – również inny dokument potwierdzający tożsamość i obywatelstwo.

10.7. Samoopodatkowanie nierezydenta

Nierezydenci uzyskujący z zagranicy dochody z pracy wykonywanej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie stosunku pracy są obowiązani wpłacać zaliczki na podatek dochodowy po przekroczeniu okresu, który zgodnie z umową o unikaniu podwójnego opodatkowania stanowi warunek wyłączenia z opodatkowania tych dochodów na terytorium RP. Obowiązek taki występuje po upływie 183 dni pracy na terenie Polski. W takim przypadku przy obliczaniu pierwszej zaliczki podatnik jest obowiązany uwzględnić dochody uzyskane od początku roku podatkowego.

Zaliczki należy wpłacać w terminach miesięcznych, do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym dochód był uzyskany. Do uzyskanego dochodu stosuje się najniższą stawkę podatkową określoną w skali, tj. 12%. Podatnik ma też możliwość wpłacania zaliczek według wyższej, 32% stawki. Za dochód uważa się uzyskane w ciągu miesiąca przychody, po odliczeniu miesięcznych kosztów uzyskania oraz zapłaconych w danym miesiącu składek na ubezpieczenia społeczne (jeżeli są wpłacane do polskiego ZUS lub analogicznej instytucji w Unii Europejskiej).

eprasa.pl 9aca7d8bf5

Przykład 80
Osoba mająca miejsce zamieszkania w Czechach i tam zatrudniona została 1 stycznia 2025 r. delegowana do Polski. Po upływie 183 dni pracy w Polsce, tj. od 3 lipca, jej wynagrodzenie podlega opodatkowaniu w Polsce. Wobec tego w terminie do 20 sierpnia osoba ta powinna była wpłacić zaliczkę na podatek ustalony od dochodu uzyskanego od 1 stycznia, w wysokości 12%.

Podsumowanie

Opodatkowanie tego samego dochodu przez dwa państwa jest oczywiście bardzo szkodliwe, stąd też powszechnie stosowane dwustronne umowy międzynarodowe starają się temu zapobiegać. W niektórych jednak przypadkach unikanie podwójnego opodatkowania może prowadzić do podwójnego nieopodatkowania dochodu, co z punktu widzenia interesów fiskalnych państw jest zjawiskiem równie szkodliwym.

Państwa należące do OECD przyjrzały się Modelowej Konwencji OECD, która jest szablonem umów o unikaniu podwójnego opodatkowania, i doszły do wniosku, że niektóre jej zapisy mogą sprzyjać unikaniu opodatkowania i służyć tzw. agresywnej optymalizacji. Jednocześnie doszły do wniosku, że „załatanie" tych zapisów poprzez zmianę samej Konwencji OECD, a następnie poprzez renegocjowanie każdej UPO z osobna przez dwa zainteresowane państwa, będzie procesem zbyt długim. Zdecydowano się więc na przyjęcie wielostronnego aktu prawnego, który pozwoli „hurtowo" zmienić umowy UPO, by ograniczyć możliwości optymalizacji zobowiązań podatkowych.

Efektem tych działań jest Konwencja MLI, która zmienia w mniejszym lub większym zakresie wiele umów o unikaniu podwójnego opodatkowania zawartych przez Polskę.

W zależności od przyjmowania MLI przez poszczególne państwa zmiany następują w różnych terminach.

Zmianą, która będzie najbardziej odczuwalna przez osoby fizyczne pracujące za granicą, jest zastąpienie w wielu umowach metody wyłączenia z progresją metodą proporcjonalnego odliczenia. Jest ona niekorzystna dla podatników, bo w praktyce oznacza, że płacą oni w państwie zamieszkania kwotę podatku będącą różnicą między podatkiem zapłaconym w państwie, w którym dochód został uzyskany, a podatkiem polskim. W ślad za zmianami umów o unikaniu podwójnego opodatkowania ustawodawca postanowił ograniczyć ulgę abolicyjną, dzięki której wysokość podatku wpłaconego przez osoby pracujące za granicą była taka jak przy zastosowaniu metody wyłączenia z progresją. Ograniczenie tej ulgi do kwoty nieprzekraczającej 1360 zł oznacza, że w praktyce została ona zlikwidowana, a tym samym polscy rezydenci uzyskujący dochody w państwach, z którymi zawarte UPO

eprasa.pl 9aca7d8bf5

przewidują właśnie tę metodę, płacą od 2021 r. w Polsce o wiele wyższy podatek PIT.

Pewnym polepszeniem sytuacji tych osób są zmiany podatkowe wprowadzone w 2022 r. Polskim Ładem: obniżka pierwszej stawki podatku do 12% i podwyższenie kwoty wolnej od podatku do 120 000 zł. Ponadto wprowadzono „ulgę na powrót", która ma zachęcać osoby niemieszkające przynajmniej od trzech lat w Polsce do zostania polskimi rezydentami podatkowymi.

PODSTAWA PRAWNA:

- art. 4, 5 i 25 ustawy z 10 czerwca 2016 r. o delegowaniu pracowników w ramach świadczenia usług – j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 1682
- art. 3, 4a, art. 5a pkt 21, art. 11, 11a, 12 i 13, art. 21 ust. 1, art. 22 ust. 9, art. 23 ust. 1 pkt 36, art. 26 ust. 1 pkt 2 i 2a, art. 27 ust. 8, 9 i 9a, art. 27g, art. 29, 30a, 30b, art. 30da ust. 2, art. 30db i 32, art. 39 ust. 1, art. 41 ust. 9 i 9a, art. 44 ust. 1 i 1a ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych – j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 163; ost.zm. Dz.U. z 2025 r. poz. 1858
- art. 3 ust. 1–3, art. 4a pkt 12, art. 16 ust. 1 pkt 30 ustawy z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych – j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 278; ost.zm. Dz.U. z 2025 r. poz. 1846

Mariusz Makowski

Doradca podatkowy, trener, wykładowca akademicki, ekspert w zakresie opodatkowania dochodów osiąganych przez Polaków za granicą oraz przez cudzoziemców w Polsce. Publikuje artykuły i książki na temat opodatkowania dochodów zagranicznych oraz realizuje szkolenia na ten temat. Prowadzi własną kancelarię podatkową (www.doradca-podatkowy.net.pl).

eprasa.pl 9aca7d8bf5

INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

Jak rozliczać wynagrodzenia po zmianach od 1 stycznia 2026 r.

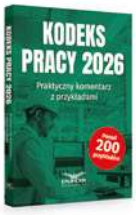
W książce szczegółowo wyjaśniono kwestie związane z obliczaniem wynagrodzenia za pracę. Uwzględniono przy tym najnowsze zmiany w przepisach obowiązujące od 1 stycznia 2026 r., a także przepisy wprowadzające od 24 grudnia 2025 r. jawność wynagrodzeń w firmach.

Z publikacji dowiesz się m.in.:

- Jakie dokumenty są niezbędne do sporządzenia listy płac
- Jak prawidłowo ustalać podstawę zasiłkową – m.in. w przypadku wykorzystywania przez pracownika nieobecności z powodu „siły wyższej"
- Jak ustalać wysokość nieperiodycznych obowiązkowych składników wynagrodzenia
- Jak obliczyć wynagrodzenie za część miesiąca w przypadku nieobecności w pracy z powodu choroby
- Jak wyliczyć odprawy i odszkodowania ze stosunku pracy
- Jak sporządzić listy płac dla pracowników oraz zleceniobiorców

Szczegóły na:
sklep.infor.pl

POLECAMY RÓWNIEŻ

Kodeks pracy 2026
Praktyczny komentarz z przykładami

Podstawa wymiaru zasiłków chorobowych
Zasady ustalania

Jak przygotować się do zmian 2026
• Podatki • Rachunkowość
• Prawo pracy • ZUS

Biuro Obsługi Klienta: 22 761 30 30, 801 626 666 bok@infor.pl

eprasa.pl 9aca7d8bf5

INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

Jak prawidłowo sporządzić zeznanie za 2025 r. i skorzystać z ulg podatkowych

Publikacja zawiera praktyczne wyjaśnienia wraz z przykładami liczbowymi oraz wypełnionymi zeznaniami.

Z poradnika dowiesz się m.in.:

- w jaki sposób skorzystać ze wspólnego rozliczenia z dzieckiem
- z jakich ulg podatkowych można skorzystać w rozliczeniu za 2025 r.
- jak rozliczyć przychody z najmu

PIT możesz rozliczyć już dziś korzystając z programu na:

infor.pit-format.pl

Polecamy komplet PODATKI 2026 w korzystnej cenie

Szczegóły na sklep.infor.pl

Biuro Obsługi Klienta: 22 761 30 30, 801 626 666 bok@infor.pl

prasa.pl sacz/dobb5